

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 25

JULES VERNE CHANCELLOR

ALFA

JV 25 CHANCELLOR

JULES VERNE

1828 yılında Fransa'nın Nantes kentinde doğdu. Ailesinin isteğine uyarak hukuk diploması aldı. Şahsen tanıştığı Victor Hugo, Alexandre Dumas (Fils) gibi yazarların etkisinde tiyatro eserleri, şiirler yazdı. Yaşadığı bohem hayata kızan babasının maddi desteğini çekmesi üzerine geçimini yazarak karşılamaya karar verdi. 1863'te kaleme aldığı *XX. Yüzyılda Paris'i* yayıncısı Hetzel fazla uçuk bulup yayımlamadı. Bir tarafa atılan bu müsveddeler ancak 1994'te bulunup yayımlanabildi. Bir tek bu kitaba bakarak bile günün bilimsel ve teknolojik gelişmelerinden hareketle yüz yıl sonraki gelişmelere ilişkin kestirimlerde bulunmakta Jules Verne'nin dünyada bir eşinin daha olmadığı görülür. Verne, "Olağanüstü Yolculuklar" üst başlığıyla yayımlanan romanlarında okurunu Fransa'dan başlayıp diğer Avrupa ülkelerinde, sonra Türkiye dahil Asya, Afrika, Amerika, Avustralya'da, kutuplarda, okyanuslardaki takımadalarda, derken gezegenimizin içinde yolculuğa çıkardıktan sonra Ay'a, daha sonra da Güneş Sistemine götürür. Fantastik sayılabilecek roman ve öykülerinin yanı sıra bilimkurgu sınırlarında dolaşanları da bulunmakla birlikte eserlerinin çoğunun yarı-bilimsel romanlar olduğunu söylemek pek yanlış olmaz. 1905'te Amiens'de öldüğünde aralarında *Seksen Günde Devri Âlem*, *İki Yıl Okul Tatili*, *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* gibi dünyanın en çok okunmuş kitaplarının da bulunduğu, bir kısmı ölümünden sonra basılacak olan çok sayıda eser bırakmıştı. Eserlerinin sayısını tam olarak vermek zordur. Bilinen 54 romandan başka 22 öykü kitabı, inceleme kitapları bulunmaktadır.

HAKAN TANSEL

1960'ta İstanbul'da doğdu. 1980'de Saint Joseph Fransız Erkek Lisesini bitirdi. Dönemin politik koşulları dolayısıyla 1981-1989 arasında Fransa'da kaldı. 1994'ten beri Bodrum'un bir köyünde yaşamakta ve 2001'den beri çeviri yapmaktadır. Boris Vian, Philippe Djian, Eric Fottorino, Yves Simon, Katherine Pancol, Maxim Chattam, Gilles Legardinier, Jose Rodrigues Dos Santos gibi birçok yazara ait, yayımlanmış elliye yakın çevirisi vardır.

Chancellor

Le Chancellor

© 2020, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Fransızcadan Çeviren Hakan Tansel

İllüstrasyonlar Édouard Riou

Editör Olcay Mağden Ünal

Son Okuma Esra Kökkılıç

Kapak Tasarımı Elif Çepikkurt

Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-605-038-137-5

1. Basım: Ocak 2020

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftelhavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 43949

OLAĞANÜSTÜ YOLCULUKLAR 25

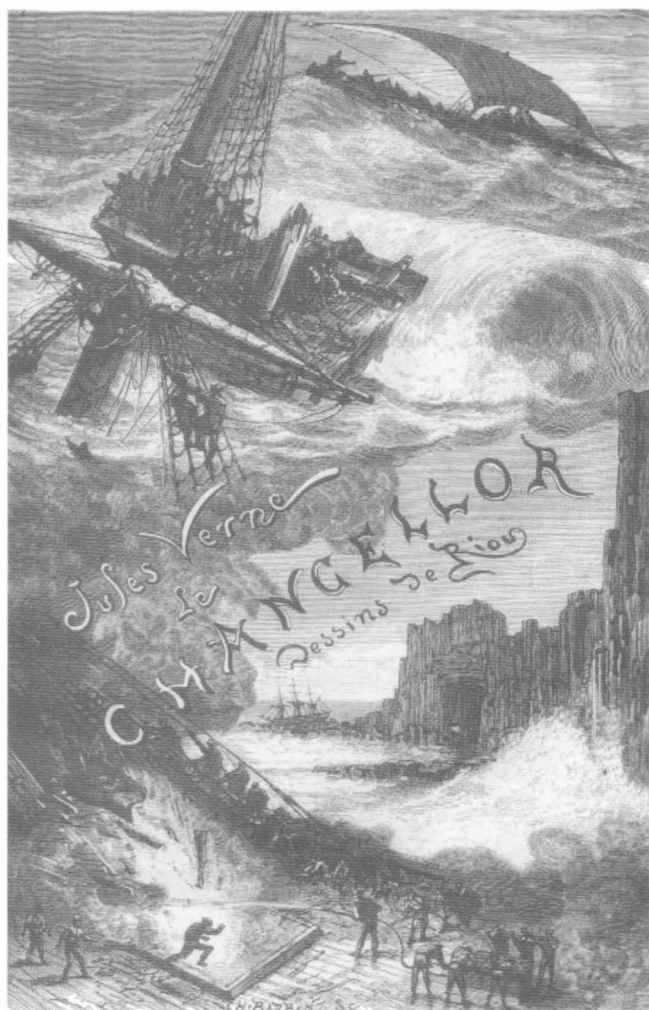

J. R. KAZALLON'UN GÜNLÜĞÜ

Çeviren

HAKAN TANSEL

ALFA

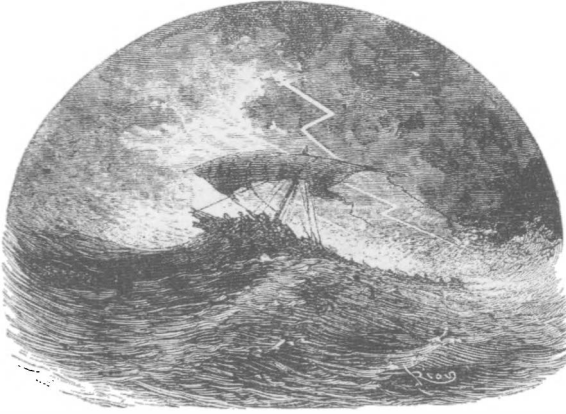
Jules Verne
C. H. ANGELLOR
Dessins de J. Verne

CH. BARRON, SC.

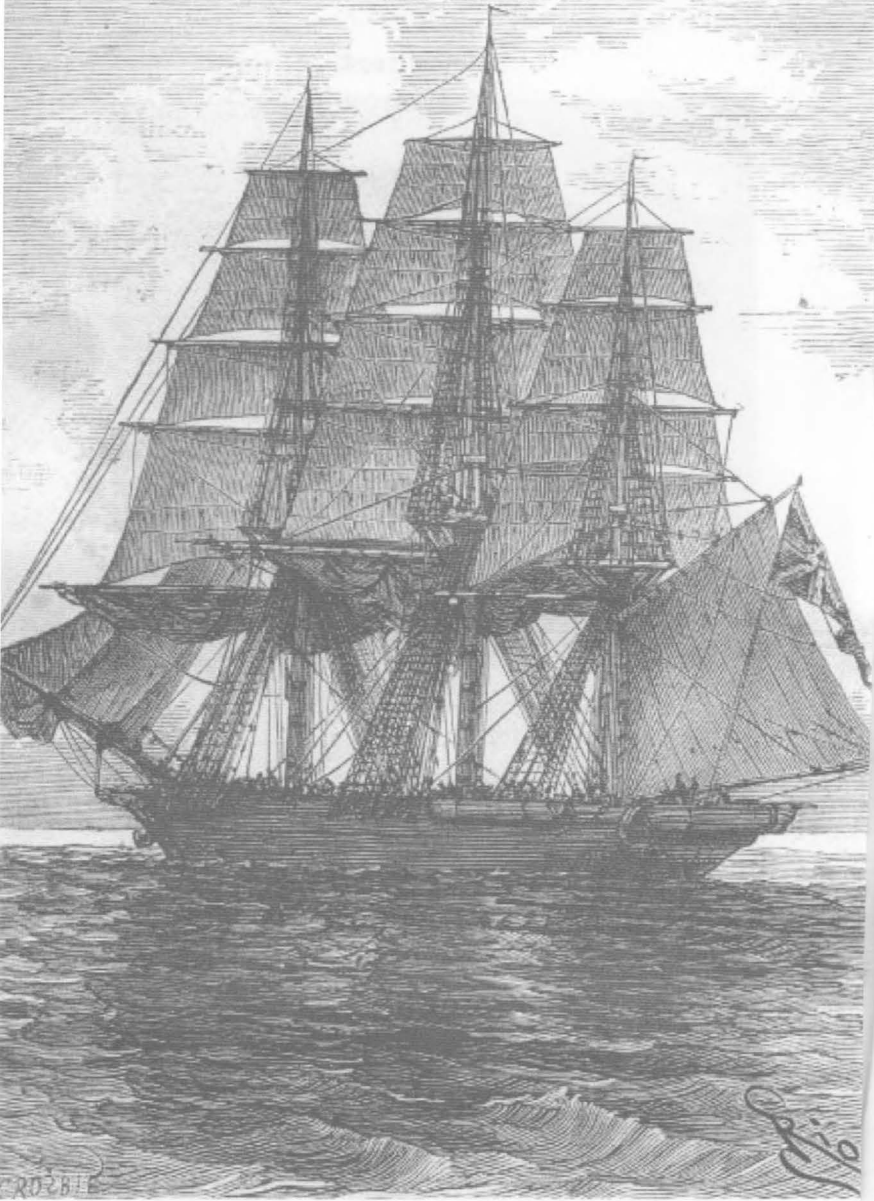
I

27 Eylül 1869

CHARLESTON

Batarya İskelesinden öğleden sonra üçte, deniz kabankken ayrılıyoruz. Çekilen gelgit, bizi kıydan uzaklara taşıyor. Kaptan Huntly ana yelken ve gabya yelkenini açtırdığı için kuzey rüzgân, Chancellor'ı koy boyunca hızla ileri itiyor. Çok geçmeden Sumter Kalesi geride, kıyının hemen kenarına konuşlanmış bataryalarsa solda kalıyor. Saat dörtte, hızla alçalan gelgitin meydana getirdiği akıntı, bizi liman ağzına taşıyor. Ama açık deniz hâlâ çok uzakta ve oraya erişmek için dalgaların kum yığınlarını oyarak meydana getirdiği dar geçitleri izlemek gerekiyor. O yüzden Kaptan Huntly güneybatı kanalına girip Sumter Kalesinin sol köşesindeki deniz fenerinin etrafından dolaşıyor. Chancellor'ın yelkenleri o sırada en alçak konumda. Akşam yedide, kıydaki son kum burnunu da aşıyoruz ve Atlantik'in engin sularına doğru yol alıyoruz.

Kuzey rüzgân, Chancellor'ı koy boyunca hızla ileri itiyor.

Chancellor, Liverpoollu zengin Leard kardeşlerin şirketine ait üç direkli ve seren yelkenli, dokuz tonluk zarif bir gemi. İki yaşındaki geminin gövdesi bakırla astarlanıp kaplanmış; borda kaplamaları tik ağacından, mizana hariç tüm direkleri ve bağlantı parçalarıysa demirden. Veritas tarafından birinci sınıf olarak değerlendirilen bu sağlam ve zarif gemi, şu sırada Charleston ve Liverpool arasındaki üçüncü seferini yapıyor. Charleston Boğazını geride bırakırken ana direğindeki İngiliz bayrağı indirildi, ama onu gören bir denizcinin, kökeni hakkında yanılması mümkün değildi. Ne de olsa, tam da görüldüğü gibi, su hattından direklerinin en tepesine kadar tam bir İngilizdi.

İşte, İngiltere'ye dönen *Chancellor*'a neden bindiğimin sebebi.

Güney Carolina ve Birleşik Krallık arasında doğrudan hizmet veren bir buharlı gemi bulunmuyor. Okyanus aşırı çalışan bir denizyolu şirketi bulmak için ya Birleşik Devletler'in kuzeyine, yani New York'a çıkmak; ya da güneye, New Orleans'a inmek gerekiyor. Aslında New York ve eski kıta arasında faaliyet gösteren birçok şirket mevcut; bunlar İngiliz, Fransız ya da Hamburglu şirketler. Yani Scotia, Pereire veya Holsatia da beni çabucak gideceğim yere götürebilirdi. National Steam Navigation Co.'nun Colon ve Aspinwall'daki Fransız transatlantik hattına katılan gemileri, New Orleans ve Avrupa arasında, hızlı yolculuklar yapıyor. Fakat ben, Charleston'ın rıhtımlarında dolaşırken *Chancellor*'ı gördüm. Hoşuma gitti ve ne olduğunu bilmediğim bir içgüdü beni bu gemiye itti, içi epey rahat bir şekilde döşenmişti. Hem zaten bir yelkenliyle, rüzgâr

ve denizin izin verdiği ölçüde, neredeyse buharın sağladığı bir hızla yol almak, her bakımdan daha iyi. Ayrıca sonbaharın başında, bu düşük enlemlerde hava hâlâ güzel. İşte bu yüzden *Chancellor*'la seyahat etmeye karar verdim.

İyi mi yaptım, kötü mü? Verdiğim karar yüzünden pişman olur muyum? Bunu göreceğiz. Bu notları günü gününe tutuyorum ve bunları yazdığım sırada ben de neler olacağına dair onları okuyacaklardan daha fazla bilgiye sahip değilim; tabii günün birinde günlüğümü biri okur mu, onu da bilmiyorum.

Chancellor'ın kaptanının adının John-Silas Huntly olduğunu zaten söyledim. Usta bir Atlantik'in kurdu olarak bilinen, elli yaşında, Dundee'li bir İskoç. Ortalama bir boya sahip, dar omuzlu bir adam. Küçük başı her zaman biraz sola eğik. Birinci sınıf bir fizyonomist olmasam ve onu ancak birkaç saattir tanısam da Kaptan Huntly hakkında daha şimdiden fikir sahibi olduğumu söyleyebilirim.

Silas Huntly'nin iyi bir denizci ününe sahip olmasına, işini çok iyi bilmesine dair bir diyeceğim yok, ama bu zatta katı bir karakter, her şeye dayanıklı bir fiziksel ve ahlaki kuvvet bulunduğu kabul edilemez.

Aslında Kaptan Huntly'nin tavırları çok hantal ve bedeni de belli bir yılgınlık sergiliyor. Umursamaz biri ve bu, bakışındaki kararsızlıktan, ellerinin ne yapacağını bilmez hareketlerinden, iki ayağı üzerinde ağır ağır sallanmasından anlaşılıyor. Yeterince enerjik biri gibi durmuyor, üstelik inatçı biri de sayılmaz; kaşlarını bir kez olsun çatmıyor, dişlerini sıkıyor ya da yumruklarını göstermek için bir çaba sergilemiyor. Öte yandan dikkatli bir şekilde incelediğimde onda, nereden kaynaklandığını bilemediğim, fakat bir gemi kaptanında olması gereken şu "Tanrı'dan sonraki efendi" tavrının olduğunu görüyorum.

Yanılmıyorsam gemide, Tannı ve Silas Huntly arasında, gerektiğinde önemli bir rol almaya yönelik başka bir adam daha var. Kendisi Chancellor'ın, hakkında henüz yeterince bilgi sahibi olmadığım ve daha sonra sözünü etmeyi tasarladığım ikinci kaptanı.

Robert Kurtis, geminin ikinci kaptanı.

Chancellor'ın mürettebatı; Kaptan Huntly, İkinci Kaptan Robert Kurtis, Teğmen Walter, baştayfa ve on dört İngiliz ya da İskoç gemiciden, yani dokuz yüz tonluk, üç direkli bir tekneyi idare etmeye yeten on sekiz denizciden oluşuyor. Bu adamlar işlerini iyi biliyor gibi duruyor. Şimdilik onlarla ilgili kesin olarak söyleyebileceğim tek şey, ikinci kaptanın emrinde Charleston geçitlerinde ustaca manevra yaptıkları.

Chancellor'da bulunan kişileri saymaya, garson Hobbart, zenci aşçı Jynxtrop ve yolcu listesinden bahsederek bir son veriyorum.

Gemide benimle birlikte sekiz yolcu var. Henüz onları pek tanımıyorum, fakat yapacağımız yolculuğun tekdüzeliği, günbegün yaşanacak olaylar, dar bir alana sıkışmış insanların gündelik yakınlaşmaları, fikir paylaşımına yönelik şu doğal ihtiyaç, insanın içindeki doğuştan gelen merak; işte tüm bunlar bizi pek yakında yaklaştıracaktır. Şimdiye kadar, gemiye biniş telaşı, kamaralara yerleşme, belki yirmi yirmi beş gün sürecek bir yolculuğun gerektirdiği düzenlemeler ve diğer muhtelif meşguliyetler bizi birbirimizden uzak tuttu. Öyle ki yolcuların tamamının geminin restoranına geldiği, ne dün ne de bugün görüldü. Hem belki de içimizden birkaçını deniz tuttu. Bu yüzden hepsini görmedim ama yolcuların arasında, pencereleri geminin kış aynalığına açılan arka taraftaki kamaralara yerleşmiş iki hanım olduğunu biliyorum.

Geminin seyir defterinden tespit ettiğim üzere yolcu listesi şöyle:

Buffalo'dan Amerikalı Mr. ve Mrs. Kear çifti,
Mrs. Kear'ın yardımcısı İngiliz Miss Herbey,

Le Havre'dan Fransız Bay Letourneur ve oğlu
André Letourneur,
Her ikisi de İngiliz olan Manchesterlı bir
mühendis William Falsten ve Cardifflî bir tüccar
John Ruby,

Bu notların yazarı, Londra'dan J. R. Kazallon.

Chancellor'ın yolcuları

III

29 Eylül

Kaptan Huntly'nin konşimentosu, yani Chancellor'a yüklenen malları gösteren evrak ve o malların taşınma şartları şu terimlerle ifade edilmiş:

CHARLESTON'LI KOMİSYONCULAR
BRONSFIELD & CO.'YA,

Ben, halihazırda Charleston'da bulunan ve ilk fırsatta Tanrı'nın da himayesiyle dosdoğru, yükünü boşaltacağı Liverpool şehrine gidecek, yaklaşık dokuz yüz tonluk Chancellor gemisinin kaptanı Dundee (İskoç) John-Silas Huntly, bahsi geçen gemimin güvertesinin altına siz, yani Charlestonlı komisyoncular MM. Bronsfield & Co.'dan aldığım yirmi bin sterlin değerindeki bin yedi yüz balya pamuğun tamamının muntazam bir şekilde yerleştirildiğini, ayrıca damgalanıp numaralandığını kabul ediyorum. Bu belge aracılığıyla işbu yükü, denizin yaratacağı tehlikeler bir kenara bırakılırsa, hiçbir hasar almadan Liverpool'a götürmeyi ve MM. Leard kardeşlere ya da onların temsilcilerine teslim etmeyi taahhüt ediyorum. Karşılığında sadece yasaların navlun bedeli olarak öngördüğü iki bin sterlin ve ayrıca deniz örf ve âdetlerine göre, alınan hasarlar için ödeme yapılacaktır. Yukarıda belirtilen hususların yerine getirileceğine şahsım, mal varlığım ve gemim üzerine ant içerim.

Bu nedenle, aynı içerikte üç konşimento imzaladım; birinin şartları yerine getirildiği takdirde diğerleri değerini yitirecektir.

13 Eylül 1870

Charleston

J. S. HUNTLY

Buradan da anlaşılacağı üzere, Chancellor, Liverpool'a bin yedi yüz balya pamuk taşıyor. Gönderen: Charleston'dan Bronsfield & Co. Alıcı: Liverpool'lu Leard Kardeşler.

Gemi bilhassa pamuk nakliyesi için inşa edilmiş olduğundan, bu yük azami itinayla yerleştirilmiş. Balyalar özellikle yolcuların eşyalarına ayrılan ufak bir bölüm dışında bütün ambarı işgal ediyor. Krikolar vasıtasıyla yığılan balyalar epey sıkıştırılmış bir kütleden daha fazla yer kaplamıyor. Dolayısıyla kargo yüküyle tamamıyla doldurulabilecek böylesine bir gemi için ufakık bir alan kaybı bile yaşanmamış.

IV

30 Eylülden 6 Ekime

Chancellor, babafingolarını aynı boydaki gemilerden daha kolay açabilen, hızlı bir tekne. Rüzgâr sertleştikten beri arkasında net bir şekilde beliren dümen suyu göz alabildiğine uzanıyor. Mavi bir fonun üzerine yayılmış gibi duran uzun ve beyaz bir danteli andırıyor.

Atlantik, rüzgârdan fazla etkilenmiyor. Bildiğim kadıyla, gemide kimse yalpa ve baş kış vurmalarından şikâyetçi değil. Zaten yolculardan hiçbirinin ilk gemi seyahati de değil, hepsi denize az çok alışık. O yüzden yemek vakti sofrada boş yer kalmıyor.

Yolcular arasında ilişkiler kurulmaya başlıyor ve gemideki yaşam daha az tekdüze bir hal alıyor. Fransız Bay Letourneur'le sık sık çene çalıyoruz.

Bay Letourneur elli beş yaşında, uzun boylu bir adam; saçları beyaz, sakalı kır. Yaşından büyük göründüğü muhakkak, bu da çok çektiğini kanıtlıyor. Derin kederlere göğüs germiş ve sanırım germeye de devam ediyor. Bu adamın içinde bitmek bilmez bir üzüntü kaynağı olduğu aşikâr; biraz çökmüş bedeni ve çoğu zaman göğsünün üzerine düşmüş başı bunun kanıtı. Asla gülmüyor, en fazla şöyle bir gülümsüyor, o da yalnızca oğluna. Gözleri sevgiyle bakıyor, ama o bakışlar bana sanki ıslak bir tln ardından geliyormuş gibi görünüyor. Yüzünden kendine özgü bir keder ve sevgi karışımı okunuyor

ve suratının genel ifadesinden sevecen bir iyilik dökülüyor.

Bay Letourneur'ün kendine kızdığı, istemdişi bir azabı olmalı.

Sahiden de öyle! İyi de bu "babanın" kendine o kadar kızmasına neden olan konuyu öğrenince kim derinden etkilenmez ki!

Bay Letourneur gemide hoş ve ilginç yüzlü, yaklaşık yirmi yaşlarındaki oğlu André'yle beraber yolculuk ediyor. Bu delikanlı, Bay Letourneur'ün silik bir kopyası, ama André sakat, işte babasının dinmek bilmeyen ıstırabı buradan geliyor. Fena halde dışa bükük sol bacağı, André'nin topallamasına sebep oluyor ve bu genç adam, bir bastona dayanmadan yürüyemiyor.

Babası bu çocuğa tapıyor ve tüm hayatını zavallı gence adadığı hissediliyor. Oğlunun doğuştan gelen sakatlığından ötürü ondan daha çok ıstırap çekiyor ve belki de bu şekilde af diliyor! André'ye adanmışlığı her an belli oluyor. Yanından ayrılmıyor, oğlunun en ufak arzusunu bile yerine getiriyor, her hareketini gözlüyor. Kolları kendinden ziyade oğluna ait. Genç adam, *Chancellor*'ın güvertesinde gezindiği zaman ona sarılıp destek oluyor.

Bana özellikle bağlanan Bay Letourneur, hep çocuğundan bahsediyor.

Bugün ona şöyle dedim:

"Az önce Bay André'nin yanındaydım. İyi bir oğlunuz var, Bay Letourneur. Zeki ve terbiyeli bir delikanlı."

"Evet, Bay Kazallon," diye cevap verdi Bay Letourneur, dudaklarında belli belirsiz bir tebessümle. "Sefil bir vücuda hapsolmuş, güzel bir

ruh; onu dünyaya getirirken can veren zavallı annesinin ruhu bu!"

"Sizi seviyor, beyefendi."

"Sevgili çocuk!" diye mırıldandı Bay Letourneur, kafasını eğerek. "Ah!" diye devam etti. "Oğlunun sakat olduğunu gören bir babanın ne kadar acı çektiğini anlayamazsınız... Doğuştan sakat!"

"Bay Letourneur," diye yanıtladım. "Oğlunuzu ve dolayısıyla sizi vuran bu dertte her ikinizin sahip olduğu paylar eşit değil. Bay André'nin durumunun üzücü olduğuna kuşku yok, fakat mühim olan onu olduğu gibi sevmeniz. Fiziksel bir sakatlığa, manevi bir acıdan daha kolay katlanılır. Sizin ıstırabınız daha büyük. Oğlunuzu dikkatle gözlüyorum da, eğer onu özellikle üzen bir şey varsa, sanırım bunun sizin kederiniz olduğunu iddia edebilirim..."

"Ona belli etmiyorum ki!" diye cevapladı Bay Letourneur, hararetle. "Tek bir meşgalem var: Hayatının her anında onu eğlendirmek. Sakatlığına rağmen çocuğumun seyahat tutkusu olduğunu fark ettim. Ruhunun bacakları, hatta kanatları var, yıllardır birlikte seyahat ediyoruz. İlk bütünü Avrupa'yı gezdik, şimdi de Birlik'in başlıca eyaletlerini katettik. André'yi koleje yollamak istemediğim için eğitimi bizzat ben üstlendim ve bu eğitimi de yolculuklarla tamamlıyorum. André keskin bir zekâyâ, coşkun bir hayal gücüne sahip. Duyarlı bir genç ve bazen tabiatın görkemli gösterileri karşısında büyülenerek sakatlığını unuttuğunu düşünmekten hoşlanıyorum!"

"Evet, beyefendi... Şüphesiz..." dedim.

"Ama o unutsa da," diye devam etti Bay Letourneur elimi sıkarak, "ben unutmuyorum! Ve asla unutma-

yacağım! Ah, bayım, oğlum onu sakat yarattığımız için beni ve annesini affetmiş midir acaba?”

Kimsenin kabahati olmayan bir felaket için kendini suçlayan babanın acısı içime işliyor. Onu teselli etmek istiyorum, ama o sırada oğlu beliriyor. Bay Letourneur ona koşup kış kasaraya çıkan biraz dik bir merdiveni tırmanmasına yardım ediyor.

André Letourneur tavuk kümeslerinin üzerindeki banklardan birine oturuyor. Babası yanına yerleşiyor. Sohbetlerine ben de katılıyorum. Konuşulan konu *Chancellor*'ın seyrüseferi, yolculukta karşılaşılabilecek ihtimaller, gemideki yaşamın planlanması. Bay Letourneur de benim gibi Kaptan Huntly'nin sıradan biri olduğunu düşünüyor. Adamın çekingen hali ve uyuşuk görüntüsünden tatsız bir intiba edinmiş. Bay Letourneur'ün ikinci kaptan Robert Kurtis'e ilişkin kanaatiyse, tam tersine, gayet olumlu. Otuz yaşındaki bu iriyarı adam epey kuvvetli görünüyor ve her daim hareket halinde, üstelik dayanıklı iradesi de her an kendini açığa çıkarmaya hazır gibi görünüyor.

O sırada Robert Kurtis güverteye çıkıyor. Onu dikkatle inceliyorum; gücüne ve yaşam sevincine ait belirtiler beni şaşırtıyor. Orada öylece dimdik duruyor; tavırları rahat, bakışları müthiş, kaşlarını belli belirsiz kasılmış. Enerjik bir adam. Gerçek denizciler için zaruri olan şu kati cesarete sahip olmalı. Aynı zamanda iyi de bir insan, genç Letourneur'le ilgileniyor ve her fırsatta ona bir yarar dokunsun diye çırpınıyor.

İkinci kaptan, gökyüzünün durumunu ve geminin yelken donanımını tetkik ettikten sonra yanıma gelip sohbete katılıyor.

Genç Letourneur'ün onunla konuşmaktan hoşlandığını fark ediyorum.

Robert Kurtis henüz sadece ziyadesiyle yetersiz ilişkiler kurduğumuz diğer yolculara dair birkaç ayrıntı veriyor.

Mr. ve Mrs. Kear petrol kaynaklarının işletilmesinden büyük kazanç sağlamış iki Kuzey Amerikalı. Birleşik Devletler'in büyük ve modern servetlerinin kaynağının orada yattığı malum. Fakat elli yaşında bir adam olan ve zenginden ziyade "sonradan görmeye" benzeyen Mr. Kear, kendi keyfi ve rahatından başka bir şey düşünmeyen, can sıkıcı bir yol arkadaşı. Habire ellerini soktuğu ceplerinden her an metalik bir ses çıkıyor. Mağrur ve kurumlu, kendine hayran, başkalarını hor gören petrolcü, kendisiyle ilgili olmayan her şeye karşı azami bir kayıtsızlık sergiliyor. Tavus kuşu gibi kabanyor, usta fizyonom Gratiolet'nin terimlerini kullanacak olursak "kendini kokluyor, seviyor, kendinden keyif alıyor." Sonuç olarak egoist bir ahmak. Transatlantiklerin konforunu sunamayacak basit bir ticaret gemisi olan *Chancellor*'da ne aradığını anlayamıyorum doğrusu.

Mrs. Kear ise ehemmiyetsiz, umursamaz ve kafasız bir kadın; şakaklarında kırk yaşının izleri belli oluyor, okumak ve sohbet etmek ilgisini çekmiyor. Bakıyor ama görmüyor; dinliyor ama anlamıyor. Düşünüyor mu, ondan bile emin değilim.

Bu kadının biricik meşgalesi, petrol tüccarının önüne attığı birkaç sterlini de aşağılanmadan kazanması mümkün gözükmeyen, sakın ve hoş bir İngiliz olan yirmi yaşındaki yardımcısı Miss Herbey'nin kendisine durmadan hizmet etmesini sağlamak.

Bu genç hanım, pek hoş biri. Lacivert gözlü, sarışın kızın zarif yüz ifadesi, bazı İngiliz kadınlarda rastlanan şu anlamsızlıktan nasibini almamış. Gülümseyecek zaman veya fırsat bulsa, ağzı güzel sayılabilir. Ama hanımefendisinin gülünç kaprisleri ve bitmek bilmez tacizlerine hedef olan zavallı kızcağız kime ve neye gülümseyecek ki? Yine de Miss Herbey içten içe acı çekse bile, en azından boyun eğiyor ve kaderine razı görünüyordu.

William Falsten ise Manchesterlı bir mühendis. Tam bir İngiliz. Güney Carolina'da büyük bir hidrolik fabrikası yönetiyor ve Avrupa'ya, gelişmiş, yeni aletler bulmaya, ama özellikle de Cail şirketine ait merkezkaç kuvvetiyle çalışan motorları görmeye gidiyor. Kırk beş yaşında bir adam, makinelerden başka bir şey düşünmeyen, mekanik bilimi ya da hesaplarının tüm vaktini aldığı, gözü başka hiçbir şey görmeyen bir tür âlim. Sohbetiyle sizi esir aldığı anda elinden kurtulmak mümkün değil, sanki tümünden bir dişliye kapılıvermişsiniz gibi oluyor.

Bay Ruby'ye gelince, kendisi ihtişamdan ve sıradışılıktan yoksun, basit bir tüccar. Bu adam yirmi yıldır alıp satmaktan başka hiçbir şey yapmamış ve genellikle aldığı her şeyi hep daha pahalıya sattığı için de yükünü tutmuş. Şimdi de servetini ne yapacağını bilmiyor. Varlığını ticaretin ötesine geçiremeyen Ruby düşünmüyor, artık muhakeme etmiyor; beyni adeta her tür fikre kapanmış. Pascal'ın "İnsan besbelli düşünmek için yaratılmış, bütün haysiyet ve meziyeti bundan ibaret," sözünü hiçbir surette doğrulamıyor.

V

7 Ekim

İşte Charleston'ı geride bırakalı on gün oldu bile. Bana öyle geliyor ki, fena yol yapmadık ve epey de hızlıydık. Ben de bu sırada sık sık ikinci kaptanla sohbet ediyorum ve aramızda belli bir yakınlık kuruldu diyebilirim.

Bugün Robert Kurtis'den Bermuda Adalarından çok da uzakta sayılamayacağımızı öğrendim. Yani Hatteras Burnu açıklarındayız. Tam konumumuz, Greenwich'e göre 32° 20' kuzey enlemi, 64° 50' batı boylamı.

"Gece olmadan Bermuda Adalarıyla, özellikle de Saint-Georges Adası'yla tanışacağız," diyor ikinci kaptan.

"Nasıl yani," diye yanıtlıyorum onu. "Bermuda Adaları'ndan mı geçeceğiz? Charleston'dan çıkıp Liverpool istikametine giden bir geminin kuzeye yönelerek Gulf Stream akıntısını izlemesi gerektiğini sanıyordum!"

"Şüphesiz," diye cevap veriyor Robert Kurtis, "genelde öyle yaparız Bay Kazallon, ama görünüşe bakılırsa kaptan bu sefer o yönü takip etmemizi istemedi."

"İyi de niye?"

"Bilmiyorum, fakat rotayı doğuya çevirdi ve Chancellor doğuya gidiyor."

"Peki, bunu kendisine söylemediniz mi?"

“Her zamanki rotada olmadığımızı belirttim ve o da bana ne yapacağından haberi olduğunu söyledi!”

Robert Kurtis bunları konuşurken birçok kez kaşlarını çatıyor, elini mekanik hareketlerle alnında gezdiriyor ve bu yüzden ben de söylemek istediği her şeyi aktarmadığı hissine kapılıyorum.

“Oysa,” diye devam ediyorum, “Bay Kurtis, zaten 7 Ekime geldik, yeni yollar denenecek zaman değil. Kış mevsiminden evvel Avrupa’ya varmak istiyorsak, kaybedecek bir günümüz bile yok!”

“Evet, Bay Kazallon, tek bir günümüz bile yok!”

“Bay Kurtis, Kaptan Huntly hakkında ne düşündüğünüzü sorsam, patavatsızlık etmiş olur muyum?”

“Ne mi düşünüyorum?” diye cevap veriyor ikinci kaptan. “Onun... onun kaptanım olduğunu düşünüyorum!”

Bu kaçamak yanıt zihnimi meşgul ediyor.

Robert Kurtis haklıymış. Gözcü tayfa saat üçe doğru önümüzde, hemen kuzeydoğu yönünde karanın görüldüğünü bildiriyor, gerçi henüz sadece buhar gibi görünüyor.

Saat altıda Bay Letourneur eşliğinde güverteye çıkıyorum ve birlikte Bermuda Adalarını, şu muazzam dalgakıranlarla çevrili, nispeten alçakta kalan adacıkları seyrediyoruz.

“İşte şu büyümlü takımda,” diyor André Letourneur, “şairiniz Thomas Moore’un kasidelerinde bir hayli övdüğü şu resmedilesi adalar, Bay Kazallon! Sürgündeki Walter daha önce bu adaların ateşli bir tasvirini 1643’te yapmıştı ve yanılmıyorsa, İngiliz hanımlar bir süreliğine Bermuda’ya ait belli bir tür

palmiyenin yaprağından yapılanlardan başka şapka takmak istememişlerdi.”

“Haklısınız, sevgili André,” diye cevap veriyorum, “Bermuda Takımadası on yedinci yüzyılda bir hayli revaçtaymış, ama şimdi tamamen unutulmuş.”

“Gerçi, Bay André,” diyor o zaman Robert Kurtis, “gemiciler bu takımadadan coşkuyla bahseden şairlerle çoğunlukla aynı fikirde değildir, çünkü görünüşün cezbediği bu bölge, gemilerin zor yanaştığı bir yerdir ve karanın iki üç fersah açığındaki sığ kayalıklar, denizcileri bilhassa ürküten, sulara gömülmüş, yarım daire şeklinde bir kuşak meydana getirir. Gökyüzünün, Bermudalıların öve öve bitiremedikleri durgunluğu da sık sık çıkan kasırgalar tarafından bozulur. Antilleri kırıp geçiren fırtınaların kuyruğu bu adaların üzerine düşer ve işte bu kuyruk, tıpkı bir balinanın kuyruğu gibi, en korkulası şeydir. O yüzden, okyanus müdavimlerine, Walter ve Thomas Moore’un anlatılarına güvenmelerini hiç tavsiye etmem!”

“Bay Kurtis,” diye tekrar söze giriyor André Letourneur gülümseyerek, “haklı olmalısınız, fakat şairler atasözleri gibidir: Biri her zaman diğerinin tersini söylemek için oradadır. Thomas Moore ve Walter bu takımadayı muhteşem bir yer diyerek övmüş olsalar da sizin en büyük şairlerinizden biri ve de kuşkusuz bölgeyi çok daha iyi tanıyan Shakespeare, tam tersine, *Fırtına*’sının en ürkütücü sahnelerini burada geçirme gereği görmüştür!”

Bermuda Takımadasını kuşatan sular haki-katen tehlikelidir. O adalara keşfedildiklerinden beri sahip olan İngilizler, onları sadece Antiller

ile Yeni İskoçya arasına serpiştirilmiş bir askeri üs olarak kullanır. Üstelik burası muhtemelen giderek daha da geniş bir alana yayılarak büyüyecektir. Halihazırda yüz elli ada ve adacıktan oluşan bu takımda, doğanın işleyişi gereği zamanla daha da genişleyecek, ne de olsa mercanlar durmadan birbirlerine bağlanarak yavaş yavaş yeni bir kıta oluşturup yeni Bermuda Adaları inşa etmeye çalışıyorlar.

Ne öbür üç yolcu ne de Mrs. Kear bu tuhaf takımadayı incelemek için güverteye çıkma zahmetine girdi. Miss Herbey'ye gelince, genç kız, Mrs. Kear'ın onu derhal yanına geri dönmeye mecbur bırakan tekdüze sesinin işitildiği kış güverteye gelmemişti.

VI

8 Ekimden 13 Ekime

Rüzgâr belli bir şiddetle kuzeydoğudan esmeye başlıyor, *Chancellor* gabya ve mizana yelkenlerinin yüzeyini küçültmek zorunda kalıyor.

Deniz epey bir çalkantılı, gemiyi çok yoruyor. Yemek salonunun ara duvarları sinir bozucu bir gürültüyle inliyor. Yolcuların çoğu kış güvertenin altına sığıyor.

Bana gelince, ince bir yağmurun, rüzgârın savurduğu tanecikleri içime işlese de güvertede kalmayı yeğliyorum.

İki gün boyunca böyle, son sürat ilerliyoruz. Atmosfer tabakalarının yer değiştirmesi “sert rüzgâr” olmaktan çıkıp “fırtına” halini aldı. Babafingo yelkenleri toplanmış durumda. Bu sırada rüzgâr, saatte seksen doksan kilometre hıza ulaşıyor.

Chancellor’ın fevkalade niteliklerine rağmen, rotasından bir hayli sapıyor ve güneye sürükleniyoruz. Bulutlardan kararan gökyüzünün durumu yükseklik ölçmeye izin vermiyor ve konum tespiti yapılamadığından yerimiz ancak yaklaşık olarak kestirilebiliyor.

İkinci kaptanın bir şey söylemediği yol arkadaşlarımdan kesinlikle açıklanamaz bir rota izlediğimizden haberleri yok. İngiltere kuzeydoğuda, oysa biz güneydoğuya ilerliyoruz! Robert Kurtis hiç değilse orsalamak ve kuzeybatıya dönerek uygun akıntı-

lara kavuşmak zorunda kalan kaptanın inadından hiçbir şey anlamıyor. Ama hayır! Rüzgâr kuzeydoğudan esmeye başladığından beri, *Chancellor* daha da güneye dalıyor.

O gün kış güvertede Robert Kurtis'le baş başa kaldığımızda ona, "Kaptanınız delirdi mi acaba?" diye sordum.

"Onu böylesine dikkatlice incelediğinize göre size sormalı, Bay Kazallon," dedi Robert Kurtis.

"Ne cevap vereceğimi pek bilmiyorum, Bay Kurtis. Fakat itiraf etmeliyim ki, yüzünde tuhaf bir ifade var ve biraz da yorgun bakıyor!.. Daha önce onunla yolculuk yaptınız mı?"

"Hayır, bu ilk seferim."

"Ve tuttuğumuz rota hakkındaki uyarılarınızı tekrarladınız, öyle mi?"

"Evet, ama rotada bir sorun olmadığını söyledi."

"Bay Kurtis," diye devam ettim, "peki bununla ilgili Teğmen Walter ve baştayfa ne düşünüyorlar?"

"Benimle aynı görüşteler."

"Ya Kaptan Huntly, gemisini Çin'e götürmek isterse?"

"Onlar da benim gibi kendisine itaat edeceklerdir."

"Bu itaatin bir sınırı yok mu peki?"

"Hayır, kaptanın idaresi gemiyi batırma tehlikesi taşımadıkça yok."

"İyi de, ya deliye?"

"Deliye, ne yapmam gerektiğine bakanım, Bay Kazallon."

İşte, *Chancellor*'a binerken hiç beklemediğim bir karmaşa.

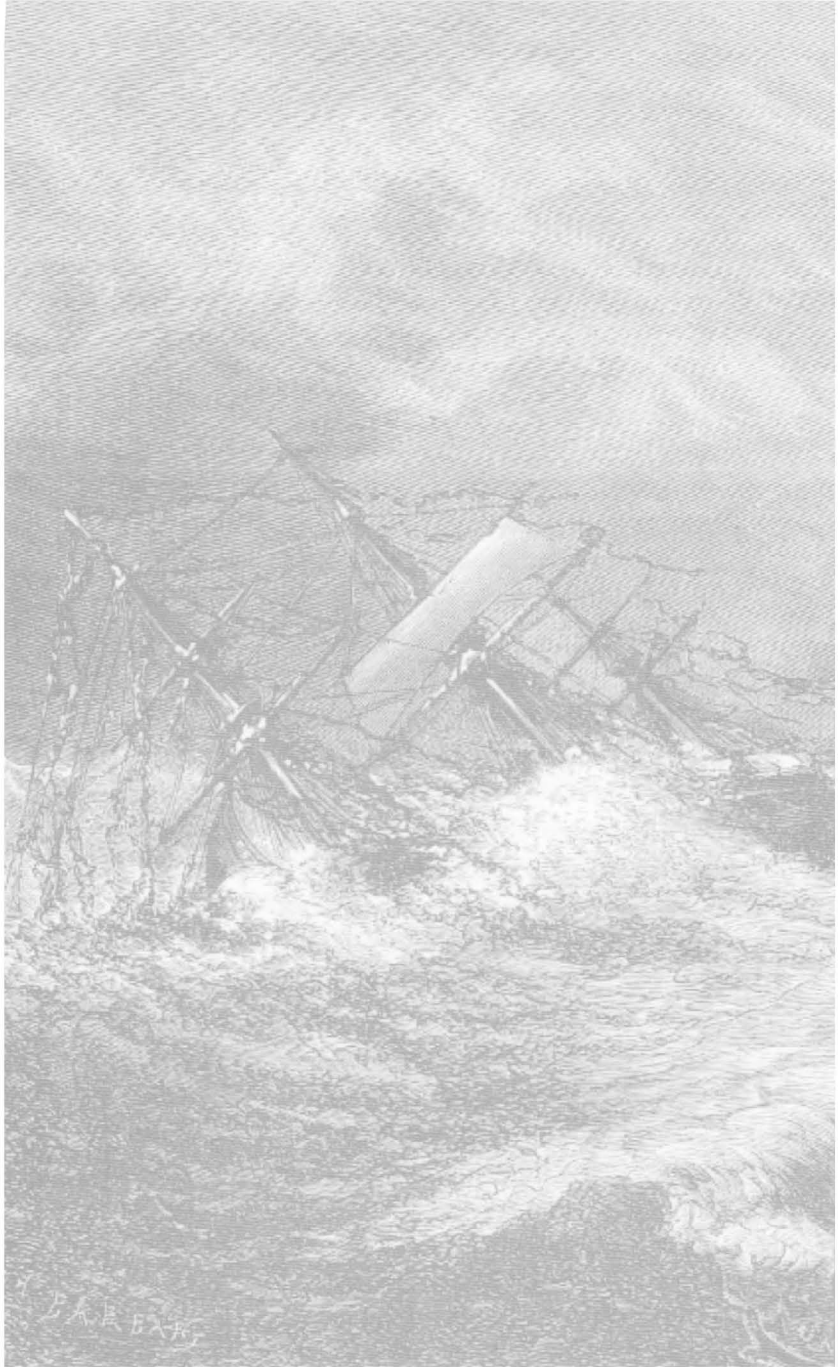
Bu arada hava gitgide kötüleşti; tam anlamıyla bir fırtına, Atlantik'in bu kısmında zincirlerinden

boşanıyor. Gemi, toplanmış büyük gabya ve küçük flok yelkenleri altında, başını çevirmek zorunda kaldı, yani rüzgârı karşısına alarak güçlü gövdesini denize sundu. Ancak daha önce de sözünü ettiğim gibi, rotasından epey bir çıkmıştı ve şimdi de gide-rek daha güneye savruluyoruz.

Tabii ayın 11'ini 12'sine bağlayan gece *Chancellor*, son sürat Sargasso Denizi'ne girdiğinde her şey açığa çıkıyor.

Ilık Gulf Stream akıntısının sardığı bu deniz, Kolomb'un teknelerinin bile ilk okyanus seferlerinde bir çırpıda geçemediği, İspanyolların "sargasso" dedikleri yosunlarla kaplı, engin bir su kütlesi.

Sabah olduğunda, Atlantik bize eşsiz bir manzara sunuyor. Bay Letourneur, gemideki metalik çarmıkların harp telleri gibi yankılanmalarına sebep olan, gürültücü, sert rüzgârlara rağmen, onu seyretmeye geliyor. Vücudumuza yapışan giysilerimiz, biraz havalsansa, parçalanıp gidecekmiş gibi. Bu çoğalıp duran yosunlarla koyulaşan denizin ortasındaki gemi, saban misali hareket eden pruvasının dilimlere ayırdığı geniş çimenli ovada hoplayıp duruyor. Bazen de rüzgârın havalandırdığı uzun şeritler, halatlara tıpkı üzümlere dolanan bağ çubukları gibi sarılarak, bir direktan diğerine gerilmiş bir yeşillik beşiği meydana getiriyor. Bu uzun yosunlardan bazıları, ki bunlar en aşağı doksan yüz metre olan, sonu gelmeyen şeritlerdi, yüzen alevler gibi direklerin tepesine kadar dolanıyor. Bu yosun istilasına karşı birkaç saat boyunca savaşmak gerekiyor. *Chancellor* zaman zaman birbirine o kararsız sarmaşıklarla bağlanan su bitkileriyle kaplı direğiyle, uçsuz bucaksız bir çayırın ortasındaki hareketli bir çalılığa benziyor.

Bu yosun istilasına karşı savaşmak gerekiyor.

VII

14 Ekim

Chancellor, o bitki okyanusunu nihayet geride bıraktı ve rüzgânın şiddeti de epey azaldı. Tatlı esinti geri geldi ve biz de şimdi gabya yelkenleri kısmen toplanmış vaziyette, hızla ilerliyoruz.

Bugün güneş çıktı, pırl pırl parlıyor. Hava çok sıcak olmaya başladı. Konumumuz 21° 33' kuzey enlemi, 50° 17' batı boylamını veriyor. Demek ki Chancellor, on dereceden fazla güneye inmiş.

Ve rotası da hâlâ güneydoğuya doğru!

Kaptan Huntly'nin akıl almaz inadını anlamak istedim ve onunla birçok kez konuştum. Akıllı başında mı, değil mi? Neye inanacağımı bilemiyorum. Genelde mantıklı konuşuyor. Kısmi bir deliliğin, özellikle de mesleki faaliyetlerini etkileyen bir tür "eksikliğin" etkisi altında mı acaba? Bu fizyolojik vakalardan birkaç tane gözlendi. Beni soğukkanlılıkla dinleyen Robert Kurtis'e bundan bahsediyorum. İkinci kaptan daha önce söylediği şeyi tekrarlıyor: Gemi kesin olarak saptanmış bir delilik sebebiyle batma tehlikesine maruz kalmadıkça kaptanını devirme hakkı yok. Bu hakikaten önemli ve sorumluluk gerektiren bir önlem.

Akşam sekiz gibi kamarama dönerek yalpa göstergemin ışığında okuyup düşünerek bir saat geçirdim. Sonra da yatıp uyudum.

Birkaç saat sonra alışılmadık bir gürültüyle uyan-
dım. Güvertede ağır adımlara ait sesler yankılanıyor
ve ateşli bir tartışmanın bağışları işitiliyor. Kulağa
sanki mürettebat belirgin bir aceleyle etrafta koşu-
turuyormuş gibi geliyor. Bu olağandışı karışıklığın
sebebi ne olabilir ki? Kuşkusuz, yön değiştirmenin
gerektirdiği bir seren manevrası... Ama hayır! O ola-
maz, çünkü gemi sancak tarafına eğilmeyi sürdürü-
yor, yani rüzgâr aldığı yön değişmedi.

Bir an güverteye çıkmayı düşünüyorum ama
gürültü çok geçmeden kesiliyor. O zaman, Kaptan
Huntly'nin kış kasaranın başında yer alan kama-
rasına döndüğünü işitiyor ve yatağında yeniden
büzülüyorum. Bu gidiş gelişlerin sebebinin bir ma-
nevra olduğu muhakkak. Yine de geminin hareket-
lerinde bir artma meydana gelmedi. Yani rüzgâr
güçlenmiyor.

Ertesi gün, ayın 14'ü sabahı, saat altıda kış gü-
verteye çıkıp gemiye bakıyorum.

Görünüşe göre değişen bir şey yok. *Chancellor*,
rüzgârı iskeleden alarak alt yelkenler, gabya ve ba-
bafingolarla ilerliyor. İyi takviye alıyor ve serin ve
yumuşak esintiyle kabaran denizde harika yol tu-
tuyor. Bu sırada sürati de bir hayli yüksek, saatte
on bir milden az olmasa gerek.

Biraz sonra Bay Letourneur ve oğlu güvertede be-
liriyorlar. Genç adamın kış kasaraya çıkmasına yar-
dım ediyorum. André o canlandırıcı ve deniz koku-
larıyla dolu sabah havasını mutlulukla içine çekiyor.

Onlara geceleyin gemideki şu telaşlı ayak sesle-
rine uyanıp uyanmadıkları soruyorum.

"Ben duymadım," diye cevap veriyor André Le-
tourneur, "deliksiz bir uyku çektim."

“Canım oğlum,” diyor Bay Letourneur, “demek ki iyi uyuyormuşsun, çünkü ben de Bay Kazallon’un bahsettiği gürültüye kalktım. Hatta konuşmaları işitir gibi oldum: ‘Çabuk! Çabuk! Ambar kapakları! Ambar kapakları!’”

“Ya!” diyorum. “Saat kaçtı?”

“Aşağı yukarı sabahın üçü,” diye yanıtlıyor Bay Letourneur.

“Peki, bu patırtının nedenini biliyor musunuz?”

“Hiçbir fikrim yok, Bay Kazallon, ama mühim bir şey olmamalı, çünkü hiçbirimizi güverteye çağırmadılar.”

Ana direğin ön ve arkasındaki, ambara erişim sağlayan kapaklara bakıyorum. Her zamanki gibi kapalılar, fakat kalın muşambalarla örtülü olduklarını ve su sızdırmasınlar diye gereken her tedbirin alındığını fark ediyorum. O kapaklar niye böyle sımsıkı tıkanmış ki? Bunun altında tahmin edemediğim bir neden yatıyor. Robert Kurtis ne olduğunu bana anlatır herhalde. Bu yüzden, ikinci kaptanın nöbetini bekliyor ve Bay Letourneur’e iletmemeyi yeğlediğim gözlemleri kendime saklıyorum.

Güzel bir gün olacak, zira doğan güneş harika gözüküyor ve hava gayet kuru, ki bu iyiye işaret. Karşıdaki ufuk çizgisinin üzerinde ayın, saat on elli yediye kadar yok olmayacak, yansı silik yuvarlağı hâlâ görülüyor. Son yarım aya üç gün var ve yeni ay da ayın 24’ünde. Ajandama bakıyorum ve o gün harika bir medcezir yaşanacağını görüyorum. Bizler okyanusun ortasında bu gelgitin etkilerini hissedemeyeceğiz, ama kıtaların ve adaların tüm kıyılarında gözlemeye değer, sıradışı bir doğa olayı

meydana gelecek, çünkü yeni ay su kütlelerini hatırı sayılır bir yüksekliğe çıkaracak.

Kıç kasarada yalnızım. Bay Letourneur çay içmeye indi. Bense ikinci kaptanı bekliyorum.

Saat sekizde Robert Kurtis, nöbeti Teğmen Walter'dan devralıyor ve gidip elini sıkıyorum.

Robert Kurtis bana iyi günler dilemeden önce, geminin güvertesine çabucak bir bakış atıyor ve kaşları hafifçe çatılıyor. Sonra havanın durumunu ve geminin yelken takımını tetkik ediyor.

Ardından Teğmen Walter'ın yanına giderek, "Kaptan Huntly nerede?" diye soruyor.

"Henüz onu görmedim, efendim."

"Yeni bir şey var mı?"

"Yok."

Sonra Robert Kurtis ve Walter birkaç saniyeliğine kısık sesle konuşuyorlar.

Walter kendisine sorulan bir soruya olumsuz bir tepkiyle karşılık veriyor.

"Baştayfayı bana yollayın, Walter," diyor ikinci kaptan, teğmen yanından ayrıldığı sırada.

Baştayfa görünmekte gecikmiyor ve Robert Kurtis adamın alçak sesle, ama başını sallayarak yanıtladığı birkaç istekte bulunuyor. Sonra, ikinci kaptanın emri üzerine, baştayfa nöbetçi borda tayfasını çağırıp büyük ambar kapağını örten muşambaları sulattırıyor.

Birkaç saniye sonra Robert Kurtis'in yanına gidiyorum ve sohbetimiz başta ehemmiyetsiz ayrıntılar etrafında dönüyor. İkinci kaptanın benim sözünü etmek istediğim konuya girmedikçe görünce "Sahi, dün gece güvertede ne oldu, Bay Kurtis?" diyorum.

Robert Kurtis cevap vermeden, beni dikkatle süzüyor.

“Evet,” diye devam ediyorum, “alışılmadık bir gürültüyle uyandım. Bay Letourneur’ün uykusu da bölünmüş. Neler oldu?”

“Hiçbir şey, Bay Kazallon,” diye yanıtlıyor Robert Kurtis. Dümencinin yanlış bir hareketi az kalsın gemiyi bozuyordu ve aniden dümen kırmak gerekti. Bu yüzden de güvertede gümbürtü koptu. Ama sorun çabucak giderildi ve *Chancellor* derhal yoluna devam etti.

Bana kalırsa, aslında epey dürüst biri olan Robert Kurtis bana gerçeği söylemiyordu.

VIII

15 Ekimden 18 Ekime

Yolculuk aynı şartlarda devam ediyor. Rüzgâr hâlâ kuzeydoğudan esiyor ve dikkatsiz bir göz için gemide anormal hiçbir şey yok gibi görünüyor.

Oysa belli ki “bir şeyler dönüyor!” Tayfalar sık sık bir araya gelip kendi aralarında konuşuyor ve bizim yaklaştığımızı gördüklerinde susuyorlar. Birçok kez, daha önce Bay Letourneur’ün de dikkatini çeken “kapak” sözcüğünü duydum. *Chancellor*’ın ambarında bunca önlem gerektiren ne var acaba? Niye kapaklar su sızdırmayacak şekilde kapatıldılar? İki güverte arasında, sımsıkı kapalı tutulmaları için daha sert tedbirler alınmasını gerektiren tutuklu düşman mürettebatı olması kuvvetle muhtemel!

Ayın 15’inde, ön kasarada dolaşırken tayfa Owen’ın yoldaşlarına şöyle dediğini duyuyorum:

“Siz, size diyorum! Öyle son ana kadar bekleme-yeceğim! Herkes kendi başının çaresine baksın.”

“İyi de, ne yapacaksın ki, Owen?” diye soruyor aşçı Jynxtrop.

“Filikalar liman yunusları için icat edilmedi herhalde!..”

Sohbetleri aniden kesildi ve daha fazlasını öğrenemedim.

Bu, geminin zabitlerine karşı bir komplo muydu yoksa? Robert Kurtis isyan kokusu mu aldı acaba? Ne de olsa her daim bazı tayfaların kötü niyetli

olabileceklerini göz önünde bulundurulmalıdır, bu yüzden de tüm tayfalara karşı çelik gibi bir disiplin uygulamak gerekir.

Üç gün hızla akıp geçti ve görünüşe göre, bu süre zarfında dikkatimi çeken yeni bir şey olmadı.

Kaptan ve ikinci kaptanın dünden beri durmadan bir araya geldiklerini görüyorum. Robert Kurtis'in hareketlerinden sabırsızlık okunuyor, onun kadar kendine hâkim bir adamın bu halde oluşu beni şaşırtıyor. Fakat bana kalırsa, bu toplanmaların ardından kaptan kararında daha da ısrarcı oluyor. Ayrıca, sebebini bilemediğim asabi bir heyecanın esiri gibi görünüyor.

Yemek vakitlerinde Robert Kurtis'in de endişeli haliyle birlikte kaptanın suskunluğu Bay Letourneur'ün yanı sıra benim de dikkatimi çekti. İkinci kaptan bazen sohbeti canlandırmak istiyor, fakat muhabbetin tadı çok geçmeden yine kaçıyor ve ne mühendis Falsten ne de Mr. Kear sohbeti ko-yulaştırabilecek türden insanlar. Aynı şekilde Ruby de öyle. Bununla birlikte yolcular haklı olarak yolculuğun uzunluğundan yakınmaya başlıyorlar. Karşısındaboyun eğilen türden biri olan Mr. Kear, bu gecikmeden Kaptan Huntly'yi sorumlu tutuyormuş gibi gözüküyor ve onunla epey üstten konuşuyor.

Ayın 17'sinde ve onu takip eden günlerde, ikinci kaptanın emri uyarınca, güverte günde birçok defa sulanıyor. Normalde bu işlemin vakti sadece sabahlarıydı, ama kuşkusuz artık maruz kaldığımız yüksek sıcaklık öyle gerektiriyor, ne de olsa bir hayli güneye sürüklendik. Kapakları örten muşambalar mütemadiyen nemli tutuluyor ve malzemelerinin sıkı dokusu kesinlikle su geçirmez bir

tabaka sağlıyor. *Chancellor* bu bol sulu yıkamayı kolaylaştıran pompalarla donatılmış. Herhalde yat kulübündeki en lüks yelkenlilerin güverteleri bile daha kusursuz bir temizlik görmemiştir. Gemi mürettebatı belli bir noktada işlerindeki artıştan dolayı yakınabilirdi, fakat hiçbiri “şikâyet etmiyor.”

23’ünü 24’üne bağlayan gece, yemek salonu ve kamaraların sıcaklığı bana neredeyse boğucu geldi. Deniz, güçlü bir dalgalanmayla çalkalansa da, kamaramın geminin sancak çeperlerine oyulmuş lombozunu açık bırakmak zorunda kaldım.

Tropikal kuşakta olduğumuz besbelli!

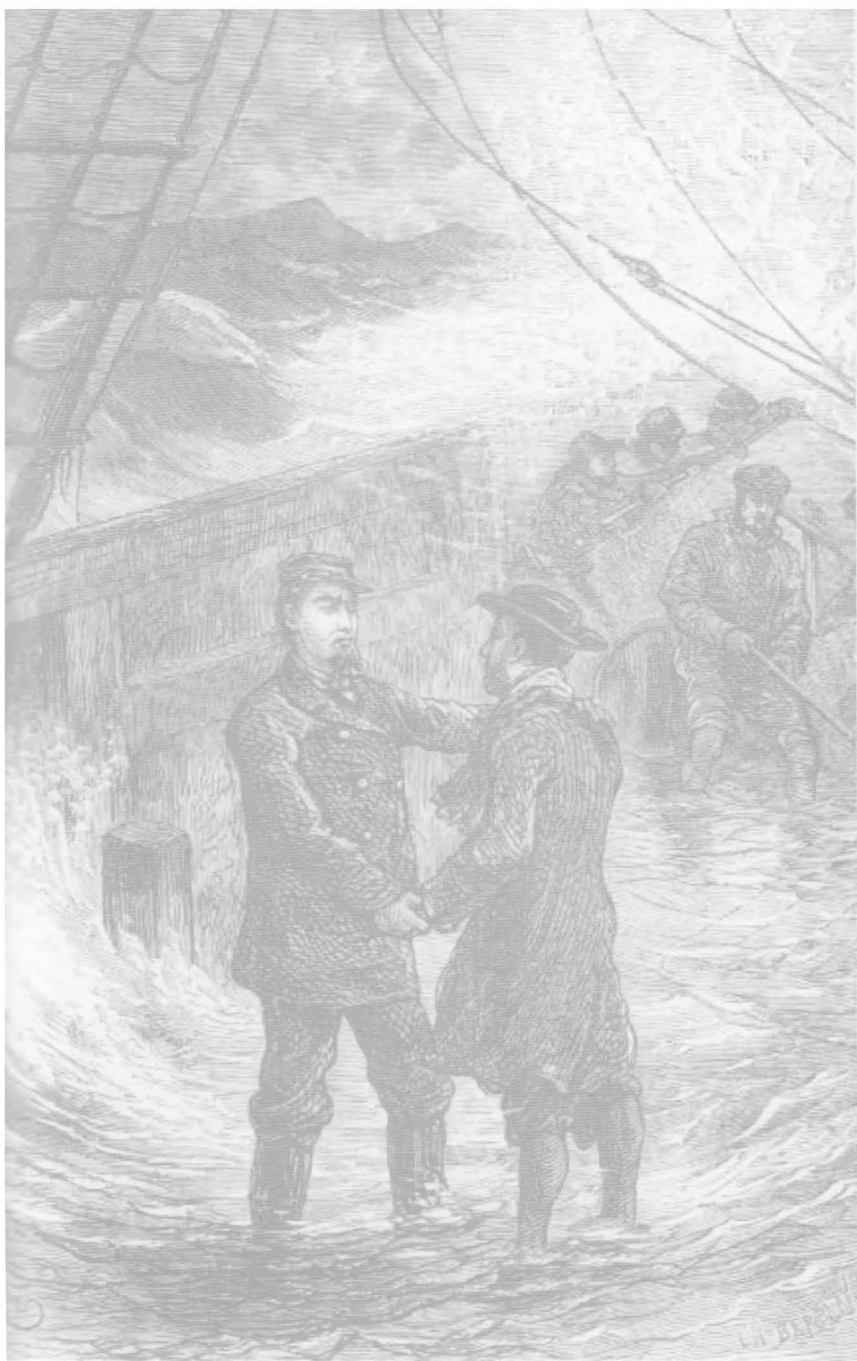
Şafak söker sökmez köprüye çıktım. Açıklanması epey imkânsız bir durum söz konusuydu: Dışardaki sıcaklığın geminin içindeki ısıyla orantılı olmadığını fark ettim. Sabah biraz serindi, çünkü güneş ufuk çizgisinin üstüne henüz çıkmıştı. Öte yandan, yanılmamışım, güverte köşkü sahiden çok sıcaktı.

Şu an tayfalar o bitmek bilmeyen güverte temizliğiyle meşguller ve pompalar geminin eğimine uygun şekilde sancak ve iskele taraflarındaki deliklerden çıkan suyu boşaltıyorlar.

Denizciler, yalın ayak, minik dalgalar halinde köpüren berrak örtüde koşturuyorlar. Neden bilmiyorum, ama içimden onlara katılmak geliyor. Ayakkabılarımı ve çoraplarımı çıkarıp denizin serin suyuna bata çıka yürüyorum.

Ayaklarımın altındaki *Chancellor*’ın belirgin bir şekilde sıcak olduğunu büyük bir şaşkınlıkla fark ediyorum ve kendimi haykırmaktan alamıyorum.

Çığlığımı işiten Robert Kurtis arkasına dönüp yanıma geliyor ve henüz dile getirmediğim bir soruya cevaben, “Evet!” diyor. “Gemide yangın var!”

“Evet!” diyor. “Gemide yangın var!”

IX

19 Ekim

Her şey açıklığa kavuşuyor, tayfaların gizli konuşmaları, kaygılı halleri, Owen'ın sözleri, sürekli nemli tutulmak istenen güvertenin sulanması ve nihayet, şimdiden yemek salonuna yayılan ve neredeyse dayanılmaz hale gelen şu sıcaklık. Diğer yolcular da bundan benim gibi mustarıpler ve bu sıradışı sığağa bir anlam veremiyorlar.

Robert Kurtis bana bu bilgiyi verdikten sonra sessizleşiyor. Sorularımı bekliyor, ama itiraf etmeliyim ki ilk anda içim ürperdi. Tüm ihtimaller arasında, bir seyahat sırasında meydana gelebilecek en korkunç şey budur ve kendine ne kadar hâkim olursa olsun insan, o tüyler ürpertici kelimeleri duyduğunda titremeden edemeyecektir: "Gemide yangın var!"

Bununla birlikte, çok geçmeden soğukkanlılığıma yeniden kavuşuyorum ve Robert Kurtis'e ilk sorum şöyle oluyor:

"Yangın ne zamandır devam ediyor?"

"Altı gündür!"

"Altı gün, ha!" diye bağıyorum. "Yani o gece..."

"Evet," diye cevap veriyor Robert Kurtis, "Chancellor'ın güvertesindeki şu büyük kargaşanın yaşandığı gece çıktı. Nöbetçi tayfalar büyük kapağın aralıklarından hafif bir duman sızdığını fark etmişler. Durumu hemen kaptana ve bana bildirdi-

ler. Kuşkuya mahal yoktu! Ambardaki mallar alev almıştı ve yangının kaynağına ulaşmanın hiçbir yolu yoktu. Biz de o koşullarda yapılması gereken yegâne şeyi yaptık, yani kapakları, geminin içine hava girişini engelleyecek şekilde kapattık. Böylece yangının başladığı yeri havasız bırakmayı başara-
cağımızı umut ediyordum ve sahiden de ilk günler kontrol altına aldığımızı sandım! Fakat ne yazık ki, üç gündür yangının giderek daha da alevlendiğini saptadık. Ayaklarımızın altındaki sıcaklık durmadan artıyordu. Güverteyi daima ıslak tutma tedbirini almasaydım bu sıcaklık çoktan dayanılmaz hale gelirdi.” Ardından, “Neticede bunları bilmeniz daha iyi, Bay Kazallon,” diye ekliyor Robert Kurtis, “o yüzden anlatıyorum.”

İkinci kaptanın sözlerini sessizce dinliyorum. Yoğunluğu günden güne artan ve belki de insani hiçbir kuvvetin engel olamayacağı bir yangın karşısındaki durumun tüm vahametini anlıyorum.

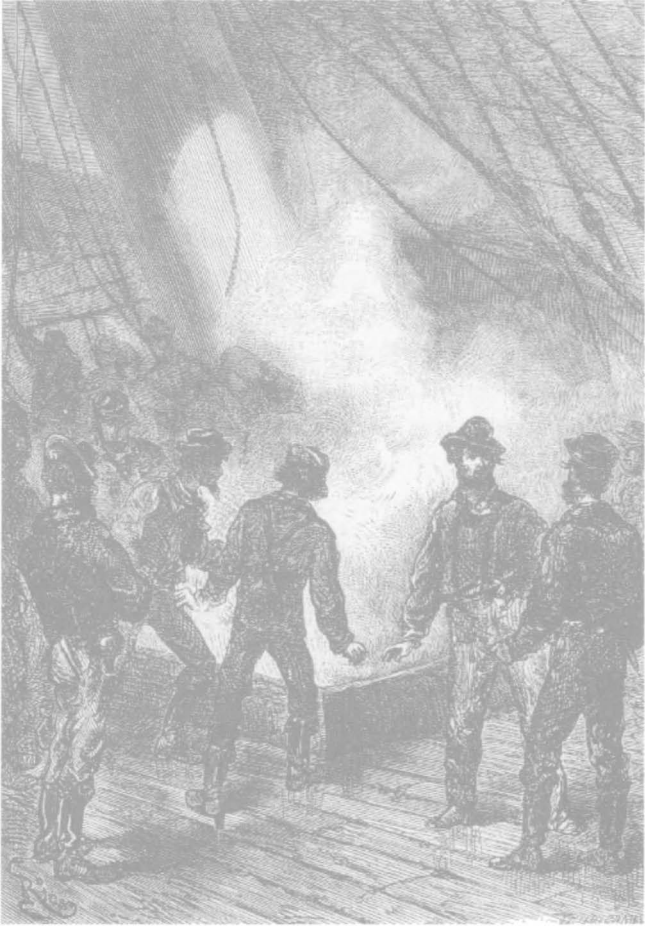
“Yangının nasıl meydana geldiğini biliyor musunuz?” diye soruyorum Robert Kurtis’e.

“Büyük ihtimalle,” diyor, “pamuk kendi kendine tutuştu.”

“Bu sık sık yaşanır mı?”

“Sık değil, hayır, ama bazen olur, eğer pamuk gemiye yüklendiğinde tamamen kuru değilse, bulunduğu şartlarda, yani havalandırması zor, rutubetli bir ambarın dibinde, kendiliğinden tutuşabilir. Bana kalırsa, gemide çıkan yangının başka bir sebebinin olmadığı muhakkak.”

“Gerçi tüm bunların yanında sebebin ne önemi var ki?” diye yanıtlıyorum. “Yapacak bir şey var mı, Bay Kurtis?”

Nöbetçi tayfalar hafif bir duman fark etmişler.

“Hayır, Bay Kazallon,” diyor Robert Kurtis, “koşulların gerektirdiği bütün önlemlerin alındığını tekrar söyleyeyim. Gemiyi su kesiminden batırıp daha sonra pompalarla boşaltılmak üzere belli miktarda su almasını sağlamayı düşünmüştüm, ama yangının yükün ara katmanlarına yayıldığı-

nı kabul etmek durumunda kaldık. Ona erişmek için ambarı tamamen suya boğmak gerekirdi. Bununla beraber, güvertenin belirli yerlerine delikler açtırdım ve gece boyu o açıklıklardan içeri su dökülüyor, fakat bu yeterli değil. Hayır, hakikaten yapacak tek bir şey var, bu gibi durumlarda her zaman yapılan şey: Dışarıdaki havayla her türlü teması kesmek için tüm yolları tıkayıp oksijensizlikten boğarak yangını kendi kendine sönmeye bırakmak.”

“Yangın hâlâ büyümeye devam ediyor mu peki?”

“Evet! Ve bu, tüm aramalarımıza rağmen yerini bulamadığımız bir açıklıktan ambara hava girdiğini kanıtıyor.”

“Bu gibi şartlara direnmiş gemi örnekleri var mı, Bay Kurtis?”

“Şüphesiz var, Bay Kazallon, pamuk yüklü gemilerin Liverpool veya Le Havre limanlarına mallarının bir bölümü yanmış halde varmaları nadir gözlenen bir durum değil. Ama bu durumlarda yangın, yolculuk sırasında söndürülmüş ya da en azından kontrol altına alınabilmişti. Limana bunun gibi, ayaklarının altında yanan bir güverteyle ulaşan kaptanlar tanıdım. Onlar geminin yükünü çabucak boşaltmış ve gemiyle beraber, malların hasar görmemiş kısmını da kurtarabilmişlerdi. Bize gelince, o başka mesele. Ateşin, sönmek bir yana, her gün yeni mesafeler katettiğini hissediyorum! Araştırmalarımızda mutlaka gözden kaçan ve dışındaki havanın girip yangını körüklemesini sağlayan bir delik olması lazım!”

“Geri dönüp en yakın karaya yönelmekte fayda yok mu yani?”

“Olabilir,” diye cevap veriyor Robert Kurtis, “teğmen, baştayfa ve benim bugün kaptanla tartışacağımız mesele de bu zaten. Ama size şu kadarını söyleyeyim, Bay Kazallon, şimdiye kadar izlediğimiz rotayı değiştirme işini ben üstlendim ve rüzgân arkadan almak suretiyle güneybatıya, yani kıyıya doğru ilerliyoruz.”

“Yolcular kendilerini tehdit eden tehlike hakkında bir şey bilmiyorlar mı?” diye sordum ikinci kaptana.

“Hiçbir şey bilmiyorlar. Verdiğim bu bilgiyi gizli tutmanızı rica ederim. Kadınların ve ödleğ erkeklerin korkusu sıkıntılarımızı daha da arttırmamalı. Mürettebata da hiçbir şey söylememesi emredildi.”

İkinci kaptanı böyle konuşturan ciddi nedenleri anlıyor ve mutlak bir gizlilik vadediyorum.

X

20 ve 21 Ekim

Chancellor bu koşullarda, donanımı dayanabildiği ölçüde pupa yelken seyretmeye devam ediyor. Bazen babafingo direkleri kınılacakmış gibi bükülüyor, ama Robert Kurtis onları kontrol altında tutuyor. Dümenciği kendi haline bırakmak istemediğinden dümen çarkının başında dikiliyor. Geminin güvenliğı tehlikeye girdiğinde ustaca ayarlanmış ve ufak sayılabilecek dümen kınşlarla rüzgâra teslim oluyor ve *Chancellor* onu yöneten ellerde mümkün olduğunca hız kaybetmeden ilerliyor.

20 Ekim günü yolcuların hepsi, kış güverteye çıktı. Yemek salonunun içindeki sıcaklığın anormal bir şekilde yükseldiğini hiç kuşkusuz fark etmiş olmalılar, ama gerçeğı sorgulayamadıkları için hiç kaygılanmıyorlar. Zaten ayaklarını koruyan ayak-kabılarıyla, neredeyse mütemadiyen dökülen suya rağmen güverte tahtalarından yayılan ısıyı hissetmediler. Pompaların faaliyeti en azından biraz şaşkınlık yaratabilirdi, ama kimsede öyle bir belirti yok. Yalpalanan gemide çoğı, banklara uzanmış halde ve büyük bir huzurla beşik gibi sallanıyor.

Bir tek Bay Letourneur şaşırmış görünüyor. Mürettebatın kendini ticari gemilerde pek rastlanmayan, aşırı bir temizliğe verdiğinin farkında tabii. Bu hususta birkaç laf ediyor. Kayıtsız bir ses tonuyla ona cevap veriyorum. Oysa bu Fransız enerjik

bir adam, ona her şeyi anlatabilirim, ama Robert Kurtis'e konuşmayacağıma dair söz verdim ve su-suyorum.

Fakat sonra, meydana gelebilecek felaketin so-nuçlarını düşünmeye koyulunca kalbim sıkışıyor. Gemide yirmi sekiz kişiyiz, belki de çok geçmeden tek bir sağlam tahta bile bırakmayacak alevlerin kurbanı olacak yirmi sekiz kişi!

Bugün kaptan, ikinci kaptan, teğmen ve baştay-fanın katıldıkları toplantı gerçekleşti, yolcuları ve mürettebatıyla birlikte *Chancellor*'ın akıbetinin bağ-lı olduğu toplantı.

Robert Kurtis alınan kararı bana açıkladı. Kap-tan Huntly'nin morali fena halde bozuk, ki bunu öngörmek çok da zor değildi. Ne soğukkanlılığın-dan eser kalmış ne de enerjisinden. Ve geminin komutasını zımnen Robert Kurtis'e bırakıyor. Gemi içindeki yangının kaydettiği gelişme artık tartışma götürmez ve geminin baş tarafında yer alan mürettebat koğuşunda durmak artık çok zor. Alevlerin kontrol altına alınamayacağı ve er ya da geç şiddetli bir patlamanın meydana geleceği aşikâr.

Bu durumda ne yapmalı? Tek bir yol var: En yakın kara parçasına ulaşmak. Haritaya göre bu kara parçası, Küçük Antiller ve bu inatçı kuzey-batı rüzgârının eşliğinde oraya hızlıca ulaşılacağı umulabilir.

Alınan bu kararın ışığında, ikinci kaptanın yirmi dört saattir takip edilen rotayı korumaktan başka bir şey yapması gerekmiyor. Uçsuz bucaksız okya-nusta bir işaret noktasından yoksun kalan ve pu-sula göstergelerine pek de alışık olmayan yolcular,

en yukarıdaki kontra babafingo direği ve yardımcı yelkenleriyle, hâlâ altı yüz milden uzakta bulunan Antiller kıyılarına yaklaştırmaya çalışan *Chancellor*'ın seyir yönündeki değişikliği fark edemediler.

Robert Kurtis, Bay Letourneur'ün rota değişikliğine dair sorusuna da rüzgârı yakalayamadığı için batıda daha elverişli akıntılar aradığı cevabını verdi.

Chancellor'ın yönündeki bu değişikliğin sebebine ilişkin yegâne açıklama bu.

Ertesi gün, 21 Ekimde de durum aynı. Yolcuların gözünde seyahat, olağan koşullarda gerçekleşiyor ve gemideki yaşamda herhangi bir değişiklik gözlenmiyor.

Zaten yangının büyüdüğü dışarıdan belli olmuyor ve bu iyiye işaret. Açıklıklar öyle sıkı tıkanmış ki içerideki ateşi ele veren tek bir duman sızıntısı dışarı çıkmıyor. Belki de yangını ambara hapsetmek mümkün olur ve sonunda havasızlıktan, kendiliğinden söner veya bütün yüke yayılmadan için için yanar. Robert Kurtis'in ümidi buydu. Üstelik birkaç hava molekülü sızdırır diye ambarın derinlerine kadar giren pompa borularının ağızlarının bile özenle tıkanmasını sağladı.

Tanrı yardımcımız olsun, zira kendi başımıza hakikaten hiçbir şey yapamayız!

Tesadüfen denk geldiğim bir konuşmanın zaten vahim olan durumumuzun daha da berbatlaşacağı sonucuna varan birkaç kelimesini duymamış olsam, o gün vukuatsız geçecekti.

Göreceğiz.

Kıç güvertede oturuyordum ve yolculardan ikisi, sözlerinden bazılarının kulağıma çalınacağından şüphelenmeksizin alçak sesle konuşuyorlardı.

Bu iki yolcu sık sık kendi aralarında sohbet eden mühendis Falsten ve tüccar Ruby'ydi.

Dikkatimi öncelikle, karşısındakine son derece asabi sitemlerde bulunuyor gibi görünen mühendisin bir iki anlamlı el hareketi çekti. Kendimi kulak kabartmaktan alamadım ve şunları işittim:

"Ama bu çok saçma!" diye tekrarlıyordu Falsten. "Daha tedbirsiz olunamaz!"

"Hah!" diye yanıtladı Ruby kayıtsızca. "Bir şey olmaz!"

"Tam tersine, olabilir. Başımıza büyük bir felaket gelebilir!" diye devam etti mühendis.

"Neyse!" diye karşılık verdi tüccar. "Bunu ilk defa yapmıyorum!"

"İyi de tek bir sarsıntı, infilaka yol açmaya yeter!"

"Damacana gayet sağlam sanıldı, Bay Falsten. Daha önce de söylediğim gibi, korkacak bir şey yok!"

"Kaptana niye haber vermediniz ki?"

"Şey! Çünkü damacanamı gemiye almak istemezdi!"

Rüzgâr birkaç saniyeliğine dindiğinden, hiçbir şey duyamadım, ama mühendis ısrar etmeyi sürdürdüğü halde Ruby'nin omuz silkmekle yetindiği açık.

Gerçekten de biraz sonra kulağıma yeni sözler geldi:

"Evet! Evet!" dedi Falsten. "Kaptana haber vermek lazım! O damacanayı denize atmak gerek. Havaya uçmak istemiyorum!"

Havaya uçmak! Bu kelimeyi duyunca doğruldum. Mühendis ne demek istiyordu? Ne ima ediyordu böyle? Halbuki *Chancellor*'ın durumundan da yangının yükü yuttuğundan da bihaberdi!

Ancak bir sözcük, içinde bulunduğumuz şartlarda “dehşet verici” olan bir kelime, beni yerimden zıplattı! Üstelik o sözcük, hatta sözcükler, yani “potasyum pikrat” bir kez söylenmedi, defalarca tekrarlandı.

Derhal bu iki yolcunun yanına gidip istemsiz bir şekilde ve dayanılmaz bir güçle, Ruby’nin boğazına sarıldım.

“Gemide patlayıcı madde mi var?”

“Evet!” diye cevap verdi Falsten. “On beş litrelik bir damacana.”

“Nerede?”

“Ambarda, mallarla birlikte!”

XI

21 Ekim gününün devamı

Falsten'in cevabını beklerken aklımdan neler geçtiğini anlatmam mümkün değil. İçine düştüğüm dehşet değil, daha ziyade bir tür teslimiyetti! Tüm bunlar içinde bulunduğumuz durumu tamamlamakla birlikte ona bir son da getirebilirdi! O yüzden şimdi, gayet soğukkanlı bir halde, ön kasara-daki Robert Kurtis'in yanına gidiyorum.

Robert Kurtis gemide, ambarın dibinde, tam da yangının kaynağında on beş kilo, yani bir dağı havaya uçuracak miktarda patlayıcı madde içeren bir damacananın varlığını ve *Chancellor*'ın her an infilak edebileceğini öğrenince istifini bozmuyor. Alnı belli belirsiz kınşıyor, gözbebekleri biraz büyüyor.

"Pekâlâ!" diye yanıtlıyor. "Bu hususta tek kelime etmek yok. Şu Ruby nerede?"

"Kıç kasarada."

"Benimle gelin, Bay Kazallon."

Birlikte, mühendis ve tüccarın hâlâ tartıştıkları kıç güverteye gidiyoruz.

Robert Kurtis doğruca onlara yöneliyor.

"Böyle bir şey yaptığınız doğru mu?" diye soruyor Ruby'ye.

"Şey, evet. Doğru!" diye cevap veriyor, kabahatinin en fazla hile yapmaktan ibaret olduğunu sanan Ruby, sakince.

Robert Kurtis bir an, ihtiyatsızlığının vahame-

hini anlayamayan zavallı yolcuyla ezecekmiş gibi oluyor! Fakat ikinci kaptan kendini tutmayı başarıyor. Ruby'nin boğazına yapışmamak için ellerini arkasında birleştirip sıkıldığını görüyorum.

Sonra, sakın bir sesle Ruby'yi sorguluyor. Tüccar, ikinci kaptana aktardığım meseleyi teyit ediyor. Bir değer taşımayan eşyalarının arasında yaklaşık on beş kilo tehlikeli madde içeren bir damacana bulunduğunu söylüyor. Anglosaksonlara has olduğunu düşündüğüm şu tedbirsizlikle hareket eden bu yolcu, elindeki patlayıcı karışımını, sanki bir Fransızın elindeki basit bir şarap şişesiymişçesine geminin ambarına sokmuştu. Bu kolinin içinde ne olduğunu bildirmeme sebebi de kaptanın onu içeri sokmayı reddedeceğinden emin olmasıydı.

"Neticede," diye ekliyor omuz silkererek, "insanı asılmaya götürecektir bir şey değil. Hem o damacana size bu denli sıkıntı veriyorsa, denize atabilirsiniz! Eşyalarım da güvende olur!"

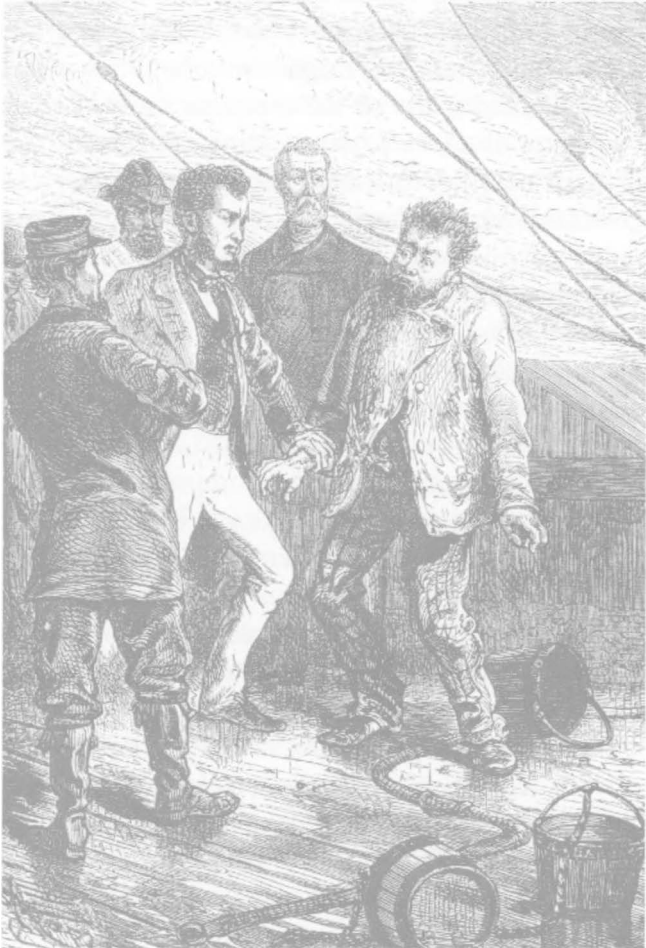
Bu cevap üzerine kendimi tutamıyorum, çünkü Robert Kurtis kadar soğukkanlı biri değilim ve öfkeye kapılıyorum. İkinci kaptan beni tutmadan önce, Ruby'nin üstüne atılarak haykırıyorum:

"Seni sefil! Gemide yangın çıktığından haberiniz var mı?"

Bu lafları eder etmez pişman oluyorum, ama artık çok geç! Ruby'de yarattıkları etkinin tarifi mümkün değil. Kapıldığı dehşet, sarsıcı nitelikte. Vücudu kasılmaya başlıyor, saçları diken diken oluyor, gözleri fal taşı gibi açılırken astımlı biri gibi nefes nefese kalıyor, konuşamıyor ve içine düştüğü korku tavan yapıyor. Derken kolları sallanmaya başlıyor ve o, her an havaya uçabilecek

Chancellor'ın güvertesine bakıyor; kendini kış güverteden aşağıya atıyor, ardından doğrulup deli gibi el kol hareketleri yaparak gemiyi katediyor. Sonra dili çözülüyor ve ağzından şu uğursuz kelimeler dökülüyor:

“Gemide yangın var! Gemide yangın var!”

Kapıldığı dehşet, sarsıcı nitelikte.

Bu haykırış üzerine bütün mürettebat, kuşkusuz yangının dışarı taşıtığını ve filikalara kaçma vaktinin geldiğini sanarak güverteye koşuyor. Yolcular geliyorlar, Mr. Kear, eşi, Miss Herbey, baba ve oğul Letourneur. Robert Kurtis, Ruby'yi susturmak istiyor, ama adamın akli başında değil.

O esnada gemide aşırı bir kargaşa hüküm sürüyor. Mrs. Kear baygın bir halde köprüye yığılıyor. Onunla ilgilenmeyen kocası, bu işi Miss Herbey'ye bırakıyor. Tayfalarsa denize atmak için daha şimdiden sandalın palangalarına yapışmış halde.

Bu arada Bay Letourneur'e bilmediği şeyi, yani gemideki yükün alev aldığını anlatıyorum ve babanın ilk düşündüğü, kollanıyla sardığı André oluyor. Delikanlı büyük bir soğukkanlılık sergiliyor ve babasını, tehlikenin yakın olmadığını tekrarlayarak sakinleştiriyor.

Bu sırada Robert Kurtis, teğmenin de yardımıyla, adamlarını durdurmayı başarıyor. Yangının gelişme kaydetmediğini, yolcu Ruby'nin ne yaptığının ne de söylediğinin bilincinde olduğunu, aceleyle davranmamak gerektiğini ve vakti geldiğinde geminin terk edileceğini belirtiyor...

Tayfaların çoğu sevip saydıkları ikinci kaptanlarının sesini duyunca duruyorlar. Robert Kurtis, Kaptan Huntly'nin beceremeyeceği bir şeyi yapıp onları ikna ediyor ve filika askıda kalıyor.

Neyse ki Ruby ambardaki patlayıcıdan söz etmedi. Mürettebat gerçeği öğrense ve geminin ayakları altında yarılmaya hazır bir volkandan başka bir şey olmadığını duysa belki de zapt edilemezdi ve morali bozulan tayfalar ne pahasına olursa olsun kaçarlardı.

Gemideki yangının ne kadar korkunç bir karmasaya yol açabileceğinden yalnızca ben, ikinci kaptan ve Falsten haberdarız ve bunun mutlaka böyle kalması lazım.

Düzen yeniden sağlandığında, Robert Kurtis ve ben kış kasaradaki Falsten'in yanına gidiyoruz. Mühendis, yaşanan tüm bu dehşetin ortasında kollarını göğsünde birleştirerek yerinde kalmış, belki de mekanik bir arıza üzerine kafa yormuştu. Ona, kendisine, Ruby'nin tedbirsizliği sebebiyle meydana gelen bu karışıklık hakkında tek kelime etmemesini tembih ediyoruz.

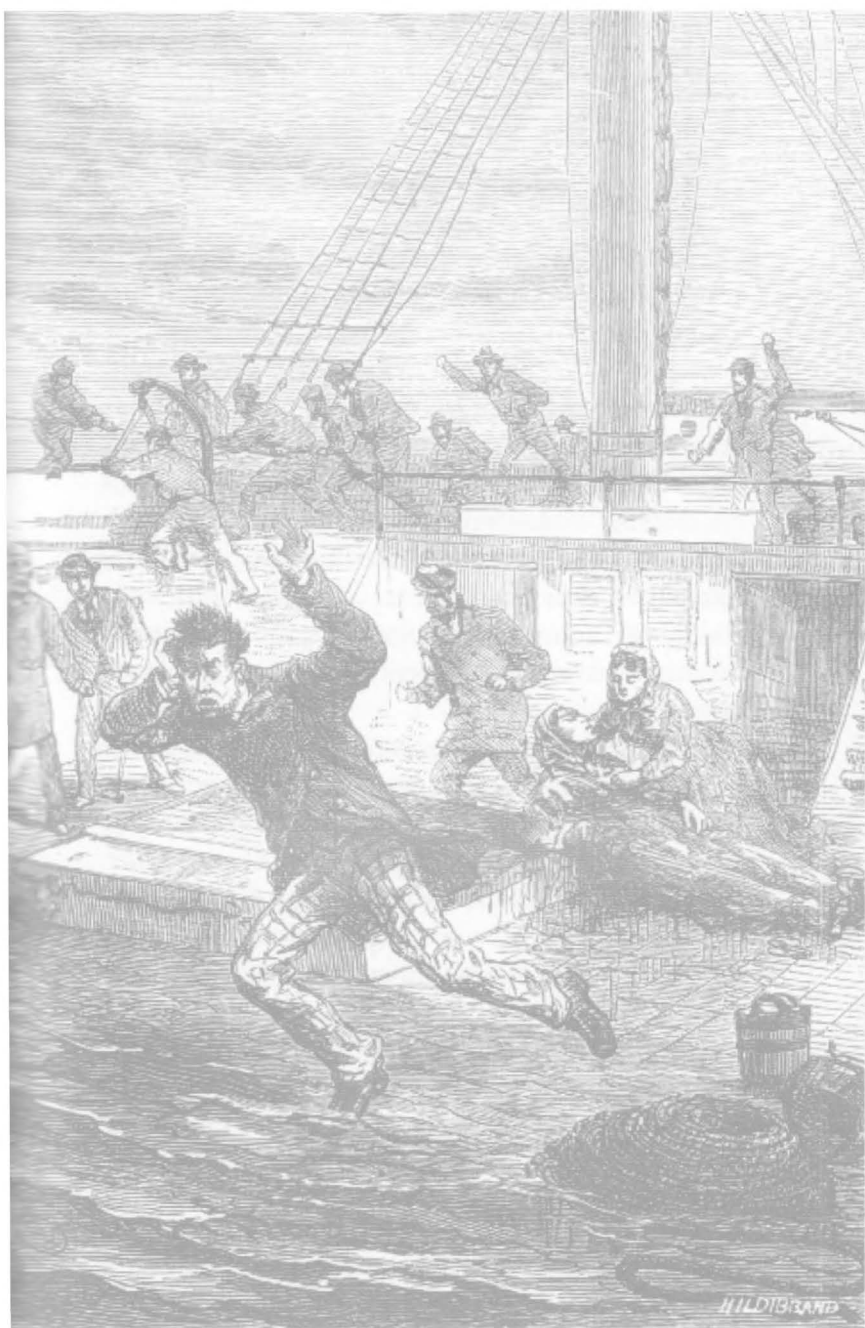
Falsten bu sırrı saklayacağına dair söz veriyor. Durumun vahametinden hâlâ bihaber olan Kaptan Huntly'ye gelince, ona bunu bildirme işini Robert Kurtis üstleniyor.

Fakat her şeyden önce Ruby'nin kendisine güvenmek gerek, ne de olsa bu zavallı adam tam olarak çılgına dönmüş halde. Hareketlerinin bilincinde değil. Hâlâ bağıra çağıra güvertede koşturuyor:

"Yangın var! Yangın var!"

Robert Kurtis tayfalara onu yakalayıp susturmalarını ve iyice bağlamalarını emrediyor. Ardından Ruby, bundan böyle gözaltında olacağı kamarasına götürülüyor.

Neyse ki ağzından o korkunç sözcükler kaçmıyor!

**Bağıra çağıra güvertede koşturuyor:
“Yangın var! Yangın var!”**

XII

22 ve 23 Ekim

Robert Kurtis, Kaptan Huntly'ye her şeyi anlattı. Kaptan Huntly öyle ya da böyle onun üstüydü ve bu durumu ondan saklayamazdı.

Kaptan Kurtis'in açıklamasına karşı tek kelime etmedi ve elini can sıkıcı bir düşünceyi zihninden kovan bir adam gibi alnında gezdirdikten sonra, herhangi bir emir vermeksizin, sessizce kamarasına döndü.

Robert Kurtis, teğmen, mühendis Falsten ve ben şimdi kendi aramızda bir toplantı yapıyoruz. Mevcut şartlarda diğerlerinin gösterdiği serinkanlılık karşısında şaşkınım. Robert Kurtis, tüm kurtuluş olasılıkları tartışıldıktan sonra, durumu şöyle özetliyor:

“Yangını durdurmak mümkün değil. Ve baş taraftaki kabinin sıcaklığı katlanılmaz hale geldi. Yani belki de çok geçmeden öyle bir an gelecek ve yangın öyle bir yoğunlaşacak ki, alevler güvertede boy gösterecek. Eğer meydana gelecek böylesi bir felaketten önce denizin durumu filikaları kullanmamıza izin verirse, gemiden kaçacağız. Ancak olur da *Chancellor*'ı terk etmemiz mümkün olmazsa, alevlere karşı son ana dek mücadele edecek ve dışarıda gün ağarır ağarmaz üstesinden gelip gelemeyeceğimizi göreceğiz! Belki de saklanan bir düşmanla savaşıyorsa ortaya çıkana karşı durmak daha kolay olur!”

“Aynı fikirdeyim,” diye yanıtlıyor mühendis sakince.

“Bence de,” diye karşılık veriyorum. “Fakat ambarın dibinde on beş kilo patlayıcı madde içeren bir damacana bulunduğunu hesaba katmıyor musunuz, Bay Kurtis?”

“Hayır, Bay Kazallon,” diye cevap veriyor Robert Kurtis, “bu sadece bir ayrıntı. Hesaba katmıyorum, hem de hiç! Ne diye ona kafa yoracağım ki? Hava girişine izin vermememiz gereken bir ambarda yanan malların arasına girip o damacanayı arayabilir miyim? Hayır! Bunu düşünmek bile istemiyorum! Daha kurduğum cümle bile tamamlanmadan, şu patlayıcı madde etkisini göstermiş olabilir mi? Evet. Öyleyse alevler ona ya ulaşacak ya da ulaşmayacak. Dolayısıyla, bahsettiğiniz durum benim için geçerliliği olan bir mesele değil. Bizi bu büyük felaketten kurtarmak Tanrı’nın işi, benim değil!”

Robert Kurtis bu sözleri ciddi bir tonda söylüyor, biz de herhangi bir karşılık vermeksizin başımızı eğiyoruz. Denizin haline bakılırsa, ani bir kaçış mümkün olmaz, bu ihtimali unutmak lazım.

“Titiz biri patlamayı kaçınılmaz değil, sadece olası bulurdu.”

Bu tespit mühendis tarafından dünyanın en soğukkanlı edasıyla yapıldı.

“Cevaplamanızı rica edeceğim bir sorum var, Bay Falsten,” diyorum o zaman. “Potasyum pikrat herhangi bir çarpışma olmadan da tutuşabilir mi?”

“Elbette,” diye yanıt veriyor mühendis. “Olağan koşullarda, pikrat sıradan baruttan daha yanıcı değildir, ama onun kadar kolay tutuşabilir. Ergo...”

Falsten bu yüzden demek yerine niyeysel Latince “ergo” sözcüğünü kullanmayı daha uygun buluyor, kimya dersi veriyor sanki.

O sırada yeniden güverteye çıkıyoruz. Yemek salonundan ayrılırken, Robert Kurtis elimi tutuyor.

“Bay Kazallon,” diyor hislerini saklamaya çalışmadan, “sevgili Chancellor’ımın alevler tarafından yutulduğunu görmek ve hiç ama hiçbir şey yapamamak!..”

“Bay Kurtis, hassasiyetiniz...”

“Beyefendi,” diye devam ediyor, “görevimi yerine getiremedim! Ne kadar acı çektiğime bir tek siz şahit olacaksınız.”

Derken, “Ama artık bitti,” diye ekliyor kendine hâkim olmak için büyük gayret göstererek.

“Durum o kadar umutsuz mu yani?” diye soruyorum o zaman.

“Durum şöyle,” diye cevap veriyor Robert Kurtis, soğukkanlı bir edayla. “Bir maden ocağının ağzına bağlıyız ve fitil tutuştu! Bu fitil uzun mu değil mi, hep birlikte göreceğiz!”

Ardından uzaklaşıyor.

Her halükârda, mürettebat ve diğer yolcular durumumuzun ne denli vahim bir hal aldığından bihaberler.

Yangın duyulduğundan beri, Mr. Kear en kıymetli eşyalarını toparlamakla meşgul ve doğal olarak kansı umurunda bile değil. Her şeyden sorumlu tuttuğu ikinci kaptana yangını söndürtmesini buyurduktan sonra kış taraftaki kamarasına dönüyor ve bir daha ortalarda görünmüyor. Mrs. Kear ise ağlayıp sızlanıyor ve gülünç hareketlerine rağmen insanda bir merhamet hissi uyan-

dırıyor. Hal böyleyken Miss Herbey de hanımına yönelik görevlerine hiç olmadığı kadar özen göstermesi gerektiğini düşünüyor ve onunla mutlak bir fedakârlıkla ilgileniyor. Görevini her şeyin üstünde tutan bu genç kızın tavrına hayran olmamak mümkün değil.

Ertesi gün, 23 Ekimde, Kaptan Huntly, ikinci kaptanı yanına çağırıyor. Kaptanın kamarasına giden Robert Kurtis'in daha sonra bana aktardığına göre, aralarında şu konuşma geçiyor:

"Bay Kurtis," diyor bezgin bakışları, akli meleke-lerinde bir bozukluk olduğuna işaret eden kaptan, "ben denizciyim, öyle değil mi?"

"Evet, efendim."

"Pekâlâ, o halde düşünün ki artık mesleğimden bihaberim... Aklında neler olup bittiğini bilmiyorum... Ama unutuyorum... Hiçbir şey bilmez oldum... Charleston'dan hareket ettiğimizden beri kuzeydoğu yönünde yol aldık, değil mi?"

"Hayır, efendim," diye cevap veriyor ikinci kaptan, "emirleriniz uyarınca güneydoğuya doğru ilerledik."

"Oysa Liverpool'a yük taşıyoruz!"

"Hiç şüphesiz."

"Ya şey?.. Geminin adı ne, Bay Kurtis?"

"Chancellor."

"Ah! Evet, Chancellor! Peki şu an nerede bulunuyor?.."

"Tropikal kuşağın güneyinde."

"Pekâlâ! Bayım, onu kuzeye geri çevirecek halde değilim!.. Hayır!.. Yapamam... Artık kamaramdan çıkmak istemiyorum... Denizin görünüşü bana iyi gelmiyor!.."

“Efendim,” diye yanıt veriyor Robert Kurtis, “umanım özen...”

“Evet, evet, bunu daha sonra göreceğiz... Bu arada, size bir emir vereceğim, ama bu benden alacağınız son talimat olacak.”

“Sizi dinliyorum,” diye cevap veriyor ikinci kaptan.

“Bayım,” diye devam ediyor kaptan, “şu andan itibaren, gemide hiçbir şey değilim, komutayı siz devralacaksınız... Bu şartlar beni aşıyor, artık direnemeyeceğimi hissediyorum... Kafam karışıyor! Çok acı çekiyorum, Bay Kurtis,” diye ekliyor Silas Huntly, iki eliyle alnına bastırarak.

İkinci kaptan o ana kadar gemiyi komuta eden kişiye dikkatle inceleyip, “Peki, efendim,” demekle yetiniyor.

Ardından güverteye geri çıkıp olan biteni bana anlatıyor.

“Evet,” diyorum, “adam delirmemişe bile kafasından rahatsız olduğu belli. Görevinden kendi isteğiyle istifa etmesi daha iyi.”

“Yerini zor koşullarda devralıyorum,” diye yanıtlıyor Robert Kurtis, “ama mühim değil, üstüme düşeni yapacağım.”

Robert Kurtis, bunu söyledikten sonra bir tayfa çağırıp baştayfayı bulmasını emrediyor.

Baştayfa da derhal çıkageliyor.

“Bastayfa,” diyor ona Robert Kurtis, “mürettebatı ana direğin dibinde toplayın.”

Bastayfa çekiliyor ve birkaç dakika sonra Chancellor’ın tüm çalışanları belirtilen yerde toplanıyorlar.

Robert Kurtis tam ortalarına geçiyor.

“Beyler,” diyor sakın bir sesle, “içinde bulunduğumuz şartlarda ve bence malum nedenlerle Bay Silas Huntly kaptanlık görevinden istifa etmesi gerektiğine karar verdi. Bugünden itibaren gemiyi ben kumanda ediyorum.”

Böylece, herkesin hayrına sayılabilecek değişiklik gerçekleşmiş oluyor. Artık başımızda, herkesin güvenliğini sağlamak adına hiçbir güçlüğü boyun eğmeyecek, cesur, kararlı ve de güvenilir bir adam var. Bay Letourneur, mühendis Falsten ve ben, hemen Bay Kurtis’i tebrik ediyoruz. Teğmen ve baştayfa da iltifatlarıyla bize katılıyor.

Geminin rotası güneybatı yönünde devam ediyor ve Robert Kurtis, yelkenleri zorlamak suretiyle, en kısa sürede Küçük Antiller’in en yakında olan adasına ulaşmaya gayret ediyor.

XIII

24 Ekimden 29 Ekime

Sonraki beş gün boyunca deniz epey bir zorluyor. Chancellor onunla savaşmaktan vazgeçip rüzgân arkasına takarak dalgaların eşliğinde yol alsa da, aşırı derecede sallanıyor. Alev gemisindeki bu yolculuk sırasında, sakın geçen tek bir anımız bile yok artık. Gemiyi saran, çeken, büyüleyen suyu gıptayla seyrediyoruz!

“İyi de,” diyorum, Robert Kurtis’e, “neden güvertenin dibini delmiyoruz ki? Niye ambarı tonlarca suyla doldurmuyoruz? Geminin suyla dolmasında ne sakınca var? Nasılsa yangın sönünce, pompalar bütün o suyu deniz boşaltacaktır!”

“Bay Kazallon,” diye cevap veriyor Robert Kurtis, “bunu daha önce de söyledim, şimdi bir kez daha tekrarlayayım: Ne kadar az olursa olsun eğer havanın geçişine olanak sağlarsak, alevler bir anda gemiyi bütünüyle sarar ve omurgasından direklerin tepesine kadar yayılır! Elimiz kolumuz bağlı ve sahip olduğumuz koşullar, hiçbir şey yapmamaya yönelik bir cesaret gerektiriyor!”

Evet! Tüm çıkışları hava sızdırmayacak bir şekilde tıkamak, yangınla mücadelenin yegâne yolu ve mürettebat da öyle yapıyor.

Fakat yangın durmadan ve belki tahminimizden daha hızlı büyüyor. Sıcaklık çok geçmeden yolcuları güverteye sığınmak mecburiyetinde bı-

rakacak hale geliyor. Sadece aynalığa açılan pencereler ve bol bol aydınlanan kış kamaralar hâlâ kullanılabilir. Mrs. Kear bu kamaralardan birinden ayrılmıyor. Diğeriyse Robert Kurtis tarafından tüccar Ruby'ye tahsis edildi. Tam anlamıyla deliyle dönmüş o talihsiz adamı birçok kez ziyaret ettim. Kamarasının kapısını kırmaması için onu bağlı tutmak gerekiyor. Öyle tuhaf ki! Yaşadığı deliliğin içinde müthiş bir dehşet duygusu saklı ve öyle korkunç çılgınlık atıyor ki, sanki vücudunda meydana gelen bir olaydan ötürü gerçek yanıklar hissediyor-muş gibi duruyor.

Ayrıca birçok kez eski kaptanın da ziyaretine gittim ve bana kalırsa o, denizcilik mesleğiyle ilgili konular dışında akıllıca konuşan, gayet sakin bir adam. Ancak konu deniz olunca, artık sağduyudan yoksun olduğu açık. Ona ilgi gösteriyorum, çünkü acı çekiyor, ama o benim alakamı istemiyor ve artık kamarasından hiç çıkmıyor.

Bugün mürettebat koğuşu, ara duvar tahtalarının birleşme yerlerinden sızan keskin ve mide bulandırıcı bir duman tarafından istila edildi. Yangının o tarafa yayıldığı kesin, kulak kabartınca boğuk homurtular işitmek de mümkün. Alevler onları besleyen tüm bu havayı nereden alıyor olabilir? Nerede şu gözümüzden kaçan açıklık? Önümüzdeki korkunç felaketi uzaklaştırmak artık mümkün değil! Bu belki de sadece birkaç günlük, hatta birkaç saatlik bir mesele ve maalesef deniz öyle kabarıp ki, filikalarla kaçmak düşünülemez bile.

Robert Kurtis'in emriyle, koğuşun duvarı durmadan ıslatılan bir muşambayla kaplandı. Onca

itinaya rağmen duman, geminin baş tarafına ilerleyen ve havayı hemen hemen solunamaz kılan nemli bir sıcaklıkla birlikte yayılıyor.

Neyse ki ana direk ve mizana direği demirden. Yoksa dipten yanarak, çoktan aşağı inerlerdi ve mahvolurduk.

Robert Kurtis yelkenleri olabildiğince açıyor ve *Chancellor*, serinleyen kuzeydoğu rüzgârında süratle ilerliyor.

Yangının açığa çıkmasının üzerinden on dört gün geçti bile. Durmadan büyüyor, çünkü onunla mücadele edemedik. Halihazırda gemide hareket etmek gitgide zorlaşıyor. Tabanı ambarla doğrudan ilişkide olmayan kış kasaraya hâlâ ayak basılabiliyor, fakat güvertenin üzerinde baş kasaraya kadar kalın ayakkabılarla bile yürümek imkânsız. Su artık, alevlerin yaladığı, çerçevelerinde şişen tahtaları soğutmaya yetmiyor. Ağacın reçinesi budakların çevresinde cızırdıyor, tahtaların birleşme yerleri açılıyor ve sıcaktan sıvılaşmış katran, yalpalara eşlik eden oynak lekeler çizerek akıyor.

Ve rüzgâr aniden kuzeybatıya dönüp hiddetle esmeye başlayınca felaket zirveye çıkıyor! O civarda ara sıra meydana gelen şiddetli bir kasırga bu ve bizi varmaya uğraştığımız Antiller'den uzaklaştırıyor! Robert Kurtis yelken küçülterek ona kafa tutmaya çalışıyor, fakat rüzgâr öyle şiddetli ki, *Chancellor* düz gidemiyor ve gemiye kış tarafından vuran korkunç dalgalardan kurtulmak için çok geçmeden kaçmak zorunda kalıyor.

Fırtına 29 Ekimde tüm öfkesini kusuyor. Okyanus çalkalanıyor ve dalga serpintileri *Chancellor*'ı tamamen kaplıyor. Denize sandal indirmek

imkânsız, hemen batacağı aşikâr. Kimilerimiz kış güverteye, kimilerimiz ön kasaraya sığınıyoruz. Birbirimize bakıyor, ama konuşmaya cesaret edemiyoruz.

Patlayıcı madde dolu damacanaya gelince, onu aklımıza bile getirmiyoruz. Robert Kurtis'in deyişiyle, "bu ayrıntıyı" unuttuk. Geminin sorununu toptan çözecek bir patlama daha mı iyi olur acaba, bunun cevabını hakikaten bilmiyorum. Yazdığım bu cümleyle içinde bulunduğumuz ruh halini kesin bir şekilde aktardığımı düşünüyorum. Bir tehlikenin tehdidine uzun süreliğine maruz kalan insan, sonunda onun gerçekleşmesini arzu eder, ne de olsa kaçınılmaz bir felaketi beklemek, bunun gerçekleşmesinden daha korkunçtur!

Kaptan Kurtis hâlâ vakit varken artık içine girelemeyecek haldeki kilerde depolanmış erzakın bir kısmını dışarı çıkarttı. Sıcaklık zaten yiyeceklerin büyük bir miktarını bozmuştu, yine de birkaç sandık tuzlanmış et, peksimet, ufak bir fıçı sert içki ve içme suyu fıçıları güverteye istiflendi. Bunların yanına da gerektiğinde gemiyi derhal terk edebilmek için battaniyeler, çeşitli aletler, bir pusula ve yelkenler de eklendi.

Akşam sekizde, kasırganın uğultusuna rağmen, gürültülü horultular duyuluyor. Güvertedeki kapaklar ısınan havanın tazyikiyle kalkıyor ve kazan supabının plakası altındaki buharı andıran siyah duman girdapları açığa çıkıyor.

Mürettebat emirlerini sormak için Robert Kurtis'e doğru seğirtiyor. Herkesin aklında tek bir düşünce var: Ayaklarımızın altında patlamak üzere olan bu volkandan kaçmak!

Alevler içinde uzun bir dil...

Robert Kurtis dev dalgalarla yarılan okyanusa bakıyor. Güvertenin ortasındaki askısında yer alan filikaya artık yaklaşamıyor bile, ama sancak tarafında asılı sandalı ve geminin kışında asılı kayığı kullanmak hâlâ mümkün.

Tayfalar sandala doğru koşuyorlar.

“Hayır!” diye bağınıyor Robert Kurtis. “Hayır! Bu, son şansımızı da fırtınada harcamak olur!”

Bununla beraber, başlarında Owen’ın bulunduğu telaş içindeki birkaç tayfa, tekneyi denize atmak istiyorlar. Robert Kurtis kış kasaraya atılıyor ve bir balta kapıp, “Palangalara dokunan ilk kişinin kafasını patlatırım!” diye haykırıyor.

Tayfalar geri çekiliyorlar. Birkaçı çarmıklara tırmanıyor. Başkaları çanaklıklara sığınıyor.

Saat on birde ambardan şiddetli patlamalar geliyor. Bunlar sıcak hava ve dumana geçit vererek infilak eden ara bölmeler. Aynı anda ön kamaranın kapağından dışarı bir buhar seli çıkıyor ve alevler içinde uzun bir dil, mizana direğini yalıyor.

İşte o zaman çığlıklar yükseliyor. Mrs. Kear, Miss Herbey’nin desteğiyle, alevlerin yaklaştığı kamaraları apar topar terk ediyor. Sonra yüzü dumandan kararmış Silas Huntly ortaya çıkıyor ve Robert Kurtis’i selamladıktan sonra sakince arka çarmıklara yöneliyor, ip basamakları tırmanıyor ve mizana çanaklığına yerleşiyor.

Silas Huntly’yi görünce aklıma kış güvertenin altında, belki de alevlerin yalayıp yutacağı kamarada başka bir adamın hapis kaldığı geliyor.

Zavallı Ruby’yi ölüme terk etmek mi gerekiyor yani? Merdivene atıyorum... Ama tam o anda, bağlı olduğu iplerini koparmış bu deli adam, saçları

yanık, giysileri alev almış halde ortaya çıkıyor. Çılgık dahi atmadan güvertede yürüyor ve ayakları yanmıyor! Duman girdaplarının içine dalıyor ve boğulmuyor! Sanki alevlere koşan ve yanmayan, insan görünümüne bir semender!

O sırada yeni bir patlama meydana geliyor ve cankurtaran sandalı paramparça oluyor; ortadaki kapak muşambayı yırtarak havaya uçuyor, böylece uzun zamandır sıkışmış haldeki alev yığını, direğin yansıma kadar fışkırıyor.

O sırada delirmiş adam, çılgık çılgıne bağırıyor ve ağzından şu sözcükler kaçıyor:

“Patlayıcı madde! Patlayıcı madde! Hepimiz havaya uçacağız! Hepimiz! Uçacağız!..”

Ardından, onu durdurmamıza vakit bırakmadan, fınn misali alev alev yanan yerden içeri atlıyor.

"Patlayıcı madde! Patlayıcı madde!"

XIV

29 Ekim gecesi

Bu sahne tüyler   rperticiydi ve herkes, içinde bulundu  ğu umutsuz duruma kar  şın, tüm deh  şeti iliklerinde hissetti.

Ruby artık yok, fakat son sözlerinin gayet u  ğursuz sonuçlar do  ğurması muhtemel. Tayfalar onun "Patlayıcı madde! Patlayıcı madde!" diye ba  ırdı  ğını duydular. Geminin her an havaya u  abilece  ğini, meselenin artık sadece yangın olmadı  ğını ve m  t-hi  ş bir patlamanın tehdidi altında bulunduklarını anladılar.

Kendini tutamayan birkaç adam, ne pahasına olursa olsun, vakit kaybetmeden kaçmak istiyor.

"Sandal! Sandal!" diye ba  ıyorlar.

Akıllarını yitirmiş bu ka  ıklar, denizin çok   al-kantılı oldu  ğunu, hiçbir teknenin o fevkalade y  k-sekli  e çıkıp çatlayan dalgalara göğüs geremeyece  ğini görmüyor, görmek istemiyorlar! Onları tutmak mümkün değil. Kaptanlarının sesini dahi duymaz oldular. Robert Kurtis, mürettebatının ortasına atlıyor, ama nafile. Tayfa Owen yoldaşlarını kışkırtıyor; sandalın ipleri gev  setilip dışarı itiliyor.

Tekne bir an havada salınıyor ve geminin yal-palamalarına ayak uydurarak kendi kuşağına çarpıyor. Tayfaların son bir gayretiyle bo  a alınıyor ve tam denize erişmek üzereyken, dev bir dalga onu alttan kapıyor, bir an uzaklaştırıyor ve daya-

nılmaz bir kuvvetle *Chancellor*'ın böğrüne çarpıp parçalıyor.

Filika ve sandal imha oldular. Elimizde artık dar ve kırılgan kayıktan başka bir şey kalmadı.

Tayfalar, sersemlemiş haldeler ve hareketsiz bir şekilde duruyorlar. Rüzgârın yelken direklerinde çaldığı ısıklar ve yangının homurtusundan başka bir şey işitilmiyor. Geminin ortasında derin bir fırın oyuluyor ve gökyüzüne, ambar kapağından çıkan, duman karası bir buhar seli yükseliyor. Ön kasara-dan kış güverteye kadar kimse birbirini göremiyor ve alevden bir bariyer, *Chancellor*'ı iki kısma ayırıyor.

Yolcular ve mürettebattan iki üç kişi, kış kasara-nın arkasına sığınıyorlar. Mrs. Kear kendinden geç-miş vaziyette tavuk kafeslerinden birine uzanmış halde, Miss Herbey de yanında. Bay Letourneur, oğ-lunu kolları arasına alıp göğsüne bastırıyor. Asabi bir telaşa kapılıyor ve sakinleşemiyorum. Mühen-dis Falsten soğukkanlı bir şekilde saatine bakıp def-terine not alıyor.

Kuşkusuz teğmen, baştayfa ve mürettebatın geri kalanının durdukları, artık göremediğimiz baş tarafta neler oluyor acaba? Geminin iki yansı ara-sındaki tüm iletişim koptu. Kimse bu koca ambar kapağından çıkan alev perdesini aşamaz.

Robert Kurtis'in yanına gidiyorum.

"Her şey bitti mi?" diye soruyorum.

"Hayır," diye yanıtlıyor. "Kapak açıldığına göre, fırına dönmüş ambarın içine su döküp yangını söndürebiliriz belki!"

"Ama bu alev alev yanan güvertede pompaları nasıl çalıştıracamız ki, Bay Kurtis? Alevlerin ötesin-deki tayfalara nasıl emir vereceğiz?"

Robert Kurtis cevap vermiyor.

“Her şey bitti mi?” diye soruyorum tekrar.

“Hayır, bayım!” diyor. “Hayır! Ayağımın altındaki geminin son tahtası direnene dek umudumu kaybetmeyeceğim!”

Bu arada yangının şiddeti ikiye katlanıyor ve deniz suyu kırmızımsı bir renkle aydınlanıyor. Yukarıda, alçakta duran bulutlar kocaman, kızıl ışıklar yansıtıyor. Ambar ağızlarından alevden uzun diller fışkırıyor. Kış kasaranın arkasındaki köprüye sığınmış haldeyiz. Mrs. Kear ve Miss Herbey direklerinde asılı kayığa yerleşiyorlar.

Ne tüyler ürpertici bir gece, hangi kalem bu dehşeti çizebilir?

Kasırğa yangının üzerinde, muazzam bir vantilatör gibi, tüm şiddetiyle esiyor. Chancellor karanlıkta dev bir meşale gibi ilerliyor. Başka seçenek yok: Ya denize atlanacak ya da alevler arasında can verilecek!

Fakat şu patlayıcı madde alev almayacak gibi! Ayaklarımızın altında şu volkan açılmayacak. Demek ki Ruby yalan söyledi! Ambarda kapalı kalmış bir patlayıcı madde falan yok!

Saat on bir buçukta, denizin hiç olmadığı kadar azdığı sırada, zincirlerinden boşanmış doğa güçlerinin çıkardıkları gümbürtüye, denizcileri çok korkutan acayip bir çatırtı ekleniyor ve baş taraftan şöyle bir çığlık yankılanıyor:

“Dalgakıran! Sancak tarafında dalgakıran!”

Robert Kurtis küpeştenin üstüne zıplıyor, beyaz dalgalara hızlı bir göz atıyor ve dümeniciye dönerek buyurgan bir ses tonuyla, “Dümeni sancağa doğru tam kır!” diye bağırıyor.

Ama artık çok geç. Dev bir dalganın sırtında yükseliyoruz ve ansızın bir çarpışma meydana geliyor. Gemi arkadan çarpıyor, kış tarafı birçok kez darbe alıyor ve güverte hizasından kınlan mizana direği denize uçuyor.

Chancellor hareketsiz kalıyor.

XV

29 Ekim gecesinin devamı

Henüz gece yansı olmadı. Ay görünmüyor ve derin bir karanlık söz konusu. Geminin nerede karaya oturduğunu bilemiyoruz. Fırtınada şiddetle sürüklenip sonunda Amerika kıyısına mı vardı acaba? Kara görünüyor mu?

Chancellor'ın birkaç darbe aldıktan sonra mutlak bir hareketsizliğe gömüldüğünü söylemiştim. Birkaç saniye sonra, baş tarafta yankılanan bir zincir gürültüsü, Robert Kurtis'e çıpalanın atıldığının haberini veriyor.

"İyi! Güzel!" diyor ikinci kaptan. "Teğmen ve baştayfa iki çıpayı da attılar! Umanım dayanırlar!"

Robert Kurtis'in küpeştede alevlerin izin verdiği sınıra kadar ilerlediğini görüyorum. Sancak direğinde geminin eğildiği yana kayıyor ve kendisini ezen ağır dalgalara rağmen, birkaç dakika orada duruyor. Kulak kabarttığına şahit oluyorum. Fırtınanın gürültüsünde belli bir sesi dinliyor sanki.

Robert Kurtis nihayet kış güverteye geri geliyor.

"İçeri su giriyor," diyor. "Tann'nın yardımıyla bu su, yangının hakkından gelebilir!"

"Ya sonra?" diyorum.

"Bay Kazallon," diye cevap veriyor Robert Kurtis, "sonrası gelecek ve ona da Tann karar verir! Biz sadece şimdiyi düşünelim!"

Yapılması gereken ilk iş, pompaları yoklamak, fakat şu an alevlerin içinden onlara ulaşmak imkânsız. Muhtemelen geminin dip kısmında, borda kaplamasında açılmış bir delik, suya geniş bir geçit sağlıyor, çünkü bana öyle geliyor ki, yangının şiddeti daha şimdiden azaldı. İki tabiat olayının kendi aralarındaki mücadelesini sergileyen sağır edici ısıklar işitiyor. Suyun alevlerin merkezine vardığı muhakkak, pamuk balyalarının ilk sırası sular altında kaldı bile. Güzel! Bu su yangını söndürür, sonra da onunla mücadele ederiz! Belki de yangından daha az korkunç olur! Ne de olsa su denizciye aittir ve denizci ona üstün gelmeye alışkıdır!

Bu uzun gecenin hâlâ devam ettiği üç saat boyunca, tasviri imkânsız bir tedirginlik içinde bekliyoruz. Neredeyiz? Kesin olan, denizin yavaş yavaş çekildiği ve dalgaların öfkesinin dindiği. *Chancellor*'ın bir saat sonra açık denize ulaşması lazım, fakat hesap ve gözlem yapmadan bunu tam olarak bilmek zor. Şayet öyleyse, yangının sönmüş olması şartıyla, bir sonraki gelgitte çabucak kurtulmayı umabiliriz.

Sabah dört buçuğa doğru, geminin başı ve kıç arasında gerili alev perdesi yavaş yavaş açılıyor ve ötesinde nihayet siyah bir grup fark ediyoruz. Daracak ön kasaraya sığınmış mürettebat bu. Çok geçmeden geminin iki ucu arasındaki iletişim yeniden kuruluyor. Teğmen ve baştayfa, köprüye ayak basmak henüz mümkün olmadığından iplerin üzerinde yürüyerek, kıç güverteye, yanımıza geliyorlar.

Kaptan Kurtis, teğmen ve baştayfa benim yanımda görüşüyor ve gün doğmadan hiçbir şey denememek gerektiği hususunda mutabık kalıyorlar. Kara yakınsa ve denizin şartları uygunsa, kayıkla ya da bir

sal yardımıyla kıyıya varılabilir. Görünürde hiç kara yoksa ve *Chancellor* ıssızlığın ortasındaki bir kaya parçasına oturmuşsa, en yakın limana ulaşması için yeniden yüzdürülmeye çalışılabilir.

Nihayet siyah bir grup fark ediyoruz.

“Fakat,” diyor teğmen ve baştayfanın da hemfikir oldukları Robert Kurtis, “nerede bulunduğumuzu kestirmek güç, çünkü *Chancellor*, izlediği bu kuzeybatı rüzgârlarıyla bir hayli güneye sürüklen-

miş olmalı. Uzun zamandır derinlik ölçümü yapmadım. Bununla birlikte, Atlantik'in bu kısmında bildiğim sığ bir kayalık bulunmadığına göre, Güney Amerika topraklarında bir yerde karaya oturmuş olmamız mümkün."

"İyi de," diyorum, "hâlâ bir patlamanın tehdidi altındayız. *Chancellor*'ı terk edip..."

"Kayalığa mı sığınalım?" diye cevap veriyor Robert Kurtis. "İyi de, nasıl olacak bu? Deniz yükseldiğinde kayalık suya batmıyor mu? Bu karanlıkta bunu anlayabilir miyiz? Sabah olmasını bekleyelim, bakınız."

Robert Kurtis'in bu sözlerini hemen diğer yolculara aktanyorum. Fazla güven verici sayılmazlar, ama kimse geminin durumunun yarattığı yeni tehlikeyi görmek istemiyor. Şanssızlık eseri tüm kara parçalarından yüzlerce mil uzaktaki, bilinmeyen bir kayalığa sürüklendiysek yandık. Bir düşünce her şeye hükmediyor: Artık su bizim yanımızda ve şimdi o, yangına dolayısıyla da patlama ihtimaline karşı mücadele ediyor.

Gerçekten de parlak alevlerin yerini yavaş yavaş, ambar kapağının oradan ıslak girdaplar halinde çıkan siyah ve yoğun bir duman alıyor. Alevden birkaç dil, karanlık kıvrımların arasından hâlâ yükselmeye devam ediyor, fakat bu kez derhal sönüyor. Alevlerin homurtularını içerideki yangını buharlaştıran suyun ışıkları takip ediyor. Denizin o sırada yaptığı işi ne pompalar ne de kovalar yapabilir ve bin yedi yüz balya pamuğun ortasına yayılan yangını ancak bir su baskını söndürebilir!

XVI

30 Ekim

Sabahın ilk ışıkları ufku aydınlattı aydınlatmasına ama açık denizin pusu, görüş alanını epey ufak bir çemberin içine hapsediyor.

Görünürde henüz karadan eser yok, ancak gözlerimiz okyanusun tüm güney ve batı tarafını sabırsızca taramaya devam ediyor.

O esnada deniz hemen hemen tamamen çekilmiş durumda, ambarda yaklaşık dört buçuk metreyi bulan suyla dolu geminin etrafındaki derinlik iki metre bile değil. Ötede beride birkaç sivri kaya belirliyor ve dipteki bazı renklerden, denizin içinde kalmış bu kayalığın bazalt taşından oluştuğu anlaşıyor. *Chancellor* bu sığ kayalığın üzerinde nasıl o kadar ileri taşınmış olabilir ki? Muazzam bir dalganın onu kaldırmış olması lazım. Karaya oturmadan birkaç saniye evvel hissettiğim buymuş demek ki. O yüzden, çevresini kuşatan kayalık hattını inceledikten sonra kendi kendime onu kurtarmayı nasıl başaracağımızı soruyorum. Öne doğru eğik durumda, ki bu da güvertede ilerlemeyi epey zorlaştırıyor. Ayrıca, okyanusun su seviyesi azaldıkça gemi iskele tarafına doğru daha belirgin bir eğim kazanıyor. Bir ara Robert Kurtis, alçalmış haldeki denizde alabora olmaktan epey bir korktu, fakat neyse ki geminin eğimi sonunda kesin olarak sabitlendi. Bu bakımdan korkacak hiçbir şey yok.

Sabah altıda, şiddetli çarpışmalar hissediliyor. Sürüklenmenin ardından geri gelerek *Chancellor*'a yandan vuran mizana direği bu. Aynı anda çığlıklar yankılanıyor ve Robert Kurtis adı birçok kez telafuz ediliyor.

Çığlıkların geldiği yöne bakıyor ve doğmakta olan günün yanı aydınlığında, mizana çanaklığına sımsıkı sarılmış bir adam görüyoruz. Bu, devrilen direğin sürüklediği, ölümden mucize eseri kurtulmuş Silas Huntly.

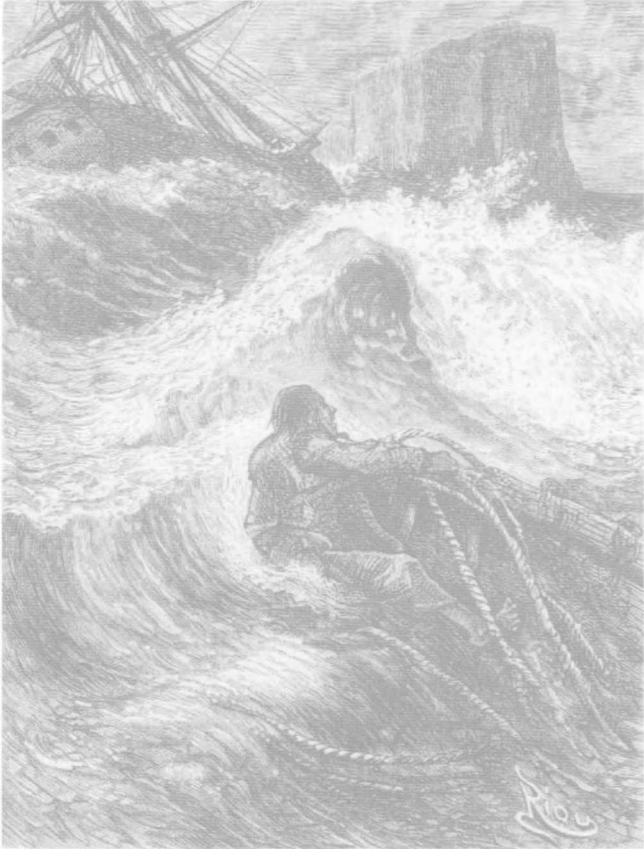
Robert Kurtis eski kaptanının yardımına koşuyor ve bin bir tehlikeye göğüs gererek, onu güverteye indirmeyi beceriyor. Silas Huntly, tek kelime etmeksizin gidip kış kasaranın en arka köşesine oturuyor. Öylece durgun bir canlıya dönüşmüş adamın artık neredeyse esamesi okunmuyor.

Ardından, *Chancellor*'ın bordasını daha fazla tehdit etmeyen ve gemiye sıkı sıkı bağlı mizana direğini rüzgâr almayan bocaya çekme işinin üstesinden geliyoruz. Kim bilir belki bu döküntü bir ara işimize yarar.

Artık gün tamamen doğmuş durumda ve pus da dağılmaya başlıyor. Görüş açısı daha şimdiden üç milden fazla alanı taramaya elverişli hale geldi, ama hâlâ karaya benzer hiçbir şey görünmüyor. Dalgakıranlardan oluşan hat, güneybatı ve kuzeydoğu yönünde aşağı yukarı bir buçuk kilometre kadar uzanıyor. Kuzeyde suyun üzerine çıkmış tuhaf biçimli bir adacık beliriyor. Bu *Chancellor*'ın karaya oturduğu yerden iki yüz kulaç ötede, suyun üzerinde on beş metre kadar yükselen, dengesiz bir kaya kümesi. Dolayısıyla denizin ulaştığı en yüksek seviyede bile görünür halde olmalı. Çok dar,

fakat alçalmış denizde aşılabilir bir tür su yolu bu; gerektiğinde o adacığa erişmemizi sağlayacaktır.

Ötede deniz yeniden o koyu rengine bürünüyor. Su derinleşiyor. Kayalığın sona erdiği yer burası.

Mizana çanaklığına sımsıkı sarılmış bir adam.

Herkes geminin durumunun neden olduğu yoğun bir hüsrana buğuluyor. Aslında bu sığ kayalıkların hiçbirinin bir kara parçasına bağlı olmayışından korkmak lazım.

O sırada saat yediyi gösteriyor, gün aydınlanıyor ve pus tamamen yok oluyor. Ufuk Chancellor'ın çevresinde kusursuz bir netlikle görünüyor, fakat suyla göğü ayıran çizgiler aynı çerçevede birbirine karışıyor ve deniz tüm boşluğu dolduruyor.

Robert Kurtis hareketsiz bir şekilde okyanusu, özellikle de okyanusun batısını inceliyor. Ben ve Bay Letourneur yan yana dikilmiş halde, Kurtis'i en küçük hareketine kadar inceliyor ve beynine üşüşen düşünceleri açıkça okuyoruz. Kaptan epey şaşkın, çünkü gemi Bermuda'ya uğradıktan sonra neredeyse sürekli güneye indiği için karaya yakın olduğumuzu sanıyordu, fakat görünürde tek bir kara parçası bile yok.

O sırada kış güverteden ayrılan Robert Kurtis küpeşteden çarmıklara kadar gidip ip merdivene zıplıyor, çanaklıklı ana direğin çarmıklarını yakalayarak parmaklığı aşıyor ve hızla babafingo direğinin köşesine varıyor. Oradan birkaç dakika boyunca önünde uzanan bütün alanı büyük bir dikkatle inceliyor, sonra halatlardan birini yakalayıp ıstralya kuşağına kadar kayarak yanımıza geliyor.

Onu sorgulayan bakışlarla karşılıyor.

"Kara falan yok!" diye yanıtlıyor soğuk bir edayla.

Bunu duyan Mr. Kear yaklaşmış keyifsiz bir ses tonuyla, "Neredeyiz, bayım?" diye soruyor.

"Hiçbir fikrim yok, bayım," diye cevap veriyor Robert Kurtis.

"Olmalı ama!" diye ahmakça karşılık veriyor petrol tüccarı.

"Öyle, ama yok işte!"

"Pekâlâ," diye devam ediyor Mr. Kear, "o halde bilin ki, ebediyen geminizde kalmaya niyetim yok beyefendi ve şimdi de yola çıkmanızı emrediyorum!"

Robert Kurtis omuz silkmekle yetiniyor.

Ardından Bay Letourneur bana dönerek, "Güneş çıkarsa yüksekliğini ölçerim ve o zaman fırtınanın bizi Atlantik'in hangi noktasına attığını öğreniriz," diyor.

Robert Kurtis daha sonra mürettebat ve yolculara yiyecek dağıtılmasıyla ilgileniyor. Buna hepimizin ihtiyacı var, zira herkes yorgunluk ve açlıktan bitkin halde. Peksimet ve biraz konserve et yiyoruz. Sonra kaptan vakit kaybetmeksizin geminin yeniden yüzdürülmesi için gereken önlemleri alıyor.

Yangın iyiden iyiye azaldı, artık dışarı hiç alev çıkmıyor. Duman hâlâ siyah olsa da daha cılız. *Chancellor*'ın ambarında büyük miktarda su bulunduğu muhakkak, ama güverte geçilebilir olmadığı için bundan emin olunamıyor.

Robert Kurtis yakıcı haldeki tahtaları sulatıyor ve iki saat sonra tayfalar güvertede yürüyebilir hale geliyorlar.

İlk iş durum tespiti yapmak ve bu operasyonu baştayfa üstleniyor. Denetim neticesinde, ambar da bir buçuk metre su bulunduğu anlaşıyor, fakat kaptan henüz tahliye emri vermiyor, zira içerideki suyun işini bitirmesini istiyor. Önce yangın. Su, sonraki mesele.

Acaba şimdi gemiyi vakit kaybetmeden terk edip kayalığa sığınmak daha mı iyi olur? Teğmen ve baştayfanın aksine, Kaptan Kurtis o fikirde değil. Gerçekten de kötü bir denizde büyük dalgaların süpürdüğü kayalıkların en yükseğe çıkanlarının bile konumu makul sayılmaz. Geminin karşı karşıya bulunduğu patlama ihtimaline gelince, şimdilik o da adamakıllı azalmış durumda. Su, ambarın Ruby'nin

eşyaları ve dolayısıyla patlayıcı madde dolu damancasının da yer aldığı bölümü mutlaka istila etmiş olmalı. Sonuç olarak yolcular ve mürettebatın Chancellor'ı terk etmemelerine karar veriliyor.

O zaman arkada, kış kasarada bir çeşit kamp kurma işine giriliyor ve iki yolcu için alevlerin erişemediği birkaç döşek hazırlanıyor. Mürettebattan çantalarını kurtaranlar, onları ön kasaranın altına yerleştiriyorlar. Koğuşları kesinlikle yaşanmaz halde olduğundan, orada kalacaklar.

Bir çeşit kamp kurma işine giriyoruz.

Ne mutlu ki kiler çok büyük hasar görmemiş; erzaklar büyük ölçüde kurtarılmış, su tankları da aynı şekilde. Baş tarafta yer alan yedek yelken deposu da hiç zarara uğramamış.

Belki de nihayet dertlerimiz sona ermiştir! İnsanın böyle düşünesi geliyor, çünkü rüzgâr sabahtan beri hatırı sayılır ölçüde yumuşamış ve açık denizdeki çalkantı da epey bir yatışmış halde. Bu olumlu bir gelişme, çünkü fırtına dalgaları o anda gelip de *Chancellor*'ı dövmeye kalksa geminin sert bazaltlarda parçalanması kaçınılmaz olurdu.

Bay Letourneur'le birlikte gemideki görevliler, mürettebat ve hepsinin bu tehlike süresince sergiledikleri davranışlar hakkında uzun uzun konuştuk. Herkes cesaretini ve azmini konuşturdu. Teğmen Walter, baştayfa, marangoz Daoulas bilhassa öne çıktılar. Burada güvenilir, yiğit adamlar ve iyi denizciler mevcut. Robert Kurtis'e gelince, kendisi övgüyü hak ediyor. Şimdi, her zamanki gibi bin parçaya bölünüyor, her yerde o var; çözmeye hazır olmadığı hiçbir güçlük çıkmıyor; hareketleriyle ve sözleriyle tayfalarını yüreklendiriyor. Sadece onun sayesinde iş gören mürettebatın ruhu olup çıkıyor.

Bununla birlikte, sabahın yedisinden beri, deniz yeniden kabarmaya yüz tutmuş halde. Şu an saat on bir ve etraftaki tüm kayaların tepeleri dalgaların altında gözden kayboldu. Deniz seviyesi yükseldikçe *Chancellor*'ın ambarındaki suyun da artmasını beklemek gerek.

Biraz sonra yapılan ölçümde derinlik neredeyse üç metre olarak belirleniyor. Yeni pamuk katmanları da ıslandı, fakat bundan ancak memnun olunabilir.

Deniz yükseldiğinden beri, gemiyi saran kayaların çoğu suya gömüldü; görünürde sadece Chancellor'ın kuzey köşesinde bulunduğu ve yetmiş beş seksen metre çapında olan ufak bir dairesel havuzun etrafı kaldı. Orada deniz epey sakin ve dalgalar gemiye kadar ulaşmıyor. Bu sevindirici bir durum, çünkü aksi halde, kesinlikle hareket etmeyen gemimiz tıpkı bir kaya parçası gibi dövülürdü.

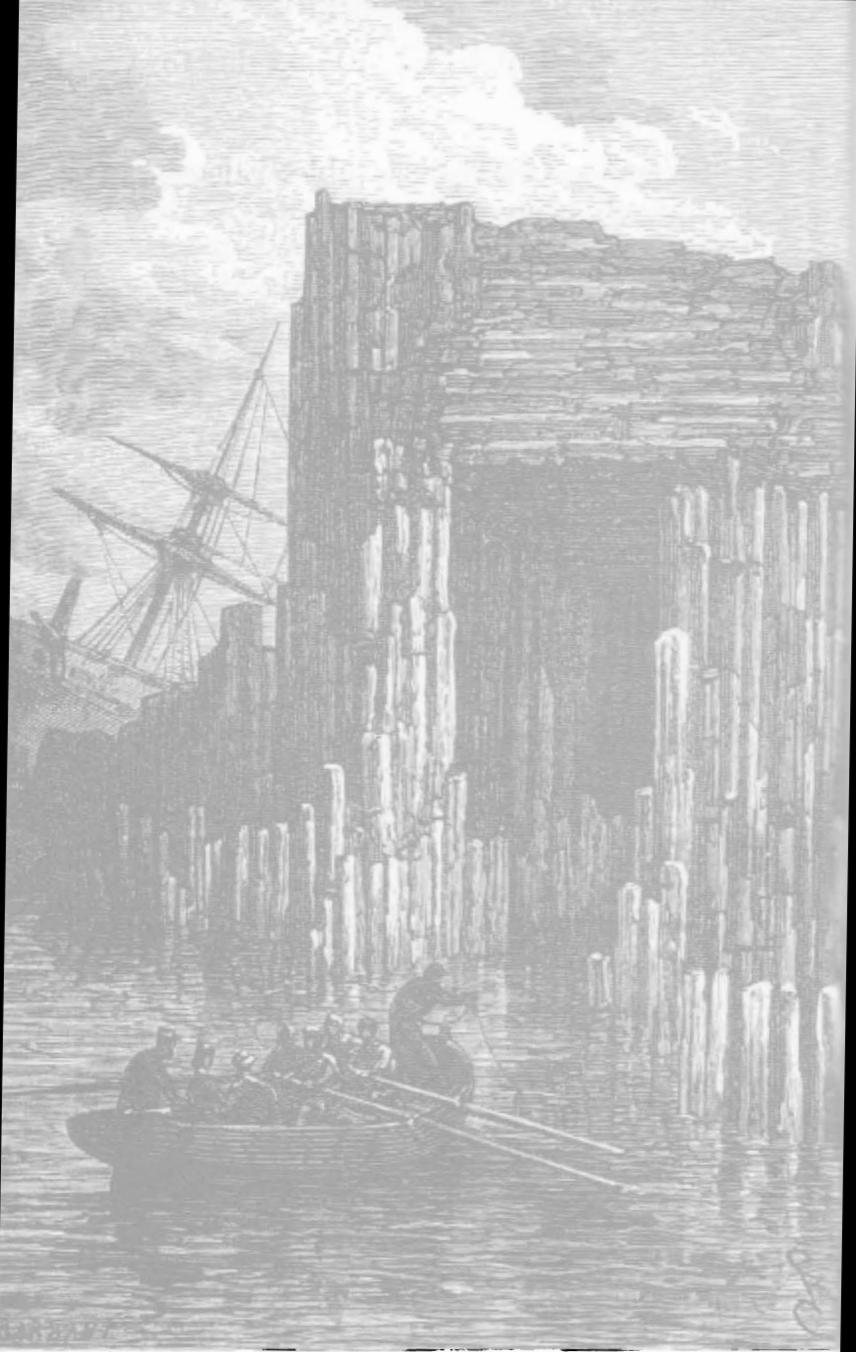
On bir buçukta, birkaç bulutun saat ondan beri gizlediği güneş tam zamanında kendini gösteriyor. Zaten sabah saatlerinde bir saat açısı saptayabilmiş olan kaptan, meridyen yüksekliğini ölçmeye koyuluyor ve öğlene doğru gayet kesin bir sonuç elde ediyor.

Sonra kamarasına inip konumu belirliyor ve kış güverteye dönerek bize, "On sekiz derece beş dakika kuzey enlemi, kırk beş derece elli üç dakika batı boylamındayız," diyor.

Durum, enlem ve boylam rakamlarına hiç aşına olmayan herkese kaptan tarafından açıklanıyor. Robert Kurtis haklı olarak hiçbir şey saklamak istemiyor, mevcut durumda herkesin neye güveneceğini kesin bir şekilde bilmesinin önemli olduğunu düşünüyor.

Chancellor 18°5' kuzey enlemi, 45°53' batı boylamındaki, haritalarda görünmeyen sığ bir kayalıkta karaya oturdu. Atlantik'in bu bölümünde böylesi, bilinmeyen resifler nasıl var olabiliyordu? Bu adacık yeni mi oluşmuştu, yakın zamanda meydana gelmiş volkanik bir yükseltinin sonucu muydu? Olayın başka hiçbir açıklamasını görmüyorum.

Ne olursa olsun bu adacık, Guyanalar'dan, yani en yakın kara parçasından en az sekiz yüz mil uzakta.

Adacığın görüntüsü.

İşte, geminin haritasına işlenen konumun kesin bir şekilde ortaya koyduğu durum bundan ibaret.

Demek ki *Chancellor*, önce Silas Huntly'nin anlamsız inadı, ardından onu kaçırmaya mecbur bırakan kuzeybatı rüzgârı yüzünden güneye, on sekizinci paralele kadar sürüklenmiş. Dolayısıyla en yakın kıyıya erişmek için *Chancellor*'ın daha sekiz yüz milden fazla yol alması gerekecek.

Durum böyle. Vahim, fakat kaptanın verdiği bilginin açığa çıkardığı izlenim fena sayılmaz, en azından şimdilik. Yangın ve patlama tehditlerinden henüz kurtulmuşken, karşımıza başka hangi tehlikeler çıkabilir ki? Gemi ambarının su altında olduğu, karanın uzakta bulunduğu, yeniden denize indiğinde *Chancellor*'ın yolda batabileceği ihtimali unutuluyor... Ama zihinler hâlâ geçmişin korkularının etkisi altında ve biraz sakinleşince, güven duymaya yatkınlar.

Peki Robert Kurtis'in şimdi ne yapması gerek? Sadece sıradan bir sağduyunun gerektirdiği şeyleri: Yangını tamamen söndürmek, patlayıcı maddeyle dolu damacanayı göz ardı etmeden yükün bir kısmını ya da tamamını denize atmak, ambarın su aldığı deliği tıkmak ve hafifleyen gemiyle, denizin yükseldiği zamandan faydalanarak, sığk kayalığı mümkün olduğunca çabuk terk etmek.

XVII

30 Ekim gününün devamı

Bay Letourneur'le durumumuz hakkında konuştum ve sanırım ona, şartlar elverdiği takdirde resifte fazla kalmayacağımızın güvencesini verebildim. Fakat Bay Letourneur bu düşüncemi paylaşıyor gibi görünmüyor.

"Aksine, bu kayalıkta uzun zaman kalmamız gerekeceğinden korkuyorum!" diye cevap veriyor.

"Niye ki?" diye devam ediyorum. "Birkaç yüz balya pamuğu küpeşteden aşağı atmak zor ve uzun bir iş değil, iki üç günde halledilebilir."

"Şüphesiz öyle, Bay Kazallon; mürettebat hemen işe koyulabilirse, çabucak hallolur. Ama Chancellor'ın ambarına girmek kesinlikle imkânsız, zira içerideki hava solunabilir değil. Yükün orta katmanı hâlâ yandığına göre, içerisi girilebilir olmadan önce daha kaç gün geçeceğini kim bilir? Ayrıca, yangın kontrol altına alınsa bile, yolculuk yapacak halde olacak mıyız? Hayır! Yanma riskinden sonra batmak istemiyorsak, bir hayli büyük olması gereken deliği tıkmak lazım, hem de müthiş bir titizlikle! Hayır, ben hayal kurmam, Bay Kazallon; diyelim ki denizin içine gizlenmiş bu kayalığı, üç hafta içinde terk edeceğiz, işte bu bile bir şans sayılır. Yeter ki yeniden denize çıkmamızdan önce fırtına patlamasın, çünkü Chancellor, bu kayalığın ortasında cam gibi kırılr, burası da bize mezar olur!"

Gerçekten de tehdidi altında bulunduğumuz en büyük tehlike bu. Yangını kontrol altına alınız, gemiyi de tekrar yüzdürürüz, en azından öyle görünüyor, ama sonuç olarak bir fırtınanın insafına kalmış durumdayız. Fırtına sırasında kayalığın en yüksekte kalan kısmına sığınabileceğimizi varsayarsak bile gemiden geriye enkazdan başka bir şey kalmadığında, *Chancellor*'ın mürettebat ve yolcularına ne olacak?

“Bay Letourneur,” diye soruyorum, “Robert Kurtis’e güveniyor musunuz?”

“Ona güvenim sonsuz, Bay Kazallon. Ve Kaptan Huntly'nin geminin komutasını ona devretmiş olmasını Tanrı'nın bir lütfu olarak görüyorum. Robert Kurtis'in bu darboğazdan kurtulmamız için gereken her şeyi yapacağından eminim.”

Kaptana bu kayalıkta ne kadar kalmayı umduğunu sorduğumda, bunu henüz kestiremediği, her şeyin daha ziyade koşullara bağlı olduğu, fakat havanın fena olmayacağını ümit ettiği cevabını veriyor. Gerçekten de barometre, atmosfer tabakaları dengesiz olduğu zaman yaptığı gibi salınmadan, devamlı yükseliyor. Yani uzunca bir süre sakin kalacağına benziyor, bu da yapacaklarımız düşünüldüğünde sevindirici bir işaret.

Herkes tek bir saat bile yitirmeksizin canla başla işe koyuluyor.

Robert Kurtis her şeyden önce ambardaki suyun ulaştığı seviyenin üzerinde kalan ve pamuk balyalarının üst katmanını hâlâ kemirmeye devam eden yangını tamamen söndürmeyi düşünüyor. Ama yükü kurtarmakla vakit kaybetmek söz konusu bile değil. Bu işi halletmenin tek yolunun, alevleri

iki su örtüsünün arasında boğmak olduğu aşikâr. Dolayısıyla pompalar görevlerini yeniden yerine getirmeye başlıyor.

Operasyonun ilk kısmında, pompaların kullanımı için mürettebat yeterli oluyor. Henüz yolculardan bir talepte bulunulmuyor, fakat hepimiz el atmaya hazırız ve sıra geminin boşaltılmasına geldiğinde yardımımız hafife alınamaz nitelikte olacak. Bu arada ben ve Bay Letourneur vaktimizi sohbet ederek ya da okuyarak geçiriyoruz. Ayrıca birkaç saatimi de günlüğümü kaleme alarak değerlendiriyorum. Fazla konuşkan olmayan mühendis Falsten ise hep rakamlarına dalmış halde ya da ayrıntılı makine çizimlerinin plan, kesit ve ölçüleriyle meşgul. Tanrı'nın da isteğiyle, *Chancellor*'ı yüzdürmeyi sağlayan güçlü bir aygıt icat edebilir! Kear'lara gelince, onlar uzakta kalmayı tercih ediyor ve bizi bitmek bilmez yakınmalarını dinleme sıkıntısından kurtarıyorlar. Maalesef Miss Herbey de onlarla kalmak zorunda ve genç kızı ya az görüyor ya da hiç görmüyoruz. Silas Huntly gemiyle alakalı hiçbir işe karışmıyor; artık içinde bir denizci mevcut değil, ot gibi yaşayan bir adama dönüşmüş halde. Şef garson Hobbart, sanki gemi normal bir şekilde seyir halindeymiş gibi, her zamanki işlerini yapmaya devam ediyor. Bu Hobbart aşırı saygılı, ama sinsî biri; ayrıca diğer tayfalara gereğinden fazla karışan şu kaba ve küstah görünüşlü, suratsız zenci aşçı Jynxtrop'la de pek anlaşamıyor.

Haliyle gemide eğlenmek öyle pek mümkün olmuyor. Neyse ki aklıma *Chancellor*'ın karaya oturduğu, şu kimselerin bilmediği kayalığı keşfe çıkıyor. Kuşkusuz bu gezinti ne uzun sürecek

ne de öyle geniş kapsamlı olacak, fakat yine de gemiden birkaç saat ayrılıp kaynağı son derece tuhaf olan bu zemini incelemek için iyi bir fırsat.

Ayrıca haritalarda belirtilmeyen bu resifin özenle hazırlanmış bir krokisini çıkarmak da önem taşıyor. Bay Letourneur ve benim bu deniz araştırması işinin üstesinden kolayca gelebileceğimizi düşünüyorum. Sonra da krokiyi tamamlamayı, bu saklı kalmış kayalığın enlem ve boylamını mümkün olduğunca kesin bir şekilde yeniden hesapladığı zaman Kaptan Kurtis'e bırakınız.

Bay Letourneur teklifimi kabul ediyor. Emrimize halatlarla donatılmış bir kayık ve onu kullanacak bir de tayfa veriliyor ve 31 Ekim sabahı Chancellor'dan ayrılıyoruz.

XVIII

31 Ekimden 5 Kasıma

İşe, uzunluğu yaklaşık çeyrek millik kayalığın etrafını dolaşmakla başladık.

Bu küçük deniz gezintisi çabucak sona erdi ve elimizde halatla, resifin çevresinin çok sarp olduğunu saptıyoruz. Kayaları sıyıran su, fena halde derin ve kayalığın volkanik bir olayın etkisiyle meydana gelen ani bir yükseliş ve şiddetli bir itiş sonucu sulardan dışarı fırladığına kuşku yok.

Zaten adacığın yapısı tartışma götürmez: tamamen volkanik. Her yerde sadece, kusursuz bir düzenle dizilmiş prizmalarının birleşerek devasa bir kristalleşme görüntüsü verdiği bazalt blokları mevcut. Kayalığın etrafındaki deniz olağanüstü saydam ve bu durum, dikkat çekici kara parçasını taşıyan prizmatik sütunların acayip bir ışık demeti şeklinde görünmesini sağlıyor.

“Dikkate şayan bir adacık,” diyor Bay Letourneur. “Yakın zamanda ortaya çıktığı muhakkak.”

“Kesinlikle baba,” diye cevap veriyor genç André. “Bu adacığı tam da *Chancellor*’ın karaya oturmasına izin verecek noktada yaratanın, takımada bölgesinde yer alan Santorini ile Sicilya kıyısındaki Julia Adasını meydana getirenle aynı doğa olayı olduğunu da eklemeliyim!”

“Doğru,” diye ilave ediyorum, “bu kayalık en yeni haritalarda bile görünmediğine göre, okya-

nusun bu bölümünde bir yükselmenin meydana gelmiş olması lazım, aksi halde Atlantik'in bu bir hayli işlek kısmında denizcilerin gözünden kaçmış olamaz. O yüzden onu özenle araştıralım ve gezginlerin bilgisine sunalım."

"Peki, onu meydana getirene benzer bir doğa olayının bu kayalığın sonunu getirmeyeceğini nereden bilebiliriz?" diye karşılık veriyor André Letourneur. "Bu volkanik adacıkların çoğunlukla kısa ömürlü olduklarını bilirsiniz, Bay Kazallon. Belki de coğrafyacılar onu yeni haritalarına işlediklerinde çoktan ortadan kalkmış olacaklar!"

"Önemi yok, sevgili çocuğum," diye cevap veriyor Bay Latourneur, "var olmayan bir tehlikeyi belirtmek, mevcut tehlikeyi atlamaktan iyidir ve gemicilerin de bizim bir kayalık tespit ettiğimiz yerde ona rastlamadılar diye yakınmaya hakları olmaz!"

"Haklısın, baba," diye yanıtlıyor André. "Hem bu adacığın varlığının, üstünde durduğumuz kıtalar kadar uzun sürmesi de kuvvetle muhtemel. Ancak Kaptan Kurtis, adacık yok olacaksa bunun birkaç gün sonra, yani geminin zarar gören yerlerinin onarılmasının ardından gerçekleşmesini istiyor, ne de olsa bu, onu gemisini yeniden yüzdürme zahmetinden kurtarır!"

"Sahiden de öyle, André," diye haykırıyorum neşeyle, "yani doğanın hikmetinden yararlanmaktan bahsediyorsunuz! Bir kayalığın, istediğiniz şekilde ve şahsi ihtiyaçlarınız doğrultusunda yükselmesini ve onu, özellikle Chancellor'daki yangını söndürmek için meydana getirdikten sonra, gemiyi sıkıştığı yerden kurtarmak amacıyla, bir değnek

darbesiyle geldiği yere geri göndermeyi istiyorsunuz, değil mi?”

“Alenen bizi koruduğu için Tanrı’ya şükretmek dışında hiçbir şey istemiyorum, Bay Kazallon. Geminizi bu resife savurmak istedi ve vakti geldiğinde de yeniden yüzdürecektir.”

“Biz de var gücümüzle ona yardım edeceğiz, öyle değil mi, dostlarım?”

“Evet, Bay Kazallon,” diye yanıt veriyor Bay Letourneur, “ne de olsa yardımlaşmak son derece insani bir mesele. Öte yandan, André de Tanrı’ya güvenmekte haklı. İnsanın, denizde maceraya atılarak, tabiatın ona bahsettiği niteliklerle kayda değer bir iş çıkardığı muhakkak, ama doğa tüm gücüyle zincirlerinden boşandığında bu sınırsız okyanusun üstündeki geminin ne kadar kınlgan ve insanın kendisinin de ne denli zayıf ve de etkisiz olduğu hissediliyor! O yüzden bir denizcinin ülküsünün ‘Kendine güven ve Tanrı’ya inan!’ olması gerektiğini düşünüyorum.”

“Çok doğru, Bay Letourneur,” diye cevap veriyorum. “Ayrıca sanırım, ruhu dinin etkisine inatla kapalı çok az gemici vardır!”

Bunları konuşurken adacığın temelini teşkil eden kayaları dikkatle tetkik ediyoruz ve gördüklerimiz bizi onun yakın tarihte ortaya çıktığına inandırıyor. Gerçekten de bazalt çeperlere tutunmuş tek bir kabuklu hayvan, tek bir deniz yosunu bile yok. Bir doğa tarihi meraklısı, doğanın bitkisel ve hayvani niteliğinin henüz damgasını vurmadığı bu taş yığnını arayıp tarama masrafına girmez. Yumuşakçalardan ya da su bitkilerinden eser yok. Rüzgâr henüz oraya tek bir tohum taşımamış, deniz kuşlarına

sığınak olmamış. Burada yalnızca bir yerbilimci, o da sadece volkanik bir oluşumun izlerini taşıyan bu bazalt taşından oluşan temeli incelemek suretiyle ilginç bir araştırma konusu bulabilir.

O sırada sandalımız, *Chancellor*'ın karaya oturduğu adacığın güney ucuna dönüyor. Yol arkadaşlarıma karaya çıkmayı öneriyorum ve onlar da bunu kabul ediyorlar.

"Adacığın ille de yok olması gerekiyorsa," diyor genç André gülererek, "en azından insanlar tarafından ziyaret edilmiş olması lazım!"

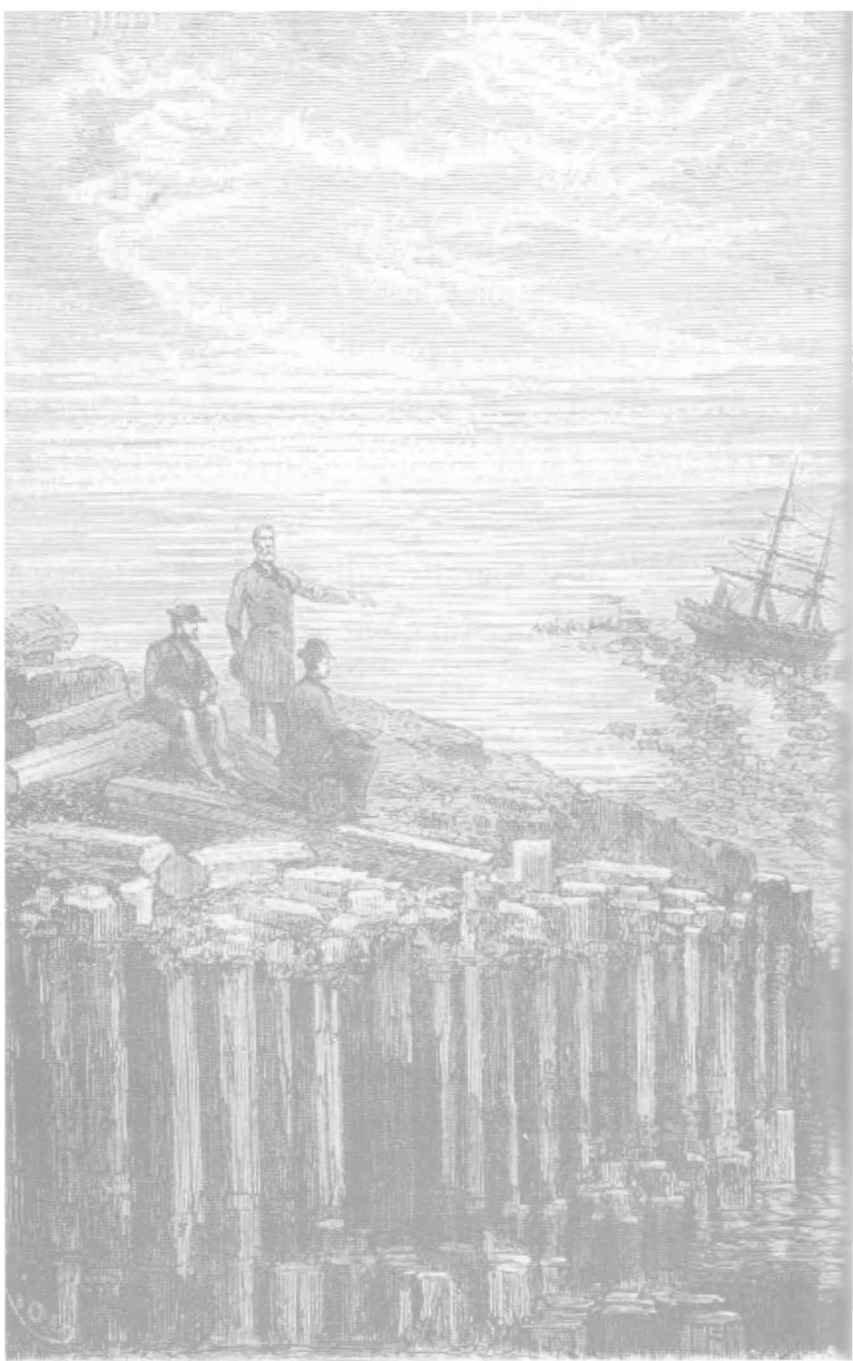
Sandal kıyıya yanaşıyor ve bazalt kayaya iniyoruz. André önden gidiyor, çünkü zemin epey müsait ve genç adamın kendisini tutacak bir kola ihtiyacı yok. Babası biraz geride, yanımda duruyor. Kayalığın en yüksek noktasına çıkan hafif yolu tırmanıyoruz.

Bu mesafeyi aşmak için bize on beş dakika yetiyor ve üçümüz de adacığın en yüksek kayasını kaplayan bazalt prizmaya oturuyoruz. O zaman André Letourneur cebinden bir defter çıkarıp suyun yeşil dibine dalan çevresi gözümüze gayet net görünen resifi çizmeye başlıyor.

Gökyüzü duru. O sırada alçalmış olan deniz, *Chancellor*'ın karaya oturmasından hemen önce izlediği dar geçidi aralarında bırakarak, güneyde beliriveren son kısımları da ortaya çıkarıyor.

Resifin şekli epey tuhaf; orta kısmı, tepesinde bulunduğumuz çıkıntıya kadar kabarmış halde, bu şekilde bir jambonu andırıyor.

Belki de bu yüzden, André adacığın çevresini çizirken, "İyi de, evladım," diyor babası, "bu çizdiğin bir jambon."

André Letourneur'ün çizimi

“Evet, baba,” diye cevap veriyor André, “Dev Gargantua’nın hoşuna gidecek boyda bazalt bir jambon. Kaptan Kurtis kabul ederse, bu resife ‘Ham-Rock’ adını veririz. Ne de olsa koca bir butu andırıyor.”

“Elbette,” diye haykırıyorum, “bu güzel bir isim! Ham-Rock! But Kayalığı! Ve denizciler ona ancak saygı değer bir mesafeye kadar yaklaşabilirler, ne de olsa onu ısırmaya yetecek kadar sert dişleri olamaz!”

Chancellor, adacığın güney ucuna, yani jambonun sapına, sapın içbükey kısmının oluşturduğu ufak koya ilişmiş. Kıçtan sancak tarafına eğilmiş ve şu anda da epey bir eğik duruyor, çünkü denizin seviyesi son derece alçalmış durumda.

André Letourneur’ün çizimi tamamlandığında, batıya doğru yavaş yavaş alçalan başka bir yokuştan geri iniyoruz ve birazdan gözümüze hoş bir mağara çarpıyor. Sanki doğanın, Hebridler’de, özellikle de Staffa Adası’nda yaptığı türden mimari bir eser. Fingal Mağarası’nı ziyaret etmiş olan Letourneurler karşılarında onu bütünüyle, ama küçültülmüş boyutlarda buluyorlar. Bazaltın soğuma tarzından ileri gelen aynı eşmerkezli prizmalar düzeni, eklem yerleri sanı bir maddeyle sıvalı aynı siyah kirli gölgelik, bir takı ustasının makasının daha düzgün şekillendiremeyeceği prizmatik kesitlerde aynı saflık ve nihayet, Gallilerin Fingal karanlığında çaldıkları harplerden çıkan bazalt çınlamalarını hatırlatan aynı uğultu... tek bir fark var: Staffa’da zemin sıvı bir örtüden ibaret olsa da, burada mağaraya ancak büyük dalgalar erişebilir. Prizmatik sütunlardan oluşan alan, sağlam bir döşeme meydana getiriyor.

“Ayrıca,” diye belirtiyor André Letourneur, “Staffa Mağarası geniş bir gotik katedraldir, burasıysa o katedralin şapelinden başka bir şey olamaz! Ama kim okyanustaki meçhul bir resifin üzerinde böyle bir doğa harikası bulmayı bekleyebilirdi ki?”

Ham-Rock Mağarasında bir saat dinlendikten sonra adacığın kıyısını takip edip *Chancellor*’a geri dönüyoruz. Robert Kurtis keşiflerimizden haberdar ediliyor ve adacığın haritasına André Letourneur’ün taktığı isimle kaydediyor.

İlerleyen günlerde de üzerindeyken hoş birkaç saat geçirdiğimiz Ham-Rock Mağarası’na gezinti yapmayı asla ihmal etmedik. Robert Kurtis de orayı ziyaret etti, ama bir doğa harikasını hayranlıkla seyretmek yerine tamamen farklı kaygılar taşıyan bir adam olarak. Falsten da buraya, kayaların yapısını incelemek ve yerbilimci insafsızlığıyla birkaç parça koparmak üzere bir kere uğradı. Mr. Kear rahatsız olmak istemeyerek gemide kapalı kaldı. Mrs. Kear’a gezintilerimizden birinde bize eşlik etmesini önerdim, fakat, sandala binme zahmeti ve yorgunluk gibi sebeplerden teklifimi reddetti.

Bay Letourneur, Miss Herbey’ye de resifi ziyaret etmenin hoşuna gidip gitmeyeceğini sordu. Genç kız bu öneriyi kabul edebileceğini sanmış, hanımefendisinin kapris yüklü zorbalığından bir saatliğine de olsa kaçabileceğine sevinmişti. Ama gemiden ayrılmak için izin istediğinde Mrs. Kear bunu kesin bir şekilde reddetti.

Tepemi attıran bu tavır üzerine Miss Herbey’yi savunmak için Mrs. Kear’a karşı çıkıyorum. Mücadele etmek gerekiyor, fakat bu bencil yolcuya daha önce birkaç iyilik yapma fırsatım olduğu ve daha

sonra bana yine ihtiyaç duyabileceği için sonunda ısrarıma boyun eğiyor.

Neticede Miss Herbey kayalıktaki gezintilerimizde bize birçok kez eşlik ediyor. Ayrıca birçok defa da adacığın sahilinde balık tutup bazalt harplar rüzgârda titreşirken, mağarada neşeyle yemek yiyoruz. Miss Herbey'nin birkaç saatliğine kendini özgür hissedişinden aldığı keyiften ötürü gerçekten mutluluk duyuyoruz. Adacığın küçük olduğu kesin, ama dünyada başka hiçbir şey bu genç kıza asla bu kadar büyük görünmemiştir! Bu çorak resifi biz de seviyoruz ve çok geçmeden üzerinde tanımadığımız tek bir taş, neşeyle izlemediğimiz tek bir patikası bile kalmıyor! Chancellor'ın daracık güvertesine kıyasla geniş bir arazi. Eminim hareket zamanı geldiğinde onu terk ettiğimiz için üzülmeden duramayacağız.

André Letourneur, Staffa Adasının yılda on iki sterlin kira ödeyen MacDonald ailesine ait olduğunu söylüyor.

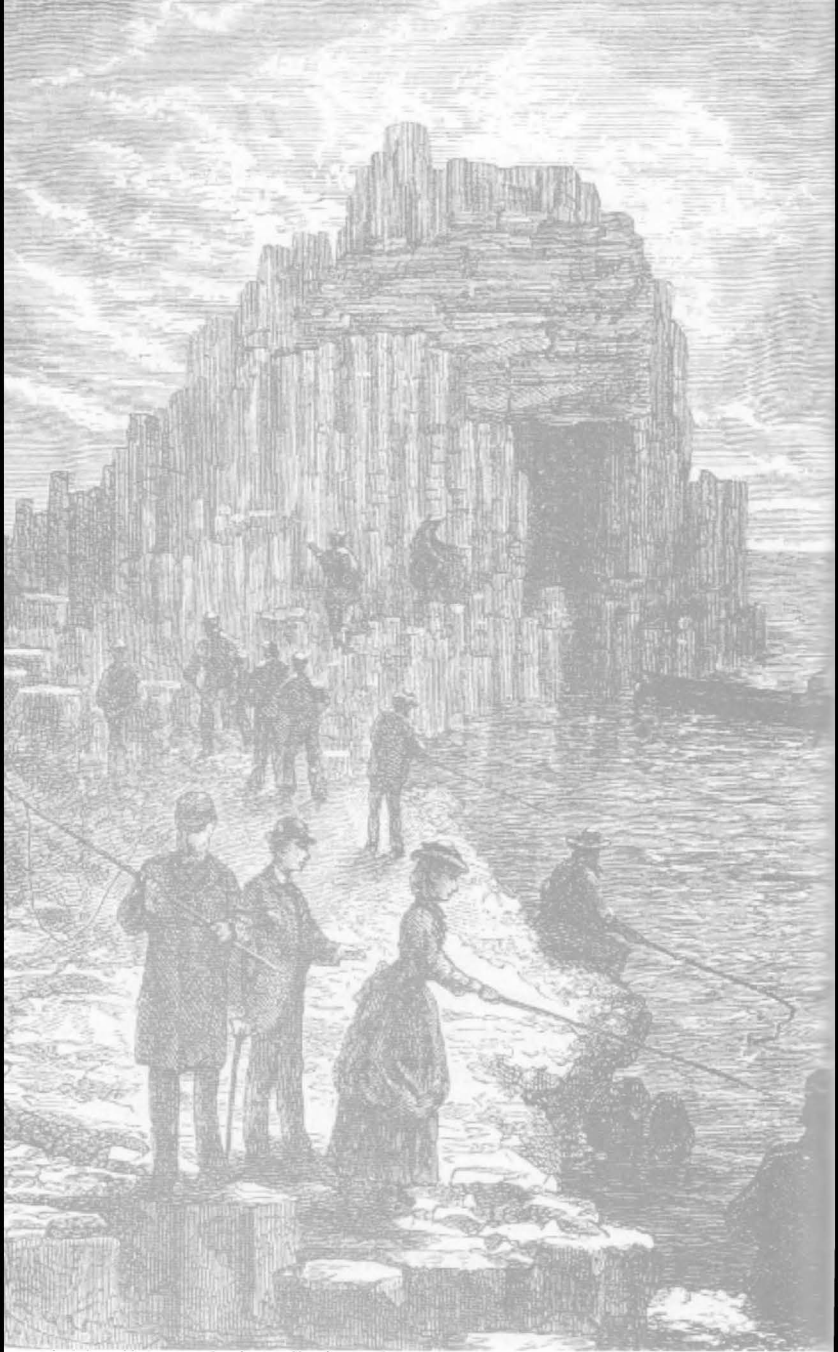
"Peki, beyler," diye soruyor Miss Herbey, "buraya yarım kurondan fazla kira ödeyen olur mu sizce?"

"Bir peni bile veren olmaz, Miss," diyorum gülererek. "Kıralamaya mı niyetiniz var?"

"Hayır, Bay Kazallon," diye cevap veriyor genç kız, iç çekerek. "Ancak burası belki de mesut olduğum tek yer olup çıktı!"

"Ben de mutluyum!" diye fısıldıyor André.

Miss Herbey'nin bu cevabında gizli acılar yatıyor! Yoksul, ailesi ve dostları olmayan bir genç kızın mutluluğu, birkaç saniyelik bir mutluluk, hem de Atlantik'in kimsenin bilmediği bir kaya parçasının üstünde!

Adacığın sahilinde balık tutuyoruz.

XIX

6 Kasımdan 15 Kasıma

Karaya oturmasından sonraki ilk beş gün boyunca, Chancellor'ın ambarından yakıcı ve yoğun bir duman çıktı. Sonra yavaş yavaş azaldı ve 6 Kasımda yangın tamamen söndü. Bununla beraber Robert Kurtis, tedbiri elden bırakmamak için pompaları çalıştırmaya devam ediyor. Öyle ki, şimdi gövde, iki güverte arasına kadar suya gömülmüş durumda. Ambardaki su seviyesi bir tek deniz alçaldığında düşüyor, o zaman içerideki ve dışarıdaki suyun yüzeyleri eşitleniyor.

“Bu, geminin su sızdıran yerinin bir hayli büyük olduğunu ispatlıyor,” diyor Robert Kurtis, “çünkü akıntı çok hızlı.”

Gerçekten de gövdede açılan delik, neredeyse yarım metre kare. Tayfalardan biri, Flaypol, su seviyesi alçalmış denize dalarak zararın ne boyutta olduğunu tespit ediyor. Suyun sızdığı yer, dümenin hemen dokuz metre önünde açılıyor. Sivri bir kaya ucu, omurganın yaklaşık yarım metre üstünden üç borda kaplamasını delmiş. Geminin yükü ağır ve deniz de hırçın olduğundan, çarpışma da aşırı şiddetli oldu. Hatta gövdenin birçok noktadan açılmamış olması bile şaşırtıcı. Suyun sızdığı yere gelince, onu tıkamanın kolay olup olmayacağı, ancak boşaltılan ya da yeri değiştirilen yük, baş marangozun oraya kadar ulaşmasına müsaade

ettiğinde anlaşılacak. Ama *Chancellor*'ın ambarına girmek ve alevlerden kurtulan pamuk balyalarını çıkarmak mümkün olana dek iki gün daha geçmesi gerekecek.

Bu arada Robert Kurtis boş durmuyor ve canla başla çalışan mürettebatının yardımıyla önemli işler başarıyor.

Bu şekilde kaptan, karaya oturma sırasında devrilen ve tamamen resife çekilen mizana direğini onartıyor. Palangalar kıça yerleştirilince, alçaktaki direk marangoz Daoulas'ın bu iş için üzerine yuva açtığı eski parçaya oturtulabiliyor. Kırık iki bölüm, güçlü bağlar ve çelik kamalar yardımıyla birleştirilerek birbirine ekleniyor.

Ardından bütün donanım dikkatle gözden geçiriliyor. Halat, çarmık ve patrisalar tekrar geriliyor, birkaç yelken değiştiriliyor ve gündelik manevralar, güven içinde yol almamıza izin verecek şekilde yeniden ayarlanıyor.

Güverte köşkü ve mürettebat koğuşu alevlerden büyük zarar gördüğü için geminin baş ve kıç tarafında çok iş var. Her şeyin elden geçirilmesi lazım, bu da zaman ve özen gerektiriyor. Vakit sıkıntısı yok, dikkat eksikliği yok ve çok geçmeden kamalarımıza dönebiliyoruz.

Chancellor'ın yükünün boşatılması ancak ayın 8'inde başlayabiliyor. Pamuk balyaları, su seviyesi yükselen denizde ambarı dolduran suya gömülmüş olduğundan, palangalar kapakların üstüne yerleştiriliyor; çoğu tamamen zarar görmüş ağır balyaları güverteye çeken mürettebata el veriyoruz. Hepsini teker teker kayığa yükleyip resife taşıyoruz.

Yükün ilk katı böylece dışarı çıkarıldığında, kıs-

men de olsa ambarı dolduran suyu boşaltmayı düşünmek gerekiyor ve kayanın geminin gövdesine açtığı deliği mümkün mertebe sızdırmaz bir şekilde tıkama zorunluluğu doğuyor. Zor iş, fakat tayfa Flaypol ve baştayfa, takdire şayan bir gayretle bunun üstesinden geliyorlar. Su seviyesi alçalan denizde sancak tarafına dalarak, deliğe bakır bir levha çivilemeyi başarıyorlar, ama pompalar çalıştıkça içerideki su seviyesi düşeceğinden ve bu durumda da söz konusu levha dışarıdan gelen basınca dayanamayacağı için Robert Kurtis, parçalanan borda kaplamalarının önüne pamuk balyalarını yığmak suretiyle bu tıkkama işini sağlama almaya çalışıyor. Malzeme bol ve çok geçmeden *Chancellor*'ın dip kısmı, bakır levhaya daha iyi direnme imkânı sağlaması umulan ağır ve su geçirmez balyalarla destekleniyor.

Kaptanın yönteminin işe yaradığı, pompalar çalışır çalışmaz belli oluyor, ambardaki su seviyesi yavaş yavaş düşüyor ve adamlar yükü boşaltmaya devam edebiliyorlar.

“Demek ki hasar alan yere erişip onu içten tamir edebilmemiz mümkün,” diyor Robert Kurtis. “Gemiye karaya çekip borda kaplamalarını değiştirmenin daha iyi olacağı muhakkak, fakat böylesine büyük bir işe girişmek için gereken imkânlara sahip değilim. Ayrıca yan yatmışken gemiyi dev bir dalganın insafına bırakacak kötü bir havanın patlaması korkusu da beni bundan alıkoyuyor. Yine de sizi, su sızdıran yerin gerektiği gibi tıkanacağı ve uygun güvenlik şartları sağlanır sağlanmaz en kısa sürede kıyıya varmayı deneyebileceğimiz hususunda temin etmek gerektiği kanaatindeyim.”

İki günlük çalışmanın sonunda su, büyük oran-

da tahliye ediliyor ve yükün son balyalarının boşaltılması da sıkıntısız bir şekilde gerçekleştiriliyor. Mürettebatın elini rahatlatmak için bizim de pompaları idare etmemiz gerekiyor ve bunu büyük bir titizlikle yapıyoruz. Sakatlığına rağmen André Letourneur de bize katılıyor ve herkes gücü oranında görevini yerine getiriyor.

Bununla birlikte, bu epey yorucu bir iş; uzun bir süre dinlenmeden devam etmemiz mümkün değil. Gidip gelen testereler, insanın belini ve kollarını çabucak yoruyor, bu yüzden tayfaların bu işten nefret etmelerini anlayabiliyorum. Üstelik biz rahat koşullarda çalışıyoruz, çünkü gemi sağlam bir zeminde oturuyor ve ayaklarımızın altında dipsiz bir uçurum yok. İstilacı bir denize karşı yaşam savaşı vermiyoruz. Ve boşalttıkça yeniden içeri giren deniz suyuyla aramızda bir mücadele söz konusu değil! Tanrı bizi batan bir gemideki böyle bir felaketle asla karşı karşıya bırakmasın!

XX

15 Kasımdan 20 Kasıma

Ambar ziyareti bugün gerçekleştirilebildi; patlayıcı madde dolu damacana kış tarafta, neyse ki ateşin ulaşmadığı bir yerde bulundu. Hiç zarar görmemiş ve içindeki madde sudan bozulmamış halde. Damacana adacığın ucunda, güvenli bir yere bırakılıyor. Niye hemen denize atılmadığını bilmiyorum, ama atılmadığı ortada.

Robert Kurtis ve Daoulas ziyaretleri sırasında güverte ve onu destekleyen parmaklıkların sandığımızdan az zarar gördüğünü saptıyorlar. O kalın tahtalar ile kuvvetli kirişlerin maruz kaldığı yoğun sıcaklık onları kabartmış, ama derinden etkilememiş. Yangın daha çok gövdenin yan çeperlerini sarmış gibi görünüyor.

Gerçekten de çok büyük bir alanın iç borda kaplaması alevler tarafından kemirilmiş, şuradan buradan kömürleşmiş kavela* parçaları çıkıyor. Maa-lesef kaburga ciddi derecede yanmış; geçme parçalar ve birleşme noktalarındaki kaplama yerinden oynamış. Geminin uzun zaman önce yanılmamış olması bile bir mucize sayılabilir.

Şartların can sıkıcı olduğunu kabul etmek lazım. Chancellor, Robert Kurtis'in elindeki sınırlı imkânlarla

* Halatların dikişlerinde kullanılan demir veya ağaç kama-ed.n.

tamir etmesi elbette mümkün olmayan hasarlara maruz kalmış ve kaptan gemisine uzun bir yolculuk için gereken dayanıklılığı kazandırıp kazandıramayacağından emin değil.

O yüzden marangozla birlikte epey kaygılı bir şekilde geri geliyorlar. Hasar sahiden de öyle ciddi ki, gemi, denizin her an yutabileceği bir kayalığın değil de bir adanın üzerinde bulunsaydı, Robert Kurtis onu parçalayıp en azından güvenle binebileceği daha ufak bir tane inşa etmekten çekinmezdi.

Ama çabucak kararını verip mürettebatı ve yolcuları *Chancellor*'ın güvertesinde topluyor.

"Dostlarım," diyor, "hasar tahminimizden çok daha ciddi, geminin gövdesi fena zarar görmüş. Bir yandan tamir imkânımız bulunmayışından, diğer taraftansa ilk fırtınanın insafına kalan bu adacıkta başka bir gemi inşa edecek vaktimiz olmayışından ötürü yapılmasını önerdiğim şey şu: Su sızdıran deliği mümkün olduğunca sağlam bir şekilde tıkayarak en yakın limana gitmek. Hollanda Guyanası'nın kuzey sahilini oluşturan Paramaribo kıyısına ancak sekiz yüz mil uzaktayız ve hava elverdiği takdirde on on iki gün içinde oraya sığınabiliriz!"

Yapacak başka bir şey yok. Bu sebeple, Robert Kurtis'in teklifi oybirliğiyle onaylanıyor.

Bu durumda Daoulas ve yardımcılarını gemideki deliği içeriden tıkmak ve yangının kemirdiği kaburgayı mümkün olduğunca sağlamlaştırmakla uğraşıyorlar. Fakat *Chancellor*'ın belli bir süre alacak bir sefer için yeterince emniyetli olmadığı ve mola vereceği ilk limanda mahsur kalacağı artık aşîkâr.

Marangoz gövdenin denizdeki su seviyesi alçalduğunda açığa çıkan kısmındaki borda kaplamaları-

nın birleşme yerlerini de dıştan kalafatlıyor, ancak denizin çekildiği zaman bile suyun içinde kalan bölüme ulaşamıyor, orayı içeriden onarmakla yetinmesi gerek.

Bu işler ayın 20'sinde kadar sürüyor. O gün Robert Kurtis, gemisini tamir etmek için elinden gelen her şeyi yaptıktan sonra onu denize indir-meye karar veriyor.

Chancellor'ın ambardaki yükü ve içerideki su boşaltıldığından beri, deniz suyu en yüksek seviyesine çıkmadan önce bile yüzmeyi bırakmadığını belirtmeye lüzum yok. Baş ve kış taraftan demir atılarak tedbir alındığı için kayalığın üstüne sürüklenmeyip sağda solda, deniz suyunun en yüksek seviyesinde olduğu zamanlarda dahi suya gömülmeyen, kayalar tarafından çevrelenen o küçük, doğal havuzda bulunuyor. Bu havuz, en çok genişlediği yerde, *Chancellor*'ın adım ilerleyişine olanak sağlıyor ve bu manevra, geminin başını güneye çevirecek şekilde sabitlenmiş halatlar sayesinde kolayca yapılıyor.

Bu durumda *Chancellor*'ın, rüzgâr iyiye yelken açarak, tersten esiyorsa geçidin dışına kadar çekilerek kurtarılması kolay olacağı benziyor. Bununla birlikte, söz konusu operasyon, savuşturulması gereken bazı güçlükler de içeriyor.

Gerçekten de geçidin girişinde, yükü tamamen boşaltılmış olsa da *Chancellor*'ın su kesimi için gerekli yüksekliğe zar zor çıkan volkanik bir tür kaplama mevcut. Eğer gemi karaya oturmadan geçit-teki bu kaplamanın üstünden geçebildiyse bunu müthiş bir dalga tarafından kaldırılıp havuza atılmış olmasına borçlu olduğunu tekrar etmek gerek. Zaten o gün denizdeki sadece yeni aydan kay-

naklanan bir kabartı değil, aynı zamanda yılın en heybetli gelgiti de yaşıyor ve böylesine kuvvetli, ekvatorial bir kabarmanın yeniden görülmesi içinse aylar geçmesi gerekiyor.

Halbuki Robert Kurtis'in aylarca bekleyemeyeceği gayet aşikâr. Bugün denizde gözlenen, ekvatorial bir yükselme ve kaptanın gemisini kurtarmak için bundan faydalanması lazım. Ardından havuzdan çıktıktan sonra tek yapması gereken, gemiyi yelken açabilecek hale getirip yola koyulmak.

Rüzgâr iyi, çünkü kuzeydoğudan, dolayısıyla geçit yönünde esiyor. Fakat kaptan, haklı olarak, sağlamlığı artık epey bir şüpheli olan gemiyi aniden durdurabilecek bir engele karşı bütün yelkenleri fora etmeyi düşünmüyor. Teğmen Walter, marangoz ve baştayfayla görüştükten sonra, *Chancellor*'ı çekmeye karar veriyor. Dolayısıyla, operasyon başarısız olur da gemiyi yeniden demirlemek gerekir diye kış tarafından bir çıpa sabitleniyor. Sonra diğer iki çıpa, uzunluğu altmış metreyi geçmeyen geçidin dışına taşınıyor. O zaman zincirler çıkırığa takılıyor, mürettebat sırtlara yapışıyor ve *Chancellor* akşamın dördünde harekete geçiyor.

Gelgitin en yüksek noktasına dördü yirmi üç geçe erişmesi lazım. O yüzden, on dakika önce, gemi su kesiminin izin verdiği ölçüde uzağa çekiliyor, ama omurgasının ön kısmı çok geçmeden geçitteki kaplamanın üzerinde kayınca durmak zorunda kalıyor.

Ve şimdi, pruvanın alt ucu engeli aştığına göre, Robert Kurtis'in, rüzgârın etkisini çıkırğın mekanik kuvvetiyle birleştirmemek için hiçbir nedeni kalmadı. Alçaktaki ve yüksekteki yelkenler açılmış ve rüzgârı arkadan alacak şekilde yönlendirilmiş durumda.

Vakit geliyor. Deniz dalgasız. Yolcu ve tayfalar çıkrık kollarındalar. Bay Letourneur, Falsten ve ben sancak pompasının başındayız. Robert Kurtis kık güvertede yelken donanımını gözetiyor, teğmen ön kasarada, baştayfaysa dümende.

Chancellor birkaç sarsıntı hissediyor ve kabaran deniz onu hafifçe kaldırıyor, fakat neyse ki gemi sakinliğini koruyor.

“Hadi, dostlarım,” diye kuvvetle bağırıyor Robert Kurtis, sakin ve güvenli sesiyle. “Hadi!”

Çıkrık kolları harekete geçiriliyor. Derece derece gerilerek loçaları zorlayan zincir ve kastanyolaların tıkırtısı işitiliyor. Rüzgâr serinliyor ve gemi yeterli hıza ulaşamadığı için direkler yelkenlerin itişiyile eğiliyor. Altı metre kadar kazanılıyor. Tayfalardan biri, temposu hareketlerimizle ritim tutan şu gırtlaktan söylenen şarkılardan birini okuyor. Gayretimiz katlanıyor ve Chancellor titriyor...

Ama nafile. Deniz suyunun seviyesi alçalmaya başlıyor. Geçemeyeceğiz.

Ancak gemi geçemediği takdirde, geçitteki kaplamanın üstünde dengede de kalamaz, çünkü alçak denizde ikiye yarılr. Kaptanın emriyle, yelkenler çabucak toplanıyor ve kık tarafa bağlı çıpa hemen görev yapıyor. Kaybedecek bir an bile yok. Geri geri gidiliyor. Korkunç bir tedirginlik yaşanıyor... Fakat Chancellor omurgası üzerinde kayarak artık hapis-hanesi haline gelen havuza geri gidiyor.

“Peki, kaptan,” diye soruyor o zaman baştayfa, “nasıl geçeceğiz?”

“Bilmiyorum,” diye cevap veriyor Robert Kurtis, “ama geçeceğiz.”

XXI

21 Kasımdan 23 Kasıma

Duruma bakılırsa, bu dar havuzu bir an önce terk etmek gerek. Tüm kasım ayı boyunca bizden yana olan havanın değişme tehlikesi var. Barometre dünden beri düşüyor. Ham Rock'ın çevresinde çalkantı başladı bile. Üstelik adacık fırtınada dayanılabilir gibi değil. *Chancellor* burada paramparça olur.

Aynı akşam, deniz seviyesi alçaktayken, Robert Kurtis, Falsten, baştayfa, Daoulas ve ben o sırada meydana çıkan bazalt kaplamayı incelemeye gidiyoruz. Geçit açmanın tek bir yolu var: O kaplamaya üç metreye iki metrelik bir delik açıncaya kadar kazmayla saldırmak. Su seviyesindeki yirmi yirmi beş santimlik bir düşüşün *Chancellor*'ın su kesimine yetmesi lazım. Bu küçük kanal dikkatle şamandıralanıp işaretlenirse, gemi onu aşıp derhal yeniden derinleşen suların ötesine geçer.

"İyi de bu bazalt, granit gibi sert," diye belirtiyor baştayfa. "Bu böyle çok uzun sürer. Üstelik ancak deniz seviyesi alçaktayken gerçekleştirilebilir, yani yirmi dört saatte en fazla iki saat çalışabiliriz."

"İyi ya, bir an bile yitirmemek için bir sebep daha, baştayfa," diye cevap veriyor Robert Kurtis.

"Hey, kaptan!" diyor Daoulas. "Bu bir ayımızı alır! Kayaları havaya uçurmak mümkün olamaz mı? Gemide barut mevcut."

"Çok az miktarda!" diye yanıtıyor baştayfa. "Durum son derece vahim. Bir aylık iş! Ama deniz, gemiyi bir aya kalmadan parçalar!"

“Elimizde baruttan iyisi var,” diyor o zaman Falsten.

“Neymiş o?” diye soruyor Robert Kurtis, mühendise dönerek.

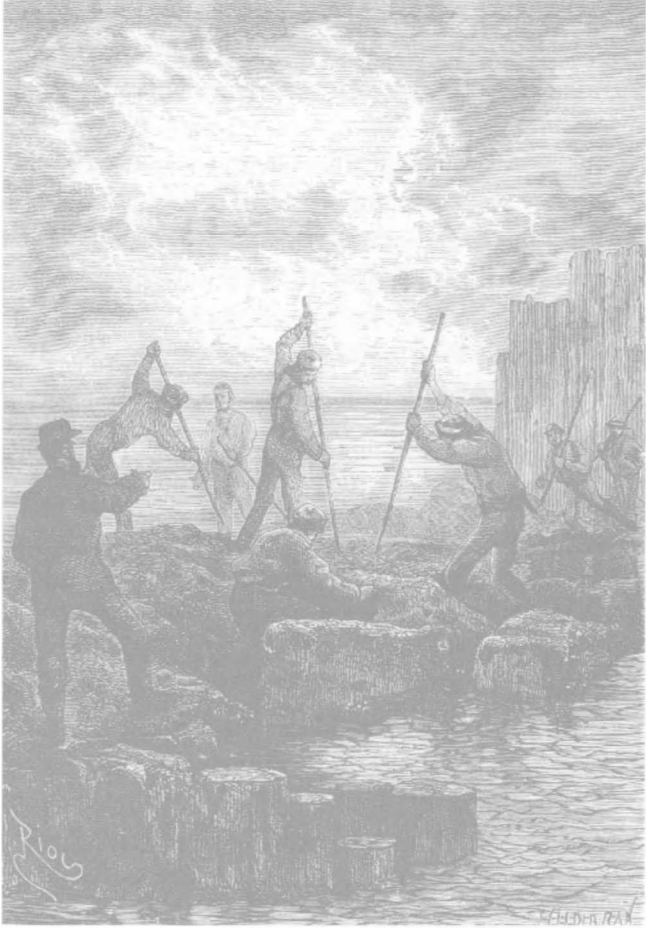
“Potasyum pikrat!” diye cevap veriyor Falsten.

Doğru ya, potasyum pikrat! Zavallı Ruby’nin getirdiği şu damacana. Az kasın gemiyi havaya uçuracak olan patlayıcı madde, buradaki engeli ortadan kaldırmak için yeterli. Bazaltta açılan bir mayın deliği ve hop, kaplama artık var olmayacak.

Daha önce söylediğim gibi, patlayıcı madde dolu damacana kayalığın üzerinde güvenli bir yere bırakılmıştı. Gerçekten sevindirici, hatta tanrısal bir tesadüf eseri, ambardan çıkarıldığında denize atılmamıştı.

Tayfalar gidip kazmaları alıyorlar ve Daoulas ile Falsten’in önderliğinde, en iyi etkiyi yaratacak yöne doğru bir mayın deliği kazmaya başlıyor. Her şey bu deliğin gece tamamlanacağını ve yarın gün doğumunda, patlama etkisini yaratınca, geçidin serbest kalacağını ümit etmemizi sağlıyor.

Pikrik asidin taşkömürü katranından elde edilen ve potasla birleşerek potasyum pikrat adlı sarı bir tuz meydana getiren keskin ve billursu bir madde olduğu malum. Bu maddenin patlama gücü pamuk barutu ve dinamitinkinden düşüktür, fakat bildiğimiz barutunkinden çok daha yüksektir. Tu-
tuşmasına gelince, sert ve kuvvetli bir sarsıntının etkisiyle kolayca harekete geçmesi sağlanabilir ve bunu içi fülminat dolu füyeler sayesinde rahatça başarınız.

Tayfalar gidip kazmaları alıyorlar.

Daoulas'ın işi, adamlarının yardımıyla büyük bir hevesle yürütülüyor, ama gün doğarken hâlâ bitmekten uzak. Aslında deliği kazmak sadece deniz suyu seviyesi alçak konumdayken, yani ancak bir saat içinde mümkün. Dolayısıyla ona istenen derinliği vermek için dört gelgit yaşanması gerekecek.

İşlem ancak 23'ü sabahı son buluyor. Bazalt kaplamaya beş kilo kadar patlayıcı tuz içerebilen meyilli bir delik açılıyor ve bu mayın deliği hemen dolduruluyor. Saat yaklaşık sekiz.

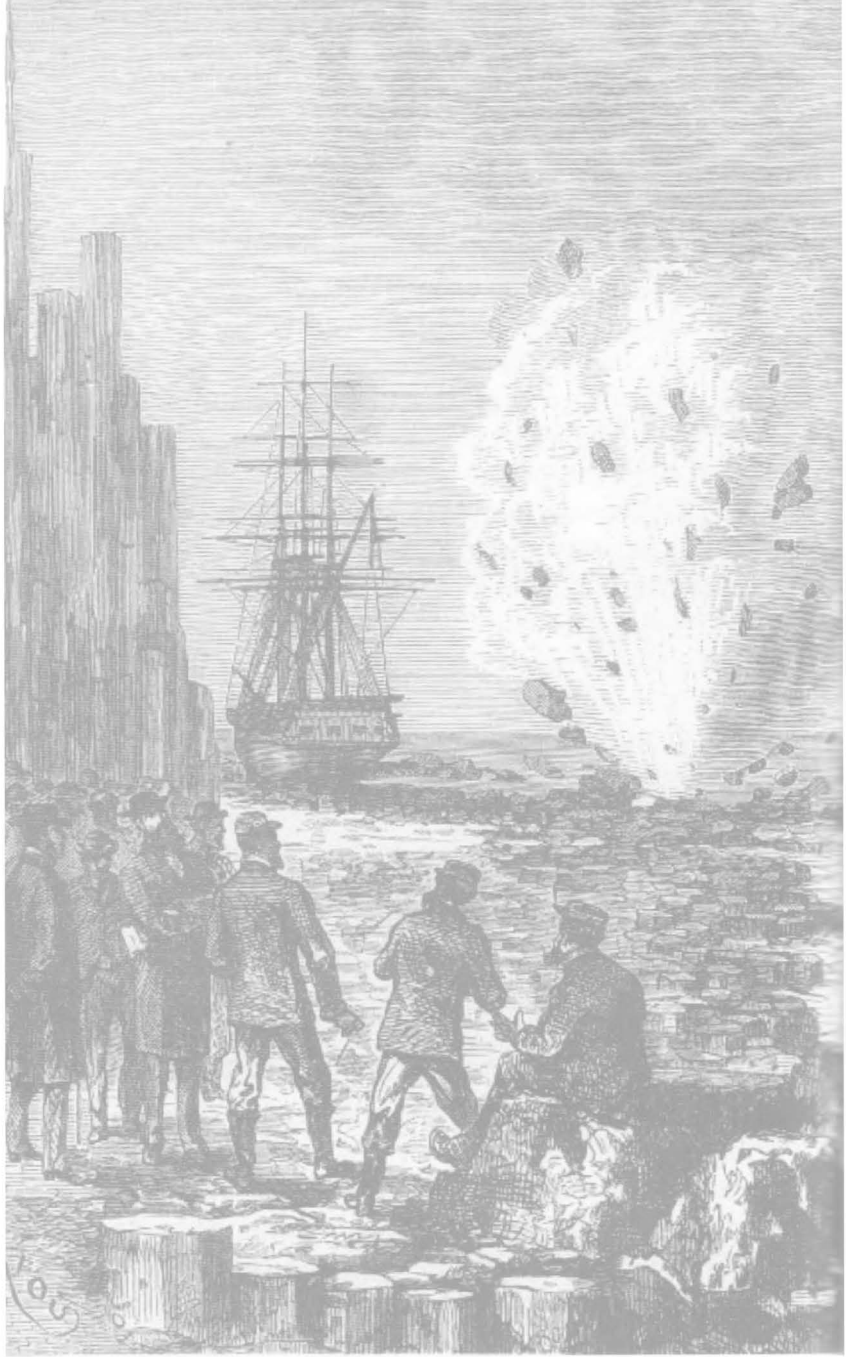
Patlayıcı madde deliğe yerleştirilirken Falsten, "Sanırım onu bildiğimiz barutla karıştırmamız gerekecek," diyor. "Bu, patlamanın çarpışma sonucu meydana gelmesini sağlayacak bir fûnye yerine fitille gerçekleşmesine izin verecek ve daha kolay olacaktır. Ayrıca, pikrat ve barutun eş zamanlı kullanımının sert kayaların patlatılması bakımından daha iyi sonuç verdiği de bilinen bir gerçek. Yapı itibarıyla çok şiddetli olan pikrat, daha yavaş ve ölçülü alevlenen baruta yol hazırlayacak ve ardından da bazaltı parçalayacak."

Mühendis Falsten çok konuşan biri değil, fakat kabul etmek lazım ki konuştuğunda iyi konuşuyor. Tavsiyesine uyuluyor. İki madde birbirine karıştırılıyor ve önce deliğin sonuna kadar bir fitil sokulduktan sonra, karışım içine dökülüp tıka basa dolduruluyor.

Chancellor mayından yeterince uzakta, bu yüzden patlamadan korkmaya hiç lüzum yok. Bununla beraber, yine de ne olur ne olmaz diye yolcular ve mürettebat resifin ucundaki mağaraya sığınıyorlar ve Mr. Kear söylene söylene gemiden ayrılmak mecburiyetinde kalıyor.

Ardından Falsten, yaklaşık on dakika yanması gereken fitili tutuşturduktan sonra, yanımıza geliyor.

Patlama gerçekleşiyor. Boğuk ve tahmin edilen-den çok daha az gürültülü bir şekilde, ama derin kazılan mayınlar hep böyledir nasılsa.

Patlama gerçekleşiyor.

Geminin geçişini engelleyen yere doğru koşuyoruz... İşlem bütünüyle başarılı. Bazalt kaplama, kelimenin tam anlamıyla toza dönüşüyor. Şimdi yükselen suların doldurmaya başladığı küçük bir kanal, engeli ortadan kaldırarak geçişi serbest kılıyor.

Herkes bir ağızdan "Yaşasın!" diye haykırıyor. Hapishanenin kapısı açılıyor. Artık tutsakların tek yapmaları gereken kaçmak!

Gelgit en yükseğe vardığında, çıpaları üzerinde çekilen *Chancellor* geçidi aşıp açık denizde yüzüyor.

Yine de, adacığın yanında bir gün daha kalması gerekiyor, çünkü içinde bulunduğu şartlarda yol alması mümkün değil, dengesini sağlayacak bir ağırlığın yüklenmesi gerekiyor. Bunun üzerine, sonraki yirmi dört saat boyunca mürettebat, gemiyi taş ve az zarar görmüş pamuk balyalarıyla yüklemeye çalışıyor.

O gün Bay Letourneur, Miss Herbey ve ben, üzerinde üç hafta geçirdiğimiz ve bir daha hiç görme-yeceğimiz kayalığın bazaltları arasında bir gezinti daha yapıyoruz. *Chancellor*'ınkiyle birlikte bu adacığın adı ve karaya oturduğumuz tarih, André tarafından mağaranın duvarlarından birine tıpkı bir sanatçının elinden çıkmış gibi kazınıyor. Böylece birkaçı hayatımızın en iyileri arasında sayılabilecek günler boyunca üzerinde kaldığımız kayalığa son bir kez veda ediliyor!

Sonunca *Chancellor*, 24 Kasım'da, sabah gelgiti sırasında, gabya, babafingo ve alt yelkenlerini açarak yola koyuluyor ve iki saat sonra, Ham-Rock'ın son tepesi ufukta gözden kayboluyor.

XXII

24 Kasımdan 1 Aralığa

İşte, sağlamlığı tartışılır bir gemide, açık denizdeyiz. Neyse ki söz konusu olan, uzun bir seyahat değil. Aşacak yalnızca sekiz yüz milimiz var. Kuzeydoğu rüzgârı birkaç gün boyunca esmeye devam ederse, onu arkadan alan *Chancellor* az yorulacak ve mutlaka Guyana sahiline erişecektir.

Rota güneydoğuya çevriliyor ve gemide yaşam her zamanki haliyle akmaya devam ediyor.

İlk günler herhangi bir hadise çıkmıyor. Rüzgârın yönü hâlâ istenildiği gibi, fakat Robert Kurtis yelken açmak istemiyor, çünkü gemisine fazla hız vererek daha önce su sızdıran yerde yeni bir delik açılmasından çekiniyor.

Sonuçta sizi taşıyan gemiye güvenmeyince, bu şartlarda yapılan yolculuk da can sıkıcı oluyor!

Ve sonra ileri gitmek yerine rotamıza geri dönüyoruz! Herkes düşüncelere dalar. Gemide emniyetli ve süratli bir yolcuktan ileri gelen şu konuşkan canlılıktan eser yok.

29'u günü, rüzgâr hafifçe kuzeye dönüyor. Yani arkadan esen rüzgârı korumak artık mümkün değil. Serenleri germek, yelkenleri yönlendirmek ve halatları sancak tarafına geçirmek gerekiyor. Gemi epey kuvvetli bir şekilde eğiliyor.

Robert Kurtis babafingolarını sıkılaştırıyor, çünkü eğimin *Chancellor*'ın gövdesini ne kadar yordu-

ğunu hissediyor. Bunu yapmakta haklı da, ne de olsa asıl önemli olan hızlı gitmekten çok yeni bir olay yaşanmadan karaya varmak.

29'unu 30'una bağlayan gece kapkara ve sisli. Rüzgâr serinlemeye devam ediyor ve ne yazık ki kuzeybatıya doğru sürükleniyor. Yolcuların çoğu kamaralarına çekiliyor, fakat Kaptan Kurtis kışkasarasından ayrılmıyor ve mürettebatın tamamı güvertede kalıyor. Gemi, yüksek yelkenlerinden hiçbirini açmamasına rağmen hâlâ epey eğik durumda.

Sabahın üçüne doğru kamarama geri dönme-ye hazırlanıyorum ki tayfalardan biri, ambar-daki Burke, hızla yukarı çıkıp bağırıyor: "Yarım metre su!"

Robert Kurtis ve baştayfa hızla merdivene atılıyor ve uğursuz haberin fazlasıyla doğru olduğunu tespit ediyorlar. Ya alınan bütün tedbirlere rağmen delik tekrar açıldı ya da iyi kalafatlanmamış birkaç birleşme noktası ayrıldı ve şimdi su, ambara fena halde hızlı bir şekilde sızıyor.

Güverteye dönen kaptan, gemiyi daha az yormak için rüzgânı arkasına alıyor ve günün doğmasını bekliyoruz.

Şafak vakti ambar inceleniyor ve suyun neredeyse bir metreye çıktığı tespit ediliyor...

Robert Kurtis'e bakıyorum. Gelip geçici bir solgunluk dudaklarını beyazlatmış durumda, ama yine de tüm soğukkanlılığını koruyor. Çoğu güverteye çıkan yolcular, olan bitenden haberdar ediliyor. Zaten bunu onlardan saklamak epey zor olurdu.

"Yeni bir felaket mi?" diyor Bay Letourneur.

“Böyle olacağı belliydi,” diye cevap veriyorum, “ama karadan fazla uzak olmamamız lazım. Umarım bir an önce varınız.”

“Tanrı sesinizi duysun!” diye yanıtlıyor Bay Letourneur.

“Tanrı gemide mi?” diye haykırıyor Falsten, omuz silkerek.

“Evet burada, beyefendi,” diye karşılık veriyor Miss Herbey.

Mühendis bu tartışma götürmez bir inançla dolu cevap karşısında saygıyla susuyor.

Bu arada, Robert Kurtis’in emri uyarınca pompalar çalıştırılıyor. Mürettebat bu kez hevesli olmaktan çok boyun eğmiş gibi, ama bu bir ölüm kalım meselesi ve iki gruba bölünmüş tayfalar nöbetleşe çalışıyorlar.

Gün içinde baştayfa, yeni ölçümler yaptırıyor ve denizin geminin içine yavaş yavaş ama durmadan sızdığı saptanıyor.

Ne yazık ki sürekli çalışmaktan pompalar sık sık bozuluyor ve mecburen onları tamir etmek gerekiyor. Küllerden veya ambarın alt bölümünü doldurmuş halde duran ince pamuk dallarından tıkanıklıkları da oluyor. O yüzden defalarca temizlik yapmak gerekiyor ve gerçekleştirilen işin bir kısmı böylece heba oluyor.

Ertesi sabah yapılan yeni bir ölçümün ardından su seviyesinin bir buçuk metreye ulaştığı saptanıyor. Yani bu da demek oluyor ki, şu ya da bu nedenle manevra askıya alındığı takdirde, gemi dolar. Artık bu tamamen bir zaman meselesi olur, hem de kuşkusuz çok kısa bir zaman meselesi. *Chancellor*’ın neredeyse yarım metre

gömüldü bile. Gitgide daha sert baş kış vuruyor, çünkü dalgada çok zor yükseliyor. Baştayfa veya teğmenin verdikleri her raporla birlikte Kaptan Kurtis'in kaşlarını daha da çatıldığını görüyorum. Bu kötüye işaret.

Pompalar bütün gün ve gece boyunca çalışmaya devam ediyorlar. Ama deniz yine de bize üstünlük sağlıyor. Mürettebat bitkin halde. Aralarında umutsuzluk belirtileri baş gösteriyor. Yine de baştayfa ve kaptan onlara örnek oluyor ve yolcular pompa levyelerinin başına geçiyorlar.

Durum artık *Chancellor*'ın Ham-Rock'ın sağlam zeminine oturduğu zamanki gibi değil. Gemimiz artık her an içine gömülebileceği bir uçurumda yüzüyor!

XXIII

2-3 Aralık

Yirmi dört saat daha, var gücümüzle mücadele ediyor ve gemideki su seviyesinin artmasını engelliyoruz, fakat pek yakında pompaların, gövdedeki çatlaktan içeri sızan ve boşlattıkları suyla eşit miktarda olan suyu dışarı atmaya dahi yetmeyeceği bir anın geleceği aşikâr.

Gün boyunca bir an olsun dinlenmeyen Kaptan Kurtis'in bizzat kendisi, ambarda yeni bir inceleme yapıyor. Ben de marangoz ve baştayfaıyla birlikte ona eşlik ediyorum. Birkaç pamuk balyası kaymış ve kulak kabartınca, bir tür çağıltı, *gluk gluk* diye işitilen bir ses geliyor. Delik tekrar mı açıldı acaba, tüm gövdeye yayılan, genel bir parçalanma mı söz konusu? Bunu kesin olarak saptamak imkânsız. Her halükârda, Robert Kurtis gövdenin arkasını, dışarıdan ziftli yelkenlerle sarmak suretiyle, daha su geçirmez kılmayı deneyecek. Belki de böylece dışarıyla içerisi arasındaki her türlü etkileşimi, geçici olarak dahi olsa, kesmeyi başaracak. Suyun girişi bir an için bile durursa, daha etkili bir şekilde dışarı pompalanabilecek ve gemi kuşkusuz kaldırılabilir.

İşlem tahmin edilenden çok daha zor gerçekleşiyor. İlk geminin hızını azaltmak gerekiyor ve iplerle tutturulan kuvvetli yelkenler, omurganın altına batırıldıktan sonra, *Chancellor*'ın gövdesinin

o kısmını tamamen saracak şekilde, daha önce su sızdıran deliğin olduğu yere kadar kaydınıyor.

O andan itibaren, pompalar biraz güçleniyor ve gayretle yeniden işe koyuluyoruz. Elbette su hâlâ sızıyor, ama daha az miktarda. Günün sonunda, seviyenin birkaç santim düştüğü kesin. Sadece birkaç santim! Önemi yok! Halihazırda pompalar deliklerden, ambara dolandan fazla su boşaltıyor. Bunu yapmaktan bir an için bile vazgeçmiyoruz.

Rüzgâr karanlık gece boyunca epey serinliyor. Ancak Kaptan Kurtis mümkün olduğunca çok yelken bezi muhafaza etmek istedi. Chancellor'ın gövdesinin yeterince güvenli olmadığını iyi biliyor ve karayı görmek için sabırsızlanıyor. Açığından bir gemi geçse, tehlike sinyalleri vermekte, yolcularını ve Chancellor'ın ayakları altında batacağı vakte kadar gemide kalmaya mecbur olan mürettebatını indirmekte tereddüt etmezdi.

Ancak alınan tüm bu tedbirler işe yaramıyor.

Gerçekten de gece sırasında bez kılıf, dışarıdan gelen tazyike boyun eğiyor ve ertesi gün, yani 3 Aralıkta baştayfa, ölçümlerini yaptıktan sonra, küfürler eşliğinde şu lafları söylemekten kendini alamıyor:

“Ambarda hâlâ bir buçuk metre su var! Geminin yeniden dolduğu apaçık ve belli ki denize gömülüyor, su kesimi daha şimdiden önemli ölçüde batmış durumda.”

Bununla beraber, pompaları hiç olmadığına gayretle çalıştıyor ve son gücümüzü de tüketiyoruz. Kollarımız kopuyor, parmaklarımız kanıyor, ama onca yorgunluğa rağmen su, galip geliyor. O zaman Robert Kurtis büyük kapağın ağzına

bir insan zinciri kurduruyor ve kovalar hızla el-den ele geçiyor.

Her şey boşa! Sabah sekiz buçukta, ambardaki su seviyesinde yeni bir artış tespit ediliyor. Bazı tayfalar umutsuzluğa kapılıyorlar. Robert Kurtis onlara çalışmaya devam etmeyi buyuruyor. Reddediyorlar.

Bu adamların arasındaki birinin isyana yatkın bir mizacı var: Kendisi, daha önce de bahsettiğim elebaşı Owen. Aşağı yukarı kırk yaşlarında. Yüzü, kızılımsı ve sivri bir sakalla son buluyor, yanaklarıysa köse ya da tıraşlı. Dudakları içeri doğru kıvrık ve yırtıcı gözleri, kapaklarının birleşme yerinde kıvrık bir noktayla işaretlenmiş. Düzgün bir burnu var, kulakları çok ayrı, alıysa hain ve derin kırışıklıklarla çatılmış.

Görevi ilk bırakan o oluyor.

Beş altı arkadaşı da onun peşinden gidiyor. Aralarında kendisi de kötü bir adam olan aşçı Jynxtrop'u fark ediyorum.

Owen, pompaların başına dönmelerini buyuran Robert Kurtis'in emrine kesin bir hayırla cevap veriyor.

Kaptan buyruğunu yineliyor.

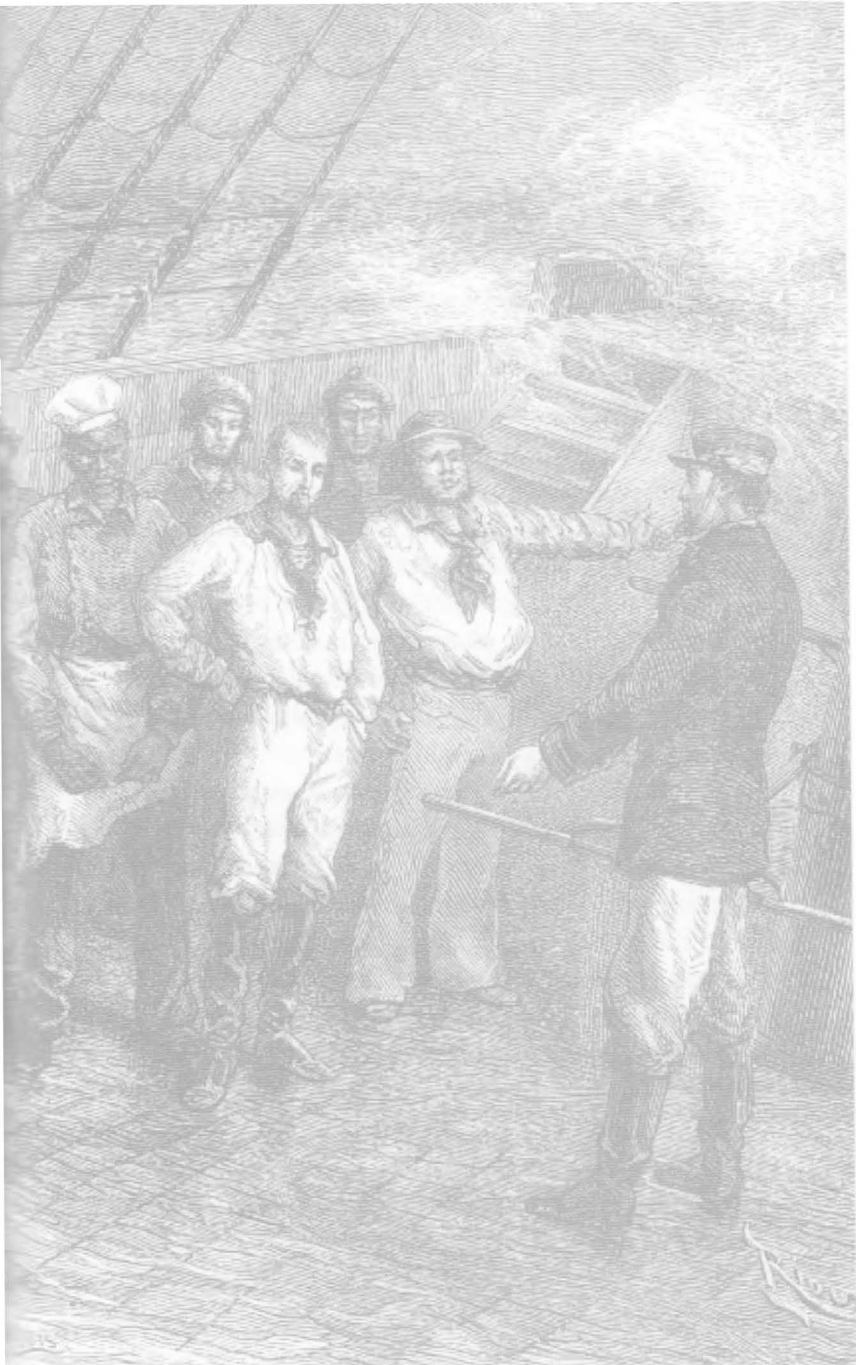
Owen reddini tekrarlıyor.

Robert Kurtis başkaldıran tayfaya yaklaşıyor.

"Bana dokunmanızı tavsiye etmem!" diyor ön kasaraya çıkan Owen, soğuk bir edayla.

Bunun üzerine Robert Kurtis, kış güverteye yöneliyor, kamarasına giriyor ve elinde dolu bir tabancayla geri çıkıyor.

Owen bir an Robert Kurtis'e bakıyor, fakat Jynxtrop ona bir işaret yapıyor ve herkes işine devam ediyor.

"Bana dokunmanızı tavsiye etmem!" diyor Owen.

XXIV

4 Aralık

İlk isyan hareketi kaptanın cesur tavrı sayesinde durduruldu. Robert Kurtis gelecekte de bu kadar şanslı olacak mı? Öyle ummak gerek, ne de olsa mürettebatın disiplinsizliği zaten çok ciddi haldeki durumu daha da korkunç kılar.

Gece boyunca çalışan pompalar artık sorunu çözmeye yetmiyor. Geminin hareketleri ağır ve dalgada yükselmesi çok zor olduğu için kapaklardan giren ve onu bunaltan bol miktarda su alıyor. Ambardaki suya yenisi ekleniyor.

Durum birazdan yangının son saatlerindeki kadar tehlikeli olacak. Yolcular, mürettebat, herkes geminin, ayakları altından yavaş yavaş kaydığını hissediyor. Gözlerine alevler kadar korkunç görünen dalgaların yavaşça fakat kesintisiz bir şekilde yükseldiğine tanık oluyorlar.

Ancak mürettebat, Robert Kurtis'in tehditleri altında çalışmaya devam ediyor. Tayfalar mecburi bir hevesle mücadele ediyorlar, ancak takatleri tükenmiş halde. Zaten durmadan yenilenen ve her geçen saat seviyesi yükselen suyu bir türlü bitiremiyorlar. Kovaları kullananlar, çok geçmeden zaten yarıya kadar suya gömülmüş halde, boğulma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan ambarı terk etmek zorunda kalıyor ve güverteye geri çıkıyorlar.

Geriye tek bir çare kalıyor. Ertesi gün, ayın 4'ünde, teğmen, baştayfa ve Kaptan Kurtis arasın-

da yapılan bir görüşmeni ardından gemiden ayrılma kararı alınıyor. Kalan yegâne tekne olan kayık, hepimizi alamayacağı için hemen bir sal yapılacak. Ona biniş emri verilene dek ise pompalar çalışmayı sürdürecektir.

Marangoz Daoulas durumdan haberdar ediliyor ve salın yedek serenler ve önceden testereyle gereken uzunlukta kesilmiş güverte tahtalarıyla gecikmeden inşa edilmesi uygun görülüyor. O sırada nispeten sakin olan deniz, bu en elverişli koşullarda bile her zaman zor olan işlemi biraz olsun kolaylaştıracaktır.

Testere ve baltalarla donanmış Robert Kurtis, mühendis Falsten, marangoz ve on tayfa, vakit yitirmeksizin, denize atmadan önce serenleri kesip hazırlıyorlar. Bu şekilde, onları adamakıllı bağlayıp yaklaşık on iki metre boyunda, altı yedi metre enindeki sal platformunun yer alacağı sağlam bir iskelet kurmaktan başka yapacak bir şeyleri olmayacak.

Biz yolcular ve mürettebatın geri kalanı, hâlâ pompaların başındayız. Hemen yanımda, babasının derin bir duyarlılıkla bakmayı bırakmadığı André Letourneur bulunuyor. Sağlam yapılı bir adamın bile kolayca kurtulamayacağı şartlarda dalgalara karşı savaşmak gerekirse oğlu ne olacak? Her halükârda, onu yüzüstü bırakmayacak iki kişiyiz.

Tehlikenin eli kulağında olduğu, uzun bir uyuklamanın aşağı yukarı şuursuz halde tuttuğu Mrs. Kear'dan saklanıyor. Miss Herbey yalnızca birkaç saniyeliğine de olsa birçok kez güvertede görünüyor. Yorgunluktan solgun düşmüş, ama hâlâ güçlü. Ona her şeye hazırlıklı olmasını tavsiye ediyorum.

"Her zaman hazırım, bayım," diye cevap veriyor, hemen Mrs. Kear'ın yanına dönen cesur genç kız.

André Letourneur gözleriyle onu izliyor ve yüzünde bir hüznün duygusu beliriyor. Akşam sekize doğru, salın iskeleti neredeyse tamamlanıyor. Güverte tahtaları arasında sağlamca pekiştirilen, teknenin yüzmesini sağlaması için tahsis edilmiş, su sızdırmaz şekilde tıkalı boş varillerin indirilmesiyle uğraşılıyor.

İki saat sonra, kış kasaradan canhıraş çığlıklar duyuluyor. Mr. Kear haykırışlar arasında belirveriyor: “Batıyoruz! Batıyoruz!”

O esnada hareketsiz haldeki Mrs. Kear’ı taşıyan Miss Herbey ve Falsten’ı görüyorum. Robert Kurtis kamerasına koşup hemen bir harita, sekstant ve pusulayla geri geliyor. Feryat figan çığlıklar yankılanıyor, güvertede karmaşa hüküm sürüyor. Mürettebat, platformu hâlâ eksik olan iskeletin üzerine hep birlikte çıkmayacakları sala doğru atılıyor...

O an aklımdan geçen düşünceleri ifade etmem imkânsız. Aynı şekilde, bütün hayatımın hızla gözümün önünden geçişini de! Sanki tüm varlığım, ona son verecek o ilahi dakikada yoğunlaşıyor! Güverte tahtalarının ayaklarımın altında esnediğini hissediyorum. Geminin çevresindeki suyun, altındaki okyanus oyuluyormuş gibi yükseldiğini fark ediyorum!

Birkaç tayfa, dehşet çığlıkları atarak çarmıklara sığınıyorlar. Onları takip edeceğim...

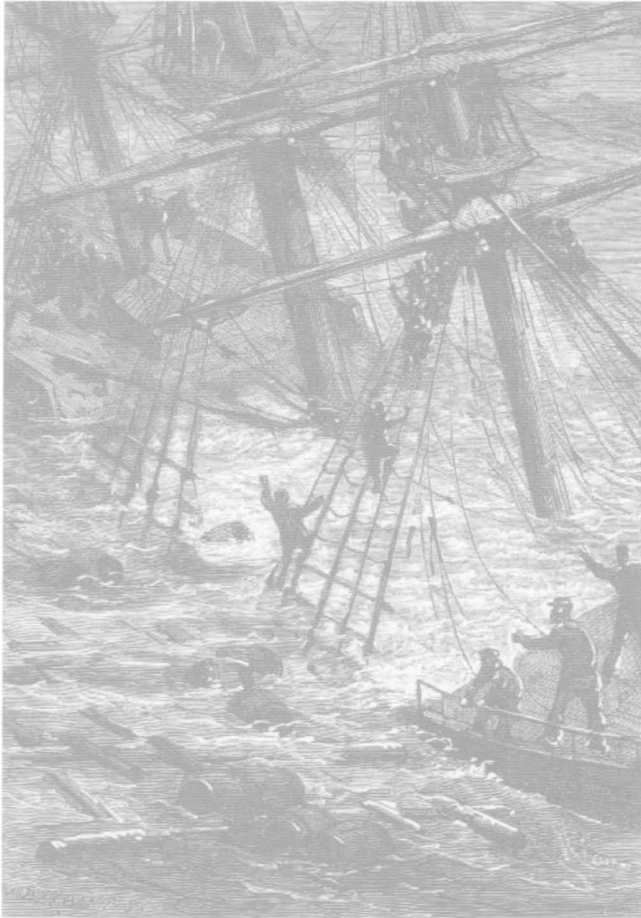
Derken bir el beni durduruyor. Gözlerinden iri damlalar akan Bay Letourneur, oğlunu gösteriyor.

“Evet,” diyorum kolundan çekiştirerek. “İkimiz beraber onu kurtaracağız!”

Ama André’ye benden önce Robert Kurtis ulaşıyor. Onu ana direğin çarmıklarına taşımak üzerey-

ken rüzgârın hızla ittiği *Chancellor* aniden duruyor. Şiddetli bir sarsıntı meydana geliyor.

Gemi suya gömülüyor! Su beni bacaklarımdan yakalıyor. İstemsiz bir halde elime bir halat geçiriyorum... Fakat birdenbire geminin batışı kesiliveriyor ve güverte daha şimdiden deniz seviyesinin yarım metre altındayken, *Chancellor* olduğu gibi kalıyor.

Fakat birdenbire geminin batışı kesiliveriyor.

XXV

4 Aralığı 5'ine bağlayan gece

Robert Kurtis genç Letourneur'ü kucaklayıp su içindeki güvertede koşarak, onu sancak çarmıklarna bırakıyor. Babasıyla birlikte André'nin yanına çıkıyoruz.

Sonra etrafıma bakıyorum.

Gece ne olup bitiğini görmeme izin verecek kadar aydınlık.

Görevinin başına dönen Robert Kurtis kış kasarada dikiliyor. En arkada, henüz suya batmamış köprünün tepesinde, karanlıkta Mr. Kear'ı, kansını, Miss Herbey ve Falsten'ı fark ediyorum. Ön kasanın ucunda teğmen ve baştayfa, çanaklık ve çarmıklardaysa mürettebatın geri kalanı seçiliyor.

André Letourneur, ayağını her basamağa yerleştirmek zorunda kalan babası sayesinde büyük çanaklığa tırmanıyor ve sonunda tüm sallantıya rağmen kazasız belasız başarıyor. Fakat rüzgâr sertleşirse dalgalar tarafından sürüklenme riskine rağmen kış kasarada kalan Mrs. Kear'a neler olup bittiğini anlatmamın bir yolu yok. O yüzden kadını yalnız bırakmak istemeyen Miss Herbey, hanımının yanında kalıyor.

Batış durur durmaz Robert Kurtis ilk iş bütün yelkenleri derhal toplattırıyor. Ardından, geminin dengesini bozmamak için serenler ve babafingo direklerini aşağıya gönderiyor. Bu tedbirler alındığı

takdirde, *Chancellor*'ın alabora olmamasını umuyor. Ama gemi her an batma tehlikesi altında değil mi? Robert Kurtis'in yanına gidip bu soruyu kendisine yöneltiyorum.

"Bilemem," diye cevap veriyor gayet sakin bir tonda. "Bu daha çok denizin durumuna bağlı. Kesin olan, geminin mevcut şartlarda dengede bulunduğu, fakat bu şartlar her an değişebilir!"

"*Chancellor* güvertesindeki yanm metre suyla seyredebilir mi yani?"

"Hayır, Bay Kazallon, ama akıntı ve rüzgârın etkisiyle sürüklenebilir ve birkaç gün o şekilde dayanırsa, kıyının herhangi bir noktasına varabilir. Zaten elimizde son çare olarak birkaç saate kadar tamamlanacak ve gün yeniden doğar doğmaz binmenin mümkün olacağı sal var."

"Bütün ümidinizi kaybetmediniz mi yani?" diye soruyorum, Robert Kurtis'in sakinliğine bir hayli şaşırarak.

"Ümit asla tamamen yitirilemez, Bay Kazallon, en korkunç koşullarda bile... Size söyleyebileceğim tek şey, yüz ihtimalden doksan dokuzu bize karşı bile dursa, en azından yüzde birinin bizden yana olduğu. Hem anıları beni yanıltmıyorsa, yanı batmış haldeki *Chancellor* şu an tam olarak 1795'te üç direkli *Junon*'un içinde bulunduğu şartlarda. O gemi de yirmi üç günden fazla bir süre böyle, iki su arasında asılı kalmış. Yolcu ve tayfaları çanaklıklara sığınmışlar ve nihayet kara göründüğünde, yorgunluk ve açlığa rağmen hayatta kalan herkes kurtulmuş. Donanma yıllıklarında ziyadesiyle bilinen bir olay olduğundan, şu an aklıma gelmemesi şaşırtıcı olurdu! Demem o ki,

Chancellor'da sağ kalanların *Junon*'dakiler kadar şanslı olmamaları için hiçbir neden yok."

Belki Robert Kurtis'e verecek cevaplar mevcuttur, fakat bu konuşmadan çıkan sonuç, kaptanımızın tüm umudunu yitirmemiş olduğu.

Bununla birlikte, dengeyi sağlayan şartlar her an bozulabileceğine göre, *Chancellor*'ı er ya da geç terk etmek gerek. O yüzden yarın, marangoz sal yapımını tamamlar tamamlamaz, ona binmeye karar veriliyor.

Ancak gece yansına doğru Daoulas, salın iskelesinin kaybolduğunu fark ettiğinde, mürettebatın uğradığı hayal kırıklığının büyüklüğünü tahmin etmek güç değil! Halatlar, sağlam olmalarına karşın, geminin yatay hareketinden dolayı kopmuş ve iskelet kuşkusuz bir saatten fazladır sürükleniyor!

Tayfalar bu yeni felaketi öğrendiklerinde kaygıyla haykırıyorlar.

Dehşete kapılan bu talihsizler, "Denize! Yelken direkleri denize!" diye tekrarlayıp duruyorlar.

Çanaklık direklerini devirmek ve hemen yeni bir sal inşa etmek için halat donanımını kesmek istiyorlar.

Fakat Robert Kurtis müdahale ediyor:

"Görevinizin başına çocuklar!" diye bağıyor. "Ben emir vermeden tek bir ip bile kesilmeyecek! *Chancellor* şu an dengede! Henüz batmayacak!"

Kaptanın sert sesi, mürettebatı sakinleştiriyor ve tayfalardan birkaçının isteksizliğine rağmen, herkes kendisine belirtilen yeri alıyor.

Gün doğumunda Robert Kurtis, parmaklığa kadar çıkıyor ve bakışları, geminin etrafındaki bütün denizi geniş bir alan boyunca dikkatle tarıyor. Bo-

şuna bir araştırma! Sal artık görüş mesafesini dışına çıkmış halde! Kayığı donatıp uzun ve tehlikeli olabilecek bir araştırmaya mı girişmek gerekiyor? Bu imkânsız, zira çalkantı kırılgan bir teknenin göğüs geremeyeceği kadar kuvvetli. Yeni bir sal yapmak lazım ve derhal işe koyuluyoruz.

Dalgalar kuvvetlendiğinde, Mrs. Kear sonunda kış güvertenin arkasındaki yerini terk etmeye karar veriyor. Büyük çanaklığa varıyor ve fena halde bitkin bir şekilde çanaklığın içine yatıyor. Mr. Kear ise Silas Huntly'yle birlikte mizana çanaklığına yerleşiyor. Mrs. Kear ve Miss Herbey'nin yanına Bay Letourneur de iliştiriyor, ancak epey geniş olsa da en çok üç buçuk metrelik bir çapa sahip olan bu platformun üzerinde tahmin edileceği üzere epey dar bir alan mevcut. Yine de bir çarmıktan diğerine sabitlenen kayışlar, sallantılara dayanmasını sağlıyor. Ayrıca Robert Kurtis, çanaklığın üstüne iki kadını koruyan bir yelken yaydırmayı da ihmal etmiyor.

Suya batışından sonra geminin direkleri arasında yüzen ve zamanında toplanan birkaç fıçı, çanaklıklara çekilerek, ıstralyalara sıkıca bağlanıyor. Bunlar konserve ve peksimet sandıkları ve halihazırda tüm stokumuzu teşkil eden tatlı su varilleri.

XXVI

5 Aralık

Bugün sıcak var. On altıncı paralelin altında inildiğinde aralık ayı artık kış değil, gerçek bir yaz ayıdır. Rüzgâr güneşin yakıcılığını hafifletmezse, korkunç sıcaklara katlanmamız kaçınılmaz.

Ancak deniz hâlâ bir hayli çalkantılı. Geminin, dörtte üçü sulara gömülmüş haldeki gövdesi sığ kayalıklar gibi dövülüyor. Dalgaların köpüğü çanaklık yüksekliğine kadar sıçıyor ve ince bir yağmur gibi yağın su serpintileri giysilerimizin içine işliyor.

İşte *Chancellor*'dan geriye kalan sadece bu, yani deniz seviyesinin üstündekiler: üzerlerinde çanaklıklarıyla üç alçak direk, dalgalar tarafından parçalanmaması için sandalın asıldığı pruva babafingosunu, sonra yalnızca küpeştenin dar iskeletiyle birbirine bağlanmış kış güverte ve ön kasara. Güverteye gelince, o tamamen suya gömülmüş durumda.

Çanaklıklar arasında iletişim kurmak çok zor. Sadece istralyalardan yukarı tırmanan tayfalar birinden diğerine geçebiliyorlar. Aşağıda, arka güvertenin en yüksek noktasından ön kasaraya kadarki direklerin arasında deniz, dalgakırana vurur gibi pathyor ve geminin tahtaları toplanmaya çalışılan çeperlerini yavaş yavaş koparıyor. Dar alanlara sığınmış yolcular için ayakları altında kükreyen okyanusu duymak ve görmek hakikaten dehşet verici bir manzara! Sudan çıkan direkler denizin her hareketinde titriyor. İnsana sürükleneceklermiş gibi geliyor.

Elbette bakmamak, düşünmemek daha iyi, çünkü bu uçurum insanı kendine çekiyor ve derinlere atlama arzusu uyandırıyor!

Bu sırada mürettebat, hiç ara vermeden ikinci salı inşa etmeye çalışıyor. Çanaklık direkleri geçiliyor, babafingo yelkenleri ve serenler kullanılıyor ve Robert Kurtis'in idaresi altındaki iş büyük bir özenle yapılıyor. Chancellor batacak gibi görünmüyor; kaptanın söylediği gibi, bir müddet böyle, iki su arasında dengede kalması muhtemel. O yüzden Robert Kurtis salın mümkün olduğunca sağlam yapılmasına önem veriyor. Guyana'nın en yakın kıyısı hâlâ yüzlerce mil uzakta bulunduğundan yolculuk daha epey bir sürecek demektir. Dolayısıyla bir günü daha çanaklıklarda geçirip yüzer halde güvenilir bir araç yapmaya vakit ayırmak daha iyi. Bu hususta hepimiz hemfikiriz.

Tayfaların güveni biraz olsun yerine geliyor. Artık iş düzgün bir şekilde yürüyor.

Sadece altmış yaşında, saç ve sakalını boralarda ağartmış, ihtiyar bir denizci Chancellor'ı terk etmek gerektiği fikrinde değil. Kendisi İrlandalı bir tayfa.

Kıç güvertede bulunduğum sırada yanıma geliyor.

"Beyefendi," diye geveliyor müthiş bir kayıtsızlıkla, "yoldaşlar gemiden ayrılmaktan yanalar. Bense aynı fikirde değilim. Beş kere kaza geçirdim, dördü açık denizde, biri kıyıda. Benim esas mesleğim kazazedelik. Onu iyi bilirim. Evet! Sal ya da filikayla kaçan kurnazların her zaman sefilce can verdiklerini görmediysem, Tanrı belamı versin! Yüzdüğü sürece, gemide kalmak lazım. Bu lafıma dikkat edin!"

Sadece ihtiyar bir denizci...

Kuşkusuz âdet yerini bulsun diye yorum yapmaya çalışan yaşlı İrlandalı, sözlerini gayet yapıcı bir tonda sona erdirdikten sonra, mutlak bir sessizliğe gömülüyor.

O gün, öğleden sonra saat üçe doğru, mizana çanaklığında ateşli bir konuşma yapan Mr. Kear ve eski Kaptan Silas Huntly'yi görüyorum. Petrol tüccarı, muhatabını öfkeyle sıkıştırıyor ve eski kaptan da ona itiraz ediyor gibi. Silas Huntly başını sallayarak, deniz ve gökyüzüne birçok kez uzun uzun bakıyor. Nihayet, bir saatlik görüşmenin ardından mizana ıstralyasından ön kasarının ucuna kadar koşup tayfaların arasına karışıyor ve onu gözden kaybediyorum.

Gördüklerimi çok da önemsemeyip Bay Letourneur, Miss Herbey, Falsten'la birkaç saat sohbet edeceğimiz büyük çanaklığa geri çıkıyorum. Güneş çok sıcak ve çadır işlevi gören yelken olmasa, durum dayanılır olmaktan çıkardı.

Saat beşte hep beraber, peksimet, kurutulmuş et ve kişi başı yarım bardak sudan ibaret yemeğimizi yiyoruz. Ateşten yanan Mrs. Kear yemiyor. Miss Herbey onu ancak kurumuş dudaklarını ara ara ıslatarak biraz ferahlatabiliyor. Talihsiz kadın çok ıstırap çekiyor. Bu sefalete uzun müddet katlanabileceğinden şüpheliyim.

Kocasıysa bir kez bile karısının nasıl olduğunu sormadı. Ancak saat altıya çeyrek kala, o egoistin içi, kalbini çarptıran iyi bir hisle mi doldu acaba diye düşünüyorum. Gerçekten de Mr. Kear ön kasaradan birkaç tayfa çağırarak mizana çanaklığından inmesine yardım etmelerini rica ediyor. Büyük çanaklık-taki karısının yanına mı gitmek istiyor acaba?

Tayfalar ilk önce Mr. Kear'ın çağrısına cevap vermiyorlar. Adam öfkeyle ısrar ediyor ve kendisine yardımcı olacıklara iyi para ödemeyi vadediyor.

İki tayfa, Burke ve Sandon hemen küpeşteye atılarak mizana çarmıklarına gidiyor ve çanaklığa erişiyorlar. Mr. Kear'ın yanına varınca, onunla şartları konuşup uzun uzun pazarlık ediyorlar. Çok para istedikleri, ama Mr. Kear'ın buna yanaşmadığı aşikâr. İki tayfanın yolcuğu çanaklıkta bırakmak üzere olduklarını anlıyorum. Neticede iki taraf anlaşılıyor ve Mr. Kear kemerinden bir deste kâğıt dolar çekip tayfalardan birine veriyor. Adam meblağı dikkatle sayıyor. Elleri arasında yüz dolardan az olmaması gerektiğini tahmin ediyorum.

Şimdi söz konusu olan Mr. Kear'ı mizana ıstıyısından ön kasaraya kadar indirmek. Burke ve Sandon adamın vücudunun etrafına ip bağlayıp ipin diğer ucunu payandaya sarıyor, sonra da petrocüğü bir koli gibi kaysın diye bırakıyorlar. O sırada kuvvetli sarsıntılara yol açtıkları için arkadaşlarının söylenmelerine maruz kalıyorlar.

Ama yanılmışım. Mr. Kear'ın büyük çanaklık taki karsına katılmak gibi bir niyeti yokmuş. Bunun yerine, ön kasarada kendisini bekleyen Silas Huntly'nin yanında kalıyor. Karanlık, çok geçmeden her ikisini de gözden kaybettirecek.

Gece çöküp rüzgâr sakinleşiyor, fakat deniz hâlâ çalkantılı. Öğleden sonra saat dörtte doğan ay, bulutların oluşturduğu dar şeritlerin arasından, o da ancak seyrek aralıklarla görünüyor. Ufukta uzun tabakalar halinde uzanan bulutlar-

dan birkaçı, yarın için kuvvetli rüzgârın habercisi kırmızı bir renge bürünmüş. Dilerim esinti kuzeydoğudan devam ederek bizi karaya doğru iter! Sadece arkadan esen rüzgârla ilerleyebilecek olan sala bindiğimizde, yönündeki herhangi bir değişikliğin sonucu ölümcül olur.

Robert Kurtis akşam sekize doğru büyük çanaklığa çıkıyor. Sanırım gökyüzünün hali kafasını kurcalıyor ve yarın ne olacağını tahmin etmek istiyor. On beş dakika boyunca etrafı gözlüyor, sonra aşağı inmeden önce tek kelime etmeksizin elimi sıkıp kış kasaranın arkasındaki yerine dönüyor.

Çanaklıkta bana ayrılmış daracık yerde uymaya çalışıyorum, ama ne mümkün. Aklıma can sıkıcı sezgiler üşüşüyor. Atmosferin mevcut sükûneti beni endişelendiriyor, havayı fazla sakin buluyorum. Ara sıra bir esinti gelip de yelken donanımına vurarak madeni teli titretse ne âlâ. Zaten deniz bir şey kokuyor. Arkası kesilmeyen dalgalarla çalkalanıyor. Uzaktaki bir fırtınanın etkisi hissediliyor. Akşam on bire doğru ay iki bulut arasından göz alıcı bir ışıltıyla parlıyor ve dalgalar deniz altından gelen bir ışıkla aydınlatılmış gibi ışıldıyor.

Ayağa kalkıyorum. Tuhaf, birkaç saniye boyunca siyah bir noktanın suların yoğun beyazlığı ortasında inip çıktığını görür gibi oluyorum. Bu bir kayalık olamaz, çünkü çalkantının hareketlerine eşlik ediyor. Peki, ne bu?

Sonra ayın önü yine bir bulutla kaplanıyor, karanlık yeniden derinleşiyor ve iskele çarmıklarının yanına yatıyorum.

Siyah bir nokta görür gibi oluyorum.

XXVII

6 Aralık

Birkaç saat de olsa uyumayı başarıyorum. Sabah dörtte, rüzgârın ıslığıyla aniden uyanıyorum. Robert Kurtis'in, sallantıları direkleri sarsan boranın ortasında yankılanan sesini işitiyorum.

Kalkıyorum. Halatlara sıkıca tutunarak aşağıda ve etrafta olan biteni görmeye çalışıyorum. Karanlığın içindeki deniz uğulduyor. Sallantının kuvvetli bir şekilde yalpalattığı direklerin arasından, beyazdan ziyade kurşuni köpükten örtüler geçiyor. Geminin kış tarafında, denizin beyazımsı renginin içinde iki siyah gölge seçiliyor: Kaptan Kurtis ve baştayfa. Dalgaların gürültüsü ve rüzgârın ısıkları arasında zor ayırt edilen sesleri kulağıma sadece inilti gibi geliyor.

O sırada yanımdan halat bağlamak için çanaklığa çıkan bir gemici geçiyor.

"Ne oluyor?" diye soruyorum.

"Rüzgâr döndü..."

Denizci açık seçik duyamadığım birkaç kelime ekliyor. Bu sözler kulağa "Karşıdan..." gibi geliyor.

Karşıdan esiyor! O halde rüzgâr kuzeydoğudan güneybatıya dönmüş durumda ve bizi açığa sürükliyor. Demek ki sezgilerim beni yanıltmadı!

Gün yavaş yavaş doğuyor. Aslında rüzgâr tam karşıdan esmiyor, fakat durum bizim için aynı derecede vahim: kuzeybatıdan esiyor. Dolayısıyla

bizi karadan uzaklaştırıyor. Üstelik şimdi, küpeşte-
si tamamen kaybolmuş güvertede bir buçuk met-
re su var. Gemi gece suya gömülmüş ve ön kasara
da tıpkı kış güverte gibi, onları durmadan yalayan
denizle aynı seviyede artık. Robert Kurtis ve ekibi
rüzgârın altında, salın inşasını bitirmeye uğraşı-
yorlar, ama çalkantının şiddeti sebebiyle hızlı ça-
lışamıyorlar. Üstelik sal tamamıyla sağlamlaştırıl-
madan önce, parçalanmasın diye epey ciddi tedbir-
ler almak gerekiyor.

O esnada Letourneurler yanımda dikiliyorlar ve
baba, şiddetli sallantıya karşı oğlunu koruyor.

“Eyvah, çanaklık kırılacak!” diye haykırıyor,
üzerinde bulunduğumuz dar platformun çatırdadı-
ğını duyan Bay Letourneur.

Miss Herbey bu söz üzerine ayağa kalkıyor ve
ayaklarının dibinde yatan Mrs. Kear’ı göstererek,
“Ne yapmalıyız, beyler?” diye soruyor.

“Olduğumuz yerde kalmamız lazım,” diye ya-
nıtlıyorum.

“Miss Herbey,” diye ekliyor André Letourneur,
“en güvenli sığınağımız hâlâ burası. Hiç korkma-
yın...”

“Kendim için tasalanmıyorum,” diye cevap veri-
yor genç kız, sakın sesiyle. “Hayata tutunmak için
nedeni olanlar için kaygılanıyorum!”

Saat sekizi çeyrek geçe, baştayfa adamlarına ba-
ğınyor:

“Hey! Öndekiler!”

“Buyurun, efendim, ne arzu etmiştiniz?” diye
yanıtlıyor tayfalardan biri. Sanırım O’Ready.

“Kayık orada, değil mi?”

“Hayır, efendim.”

“Sürüklenip gitti öyleyse!”

Kayık gerçekten de artık cıvadrada asılı değil ve hemen hemen aynı anda Mr. Kear, Silas Huntly ve mürettebattan üç adamın, bir iskoç ve iki İngilizin ortadan kayboldukları anlaşılıyor. O zaman, önceki gün Mr. Kear ile Silas Huntly arasında geçen konuşmanın konusunu anlıyorum. *Chancellor*’ın sal tamamlanmadan batmasından korkarak kaçmayı planlamış ve para karşılığında o üç tayfayı kayığı ele geçirmeye ikna etmişler. Gece görür gibi olduğum o siyah noktanın ne olduğu da şimdi açıklığa kavuşuyor. Sefil yaratık, kansını yüzüstü bırakmış! Onursuz kaptansa gemisini terk etmiş! Ve filikayı, yani elimizde kalan yegâne tekneyi de çalmışlar!

“Kurtulan beş can!” diyor baştayfa.

“Yitirilen beş can!” diye cevap veriyor ihtiyar İrlandalı.

Aslında denizin durumu, O’Ready’nin laflarını doğrulamaktan öteye geçmiyor.

Artık gemide sadece yirmi iki kişiyiz. Bu sayı daha ne kadar azalacak?

Bu alçakça firan ve kayığın çalındığını öğrenen mürettebat, kaçaklara atıp tutuyor. Şans eseri gemiye dönecek olsalar, ihanetlerinin bedeli ağır olur!

Kocasının kaçtığını Mrs. Kear’dan saklamayı tavsiye ediyorum. Zavallı kadın zaten, geminin çok hızlı batması nedeniyle ecza dolabı kurtarılmadığından, karşısında aciz kaldığımız, düşmek bilmeyen bir ateşle yanıyor. Hem ilacımız olsa bile, Mrs. Kear’ın bulunduğu şartlarda ondan ne beklenebilir?

XXVIII

6 Aralığın devamı

Chancellor artık su tabakaları arasında dengede değil. Gövdesinin dağılması muhtemel. Yavaş yavaş battığı hissediliyor.

Neyse ki sal akşama bitecek ve biz de ona yerleşebileceğiz, tabii eğer Robert Kurtis ancak ertesi sabah gündüz gözüyle binilmesini tercih etmediği takdirde. İskelet sağlam bir şekilde kuruluyor. Onu meydana getiren serenler kuvvetli iplerle birbirine bağlanıyor ve parçalar iç içe geçtiğinden, bütün halde deniz seviyesinin yaklaşık yarım metre üstünde yükseliyor.

Platforma gelince o, dalgaların kopardığı, özenle bir araya getirilmiş kalkan tahtalarından yapıldı. Öğleden sonra, kurtarılan erzak, yelken, alet edevat türünden her şey, sala yüklenmeye başlanıyor. Acele etmek lazım, çünkü büyük çanaklık artık denizden ancak üç metre yukarda ve pruva babafingosundan geriye çapraz şekilde yükselen seren ucundan başka bir şey kalmadı.

Yarın Chancellor'ın son günü olmazsa pek şaşarım!

Ve şimdi her birimiz ne haldeyiz? İçimden geçenleri saptamaya çalışıyorum. Bu sanki bir boyun eğmeden çok kayıtsızlık hissi. Bay Letourneur bütününü, o da babasından başka bir şey düşünmeyen oğlu için yaşıyor. André en iyi Miss Herbey'nin

boyun eğişiyle kıyaslanabilecek, cesur bir Hıristiyan katlanışı sergiliyor. Falsten hep aynı Falsten ve Tanrı beni affetsin ama, bu mühendis hâlâ defterini şifreliyor! Mrs. Kear, genç Miss Herbey'le birlikte uyguladığımız tedavilere rağmen can veriyor.

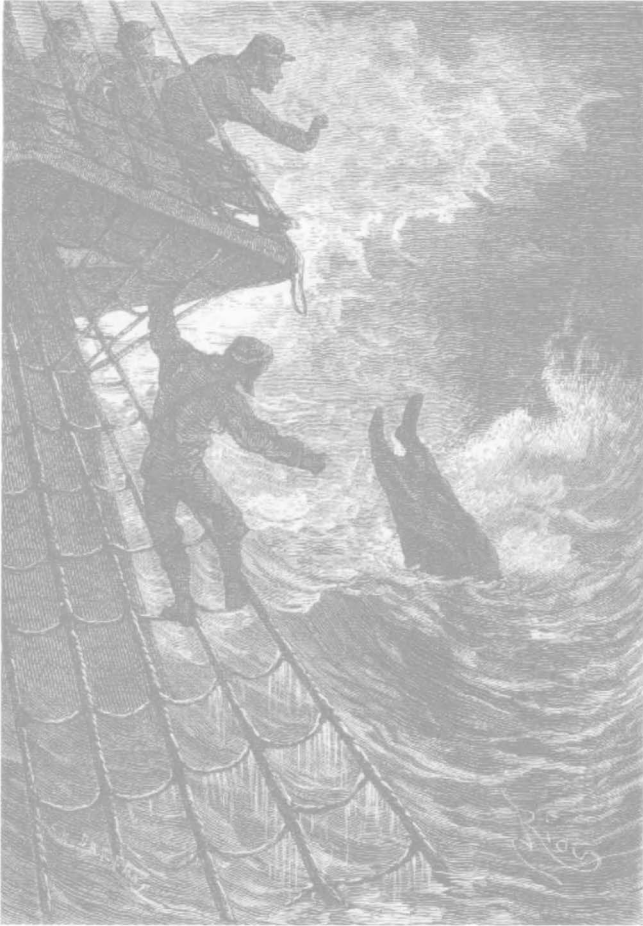
Tayfalara gelince, iki üç tanesi sakın, ama ötekiler akıllarını kaybetmek üzereler. Kaba mizaçlarının güdülediği bazıları aşırıya kaçma eğilimi gösteriyorlar. Daracık bir salda beraber yaşadığımızda, Owen ve Jynxtrop'un kötü etkisine maruz kalan bu şahısları tutmak zor olacak!

Teğmen Walter çok zayıfladı; tüm cesaretine rağmen, görevini yapmayı reddetmesi gerekecek. Enerjik ve sarsılmaz Robert Kurtis ile baştayfa, mental işine ait ve onları çok iyi betimleyen deyimle, tabiatın *demirden dövdüğü* adamlar.

Akşam beşe doğru, talihsiz yol arkadaşlarımızdan birinin ıstırapı diniyor. Mrs. Kear acılar içinde can çekiştikten sonra, belki de durumunun bilincinde dahi olmaksızın ölüyor. Birkaç kere iç çekiyor ve her şey sona eriyor. Miss Herbey, bizi derinden etkileyen bir adanmışlıkla, son anına dek onunla ilgilendi!

Gece vukuatsız geçiyor. Sabah gün doğumunda, cesedi soğumuş ve organları şimdiden katılaşmış haldeki ölünün elini tutuyorum. Cesedi çanaklıkta uzun süre daha kalamaz. Miss Herbey'yle birlikte onu giysilerine sarıyoruz. Ardından, bahtsız kadının ruhuna birkaç dua ediliyor ve onca sefaletin ilk kurbanı, dalgaların arasına atılıyor.

O sırada, çarmıklardaki adamlardan birinin şu korkunç sözleri işitiliyor: "İşte, esef verici bir ceset!"

“İşte, esef verici bir ceset!”

Dönüp bakıyorum. Bunu diyen kişi, Owen.

Sonra aklıma, belki bir gün erzak sıkıntısı çekeceğimiz düşüncesi geliyor!

XXIX

7 Aralık

Gemi batmaya devam ediyor. Deniz artık mizana çanaklığının bağlantı halatına kadar varmış halde. Kış güverteyle ön kasara tamamen suya gömülmüş durumda, pruva babafingosu da ortadan kayboldu. Okyanusun içinde beliren üç alt yelken direğinden başka bir şey kalmadı.

Fakat sal hazır ve kurtarılabilen her şey üstüne yüklenmiş durumda. Platformun yanlarına gerilmiş çarmıkların destekleyeceği bir direği oturtmak için ön kısma açılan bir ıskaça. Büyük kontra babafingo yelkeni açılacak ve belki bizi karaya doğru itecek.

Chancellor'ın yapamadığı şeyi bu batması daha zor ve hassas tahta yığınının yapıp yapmayacağını kim bilebilir? Umut insan yüreğinde benim hayal ettiğimden çok daha kuvvetli bir şekilde kök salmış halde!

Saat sabahın yedisi. Biz sala binmek üzereyken gemi aniden, öyle hızlı batıyor ki salın üzerinde çalışan marangoz ve adamları, girdaba kapılmamak için halatları kesmek zorunda kalıyorlar.

O zaman şiddetli bir endişeye kapılıyoruz, çünkü tam geminin uçuruma yuvarlandığı esnada, biricik kurtuluş tahtamız sürüklenerek uzaklaşıyor!

Aklını kaybeden iki gemici ve bir miço denize atlıyor, fakat boşa yere çalkantıyla mücadele etmeye çalışıyorlar. Dalgalar ve rüzgâr karşıdan

geldiğinden, biraz sonra ne sala ulaşabilecekleri ne de gemiye geri dönebilecekleri anlaşılıyor. Be-line ip bağlayan Robert Kurtis yardımlarına koşuyor. Boşuna bir fedakârlık! Kaptan onlara ulaşmadan, çırpınışlarına şahit olduğum üç talihsiz adam, ellerini boş yere bize doğru uzattıktan sonra gözden kayboluyorlar!

Boşuna bir fedakârlık! Zavallılar gözden kayboluyorlar!

Direklerin tepesini dövüp çatlayan dalgalar yüzünden yara bere içinde kalan Robert Kurtis geri çekiliyor.

Bu arada Daoulas ve tayfaları kürek gibi kullandıkları serenler sayesinde gemiye dönmeye çalışıyorlar. Ancak bize yüzyıl gibi gelen, bu sırada denizin çanaklıklarının seviyesine kadar yükseldiği bir saatlik gayretin ardından sadece neredeyse dört yüz metre uzaklaşmış olan sal Chancellor'a yanaşabiliyor. Baştayfa, Daoulas'a bir halat atıyor ve sal ana direğin tepesine yeniden bağlanıyor.

Kaybedecek bir saniye bile yok artık, çünkü geminin batık enkazına doğru şiddetli bir girdap oluyor ve suyun yüzeyine çok sayıda ve devasa boyutta hava kabarcığı çıkıyor.

"Hadi binin! Hadi binin!" diye bağırıyor Robert Kurtis.

Sala atılıyor. André Letourneur, Miss Herbey'nin yerleşmesine göz kulak olduktan sonra, sevinçle platforma varıyor. Babası da çok geçmeden yanına geliyor. Bir saniye sonra hepimiz salın üzerindeki yerimizi alıyoruz. Kaptan Kurtis ve ihtiyar tayfa O'Ready hariç hepimiz.

Büyük çanaklıkta ayakta duran Robert Kurtis, uçurumda yok olana kadar gemisini terk etmek istemiyor. Bu onun görevi ve aynı zamanda hakkı da. Sevdiği ve hâlâ komuta ettiği Chancellor'ı terk ettiği an yüreğini parçalayan duygular dışarıdan hissediliyor!

İrlandalı, mizana çanaklığında kalıyor.

"Atlasana, ihtiyar!" diye bağırıyor ona kaptan.

"Gemi batıyor mu?" diye soruyor inatçı adam, dünyanın en büyük soğukkanlılığıyla.

“Dimdik batıyor.”

“Biniyorum öyleyse,” diye cevap veriyor O'Ready, su beline kadar çıktığı sırada.

Ve başını iki yana sallayarak sala atlıyor. Robert Kurtis bir saniye daha çanaklıkta kalıyor, etrafına bakınıyor, sonra son kişi olarak gemisini terk ediyor.

Vakit geliyor. Halatlar kesiliyor ve sal yavaşça uzaklaşıyor.

Hepimiz geminin battığı yere bakıyoruz. İlk mizana direğinin ucu, ardından ana direğin tepesi gözden kayboluyor ve çok geçmeden, *Chancellor* adlı güzel gemiden geriye hiçbir şey kalmıyor.

XXX

7 Aralığın devamı

Artık bizi yeni bir yüzer araç taşıyor. Batması mümkün değil, çünkü onu meydana getiren ağaç parçaları ne olursa olsun suyun üstünde kalacaktır. Peki, deniz onları dağıtmaz mı acaba? Üzerine bağlanan ipleri koparmaz mı? Sonunda da üstüne yığılmış bu kazazedeleri perişan etmez mi?

Charleston'dan yola çıkarken *Chancellor*'ın üzerinden bulunan yirmi sekiz kişiden onu öldü bile.

Yani hâlâ on sekiz kişiyiz, yaklaşık on iki metre boyunda, altı metre enindeki bir nevi yamuk bir dörtgeni oluşturan salın üstündeki on sekiz kişi.

İşte, *Chancellor*'dan geriye sağ kalanların isimleri: Yolcular *Letourneur*ler, mühendis *Falsten*, *Miss Herbey* ve ben; Kaptan *Robert Kurtis*, Teğmen *Walter*, baştayfa, şef garson *Hobbart*, zenci aşçı *Jynxtrop*, marangoz *Daoulas* ve yedi tayfa: *Austin*, *Owen*, *Wilson*, *O'Ready*, *Burke*, *Sandon* ile *Flaypol*.

Tannı, Amerika kıyısını terk ettiğimiz yetmiş iki günden beri bizi yeteri kadar sınamış durumda, şimdi eli üzerimize hızla inecek mi? Kendine en çok güvenen insan bile bunu ummaya cesaret edemez.

Ama geleceği boş verip sadece şimdiyi düşünelim ve bu felakete dair olayları meydana geldikçe kaydetmeyi sürdürelim.

Saldaki yolcuların kim oldukları biliniyor. Bakalım yanlarında neler var.

Robert Kurtis'in salın üzerine yükleyebildiği sadece, *Chancellor*'ın güvertesi suya gömüldüğü sırada büyük bölümü mahvolan kilerden çıkarılan erzaktan geri kalanı. Yemek yemesi gereken on sekiz kişi olduğumuz ve ufukta bir gemi ya da kara parçası görünene dek birçok gün geçebileceği hesaba katıldığında, bu erzak pek de fazla sayılmaz. Bir sandık peksimet, bir sandık kurutulmuş et, ufak bir fıçı şarap, iki varil su... İşte kurtarılabilen şeylerin hepsi bundan ibaret. Yani ilk günden itibaren porسیونları azaltmak önemli.

Yanımızda üzerimizi değiştirebileceğimiz herhangi bir kıyafetimiz yok. Yelken bezleri bize hem örtü hem de sığınak olacak. Marangoz Daoulas'ın aletleri, sekstant ve pusula, bir harita, çakılarımız, metal bir ibrik, ihtiyar İrlandalı O'Ready'nin yanından hiç ayırmadığı teneke bir maşrapa. Elimizde kalan alet edevat da bundan ibaret. İlk sal için hazırlanıp güverteye yığılmış bütün sandıklar, geminin bir kısmı battığı sırada sulara gömüldü ve o zamandan beri ambara girmek de mümkün olmadı.

İşte, durum bu şekilde. Umutsuz olmasa da vahim sayılır. Ne yazık ki çoğumuzun fiziksel ve manevi güç eksikliği çekmesi muhtemel. Zaten aramızda kötü içgüdülerine söz geçirmenin epey zor olacağı adamlar mevcut!

XXXI

7 Aralığın devamı

İlk gün herhangi bir sorun çıkmadı.

Bu sabah sekizde Kaptan Kurtis, yolcu ve tayfaların hepsini topluyor.

“Dostlarım,” diyor, “beni iyi dinleyin. *Chancellor*’da olduğu gibi bu salda da kumanda bende. Dolayısıyla istisnasız herkesin emirlerime kulak vermesini istiyorum. Sadece ortak iyiliğimizi düşünelim, birlik olalım ve Tanrı bizi korusun!”

Bu sözler iyi karşılanıyor. Kuzeye çıktıkça, o sırada esen ve kaptanın pusulayla yönünü saptadığı meltem artıyor. Bu iyi bir gelişme. Amerika sahiline mümkün olduğunca çabuk varmak için bu rüzgârdan faydalanmakta acele etmek gerekiyor. O yüzden marangoz Daoulas ıskaçası salın ön kısmına yapılmış direği yerleştirmekle meşgul ve onu daha sağlam tutması için kemer benzeri iki kanat yapıyor. O çalışırken, baştayfa ve adamları küçük kontra babafingo direğini bu işe ayrılan serene bağlıyorlar.

Saat dokuz buçukta, direk dikiliyor. Salın yanlarına gerilen çarmıklar onu sağlamlaştırıyor. Yelken açılıyor ve arkadan esen rüzgâr tarafından itilerek, daha da sertleşen meltemin etkisiyle epey hızlı ilerleniyor.

Bu iş bittiğinde marangoz sala istenen istikametle korunmasını sağlayacak bir dümen yerleştirme-

ye çalışıyor. Robert Kurtis ve mühendis Falsten'ın tavsiyeleri eksik olmuyor. İki saatlik çalışmanın ardından arkaya, deniz turnalarını andıran kısa bir kürek takılıyor.

Bu süre zarfında Kaptan Kurtis bulunduğumuz boylamı kesin bir şekilde saptamak için gereken gözlemleri yapıyor ve öğlen olduğunda, güneşin yüksekliğini güzelce hesaplıyor.

Epey büyük bir kesinlikle yaptığı tespite göre konumumuz şöyle:

15°7' kuzey enlemi.

Greenwich'e göre 49°35' batı boylamı.

Haritaya işlenen bu rakamlar, Paramaribo kıyısının, yani Amerika kıtasının daha önce belirtildiği gibi Hollanda Guyanası sahilini oluşturan en yakın bölümünün yaklaşık altı yüz elli mil kuzeydoğusunda olduğumuzu gösteriyor.

Alizelerin devamlı yardımıyla bile olsa, rüzgâra karşı yan gidemeyen sal gibi yetersiz bir araç üstünde günde on on iki milden fazla yapmayı umut edemeyiz. Bu, en elverişli şartlar söz konusu olsa bile, bir gemiye rastlamak gibi pek muhtemel olmayan bir durum hariç, iki aylık yolculuk gerektirecektir. Ancak Atlantik'in bu kısmı daha kuzey veya güney bölümleri kadar çok kullanılmaz. Ne yazık ki, İngiliz ve Fransız transatlantiklerinin izlediği Brezilya ya da Antiller hatlarının arasına sürüklenmiş durumdayız ve konumumuz gereği olası bir karşılaşmaya güvenmemek daha iyi. Üstelik sakin hava devam eder ya da rüzgâr dönerek bizi doğuya sürüklerse, yolculuğumuz iki değil dört, hatta

altı ay bile sürebilir, oysa erzakımız ancak üçüncü ayın sonuna kadar dayanır!

Dolayısıyla ihtiyatlı olup şu andan itibaren sadece asgari ihtiyacımız neyse onu tüketmemiz lazım. Kaptan Kurtis bu konuda tavsiyelerimizi istiyor ve izleyeceğimiz programı sıkı sıkıya belirliyoruz. Aynım gözetmeksizin herkese düşecek pay, açlık ve susuzluğun yanı yanına giderileceği şekilde hesaplanıyor. Salın idaresi büyük bir fiziki güç gerektirmiyor. Yani kısıtlı bir beslenmenin yetmesi lazım. Fıçısı aşağı yukarı 25 litre içeren şaraba gelince, onun dağıtımında epey bir cimrilik yapılacak. Kaptanın izni olmadan hiç kimsenin ona el sürme hakkı olmayacak.

Saldaki yemek dağıtımı şöyle ayarlanıyor: Günde kişi başı yaklaşık yüz elli gram et ve yüz elli gram peksimet. Az, ama daha fazla olmasına imkân yok, çünkü bu rakamlara bakılırsa on sekiz boğaz her yiyecekten günde iki buçuk kilodan fazla, yani üç ayda üç yüz kilo tüketecektir. Oysa elimizde hepi topu üç yüz kilo et ve peksimetten fazlası yok. Yani bu şekilde devam etmemiz gerek. Suyu gelince, miktarı altı yüz litre sayılabilir; günlük tüketimin kişi başı yaklaşık elli santilitreye indirilmesi kararlaştırılıyor. Bu da üç aylık suyumuz var demektir.

Erzak dağıtımı her sabah saat onda, baştayfanın nezaretinde yapılacak. Herkes günlük peksimet ve et hakkını alıp istediği zaman ve şekilde tüketilecek. Suyu gelince, elimizde ibrik ve İrlandalının maşrapasından başka bir şey bulunmadığından ve su toplamak için yeterli kap olmadığı için sabah on ve akşam altıda, yani günde iki defa dağıtım ya-

pılacak. Bu yüzden herkesin kendi payına düşen suyu hemen içmesi gerekecek.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, stoklarımızı arttıracak iki şansımız var: Su için yağmur ve balık için avcılık. O yüzden yağmur suyu toplamak için iki boş fıçı ayarlanıyor. Balıkçılık aletlerine gelince, tayfalar birkaç olta atmak için derhal onları hazırlamaya koyuluyorlar.

Alınan bu kararlar herkes tarafından onaylanıyor ve hepsi sıkı sıkıya uygulanacak. Açlığın dehşetinden sakınmayı ümit edebilmemiz ancak katı bir düzene uyum sağlayarak mümkün. Bize öngörülü olmayı öğreten yeterince örnek yaşadık. Temel ihtiyaçlarımızı da sonuna kadar azaltmakla karşı karşıyaysak, kaderin üzerimize indireceği daha çok darbe var demektir!

XXXII

8 Aralıktan 17 Aralığa

Akşam olunca, yelkenlerin altına büzüldük. Direkte geçen uzun saatlerden yorgun düşmüş halde birkaç saat uyuyabildim. Sal nispeten az dolu olduğundan epey kolay yükseliyor. Deniz kabarmadığından dalgalar da bize kadar erişmiyor. Ne yazık ki çalkantının azalması, rüzgârın yumuşadığı anlamına geliyor ve sabaha doğru günlüğüme, "Hava sakin," diye yazmam gerekiyor.

Gün yeniden doğduğunda yazacak yeni bir şey bulamadım. Letourneurler de gecenin bir bölümünde uyudular. Bir kez daha el sıkıştık. Miss Herbey de biraz dinlenebildi, şimdi biraz daha az yorgun gözükken yüz hatları, her zamanki sükûnetine kavuşmuş halde.

On birinci paralelin üstündeyiz. Gündüz hava aşırı sıcak ve güneş ıslıl ıslıl parlıyor. Atmosfere bir tür kızgın buhar karışmış. Meltem sadece gelip geçici esintiler halinde ortaya çıktığından, yelken fazla uzayan durgunluk anlarında direkte sarkıyor. Fakat Robert Kurtis ve baştayfa, yalnızca denizcilerin tanıyabilecekleri bazı belirtilere dayanarak, saatte iki üç mil hızında bir akıntının bizi batıya sürüklediğini düşünüyorlar. Bu, yolculuğumuzu bir hayli kısaltabilecek, elverişli bir durum yaratıyor. Kaptan ve baştayfa yanılmasa iyi olur, çünkü payımıza düşen su yüksek sıcaklık altında-

ki bu ilk günlerde bile susuzluğumuzu gidermeye zor yetiyor!

Bu arada, *Chancellor*'ı daha doğrusu geminin çanaklıklarını terk edip sala bindiğimizden beri, durum hakikaten iyileşti. *Chancellor* her an batma tehlikesi altındaydı, şimdi en azından üzerinde bulunduğumuz platform nispeten sağlam. Evet, tekrar ediyorum, durum kayda değer ölçüde rahatladı ve öncesikle karşılaştırıldığında herkes kendini daha iyi hissediyor. Halimizden memnun sayılınz, salda volta atabiliyoruz. Gündüz toplanıp sohbet ediyor, tartışıyor, denizi seyrediyoruz. Gece yelkenlere sarnıp uyuyoruz. Ufku gözlemek, oltaları izlemek, bunların hepsi ilgi çekici.

“Bay Kazallon,” diyor André Letourneur, bu yeni araca yerleşmemizden birkaç gün sonra. “Ham-Rock adacığında kendini gösteren sükûnet dolu günlerimize yeniden kavuşuyoruz galiba!”

“Haklısın, sevgili André,” diye cevap veriyorum.

“Tabii salın adacığa göre epey bir avantajı olduğunu, ne de olsa ilerlediğini eklemek lazım!”

“Rüzgâr iyi oldukça, salın avantajlı olduğu muhakkak, ama bir dönerse...”

“Pekâlâ, Bay Kazallon!” diye cevap veriyor genç adam. “Yılmayalım ve kendimize güvenelim!”

Evet! Bu güvene hepimiz sahibiz! Evet! Sanırım o korkunç felaketlerden yanlarına bir daha yaklaşmamak üzere çıkmış bulunuyoruz! Koşullar daha elverişli halde. İçi rahat etmeyen kimse yok gibi!

Robert Kurtis'in aklından neler geçtiğini bilmiyorum ve şu anki düşüncelerimizi paylaştığını söyleyemem. Çoğu zaman uzakta duruyor. Çünkü sorumluluğu büyük! Şef o, sırf kendininkini değil, hepimizin

hayatını kurtarması gerek! Görevini böyle gördüğünü biliyorum. O yüzden sık sık düşüncelere dalıyor ve herkes onun dikkatini dağıtmaktan kaçınıyor.

Bu uzun saatler boyunca gemicilerin çoğu salın ön tarafında uyuyorlar. Kaptanın emriyle arka taraf yolculara ayrılmış durumda ve dikmelerin üzerine bize biraz gölge sağlayan bir çadır kurabiliyoruz. Sonuç olarak, sağlık durumumuz tatmin edici sayılabilir. Bir tek Teğmen Walter gücünü toplamayla başaramıyor. Uyguladığımız tedaviler işe yaramıyor ve her gün daha da zayıflıyor.

André Letourneur'ü hiç mevcut şartlardaki kadar çok takdir etmedim. Bu sevimli genç adam küçük dünyamızın neşesi. İlginç bir karakteri ve yepyeni fikirleri var. Olayları ele alış tarzı beklenmedik düşüncelerle dolu. Konuşmaları bizi eğlendiriyor, çoğu zaman da eğitiyor. André konuştuğunda fiziksel rahatsızlığı ortadan kalkıyor. Babası sözlerini içer gibi dinliyor. Bazen oğlunun elini tutup saatlerce bırakmıyor.

Miss Herbey'ye gelince kendisi sessiz kalmayı sürdürse de sohbetlerimize katılıyor. Herkes hoş sözlerle ona emrinde çalıştığı kişileri yitirdiğini unutturmaya gayret ediyor. Bu genç kız Bay Letourneur'de güvenilir bir dost bulmuş olsa gerek, Miss Herbey için bir baba gibi ve onunla yaşının izin verdiği ölçüde rahatça konuşuyor. Bay Letourneur'ün ısrarı üzerine hayatını, fakir öksüzlerin payına düşen o özveri ve cesaret örneği hayatı anlatıyor. İki yaşından beri Mrs. Kear'ın evindeymiş. Halihazırda çaresiz, gelecekteyse parasız ama güvende olacak, çünkü her türlü felakete hazırlıklı. Miss Herbey karakteri ve manevi gücüyle saygı uyandırıyor ve şimdiye dek

saldaki bazı kaba adamların ağzından kaçan tek bir söz, tek bir hareket dahi onu şaşırtmadı.

12, 13 ve 14 Aralık mevcut durumumuzda hiçbir değişikliğe yol açmıyor. Rüzgâr düzensiz meltemler halinde esmeye devam ediyor. Yolculukta hiçbir sorun çıkmıyor. Salda bir manevraya ihtiyaç duyulmuyor. Dümenin daha doğrusu sala yön veren küreğin değiştirilmesine bile gerek kalmıyor. Araç rüzgârı arkadan alıyor ve herhangi bir kıyıya bindirecek kadar düzensiz seyretmiyor. Her zaman ön tarafta duran birkaç nöbetçi tayfa büyük bir dikkatle denizi gözlemekle görevlendiriliyorlar.

Chancellor'dan ayrıldığımızdan beri yedi gün geçti. Payımıza düşen erzağa alıştığımızı fark ediyorum, en azından yiyecek kısmına. Gücümüzün fiziki yorgunlukla sınanmadığı doğru. "Yıpranmıyoruz." Herkesin sık sık kullandığı ve aklımdakini iyi ifade eden bir laf. Bu şartlarda insana dayanmak için pek bir şey gerekmiyor. En büyük eksikimiz su, çünkü bu sıcaklarda her birimize düşen miktar göründüğü üzere yetersiz.

Ayın 15'inde salın etrafı mercan cinsi bir balık sürüsüyle doluyor. Balık oltalarımız, kurutulmuş minik et parçalarının yem işlevi gördüğü eğik bir çiviyle donatılmış uzun iplerden meydana gelse de bu balıklar öyle oburlar ki epey bir mercan yakalıyoruz.

Bu gerçekten de mucizevi bir av oluyor ve o gün salda bir şenlik havası yaratıyor. Balıklardan bazıları kızartılırken diğerleri salın ön kısmında yakılan odun ateşinde, deniz suyuyla pişiriliyor. Ne ziyafet ama! Böylece stoklarımızdan da tasarruf edilmiş oluyor. Mercanlar öyle bol ki, iki günde yüz kiloya yakın yakalanıyor. Bir de yağmur yağsa her şey mükemmel olacak.

Araç rüzgân arkadan alıyor.

Ne yazık ki balık sürüsü yakınımızdaki sularda fazla uzun kalmıyor. Ayın 17'sinde denizin yüzeyinde, dört beş metre boyundaki şu dev kaplan köpekbalığı türüne ait birkaç iri örnek görünüyor. Siyah sırt ve yüzgeçleri, beyaz renkli leke ve şeritlerle enlemesine çizgili. O korkunç köpekbalıklarının varlığı her daim endişe vericidir. Sal biraz yükseldi-

ğinde onlarla hemen hemen aynı seviyeye geliyoruz ve kuyrukları birçok kez serenlerimize korkunç bir şiddetle vuruyor. Yine de tayfalar onları kaldıraçlarla uzaklaştırmayı beceriyorlar. Bizi kendilerine ayrılmış bir av sanıp inatla peşimizden gelmezlerse çok şaşırım. Bu “sezgileri kuvvetli canavarlardan” hiç hoşlanmıyorum.

Bu gerçekten de mucizevi bir av.

XXXIII

18 - 20 Aralık

Bugün hava değışti ve rüzgâr sertleşti. Şikâyetimiz yok, çünkü böylesi daha iyi. Tedbir olarak sadece, yelkenin gerginliğinden kopmasın diye bir patrisa yardımıyla direği destekliyoruz. O zaman bu ağır sal biraz daha süratli seyrediyor ve arkasında bir nevi uzun bir dümen suyu bırakıyor.

Öğleden sonra gökyüzünü birkaç bulut kaplıyor. Ve sıcaklık biraz düşüyor. Çalkantı salı daha şiddetli sallıyor, öyle ki iki üç dalganın da altında kalıyor. Neyse ki marangoz, birkaç borda kaplaması kullanarak bizi denize karşı daha iyi koruyan yarım metre yüksekliğinde kalkanlar yapabiliyor.

Ayrıca erzak sandıkları ve su fıçıları da çifte hatlar vasıtasıyla sıkıca bağlanıyor. Onları sürükleyecek bir dalga başımıza korkunç bir dert açardı. Böyle bir şeyin olma ihtimalini ürpermeden düşünmek bile imkânsız!

Aynı 18'inde tayfalar, aşağı yukarı Bermudalar ve Ham-Rock arasında rastladıklarımıza benzer, esmer yosun adıyla tanınan deniz bitkilerinden birkaç tane topluyorlar. Bunlar şekerli bir madde içeren sakarinli laminarya yosunları. Yol arkadaşlarıma saplarını çiğnemelerini öneriyorum. Dediğimi yapıyorlar ve böylece boğazları ve dudakları bayağı bir serinliyor.

O gün başka herhangi bir gelişme olmuyor. Yalnızca birkaç tayfanın, bilhassa Owen, Burke, Flaypol,

Wilson ve zenci Jynxtrop'un sık sık, içeriğini bilmediğim gizli konuşmalar yaptıklarını fark ediyorum. Görevlilerden veya yolculardan biri yanlarına geldiğinde sustukları da dikkatimi çekiyor. Aynı durum benden önce Robert Kurtis'in de gözüne çarpıyor. Bu fısıltılı konuşmalar kaptanın hoşuna gitmiyor. O adamları dikkatle gözlemeye karar veriyor. Zenci Jynxtrop ve tayfa Owen'ın sakınılması gereken iki serseri oldukları çok açık, arkadaşlarını da baştan çıkarabilirler.

Aynı 19'u aşırı sıcak geçiyor. Gökyüzünde tek bir bulut bile yok. Esen meltem yelkeni şişirmeye yetmiyor ve sal yerinde sayıyor. Birkaç tayfa denize atlıyor, suya girmek onlara tam anlamıyla bir rahatlama sağlayarak susuzluklarını bir nebze olsun gideriyor. Ama bu köpekbalığı kaynakayan dalgalarda maceraya atılmak çok tehlikeli. Hiçbirimiz o umursamazların peşinden gitmiyoruz. Yine de daha sonra onları taklit etmekte yine tereddüt edeceğimizden kim emin olabilir? Hareketsiz sala, süt liman okyanusun geniş dalgalarına, direkte öylece duran yelkene bakınca, bu durumun uzamasından korkmamak elde mi?

Teğmen Walter'ın sağlığı zihnimizi bir hayli meşgul ediyor. Genç adam düzensiz nöbetler halinde yükselen durgun bir ateşle yanıyor. Belki kinin sülfat içeren bir ilaç bu ateşi yenebilir. Ancak daha önce de belirttiğim gibi, kış güverte suya öyle hızlı gömüldü ki geminin ecza dolabı dalgaların arasında kaybolup gitti. Zavallı gencin veremli olduğu kesin ve bu dermansız hastalık bir süredir onda korkunç bir gelişme kaydetti. Görünen belirtiler bizi aldatmaz. Walter kısa, kuru bir öksürükten mustarip; solukları kesik kesik ve özellikle sabahları fazlasıyla terliyor. Zayıflıyor, burnu akıyor, belirgin elmacık

kemikleri solgun yüzünde renklerinden dolayı göze çarpıyor; yanakları çukur, dudakları büzülmüş, gözlerinin üstü ışıltılı ve hafifçe morarmış. Ancak daha iyi koşullarda olsa bile doktorlar bu zavallı teğmenin çaresiz hastalığı karşısında aciz kalır.

Aynı 20'sinde sıcak hava ve salın hareketsizliği devam ediyor. Güneşin yakıcı ışınları çadırımızın bezini deliyor. Boğucu sıcaklığın altında kimi zaman nefes alamıyoruz. Baştayfanın dağıttığı yetersiz su hakkımızı büyük bir sabırsızlıkla bekliyoruz! Isınmış haldeki o birkaç damla sıvının üstüne oburca atlıyoruz! Susuzlukla sınanmamış biri beni anlayamaz.

Teğmen Walter çok susamış durumda, susuzluktan hepimizden çok mustarip. Miss Herbey'nin kendisine verilen suyun neredeyse hepsini ona ayırdığını görüyorum. Bu sevgi dolu ve merhametli genç kız, talihsiz yoldaşımızın ıstıraplarını dindirmek için olmasa da en azından hafifletmek için elinden gelen her şeyi yapıyor.

Bugün Miss Herbey, "Bu zavallı adam her geçen gün zayıflıyor, Bay Kazallon," diyor.

"Evet, Miss Herbey," diye cevap veriyorum. "Ve onun için hiçbir şey yapamıyoruz, hem de hiç!"

"Dikkatli olalım," diye ekliyor Miss Herbey, "bizi duyabilir!"

Sonra gidip salın ucuna oturuyor ve başını avuçlarının içine alıp düşüncelere dalıyor.

Bugün buraya yazmam gereken üzücü bir olay gerçekleşiyor.

Tayfalar Owen, Flaypol, Burke ve zenci Jynxtrop bir saat boyunca epey hararetli bir şekilde sohbet ediyorlar. Kısık sesle konuşuyorlar, el kol hareketlerinden büyük bir heyecan içinde oldukları anlaşılıyor. Bu konuşmanın ardından Owen ayağa

kalkarak kararlı adımlarla arkaya, salın yolculara ayrılmış kısmına yöneliyor.

“Nereye gidiyorsun, Owen?” diye soruyor baş-tayfa.

“İşimin olduğu yere,” diye yanıtlıyor tayfa, küs-tahça.

Bu kaba cevap üzerine baştayfa yerinden kalkıyor, fakat ondan önce Robert Kurtis, Owen’la karşı karşıya geliyor.

Tayfa, kaptanın gözünün içine bakıp arsız bir şekilde, “Kaptan,” diyor, “size arkadaşlar adına söyleyeceklerim var.”

“Söyle,” diye karşılık veriyor Robert Kurtis, soğuk bir edayla.

“Şarapla ilgili,” diye devam ediyor Owen. “Biliyorsunuz, şu ufak fıçıyı diyorum... Domuzbalıkları için mi görevliler için mi saklanıyor?”

“Ee?” diyor Robert Kurtis.

“Her sabah payımıza düşen neyse, her zamanki gibi dağıtılmasını istiyoruz.”

“Olmaz,” diye cevaplıyor kaptan.

“Son sözünüz bu mu?..” diye haykırıyor Owen.

“Evet, olmaz.”

Tayfa, Robert Kurtis’e dik dik bakıyor ve dudakları aşağılık bir tebessümle kıvrılıyor. Kendi kendine ısrar etmesi gerekip gerekmediğini sorarak bir an tereddüt ediyor, ama kendini tutuyor ve tek laf etmeden, kısık sesle konuşan yoldaşlarına doğru dönüyor.

Robert Kurtis, Owen’ı bu kadar kati bir şekilde reddetmekle iyi mi yaptı acaba? Bunu ileride göreceğiz. Kaptana bu olaydan bahsettiğimde, “Bu adamlara şarap vermek mi!” diye karşılık veriyor. “Fıçıyı denize atmayı yeğlerim!”

XXXIV

21 Aralık

Yaşanan bu olay henüz hiçbir şeye yol açmıyor, en azından bugünlük.

Birkaç saat boyunca salın etrafında yine bir sürü mercan balığı görülüyor. Boş bir fıçıya istifleniyorlar, en azından erzaktaki bu artış, açlık çekmeyeceğimizi umut etmemize imkân tanıyor.

Akşam hava her zamanki serinliğini getirmiyor. Normalde tropikal kuşakta geceler serindir, ama bu kez epey bir boğucu. Buhar yığınları dalgaların üzerinde ağır ağır hareket ediyor. Ay, sabaha karşı bir buçukta yeni ay halini alacak. O yüzden, göz kamaştırıcı yoğunluktaki ısı şimşekleri gelip ufku aydınlatana dek etrafa yoğun bir karanlık hâkim. Bu şimşekler engin bir alanı ışıldatan ve belli bir biçimi olmayan, yoğun ve uzun elektrik boşalmalarıdır. Ancak gök gürültüsü söz konusu değil. Hatta atmosfer öyle bir sükûnet içinde ki, dehşet verici olduğu söylenebilir.

İki saat boyunca Miss Herbey, André Letourneur ve ben; daha az kızgın bir esintinin peşinde, doğanın ilk kez deneyimlediği bir şeymiş gibi hazırladığı fırtınayı seyre dalıyor ve içinde bulunduğumuz durumu unutup elektrik yüklü bulutların girdikleri mücadelenin ortaya çıkardığı mükemmel manzaraya hayranlıkla bakıyoruz. Tepeleri ateşlerle taçlanan surları andırırlar. İçimizdeki en yabani olanlar bile bu müthiş sahneler karşısında duygulanıyor.

Tayfaların bulutlardaki bitmek bilmeyen parıltıları dikkatle izlediklerini görüyorum. Kuşkusuz doğanın güçleri arasındaki bir mücadelenin habercisi olan ve gökyüzündeki, herhangi bir noktanın durgunlaşmadığı bu “dağınık” hal, tayfalar tarafından kaygılı gözlerle seyrediliyor. Gök ve denizin gazabının tam ortasındaki salın başına neler gelecek acaba?

Gece yarısına dek arkada oturuyoruz. Gecenin, etrafa yaydıkları aydınlığı ikiye katladığı bu ışıklı akıntılar üstümüze, içine tuz emdirilmiş alkolün aleviyle aydınlatıldığında nesnelerin aldığı şu renk tayfına benzer donuk, kurşuni bir renk yayıyor.

“Fırtınadan korkar mısınız, Miss Herbey?” diye soruyor André Letourneur, genç kıza.

“Hayır, beyefendi,” diye cevap veriyor Miss Herbey, “hissettiğim duygu daha ziyade saygı. Hayran olabileceğimiz en güzel doğa olaylarından biri değil mi bu?”

“Çok doğru söylüyorsunuz, Miss Herbey,” diye devam ediyor André Letourneur, “özellikle de gök gürlediğinde. Bir insanın kulağı bundan daha heybetli bir gürültü işitebilir mi? Bunun yanında ağır silahların patlamaları, o kuru ve gümbürtüsüz patırtılar nedir ki? Gök gürültüsü ruhu doldurur ve bir şarkıcının tutturduğu nota gibi azalır. Aslına bakılırsa Miss Herbey, bir sanatçının sesinin beni doğanın bu büyük ve mukayese kabul etmez sedası kadar duygulandırdığı olmamıştır.”

“Yoğun bir bas sesi,” diyorum gülerek.

“Sahiden,” diye yanıtlıyor André. “Ve birazdan duyabiliriz belki, zaten gürültüsüz yıldırımlar çok tekdüze bir ses çıkıyor!”

“Öyle mi düşünüyorsunuz, sevgili André?” diye

cevap veriyorum. “Çıkarsa fırtınaya katlanın, ama çıksın diye de heveslenmeyin.”

“Hadi ama! Fırtına dediğiniz de aslında rüzgârdan ibaret!”

“Ve şüphesiz sudan,” diye ekliyor Miss Herbey, “eksikliğini çektiğimiz sudan!”

Bu iki gence söylenecek çok şey var, fakat şiirlerine iç karartıcı nesrimi karıştırmak istemiyorum. Fırtınayı bambaşka gözlerle seyrediyorlar. Bir saat boyunca, onu tüm arzularıyla şiirleştirmelerini işitiyorum.

Bu arada gökyüzü yavaş yavaş yoğun bulutların ardına saklanıyor. Takımyıldızları ufuktaki sislerin içinde kaybolduktan bir süre sonra, doruklara çıkmış yıldızlar da birer birer sönüyor. Başlanımızın üzerindeki kara ve ağır buhar çoğalıyor ve gökteki son yıldızları da maskeliyor. Bu kütle, üstündeki ufak, grimsi bulutların her an için ayırt edildiği büyük, beyazımsı ışıklar saçıyor.

O sıra, atmosferin yüksek bölgelerinde kurulu, elektriklerle yüklü şu koca depo, gürültü çıkarmadan boşalıyor. Ama hava çok kuru ve bu yüzden de iletkenliği az olduğundan, yağmurun sağanak halde bastırmamasına imkân yok, pek yakında şiddetli bir fırtına patlayacak, öyle gözüküyor.

Robert Kurtis ve baştayfa da aynı fikirdeler. Baştayfanın yanılması mümkün olmayan denizci içgüdüsünden başka rehberi yok. Kaptana gelince, “weather-wise” denen hava tahmincisi içgüdülerine bir bilim adamının bilgilerini ekliyor. Üzerimizde, meteoroloji uzmanlarının “cloudring” diye adlandırdığı ve neredeyse sadece ekvatorial iklimin görüldüğü bölgelerde oluşan, alize rüzgârlarının okyanusun muhtelif noktalarından taşıdığı onca su buhanyla dolu bulutlar dolanıyor.

“Evet, Bay Kazallon,” diyor Robert Kurtis, “fırtına bölgesindeyiz, çünkü rüzgâr salımları hassas kulaklara sahip bir gözlemcinin durmadan gök gürültüsü duyabileceği bu bölgeye kadar sürükledi. Bu durum çok uzun zaman önce saptanmış bir gerçek ve ben de bunun doğru olduğuna inanıyorum.”

“Bahsettiğiniz kesintisiz gümbürtüleri ben de duyuyorum galiba,” diye cevap veriyorum, kulak kabartarak.

“Aslında,” diyor Robert Kurtis, “onlar iki saate kalmadan tüm şiddetiyle patlayacak bir fırtınanın ilk gürlemeleri. Ne yapalım, biz de onu karşılamaya hazır olacağız.”

Aramızdan hiç kimse uyumayı düşünmüyor ve zaten uyuması da mümkün değil, çünkü hava bunaltıcı. Şimşeklerin kapladığı alan genişliyor. Ufukta yüz ila yüz elli derecelik bir bölgeye yayılıyor ve atmosfere fosforlu bir aydınlık yerleşirken şimşekler de sırayla göğü tümüyle yakıyor.

Derken sonunda gök gürültüleri netleşiyor ve giderek içe işleyen bir hal alıyor, fakat esasında bunlar hâlâ yeterince parlak değil, çıkardıkları gürültüler her yanı kaplamıyor, daha çok henüz yankıyla beslenmeyen gürlemelerden ibaretler. Sanki gök kubbe esneklikleri sayesinde elektrik akıntılarının sesini boğan bulutlar tarafından istila edilmiş.

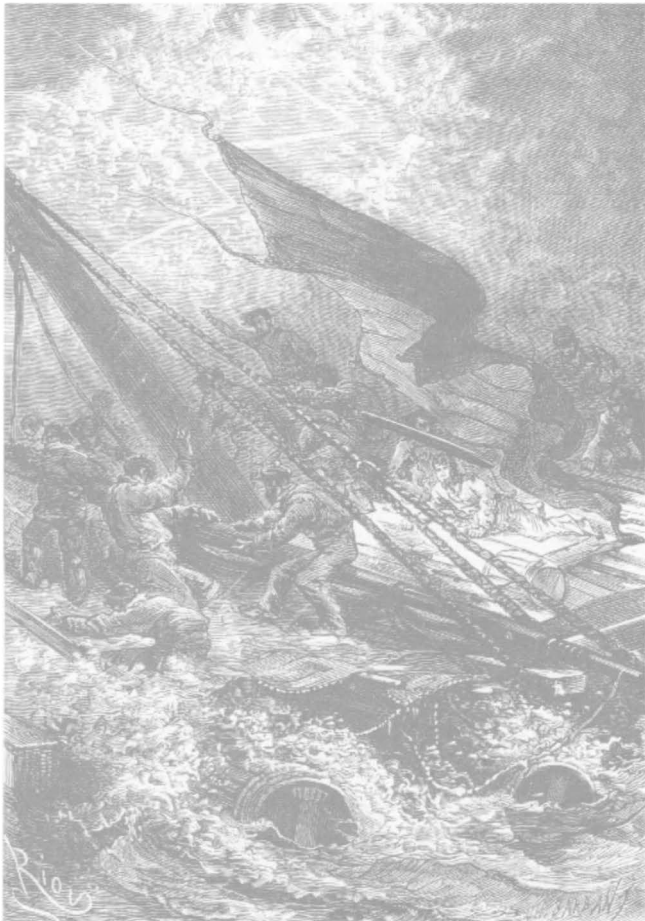
Deniz şimdiye kadar sakin, ağır, hatta durgun kaldı. Bununla birlikte gemiciler yükselmeye başlayan geniş dalgalar hakkında yanılmıyorlar. Onlara göre deniz “büyüyor” ve açıkta bir yerlerde etkisini hissettiği bir fırtına patlamış halde. Muazzam rüzgârlar uzakta sayılmaz. Bir gemide olsaydık ihtiyatlı olmak adına geminin burnu çoktan çevrilir-

di, ama sal manevra yapamıyor, bu gidişle havanın önünden kaçmakla yetinmek zorunda kalacak.

Sabaha karşı saat bir gibi, birkaç saniye süren bir dinginliğin ardından hava yükünü boşaltıyor ve ardı sıra görülen sert şimşek fırtınanın neredeyse üstümüzde olduğunu gösteriyor. Ufuk ansızın ıslak bir sisin içinde kayboluyor ve adeta salın üzerinde eriyor.

Tam o sırada, tayfalardan birinin sesi iştiliyor:

“Bora bu! Bora!”

“Bora bu! Bora!”

XXXV

21 Aralığı 22'sine bağlayan gece

Baştayfa yelkeni tutan halata doğru atılıyor ve seren derhal iniyor. Tam zamanında, çünkü bora gir-dap gibi geçiyor. Bizi uyaran tayfanın çılgılığı olmasa alabora olur ve belki de denize devrilirdik. Bu arada arkadaki çadır sürükleniyor.

Salın, doğrudan rüzgârdan kaygılanması için hiçbir sebep olmasa da –ne de olsa salı etkilemeyecek kadar alçaktan geçiyordu– kasırganın sebep olduğu dev dalgalardan sakınmasında fayda var. Bu dalgalar birkaç dakika boyunca havanın basıncı altında ezilip düzleşiyor. Derken fena halde kudurmuşçasına kabanyor ve maruz kaldığı tazyik yüzünden yükseklikleri artıyor.

Çok geçmeden sal, çıkan çalkantının taşkın ve düzensiz hareketlerine eşlik ediyor; bunun dışın-da yer değiştirmese de kesintisiz bir şekilde bir o yana bir bu yana gidip gelirken öne ve arkaya doğru sallanıyor.

“Halatları kendinize dolayın! Halatları kendinize dolayın!” diye bağılıyor baştayfa, bize palamarları atarak.

Robert Kurtis yardımımıza geliyor. Çok geçmeden Letourneurler, Falsten ve ben salın iskeletine sıkıca bağlanıyoruz. Ancak parçalanırsa sürükleniriz. Miss Herbey belinden çadın taşıyan dikmelerden birine bağlanıyor, şimşeklerin ışığında hâlâ sakin olan yüzünü görüyorum.

Şimdi yıldırım ışık ve gürültüyle, kesintisiz bir şekilde bindiriyor. Kulaklarımız ve gözlerimiz ardına kadar açık. Bir şimşek diğeri beklemiyor ve yıldırım ancak onu izleyen başka bir şimşek çaktığında sönüyor. Bu ışıltılı şimşeklerin ortasında üzerimizi kaplayan sis örtüsü tamamen tutuşmuşa benziyor. Sanki gökyüzü gibi okyanus da yanıyor. Dalgaların tepesinden yükselen birçok yıldırımın bulutlarla kesiştiğine tanık oluyorum. Havaya güçlü bir kükürt kokusu yayılıyor, ama şimşek bizi ısıkalıyor ve sadece dalgaları dövüyor.

Sabahın ikisinde, fırtına tüm gazabını kusuyor. Rüzgâr kasırğa halini alıyor ve korkunç bir çalkantı salı parçalamakla tehdit ediyor. Marangoz Daoulas, Robert Kurtis, baştayfa ve diğeri gemiciler onu iplerle sağlamlaştırmaya uğraşıyorlar. Yukarıdan üstümüze muazzam dalgalar yağıyor ve bu yoğun duş ılık sayılabilecek bir suyla bizi iliklerimize kadar ıslatıyor. Bay Letourneur oğlunu fazla şiddetli bir çarpmadan korumak ister gibi o azgın dalgaların önüne atlıyor. Miss Herbey ise hiç kımıldamıyor. Adeta başına gelenlere boyun eğen bir heykel gibi duruyor.

O sırada yıldırımların hızla çakan ışığında kocaman, epey geniş ve muhtemelen çok derin, kıızımsı bir renk almış bulutlar görüyorum. Havada yayılım ateşini andıran bir çatırtı yankılanıyor. Bu, dolu tanelerinin zıt kutuplardaki bulutlar arasında aracı görevi görerek sebep olduğı bir dizi elektrik boşalmasından kaynaklanan bir çatırdama. Bir fırtına bulutuyla soğuk hava akımı karşılaştığı için oluşan dolu, şimdi büyük bir şiddetle yağıyor. Salın üzerini metalik bir sesle döven ceviz iriliğinde dolu taneleri tarafından makineli tüfek gibi taranıyoruz.

Dolu yarım saat daha böyle sürüyor ve rüzgâr bastırmaya katkıda bulunuyor, ama rüzgâr sıçraya sıçraya her yöne geçtikten sonra benzersiz bir şiddetle yeniden başlıyor. Salın halatları kopan direği yan yatıyor. Alt kısmından kınılmasın diye onu ıskaçasından çıkarmak için acele ediliyor. Dümen bir dalgayla yerinden söküyor ve kürek, yakalanmasına imkân vermeden sürüklenip gidiyor. Aynı zamanda, iskele kalkanları yerinden çıkıyor ve dalgalar bu gediğe saldırıyor.

Marangoz ve tayfalar hasarı onarmak istiyorlar, fakat sarsıntılar onlara engel oluyor ve muazzam dalgalarla havaya kalkan sal kırk beş dereceden fazla bir açıyla eğildiğinde, birbirlerinin üstüne yuvarlanıyorlar. Bu adamlar nasıl oluyor da sürüklenmiyorlar? Bizi tutan ipler nasıl oluyor da kopmuyor? Nasıl oluyor da hepimiz birden denize düşmüyoruz? Bunları açıklamak mümkün değil. Bu karman çorman hareketlerden birinde salın tepetaklak olmaması bana imkânsız görünüyor. Bu durumda, tahtalara bağlanmış halde, havasızlıktan çırpınarak öleceğiz!

Gerçekten de sabah üçe doğru, kasırga hiç olmadığı kadar şiddetli bir şekilde zincirlerinden boşandığı sırada, bir dalganın sırtında yükselen sal deyim yerindeyse yer değiştiriyor. Dehşetli çılgınlıklar yükseliyor! Alabora olacağız!.. Hayır... Sal dalganın tepesinde, şaşılacak bir yükseklikte takılı kalıyor ve dört bir yanda kesişen yıldırımların yoğun ışığında, korku ve dehşet içinde, sık kayalıklara çarpıp kınılır gibi köpüren denize, bakışlarımızla hükmedebiliyoruz.

Ardından, sal neredeyse hemen yatay pozisyonuna yeniden kavuşuyor, ama bu çapraz hareketi sırasında varillerin ipleri kopuyor. Birinin platfor-

mun üstünden geçtiğini ve bir başkasının da parçalandığını, içindeki suyun da aktığını gördüm.

Tayfalar kurutulmuş et konservelerinin olduğu ikinci sandığı yakalamak için ileri atılıyorlar. Ancak içlerinden birinin ayağı platformun sıkıca birbirine bağlanmış, ayrık tahtaları arasına sıkışıyor ve zavallı adam acıyla haykırıyor.

Dalga beni platforma fırlatıyor.

Yardıma koşmak istiyor ve kendimi bağlandığım halatları çözmeyi başanyorum... Artık çok geç. Göz kamaştıran bir şimşegın ışığında, ayağını kurtaran talihsizin üzerimizi tamamen örten dalga tarafından sürüklendiğini görüyorum. Kendisiyle birlikte yanındaki arkadaşı da yitip gitti, yardım etmeye vakit kalmadı.

Bana gelince, dalga beni platforma fırlattı ve başım serenin köşesine çarpınca bayılıvermişti.

XXXVI

22 Aralık

Gün nihayet doğdu ve fırtınanın geride bıraktığı son bulutların arasından güneş görüldü. Doğa güçleri arasındaki bu savaş sadece birkaç saat sürdü, fakat müthişti ve havayla su benzersiz bir şiddetle çarpıştı.

Sadece belli başlı olaylardan bahsedebiliyorum, çünkü düşüşümü izleyen baygınlık bu tufanın sonunu görmeme izin vermedi. Tek bildiğim, fırtınadan kısa bir süre sonra kasırganın kuvvetli sağanağın etkisiyle sakinleştiği ve atmosferdeki gerilimin azaldığı. Yani fırtına bütün geceye sarkmadı. Ama bu kısa zaman aralığında bile yeterince zarar verdi ve telafisi imkânsız kayıplara ve şimdi bizi bekleyen büyük sıkıntılara yol açtı. Üzerimize döktüğü selden bir damla bile kurtaramadık!

Letourneurler ve Miss Herbey'nin özeni sayesinde kendime geldim, ama ikinci bir dalga tarafından sürüklenmememi Robert Kurtis'e borçluyum.

Fırtınada can veren iki tayfadan biri Austin, yirmi sekiz yaşında, iyi, çalışkan ve cesur bir genç adamdı. İkincisiyse birçok deniz kazasından sağ kurtulmuş ihtiyar İrlandalı O'Ready'ydi!

Artık salda sadece on altı kişiyiz, yani *Chancellor*'dakilerin yanya yakını öldü bile!

Peki, ya erzaktan geriye ne kaldı?

Robert Kurtis elimizdeki yiyecek içeceğe dair kesin bir döküm çıkarıp nelerden ibaretler ve ne kadar süre dayanırlar, bilmek istiyor?

Henüz su kıtlığı söz konusu değil, parçalanmış fıçının dibinde yaklaşık altmış beş litre kalmış ve ikincisi de hiç zarar görmemiş. Fakat kurutulmuş et içeren sandık ve avladığımız balıkların durduğu varilin ikisi de sürüklenmiş, yaptığımız stoktan geriye hiçbir şey kalmamış. Peksimetlere gelince, Robert Kurtis denizin saldırılarından kurtarılabilenlerin otuz kilodan fazla olduğunu sanmıyor.

On altı kişi için otuz kilo, kişi başı iki yüz elli gramdan, sekiz günlük yiyecek demek.

Robert Kurtis bize durumu açıklıyor. Sessizce dinliyoruz. 22 Aralık günü de sessiz sedasız geçiyor. Herkes içine kapalı halde, ama herkesin zihninin aynı düşüncelerle dolu olduğu aşîkâr. Bana öyle geliyor ki, insanlar artık birbirlerine farklı gözlerle bakıyorlar ve açlığın hayaleti şimdiden aramızda geziniyor. Bu ana kadar açlık ve susuzluktan hiç mustarip olmadık. Ama şimdi, herkese düşen su ve peksimet payı mecburen azaltılacak!..

Bir ara ön tarafa uzanmış tayfaların yanına gidiyorum ve Flaypol'un alaycı bir tonda şöyle dediğini işitiyorum:

"Ölecek olanlar hemen ölseler iyi olur."

"Evet!" diye cevap veriyor Owen. "Hiç olmazsa paylarını diğerlerine bırakırlar!"

Gün herkesi saran bir yılgınlıkla geçiyor. Herkes payına düşen iki yüz elli gram peksimetini alıyor. Kimileri bir nevi öfkeyle onu hemen mideye indirirken diğerleri ihtiyatla idare ediyorlar. Mühendis Falsten payına düşeni her günkü yemeğine yaptığı gibi parçalara bölmüşe benziyor.

Tek bir kişi hayatta kalacaksa, o kesin Falsten olacaktır.

XXXVII

23 Aralıktan 30 Aralığa

Rüzgâr fırtınadan sonra kuzeydoğuya dönerek hafif bir meltem halini alıyor. Bundan yararlanmak lazım, çünkü bizi karaya yaklaşıyor. Daoulas'ın gayretleriyle tamir edilen direk sağlam bir şekilde dikiliyor ve uçtaki yelken açılıyor. Sal arkadan aldığı rüzgârla saatte iki iki buçuk mil hızla ilerliyor.

Ayrıca bir seren ve geniş bir tahta sayesinde bir dümen küreği de ayarlanıyor. İyi kötü işe yanyor, ama rüzgârın kazandırdığı hızda salın istikametini sabit tutmak için büyük bir çaba gerekmiyor.

Platformun üzerindeki ayrılan tahtalar bitiştirilerek takoz ve iplerle onarılıyor. Dalganın yerinden söktüğü iskele kalkanları yenilenerek bizi denizin saldırılarından korumaya devam ediyor.

Bu direk ve serenlerden ibaret aracı sağlamlaştırmak için mümkün olan her şey yapılıyor, ama asıl tehlike denizde değil.

Duru gökyüzüyle beraber önceki günlerde onca sıkıntı çektiğimiz şu sıcaklar da geri geliyor. Neyse ki bugün meltem tarafından etkisi biraz hafiflemiş halde. Sırayla, salın arkasına yeniden açılan çadırın altına sığınıyoruz.

Bu arada beslenme yetersizliği kendini daha ciddi hissettirmeye başlıyor. Açlıktan mustarip olduğumuz ortada. Yanaklarımız çökmüş, yüzlerimiz zayıflamış halde. Çoğumuzun merkezi sinir sistemi doğrudan zarar görmüş durumda ve mide kasılmaları acılı bir his yaratıyor. Açlığı aldatmak,

onu yok saymak için uyuşturucu bir madde, mese-la afyon ya da tütünümüz olsa, tüm bunlar daha katlanılabilir hale gelebilir! Ama hayır! Hiçbir şeyimiz yok!

Bu zaruri ihtiyaçtan yalnızca birimiz kurtuluyor: Yüksek ateşin kurbanı, onun tarafından “beslenen” Teğmen Walter; ancak yaman bir susuzluk ona fena halde eziyet ediyor. Kendi payına düşenin bir kısmını bu hasta adama ayıran Miss Herbey, kaptan-dan biraz daha su alıyor. Her on beş dakikada bir teğmenin dudaklarını ıslatıyor. Walter’ın ağzından kelimeler güçlükle çıkıyor ve bakışlarıyla bu iyilikse-ver genç kıza teşekkür ediyor. Zavallı çocuk! Ölüme mahkûm ve en dirençli tedavi dahi onu kurtarmayacak. En azından uzun müddet acı çekmeyecek!

Üstelik kendisi bugün durumunun bilincindeymiş gibi görünüyor, çünkü beni işaret edip çağırıyor. Gidip yanına oturuyorum. O zaman tüm gücünü topluyor ve kesik kesik, “Bay Kazallon,” diyor, “daha zamanım var mı?”

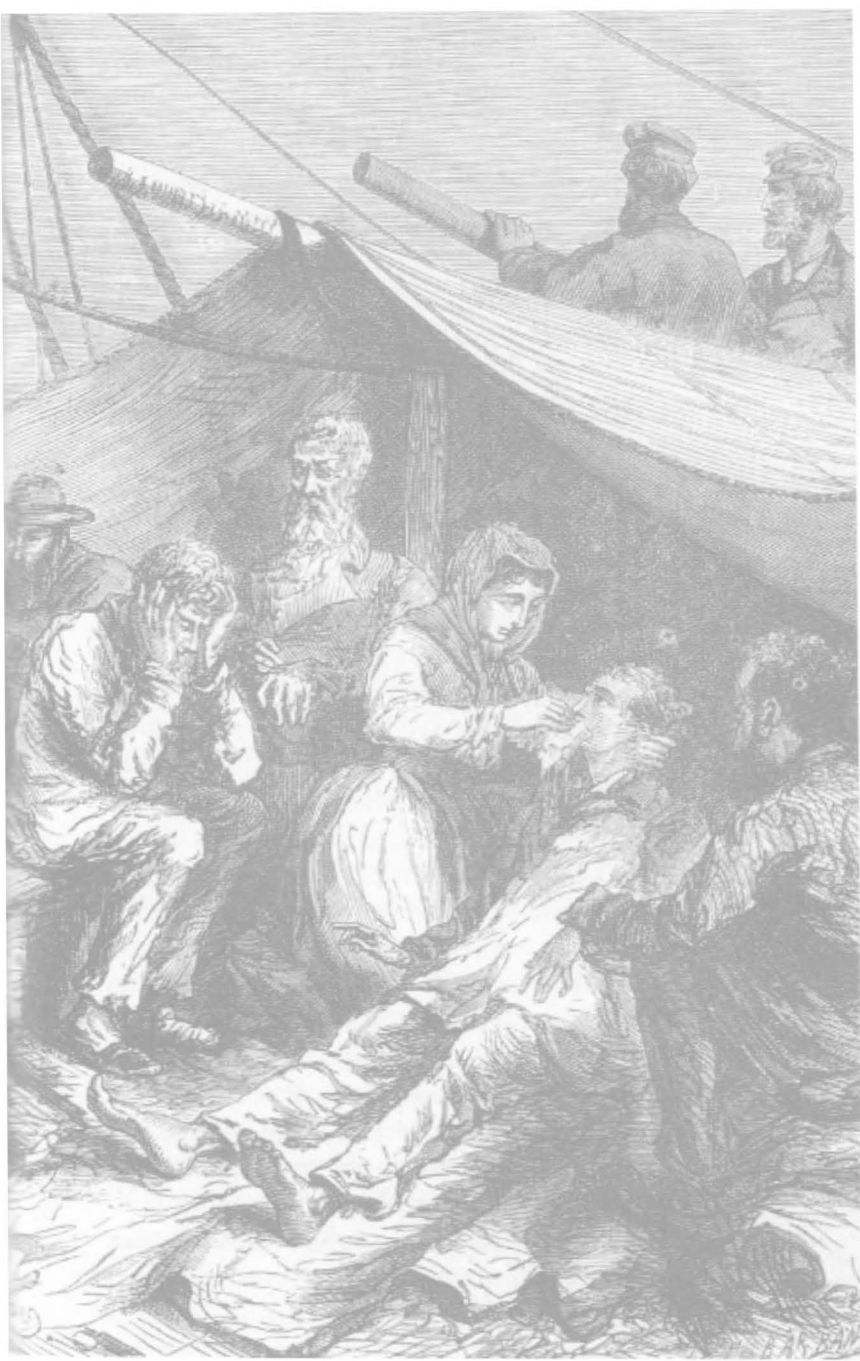
Öyle az vakti var ki, cevap vermekte kararsız kalıyorum. Walter bunu fark ediyor.

“Gerçeği söyleyin!” diye devam ediyor. “Bütün gerçeği!”

“Doktor değilim, bunu bilemem...”

“Bunun bir önemi yok! Sorumu yanıtlayın, lütfen!..”

Bu hasta adama uzun uzun baktıktan sonra kulağımı göğsüne dayıyorum. Birkaç gündür verem onda ürkütücü gelişmeler kaydetmiş durumda. Akciğerlerinden birinin artık görev yapmadığı, ötekininse solunum gereksinimlerine zor yetebildiği çok açık. Walter bir tüberküloz hastası için yakın bir sona işaret eden türden bir ateşin kurbanı.

Teğmenin dudaklarını ıslatıyor.

Teğmenin sualine ne cevap verebilirim ki?

Bakışı öyle sorgulayıcı ki, ne yapacağımı bilemiyor ve kaçamak bir yanıt arıyorum!

“Dostum,” diyorum, “içinde bulunduğumuz durumda hiçbirimiz yaşayacak uzun zamanı olduğunu ileri süremez! Bir hafta içinde saldaki herkesin can vermeyeceğini kim bilebilir?..”

“Bir hafta!” diye mınıldanıyor, alev alev yanan gözlerini bana diken teğmen.

Sonra kafasını çeviriyor ve uyuklar gibi oluyor.

24, 25 ve 26 Aralıkta durumumuzda hiçbir değişiklik olmadı. Pek muhtemel gözükme de, açlıktan ölmemeye alışıyoruz. Deniz kazalarını anlatan hikâyelerde sık sık buradaki gözlemlerimle uyuşan olaylar saptanmıştır. Okurken onları fazla abartılı bulurdum. Hiç de öyle değilmiş. Besin eksikliğine sandığımdan daha uzun süre katlanılabileceğini anlıyorum. Öte yandan kaptan iki yüz elli gram peksimetimize birkaç damla şarap eklemeyi uygun buluyor ve bu durum gücümüzü hayal edebildiğimizden çok daha fazla kuvvetlendiriyor. Keşke iki ay, hatta bir ay boyunca her birimize düşen pay böyle olsa! Ama stoklar tükeniyor, herkes daha şimdiden bu az miktardaki besinin de tamamıyla sona ereceği zamanı kestirebilir.

Yani ne pahasına olursa olsun denizden, şu an göze çok zor görünen bir besin desteği istemek gerekiyor. Bunun için baştayfa ve marangoz çözülmüş halattan yeni oltalar yapıyor ve bunları platform tahtalarından sökülmüş çivilerle donatıyorlar.

Bu aletler tamamlandığında, baştayfa çıkardıkları işten pek memnun görünüyor.

“Bu çiviler şu meşhur olta iğneleri gibi değil tabii,” diyor, “ama uçlarında yem olursa öbürleri gibi

balık yakalarlar! Oysa bizim sadece peksimetimiz var ve bu bir işe yaramaz. Yakalanan ilk balığın etini yem olarak kullanmaktan çekinmem!"

Baştayfa haklı. Balık avının verimsiz geçmesi olası. Yine de işe koyuluyor, oltalar fırlatılıyor, ama tahmin edilebildiği üzere oltaya hiç balık "vurmuyor." Bu denizlerde fazla balık bulunmadığına şüphe yok.

28 ve 29 Aralık günlerinde boşa çaba sarf etmeye devam ediyoruz. Oltalara yem niyetine takılan peksimet parçaları suda eriyor, bundan vazgeçmek lazım. Zaten bu, biricik besinimiz olan ve şimdiden kırıntılarını bile hesapladığımız yiyeceği lüzumsuz yere harcamak oluyor.

Çaresiz kalan baştayfa o zaman oltaların çivilerine bir parça kumaş takmayı düşünüyor. Miss Herbey ona sarındığı kırmızı şaldan bir parça veriyor. Belki de suda parlayan bu kumaş obur bir balık çeker.

Bu yeni deneme 30 Aralıkta gerçekleşiyor. Oltalar saatlerce dibe yollanıyor, ama geri çekildiklerinde üzerlerindeki kırmızı kumaş parçaları hâlâ sapasağlam yerinde duruyor.

Baştayfa umudunu bütünüyle yitirmiş halde. Bir çare daha tükenip gitmişti! Belki başkalarını da avlama imkânı tanıyacak o ilk balığı yakalamak için neler verilmezdi ki?

"Oltalarımıza yem takmanın bir yolu daha olabilir," diyor Baştayfa, kısık sesle.

"Nedir o?" diye soruyorum.

"Yakında öğreneceksiniz!" diye cevap veriyor baştayfa, bana tuhaf bir edayla bakarak.

Genelde epey sessiz ve sakın duran adamın bu sözleri ne anlama geliyor olabilir? Bütün gece bunu düşünüyorum.

XXXVII

1 Ocaktan 5 Ocağa

Chancellor, Charleston'dan ayrılalı üç aydan fazla oldu ve yirmi gündür de bu salla rüzgâr ve akıntıların insafına kalmış halde sürükleniyoruz! Batıya, Amerika kıyısına doğru mu savrulduk, yoksa fırtına bizi karadan iyice mi uzaklaştırdı? Bunu saptamak bile mümkün değil. Bizim için müthiş bir felaket olan son kasırga esnasında, alınan onca tedbire rağmen kaptanın aletleri kınıldı. Robert Kurtis'in ne takip edilen istikameti belirleyecek pusulası ne de yükseklik ölçmek için sekstantı var anık. Bir kıyıya yakın mıyız, yoksa yüzlerce mil uzak mıyız? Bu bilinmiyor, fakat tüm koşullar bize karşı olduğundan, karadan epey bir uzaklaşmış olmamızdan korkuyorum.

Kuşkusuz durumun bu mutlak bilinmezliği epey bir umut kırıcı, ama ümit insan yüreğini asla yüzüstü bırakmadığından, her türlü mantığa karşı da olsa, kıyının yakın olduğuna sık sık inanma eğilimi gösteriyoruz. O yüzden herkes ufku gözleyip göze gayet net gözüken, hatta karaya benzer bir görüntü tespit etmeye çalışıyor. Bu yüzden, gözlerimiz bizi sürekli aldatıyor ve içine düştüğümüz yanılsamayı daha da acı verici hale getiriyor. Gördüğümüzü sanıyoruz... ama hiçbir şey gördüğümüz yok! Bu bir bulut, sis veya dalgalanmadan ibaret. Karadan eser yok, gök ve denizin birbirine karıştığı o grimsi çev-

rede hiçbir gemi ayırt edilmiyor. Sal hâlâ o ıssızlığın tam ortasında.

1 Ocakta son peksimetimizi, daha doğrusu peksimetlerden geriye kalan son kırıntıları da yedik. 1 Ocak! Bugün bize ne anılar hatırlatıyor, oysa şimdi onlarla karşılaştırıldığında ne denli berbat görünüyor! Yeni bir yıl, yılbaşıyla birlikte artan dilekler, ailesel iç dökmeler, kalpleri dolduran umut... bunların hiçbirisi bize göre değil artık! İnsanın sadece gülümseyerek sarf ettiği “İyi seneler dilerim!” sözlerini telaffuz etmeye hangimiz cesaret edebiliriz ki? Kim kendi için tek bir gün ümit etmeye cüret edebilir?

O sırada baştayfa yanıma geliyor ve tuhaf bir bakış atarak, “Bay Kazallon,” diyor, “mutluluklar dilerim...”

“Yeni yıl için mi diyorsunuz?”

“Hayır! Başlayan bugün için, bence bu da bir şey, ne de olsa salda yiyecek hiçbir şey yok!”

Hiçbir şey olmadığı ortada, ama yine de ertesi gün, günlük yiyecek dağıtımı zamanı gelince, bu bize yeni bir darbeymiş gibi vuruyor. Mutlak bir kıtlık, inanılır gibi değil!

Akşama doğru midemde aşırı şiddetli kasılmalar hissediyorum. Acı verici esnemelere sebep oluyorlar ve ancak iki saat sonra, o da sadece kısmen sakinleşiyorlar.

Ertesi gün, ayın 3'ünde, çektiğim ıstırabın devam etmemesine şaşırıyorum. İçimde muazzam bir boşluk hissediyorum, ama en azından bu duygu fiziksel olduğu kadar manevi de. Ağır ve dengesiz haldeki kafam, omuzlarımda üzerinde sallanıyor sanki. Eğildiğimde uçurumun başındaymışım gibi gelen baş dönmeleri peyda oluyor.

Ama bu belirtiler herkeste aynı şekilde tezahür etmiyor. Yol arkadaşlarımdan bazıları daha şimdiden korkunç acı çekiyorlar. Özellikle de doğuştan yemeğe düşkün marangoz ve baştayfa. Çektikleri azap, onlara istem dışı çığlıklar attıyor. Bir iple sıkı sıkı bağlanmak zorundalar. Üstelik daha ancak ikinci gündeyiz!

Ah! Şu iki yüz elli gram peksimet, daha önce bize yetersiz gelen o azıcık yiyecek, şimdi hiç kalmayınca, ihtiyacımızla birlikte büyüyüp gözümüze muazzam görünüyor! O peksimet parçası hâlâ dağıtılıyor olsa, yansı, hatta sadece çeyreği bile verilse, birçok günlük rızkımız olurdu! Kırıntı, kııntısı bile yenirdi!

Müthiş bir kıtlık içindeki kuşatılmış bir şehirde molozların, derelerin ve köşelerin diplerinde en azından açlığı bir an için aldatan birkaç etsiz kemik, birkaç kuru ot kalıntısı bulunabilir! Fakat dalgaların defalarca yaladığı, en küçük aralığına kadar aranıp taranmış, rüzgârın birkaç kırıntı püskürtebileceği köşeleri aşınmış bu tahtalar üzerinde daha ne aranabilir?

Geceler çok uzun, günlerden çok daha uzun! Uykudan geçici bir dinlenme sağlaması isteniyor, ama nafile! Uyku gözlerimizi kapatmayı başarsa bile bu, kâbuslarla dolu, ateşli bir iç geçirmeden başka bir şey olmuyor.

Yine de o gece, yorgunluktan bitkin halde, açlığımın da uyuduğu sırada birkaç saatliğine dinlenebiliyorum.

Ertesi sabah altıda, salda kopan yaygarayla uyanıyorum. Hemen kalkıyor ve ön tarafta zenci Jynxtrop, tayfalar Owen, Flaypol, Wilson, Burke ve Sandon'ın saldırı konumunda topladıklarını fark

ediyorum. Bu alçaklar marangozun balta, keski, makas gibi aletlerine el koymuş; kaptan, baştayfa ve Daoulas'ı tehdit ediyorlar. Derhal Robert Kurtis ve arkadaşlarına katılıyorum. Falsten beni izliyor. Silah olarak sadece bıçaklarımız var, ama kendimizi savunmaya kararlıyız.

Owen ve yandaşları üzerimize yürüyor. Bu zavallılar sarhoş. Gece şarap fıçısını patlatıp kafaya dikmişler.

Ne istiyorlar?

Owen ve zenci, grubun en az sarhoş olanları; diğerlerini bizi katletmeleri için kışkırtıyorlar, adamlar da bir nevi alkole bağlı hiddete boyun eğiyorlar.

"Kurtis'e ölüm!" diye haykırıyorlar. "Kaptan denize! Komutan Owen! Komutan Owen!"

Elbaşı Owen, zenci de yardakçısı. O sırada bu iki adamın nefreti, başarıya ulaştığı takdirde içinde bulunduğumuz durumu değiştirmeyecek bir darbe girişimiyle açığa çıkıyor. Yine de bizde olmayan silahlara sahipler ve mantık yürütmekten aciz yandaşları bu ikisini korkunç kılıyor.

İlerlediklerini gören Robert Kurtis, onlara doğru yürüyor ve kuvvetli bir sesle, "Silahları indirin!" diye bağıyor.

"Kaptana ölüm!" diye haykırıyor Owen.

Sefil yaratık suç ortaklarını eliyle kışkırtıyor, ama sarhoş grubu umursamayan Robert Kurtis doğruca ona gidiyor.

"Ne istiyorsun?" diye soruyor.

"Salda komutan olmayacak!" diye cevap veriyor Owen. "Burada herkes eşit!"

Beyinsiz serseri! Sanki felaket karşısında hepimiz eşit değildik gibi!

“Kaptana ölüm!” diye haykırıyor Owen.

“Owen,” diyor ikinci defa kaptan, silahları indirin!”

“Amma da cesursunuz!” diye haykırıyor Owen.

Kavga başlıyor. Owen ve Wilson darbeleri bir seren parçasıyla savuşturan Robert Kurtis’in üs-

tüne atlarlarken, Burke ve Flaypol da Falsten ve baştayfa hücum ediyor. Önümde, bana vurmak üzere bir kazmayı havaya kaldırmış zenci Jynxtrop var. Hareketlerine engel olmak için onu kollarımla sarmayı deniyorum, fakat bu serseri benden çok daha güçlü. Birkaç saniye mücadele ettikten sonra pes edeceğimi hissediyorum ki, Jynxtrop beni de çekerek platforma yuvarlanıyor. André Letourneur onu bacağından yakalayıp yere deviriyor.

Bu müdahale beni kurtanıyor ve zenci yere kapaklanırken silahını da düşürüyor. Hemen onu kapıyorum, kafasını kıracağım... André'nin eli beni de durduruyor.

Aslında asiler o sırada salın ön tarafına sıkışmış durumdalar. Robert Kurtis, Owen'ın indirdiği darbeleri savuşturduktan sonra eline bir balta geçirip indiriveriyor.

Ancak Owen kenara kaçınca balta, Wilson'un tam göğsüne iniyor. Alçak adam geriye, salın dışına devriliyor ve gözden kayboluyor.

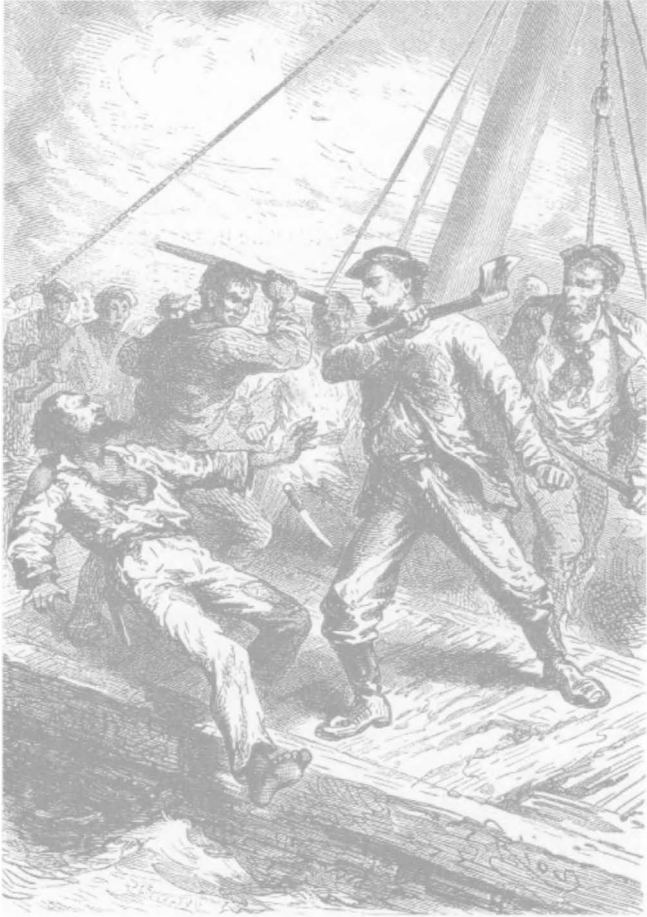
"Kurtarın onu! Kurtarın!" diyor baştayfa.

"Öldü!" diye yanıtlıyor Daoulas.

"Ha! Demek onun için!.." diye haykırıyor baştayfa, cümlesini bitirmeden.

Ama Wilson'ın ölümü kavgaya son veriyor. Flaypol ve Burke, kör kütük sarhoş halde, hareketsiz bir şekilde yatıyorlar; biz de direğin dibine sıkı sıkı bağlanmış Jynxtrop'un üstüne çullanıyoruz.

Owen'a gelince, marangoz ve baştayfa tarafından kontrol altına alınıyor. Robert Kurtis ona yaklaşıp, "Tanrı'ya yakarmaya başlasan iyi edersin, çünkü birazdan öleceksin!" diyor.

Robert Kurtis eline bir balta geçirip Owen'a saldırıyor.

"Yani sahiden beni yemek istiyorsunuz, öyle mi?" diye cevap veriyor Owen, benzersiz bir küstahlıkla.

Bu tüyler ürpertici yanıt hayatını kurtarıyor. Robert Kurtis, Owen'a doğru kaldırdığı baltayı elinden bırakıyor ve beti benzi atmış vaziyette gidip salın arkasına oturuyor.

XXXIX

5 - 6 Ocak

Bu sahne hepimizi sarsıyor. Koşullar göz önüne alındığında Owen'ın yanıtı, içimizdeki en dayanıklı olanları bile bunaltıyor.

Zihnim biraz sakinleşir sakinleşmez, müdahalesiyle hayatımı kurtaran genç Letourneur'e hararetle teşekkür ediyorum.

"Belki de lanetlemeniz gerekirken bana teşekkür ediyorsunuzdur!" diye cevap veriyor.

"O da ne demek öyle, André!"

"Sıkıntılarınızı uzatmaktan başka bir şey yapmadım ki, Bay Kazallon!"

"Önemli olan o değil, Bay Letourneur," diyor o sırada yanımıza gelen Miss Herbey, "siz üzerinize düşen neyse onu yaptınız!"

Genç kızı ayakta tutan şey işte bu vazife duygusu. Yoksunluklar yüzünden zayıflamış durumda, rutubetten rengi atmış, yırtık pırtık giysileri içinde sefil bir halde, fakat yine de ağzından tek bir şikâyet bile çıkmıyor. Asla umutsuzluğa kapılmayacak gibi duruyor.

"Bay Kazallon," diye soruyor, "açlıktan ölmeye mahkûm muyuz?"

"Evet, Miss Herbey," diye yanıtlıyorum neredeyse sert bir edayla.

"Yemeden ne kadar yaşanabilir?"

"Zannettiğimizden fazla! Belki uzun, bitmek bilmez günler boyunca!"

“Güçlü kuvvetli kişilerin çektikleri ıstırap daha fazla olur, öyle değil mi?” diyor.

“Evet, ama daha çabuk ölürler. Her şeyin bir bedeli var!”

Nasıl oldu da o genç kıza böyle cevaplar verebildim? Nasıl!? Ona söyleyecek umut verici tek bir laf bile bulamadım! Acımasız gerçeği yüzüne öylece çarptım! İçimdeki bütün insani duygular sönüyor mu yoksa? Beni duyan André Letourneur ve babası, açlıktan büyümüş, kocaman, açık renk gözleriyle birçok kez bana bakıyorlar. Kendi kendilerine, bu şekilde konuşanın gerçekten de ben olup olmadığımı soruyorlar.

Birkaç saniye sonra yalnız kaldığımızda, Miss Herbey alçak sesle, “Bay Kazallon,” diyor, “bana bir iyilik yapmak ister misiniz?”

“Tabii, Miss,” diye cevap veriyorum bu sefer heyecanla ve genç kız için her şeyi yapmaya hazır vaziyette.

“Sizden önce ölürsem,” diye devam ediyor Miss Herbey, “ki daha zayıf olduğum için bu gayet mümkün, cesedimi denize atacağınıza söz verin.”

“Miss Herbey, hata ettim...”

“Hayır, hayır,” diye ekliyor hafif bir gülümsemeyle, “benimle öyle konuşmakta haklısınız, ama sizden istediğim şeyi yapacağınıza söz verin. Bu benim zaafım. Canlıyken hiçbir şeyden korkmam... Ama ölüyken... Beni denize atacağınıza söz verin.”

Söz veriyorum. Miss Herbey bana elini uzatıyor ve zayıflamış parmaklarının benimkileri hafifçe sıktığını hissediyorum.

Bir gece daha geçiyor. Bazı anlar ıstırabım öyle çok ki, bağırmadan duramıyorum; sonra çektiğim

acı azalıyor ve yanı baygın bir hal alıyorum. Kendime geldiğimdeyse yol arkadaşlarımı hâlâ sağ bulduğuma şaşıyorum.

İçimizde bu mahrumiyet haliyle en çok mücadele edebiliyor gibi görünen kişi şimdiye kadar pek bahsi geçmeyen şef garson Hobbart. Muğlak çehresi, gönül okşayan bakışları ve “dudaklarını kımıldatan” sergilediği bir tebessümle sık sık gülümseyen, gözleri çoğunlukla düşüncelerini saklamak istiyormuş gibi yanı kapalı halde duran, tüm benliğinden sahtekârlık fışkıran, ufak tefek bir adam. İkiyüzlünün daniskası. Ve her ne kadar yaşadığımız bu kıtlıktan fazla etkilenmiyormuş gibi durduğunu söylesem de, şikâyet etmiyor değil. Aksine, ha bire inliyor, ama neden bilmem bu inilti bana yapmacık geliyor. Göreceğiz. Gözüm bu adamın üstünde olacak, çünkü ona dair aydınlatılmasında fayda olan kuşkularım var.

Bugün, 6 Ocak. Bay Letourneur beni kenara çekip salın arkasına götürerek “gizli bir bilgi” verme niyetinde olduğunu belli ediyor.

İskele köşesine gidiyorum, akşam olmaya başladı için kimse bizi göremiyor.

“Bayım,” diyor Bay Letourneur alçak sesle, “André çok zayıf! Oğlum açlıktan ölüyor! Buna daha fazla seyirci kalamam, bayım! Hayır, kalamam!”

Bay Letourneur içerdiği öfkeyi hissettiğim bir tonda konuşuyor ve sözlerinin vahşi bir tarafı da var. Ah! Bir babanın bu durumda ne kadar acı çekebileceğini anlıyorum!

“Bayım,” diyorum elini tutarak, “ümidimizi yitirmeyelim. Bir gemi...”

“Bayım,” diye devam ediyor baba sözümü keserek, sizden beylik teselliler duymaya gelmedim.

Etrafımızdan gemi filan geçmeyecek, biliyorsunuz. Hayır. Başka bir şey söz konusu. Oğlum, siz ve diğerleri ne zamandır yemek yemiyorsunuz?”

Beni şaşırtan soruya, “Peksimetler 2 Ocakta tükendi. Bugünse 6 Ocak. Demek ki dört gün olmuş...” diye cevap veriyorum.

“Hiçbir şey yemeyeli!” diye karşılık veriyor Bay Letourneur. “Ben de sekiz gündür açım!”

“Sekiz gün!”

“Evet! Kendi payımı oğluma ayırdım!”

Bu sözler üzerine gözlerimden yaşlar süzülüyor. Bay Letourneur’ün ellerini tutuyorum... Güçlülkle konuşuyorum. Ona bakıyorum!.. Sekiz gün!

“Bayım,” diyorum nihayet, “benden istediğiniz şey ne?”

“Şşşt! Yavaş konuşun! Kimse duymasın!”

“Söyleyin, hadi!..”

“Şey istiyorum...” diyor sesini kısarak... “André’ye şey vermenizi arzu ediyorum...”

“İyi de, bunu kendiniz yapamaz mısınız?..”

“Hayır! Hayır!.. Onun için kendimi mahrum bıraktığımı düşünür!.. Beni reddeder... Hayır! Siz vermeniz daha iyi olur...”

“Bay Letourneur!..”

“Merhamet edin! Bu iyiliği benden esirgemenin... Sizden isteyebileceğim en büyük şey... Ayrıca... Zahmetinize karşılık...”

Bunu söylerken Bay Letourneur elimi tutup usulca okşuyor.

“Zahmetinize karşılık... Evet... Siz de biraz yeriniz!..”

Zavallı baba! Onu duyunca çocuk gibi titriyorum! Tüm varlığım ürperiyor ve kalbim yerinden çıkı-

cakmış gibi çarpıyor! Aynı anda Bay Letourneur'ün avucuma ufak bir parça peksimet sıkıştırdığını hissediyorum.

“Görülmemeye dikkat edin!” diyor. “Canavarlar! Sizi katlederler! Ancak bir günlük var... Ama yarın... bir o kadar daha vereceğim!”

Bahtsız adam bana güvenmiyor! Belki de haklı, ne de olsa, o peksimet parçasını ellerimin arasında hissettiğimde, onu ağzıma atmamak için kendimi zor tutuyorum!

Direniyorum. Keşke yazdıklarımı okuyanlar, kalemimin burada ifade edemeyeceği her şeyi anlarsalar! Gece şu, alçak enlemlere özgü hızla çöküyor. André Letourneur'ün yanına süzülüyor ve o küçük peksimet parçasını “aslında bana aitmiş gibi” ona uzatıyorum.

Genç adam üstüne atılıyor. Sonra, “Ya babam?” diyor.

Bay Letourneur ve benim kendi payımızı aldığımızı, yarın ve kuşkusuz sonraki günler yine verebileceğimi söylüyorum. “Al,” diyorum, “Al!..”

André peksimetini nereden bulduğumu sormadan büyük bir iştahla dudaklarına götürüyor.

XL

7 Ocak

Ve o akşam, Bay Letourneur'ün ikramına rağmen, hiçbir şey yemiyorum!.. Hiç!

Birkaç gündür, dalgalar yükseldiğinde hemen hemen kesintisiz bir şekilde salın platformunu süpüren deniz suyu, tayfalardan birkaçının ayak ve bacaklarını tahriş etti. Yaşanan isyan sahnesinden beri baştayfanın ön tarafta bağlı halde tuttuğu Owen, içler acısı bir durumda. İsteğimiz üzerine bağları çözülüyor. Tuzlu su Sandon ve Burke'ü de kemirmiş. Bize gelince, salın arkası daha az dalga aldığı için şimdiye kadar kendimizi koruyabildik.

Bugün açlıktan ateşi çıkan baştayfa, yelken bezleri ve tahta parçalarının üstüne atlıyor. Onları dişleyen ağzından çıkan sesler hâlâ kulağımda. Zavallı adam çektiği müthiş açlık yüzünden, sırf sıvı salgılasın diye midesini doldurmaya çalışıyor. Araya araya, nihayet platformu taşıyan direklerden birinde bir deri kaplaması buluyor. Bu hayvansal maddeyi koparıp betimlenemez bir açgözlülükle kemiriyor ve maddenin midesi tarafından emilişi onu biraz yatıştırır gibi oluyor. Derken diğerleri de onun peşinden gidiyor. Haşlanmış bir deri şapka, kasket siperlikleri, hayvansal her türlü nesne kemiriliyor. Bizi kışkırtan ve hiçbir şeyin bastıramadığı, hayvani bir içgüdü bu. O esnada en ufak bir in-

sani yanımız kalmamış gibi gözüküyor. Bu sahneyi asla unutmayacağım!

Hissettiğimiz açlık bastırılmasa da, en azından midelerimizdeki kasılmalar bir an için azalıyor. Fakat içimizden bazıları bu berbat besini kaldıramayıp kusuyor.

Bu ayrıntıları yazdığım için üzgünüm! Ancak Chancellor'ın kazazedelerinin neler çekmiş olduklarını saklamamalıyım! Bu anlatı sayesinde, insanların manevi ve fiziki sefalet halinde nelere katlanabildikleri bilinecek! Günlükten çıkan ders de bu olsun! Her şeyi söyleyeceğim ve ne yazık ki içimden bir ses, başımıza gelen felaketlerin en kötüsünü henüz yaşamadığımızı söylüyor!

Bu sahne sırasında yaptığım bir gözlem, şef garson hakkındaki şüphelerimi doğruluyor. Abartılı bir şekilde inlemeye devam eden Hobbart diğerlerine katılmıyor. Dediğine bakılırsa, açlıktan ölüyor. Ancak herkesin katlandığı eziyetten muaf gibi gözüküyor. Yoksa bu ikiyüzlünün başvurmaya devam ettiği gizli bir stoku mu var? Sık sık bunu kontrol ediyorum, ama henüz gözüme bir şey çarpmıyor.

Meltem hafifletmediği zaman sıcaklık hâlâ kuvvetli ve hatta dayanılmaz. Herkese düşen su payının yetersizliği kesin, ama açlık susuzluğu öldürüyor. Ve kendi kendime su eksikliğinin yiyecek yokluğundan daha çok acı vereceğini söylediğimde, buna inanamıyor, en azından o an tahayyül edemiyorum. Oysa bu sık sık doğruluğu kanıtlanan bir gözlem. Tanrı bizi aşırıya kaçan bu yeni duruma boyun eğmek zorunda bırakmasın!

Neyse ki, fırtınada yarısı kırılmış varilde birkaç litre su bulunuyor ve ikinci varil de hiç zarar

görmemiş halde. Sayımız azalmış olmasına rağmen, kaptan, bazı itirazlara karşın, günlük hakkımızı kişi başı çeyrek litreye indiriyor. Bu kararın arkasındayım.

Şaraba gelince, salın arkasında güvenli bir yere konmuş bir buçuk litreden başka bir şey kalmadı.

Bugün, 7 Ocakta, akşamın yedi buçuğuna doğru, birimiz hayata veda ediyor. Artık sadece on dört kişiyiz! Teğmen Walter kollarının arasında can verdi, ne Miss Herbey'nin ne de benim tedavilerim işe yaradı... Artık acı çekmiyor!

Walter ölmeden birkaç saniye önce güçlkle duyabildiğimiz bir sesle Miss Herbey ve bana teşekkür etti:

"Bayım," dedi titreyen elindeki buruşuk bir mektubu bırakarak, "bu mektup... annemden... gücüm yok... Son aldığım mektup bu!.. 'Seni bekliyorum, evladım,' diyor. 'Seni görmek istiyorum!' Hayır anne, artık beni göremeyeceksin!"

"Bayım... o mektubu... Buraya, dudaklarının üstüne koyun... Oraya, oraya!.. Onu öperek öleyim... Annem... Tanrım!"

Teğmen Walter'ın mektubunu daha şimdiden buz kesmiş eline bırakıp elini dudaklarının üstüne yerleştiriyorum. Bakışı bir an canlanıyor ve zayıf bir öpücük sesi işitiyoruz!

Derken Teğmen Walter ölüyor. Huzur içinde yatsın!

XLI

8 Ocak

Bütün gece talihsiz adamın naaşı başında kalıyorum ve Miss Herbey birçok kez gelip ölü için dua ediyor.

Gün doğduğunda, Walter'ın ölü bedeni tamamen soğumuştur. Sabırsızlanıyorum. Evet! Onu denize atmak için acele ediyorum. Robert Kurtis'ten bu acıklı şeyi yaparken bana yardım etmesini istiyorum. Ceset sefil giysilerine sarılır sarılmaz onu dalgalara atacağız ve aşırı zayıflığı nedeniyle suda yüzmeyeceğini umuyorum.

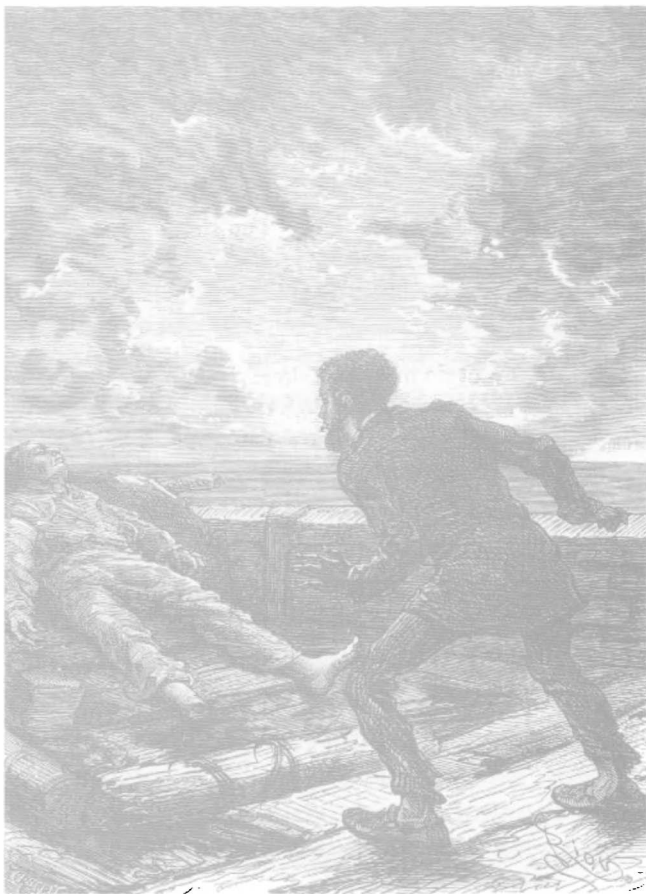
Robert Kurtis ve ben şafaktan itibaren, görülmemek için gereken önlemleri alarak, teğmenin ceplerinden, aramızdan sağ kalan olursa teğmenin annesine götüreceği birkaç nesne çıkıyoruz.

Kefen işlevi görecek giysiler cesede giydirildiği sırada kendimi dehşetle irkilmekten alamıyorum.

Sağ ayak yok, bacak sadece kanlı bir et parçasından ibaret!

Bu günahı işleyen kim? Demek ki gece yorgunluğuma yenik düştüm ve birileri cesedi parçalamak için uykumdan faydalandı! Ama bunu kim yapmış olabilir?

Robert Kurtis etrafına göz gezdiriyor, bakışları korkunç. Ama salda her şey alışıldığı gibi ve sessizlik yalnız birkaç iniltiyle kesiliyor. Belki de birileri bizi gözetliyordur! Daha korkunç şeyler yaşanmadan bu kalıntıları denize atmakta acele etmemiz gerek!

Kendimi dehşetle irkilmekten alamıyorum.

Bunun üzerine, birkaç duanın ardından cesedi dalgaların üzerine atıyoruz ve o da hemen batıyor.

“Vay canına! Köpekbalıklarının da iyi besledik!”

Kim söylüyor bunu? Arkamı dönüyorum. Konuşan, zenci Jynxtrop.

O sırada baştayfa da yanımda beliriyor.

“O ayağı,” diyorum, “sizce bu zavallılar mı? ..”

“Ayağı mı?.. Ha! Evet!” diye cevap veriyor baştayfa, acayip bir tonda. “Hem buna hakları vardı!”

“Hakları, ha!” diye haykırıyorum.

“Bayım,” diyor baştayfa, “bir ölüyü yemek canlı yemekten iyidir!”

Soğukkanlılıkla verilen bu yanıtı karşı ne diyeceğimi bilemiyorum ve salın arkasına gidip uzanıyorum.

Saat on bire doğru mutlu bir olay gerçekleşiyor. Sabahtan beri olta atan baştayfa bu sefer başarıyor. Gerçekten de üç balık yakalanıyor: Kurutulmuşu “stock-fish” adıyla tanınan şu türe ait, seksen santimetre uzunluğunda, üç büyük boy mezgıt.

Baştayfa balıkları henüz sala çekmişti ki, tayfalar üzerlerine atlıyorlar. Kaptan Kurtis, Falsten ve ben onları zapt etmek üzere ileri atılıyorruz ve çok geçmeden düzen yeniden sağlanıyor. On dört kişi için üç mezgıt az, ama neticede herkesin payına bir şeyler düşüyor. Kimileri çiğ, hatta neredeyse canlı bile denebilecek haldeki balıkları çabucak yiyip yutuyorlar, üstelik bunu yapanların sayısı diğerlerinden daha fazla. Robert Kurtis, André Letourneur ve Miss Herbey’nin bekleyecek güçleri var. Salın bir kenarında birkaç tahta parçası yakıyor ve porsiyonlarını kızartıyorlar. Oysa ben de dayanamayıp eti kanlı kanlı yiyorum!

Bay Letourneur de benden ve hatta başka birçok kişiden daha az sabırlıydı. Kendisine düşen balığa aç kurtlar gibi saldırıyor. Onca zamandır yemek yememiş olan bahtsız adam, hâlâ nasıl yaşıyor, bunu anlayamıyorum.

Oltalarını çektiğinde baştayfanın sevincinin ne kadar büyük olduğundan bahsettim. Hatta bu

sevinç bir çeşit hezeyan halini aldı. Balık avı yine başarılı olduğu takdirde, bizi korkunç bir ölümden kurtarabileceği muhakkak.

Baştayfayla konuşuyor ve onu aynı şeyi yeniden denemesi için yüreklendiriyorum.

“Evet!” diyor. “Evet... Kuşkusuz... yeniden deneyeceğim... Deneyeceğim!..”

“Niye oltalarınızı atmıyorsunuz ki?” diye soruyorum.

“Şimdi olmaz!” diye cevap veriyor, kaçamak bir şekilde. “Daha çok balık yakalamak için gündüz daha uygun. Yemimizi idareli kullanmamız lazım. Ne aptalız, oltalarımıza takmak için birkaç parça bile ayırmadık!”

Bu doğru ve yapılan, belki de telafisi mümkün olmayan bir hata.

“Halbuki,” diyorum, “yem olmadan bile bir kere başardığınıza göre...”

“Yemim vardı.”

“İyi miydi bari?”

“Çok iyiydi bayım, zaten balıklar yuttuğuna göre!”

Baştayfayla birbirimize bakıyoruz.

“Oltalarınıza takacak başka yem kaldı mı?” diye soruyorum.

Ve başka tek bir laf etmeden yanımdan ayrılıyor.

Yine de o zayıf besin bile bize biraz güç ve aynı zamanda da umut veriyor. Baştayfanın balık avından bahsettiğimizde bunu bir kez daha başarması gözümüze imkânsız görünüyor. Kader niha yet bizi sınamaktan bıkacak mı acaba?

Zihinlerimizde bir rahatlama meydana geldiğinin itiraz kabul etmez kanıtı, yeniden geçmişten söz etmeye başlamamız. Düşüncelerimiz sadece acıklı

şimdiki zaman ve bizi tehdit eden tüyler ürpertici gelecek üzerinde sabitlenmiş değil artık. Letourneurler, Falsten, Kaptan ve ben kazadan beri gerçekleşen olayları hatırlıyoruz. Gözlerimizin önüne ölen arkadaşlarımız, yangının ayrıntıları, geminin karaya oturması, Ham-Rock resifi, su yolu, çanaklıklarda yaptığımız şu korkunç yolculuk, sal, fırtına, şimdi göze pek uzak görünen bütün olaylar geliyor. Evet! Tüm bunlar yaşandı ve hâlâ hayattayız!

Yaşıyoruz! Buna yaşamak denirse tabii! Yirmi sekiz kişiden geriye sadece on dört kişi kaldı ve muhtemelen çok yakında on üç olacağız!

“Uğursuz bir sayı!” diyor genç Letourneur, ama bir on dördüncü bulmakta zorluk çekeriz!”

Ayın 8’ini 9’una bağlayan gece baştayfa, oltalarını salın arkasından yine denize atıyor ve bu işi kimseye bırakmak istemediğinden gözlem işini de bizzat kendi üstleniyor.

Sabah yanına gidiyorum. Şafak henüz söküyor ve kor gibi yanan gözleriyle suların karanlığını delmeye çabalıyor. Beni görmüyor, geldiğimi bile duymuyor.

Hafifçe omzuna dokunuyorum. Bana dönüyor.

“Ne oldu, baştayfa?”

“Şu lanet olası köpekbalıkları yemlerimi yalayıp yutmuşlar!” diye cevap veriyor, boğuk bir sesle.

“Başka yeminiz yok mu?”

“Hayır! Bu ne demek biliyor musunuz, bayım?” diye ekliyor, kolumu sıkarak. “Bu, işleri yarım yapmamak gerektiğini ispatlıyor...”

Elimle ağzını kapatıyorum! Şimdi anlıyorum!.. Zavallı Walter!

XLII

9 - 10 Ocak

Bugün yeniden sükûnete eriyoruz. Güneş yakıcı, meltem tamamen kesiliyor ve belli belirsiz kabaran denize uzun uzadıya yayılmış dalgalar da tek bir kınışıklık yok. Yönünü tespit etmenin imkânsız olduğu bir akıntı olmasa, sal kesinlikle hareketsiz kalır.

Bugün sıcaklığın tahammül edilmez olduğunu söylemeliyim. Dolayısıyla susuzluğumuz daha da dayanılmaz halde. Su eksikliği ilk kez bu denli şiddetli acı veriyor. Açlığinkinden daha dayanılmaz eziyetlere yol açacağını tahmin ediyorum. Şimdi den çoğumuzun ağzı ve boğazı kuruluktan kasılmış durumda, burnumuzun içi solumanın getirdiği sıcak havayla sertleşiyor.

Israrlarım üzerine kaptan, bu seferlik kuralları değiştiriyor. Su dağıtımı ikiye katlanıyor ve günde dört kere iyi kötü susuzluğumuzu giderebiliyoruz. “İyi kötü” diyorum, çünkü varilin dibinde muhafaza edilen bu su, bir bezle örtülü olsa da, kesinlikle ılık.

Sonuç olarak kötü bir gün bugün. Açlığın etkisindeki tayfalar yine umutsuzluğa kapılıyorlar.

Neredeyse dolunay olan mehtapla birlikte meltem hiç hızlanmıyor. Yine de tropikal kuşağın geceleri serin olduğundan, biraz rahatlıyoruz, ama gündüz sıcaklık dayanılmaz halde. Sıcaklıktaki

bu denli istikrarlı yükseliş karşısında salın güneye doğru epeyce sürüklendiğini kabul etmek lazım.

Karaya gelince, artık nerede olduğunu bulmaya çalışmıyoruz bile. Sanki yer yuvarlağı sıvı bir küreden başka bir şey değilmiş gibi. Bu alabildiğine ve sonsuzluğa uzanan okyanus!

10 Ocak, aynı sakinlik ve aynı sıcaklıkla geçiyor. Gökten sanki ateş yağmuru yağıyor, alev alev yanan bir hava soluyoruz. Su içme isteğimiz dayanılmaz. Kızgın arzularla Robert Kurtis'in birkaç damla sudan ibaret hakkımızı dağıtacağı zamanı beklerken açlığın acılarını unutmayı başarıyoruz. Ah! Bir kere doyasıya içip tüm stokumuzu tüketmek ve sonra ölmek!

O sırada öğlen oluyor ve aramızdan biri ona çığlıklar attıran şiddetli acılarla sarsılıyor. Ön tarafa yatmış sefil Owen bu, korkunç kasılmalar içinde kıvrılıyor.

Yanına sürünüyorum. Hali nasıl olursa olsun, insanlık onu biraz yatıştırmanın mümkün olup olmadığını görmeyi gerekli kılıyor.

Fakat o sırada tayfa Flaypol bir çığlık atıyor. O tarafa dönüyorum.

Flaypol direğin kanatlarında ayakta duruyor ve eli doğuyu, ufukta bir noktayı işaret ediyor.

"Gemi!" diye bağıyor.

Hepimiz ayaktayız. Salda mutlak bir sessizlik hüküm sürüyor. Çığlıklarını tutan Owen da diğerleri gibi ayağa dikiliyor.

Hakikaten Flaypol'un işaret ettiği yönde beyaz bir nokta beliriyor. Ama o nokta hareket ediyor mu acaba? Bir yelkenli mi? Keskin bakışların sahibi denizciler orada ne görüyorlar?

Kollarını kavuşturmuş, beyaz noktayı inceleyen Robert Kurtis'e bakıyorum. Yanakları çıkık, yüzünün her bir parçası kısılan gözlerinden dolayı canlanıyor, kaşları çatık, gözleri yarı kapalı; bakışlarına sahip olduğu tüm görme kabiliyetini veriyor. Şayet o nokta bir yelkenliyse, yanılmamış olacak.

Ancak başını sallıyor ve kolları yana düşüyor.

Bakıyorum. Beyaz nokta artık yok. O bir gemi değil, herhangi bir yansıma, çatlayan bir dalganın tepesi. Ya da gemiyse bile artık yok!

Umudun ardından büyük bir umutsuzluk geliyor! Hepimiz her zamanki yerlerimizi alıyoruz. Robert Kurtis kımıldanıyor, ama artık ufku da gözlemiyor.

O sırada Owen'ın çılgınlıkları hiç olmadığı kadar şiddetli bir şekilde tekrar başlıyor. Bütün vücudu müthiş bir acıyla kıvrılıyor, görünüşü gerçekten korkutucu. Çırpınarak kasıldığı bir nöbetin ardından gırtlığı daralıyor, dili kuruyor, karnı şişiyor, düşük nabızı sık ve düzensiz atıyor. Zavallı adam şiddetli kasılmalar, hatta sarsıntılar yaşıyor. Bu belirtiler en ufak kuşkuya yer bırakmıyor: Owen oksitlenmiş bakır yüzünden zehirlenmiş.

Bu zehri etkisiz kılmak için gereken ilaçlara sahip değiliz. Bununla beraber, midesindeki maddeleri vücudundan atmasını sağlamak için Owen kusturulabilir. Ilık suyun bu sonucu vermesi lazım. Robert Kurtis'ten biraz su istiyorum. Kaptan buna razı oluyor. Birinci varilin suyu tükendiğinden, hâlâ sapasağlam olan ikinci varile yöneliyorum. Tam içinden su alacakken Owen dizlerinin üzerine doğruluyor ve artık insanınkiyle alakası kalmamış bir sesle bağırıyor:

“Hayır! Hayır! Hayır!”

Niye bu hayır? Owen’ın yanına dönüp ne yapmak istediğimi açıklıyorum. Var gücüyle haykırarak o sudan içmek istemediği cevabını veriyor.

O zaman zavallının kusmasını küçük diline bas-kı yaparak sağlamayı deniyorum ve çok geçmeden midesindeki mavimsi maddeler dışarı çıkıyor. Owen’ın bakır sülfatla, göztaşıyla zehirlendiği kesin ve ne yaparsak yapalım işi bitmiş durumda!

İyi de nasıl zehirlendi ki? Kusmaya biraz ara veriyor. Nihayet konuşabiliyor. Kaptanla birlikte onu sorguluyoruz...

Zavallının yanıtının bizde yarattığı etkiyi betimlemeye çalışmayacağım!

Müthiş bir susuzluğa kapılan Owen, sağlam varilden birkaç litre su çalmış!.. İşin kötüsü, o varildeki su zehirli çıkıyor!

XLIII

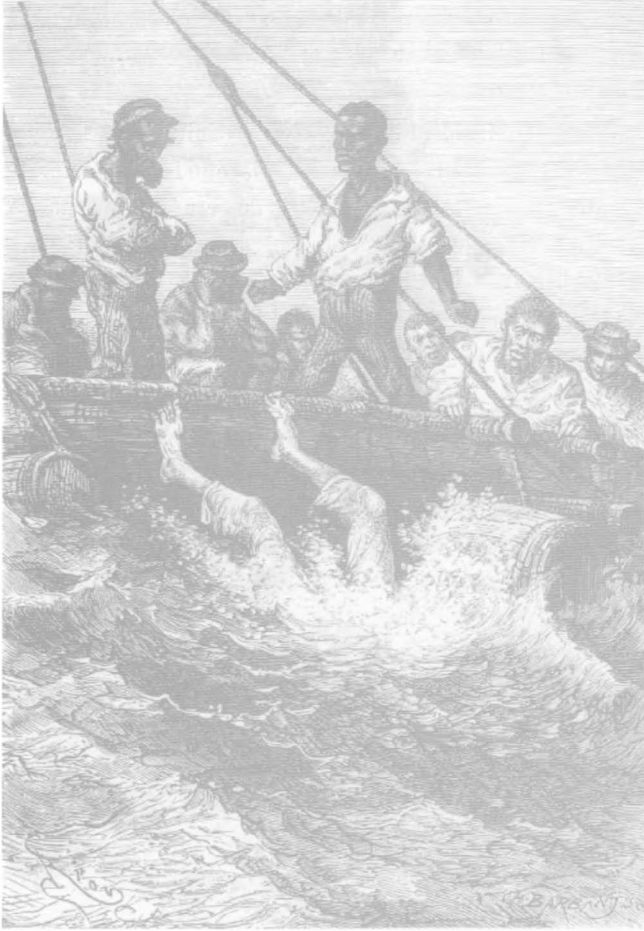
11 - 14 Ocak

Owen gece, nadir rastlanır bir şiddet seviyesine ulaşan kasılmalar yaşarken ölüyor.

Gerçekten de doğruymuş! Zehirli varilde daha önce göztaşı bulunuyormuş. Bunda şüphe yok. Ancak nasıl bir kader, bu varili su kabına dönüştürmüştü, daha acıklısı da hangi tesadüf eseri sala yüklenmek üzere alınmıştı?.. Artık bunun bir önemi yok. Kesin olan şey, artık hiç suyumuz bulunmadığı!

Owen'ın cesedi suya atılmak zorunda, çünkü çok geçmeden çürümeye başlıyor. Öyle ki başta-yfa hiçbir dayanıklılığı kalmamış bu bedeni oltasına yem olarak bile kullanamıyor. Bu sefil adamın ölü-sü dahi işe yaramıyor.

Hepimiz halihazırdaki durumu biliyor ve ses-siz kalıyoruz. Ne diyebiliriz ki? Zaten seslerimizin sedasını duymak bile bizim için yeterince sinir bozucu. Öfkemiz burnumuzda olduğundan, ko-nuşmamamız daha iyi, ne de olsa en ufak bir söz, bakış veya hareket, zapt edilmesi imkânsız bir vahşete yol açmaya yetebilir. Nasıl hâlâ delirme-diğimizi anlamıyorum! 12 Ocakta, stokumuzun son damlası önceki gün tükendiği için payımıza hiç su düşmüyor. Gökte biraz yağmur yağdırabi-lecek tek bir bulut bile yok. Salda gölgede kalan bir yer olsaydı termometre gölgede kırk dereceyi gösterirdi.

Owen'ın cesedi suya atılmak zorunda.

Ayn 13'ü aynı şekilde geçiyor. Deniz suyu ayaklarımı fena halde kemirmeye başlıyor, ama bunu pek umursamıyorum. Daha önce aynı sebepten rahatsızlık duyanların durumu kötüye gitmiş değil.

Ah! Sanırım buharlaştırmak ya da katılaştırmak suretiyle, bizi kuşatan suyu içilebilir kılabiliriz! Bu-

har veya buz halinde tek bir molekül bile tuz içemez ve içilebilir! Ama gerekli aletlerimiz yok ve bunları imal etmemiz mümkün değil.

Bugün, köpekbalıkları tarafından parçalanma riskine rağmen, baştayfa ve iki gemici yüzüyorlar. Bu banyo onları biraz rahatlatıp bir ölçüde serinletiyor. Yoldaşlarımızdan yüzmeyi iyi bilmeyen üçü ve ben bir ipin ucunda yaklaşık yarım saat denizde kalıyoruz. Bu arada Robert Kurtis de dalgaları gözlüyor. Neyse ki, hiç köpekbalığı yaklaşmıyor. Ricalarımıza ve çektiği tüm acılara karşın Miss Herbey bizi izlemek istemiyor.

Ayın 14'ünde, sabah on bire doğru, kaptan yanıma gelerek kulağıma, "Dikkatleri üzerine çekecek bir hareket yapmayın, Bay Kazallon," diyor. "Yanılabilirim ve yol arkadaşlarımızda yeni bir hayal kırıklığına sebep olmak istemem."

Robert Kurtis'e bakıyorum.

"Bu defa," diyor, "sahiden bir gemi gördüm!"

Kaptan beni uyarmakla iyi etmiş, yoksa vereceğim ilk tepkiye hâkim olamazdım.

"Bakın," diye ekliyor. "Arka iskeleye bakın!"

Daha önce hiç göstermediğim bir kayıtsızlıkla ayağa kalkıyor ve Robert Kurtis'in gösterdiği ufka doğru göz gezdiriyorum.

Gözlerim denizci gözleri değil, fakat zor ayırt edilse de yelkenli bir geminin silüetini görüyorum.

Neredeyse aynı anda, bakışları bir süredir o tarafa yönelmiş baştayfa bağırıyor:

"Gemi!"

Geminin varlığı, beklenen etkiyi yaratmıyor. Hiçbir heyecana yol açmıyor, ya kimse buna inanmak istemiyor ya da herkesin gücü tükenmiş hal-

de. Çünkü kimse ayağa kalkmıyor. Ama baştayfa defalarca “Gemi! Gemi!” diye tekrarladığından, bütün bakışlar sonunda ufukta sabitleniyor.

Bu sefer olay inkâr edilebilir değil. O beklenmedik gemiyi görüyoruz! Peki, o bizi görecek mi?

“Gemi! Gemi!”

Bu arada tayfalar geminin biçimini ve ne yöne gittiğini, özellikle ne yöne gittiğini anlamaya çalışıyorlar.

Robert Kurtis büyük bir dikkatle inceledikten sonra, "Bu tam yol ilerleyen üç direkli bir yelkenli," diyor. "İki saat daha bu yönde kalırsa, mecburen yolumuza çıkacak."

İki saat! İki asır! Ama geminin istikameti her an değişebilir. Sadece bir o yana bir bu yana sallanarak da rüzgârda ilerlemesi mümkün. Şayet öyleyse, bordası son bulunca, rüzgân sancaktan alarak uzaklaşacak. Ah! Rüzgân arkadan alsa, hatta yelkenleri gevşek vaziyette ilerlese, işte o zaman umutlanmaya hakkımız olurdu!

Yani bu geminin dikkatini çekmek lazım! Ne pahasına olursa olsun bizi fark etmeli! Robert Kurtis mümkün olan tüm işaretlerin kullanılmasını emrediyor, çünkü yelkenli neredeyse on iki mil doğuda ve çığlıklarımız bu mesafeden işitilmez. Yanımızda patlamalarıyla dikkat çekebilecek hiç ateşli silahımız da yok. Herhangi bir direğin tepesine bir bayrak çekiyoruz. Miss Herbey'nin kırmızı şalını. Deniz ve göğün birleştiği yerden en iyi bu renk ayırt edilir.

Miss Herbey'nin şalı direğin tepesine çekiyoruz ve o sırada dalgaların yüzeyini kınıştıran hafif bir meltem şalın da kıvrımlarını arttırıyor. Ara sıra dalgalanıyor ve kalplerimiz umutla doluyor. Bir insan boğulduğunda, onu kurtarma ihtimali olan en ufak şeye ne kadar büyük bir kuvvetle tutunduğu malum. Ve bu şal da bizim için o eşya demek!

Bir saat boyunca binlerce şey deniyoruz. Elbette yelkenli bu sırada sala yaklaşıyor, ama bazen duru-

yormuş gibi de gözüküyor ve kendi kendimize acaba rüzgâr alan tarafa mı döndü diye sorup duruyoruz.

Bu gemi ne kadar yavaş ilerliyor! Oysa her şeyi de yerli yerinde, babafingosı ve yan yelkenleri. Ufukta neredeyse tüm gövdesi görülebiliyor. Ama rüzgâr zayıf, ya daha da yumuşarsa!.. Bir saat daha yaşlanmak için hayatımızın on yılını verirdik!

Öğlen saat yarımına doğru, baştayfa ve kaptan yelkenliyle sal arasında hâlâ dokuz mil olduğuna kanaat getiriyorlar. Yani bir buçuk saat zarfında ancak üç mil ilerlemiş. Kafalarımızın üstünden geçen meltem ona kadar ulaşıyorsa, ne âlâ. Bana artık yelkenleri şişmiyor, direklerin yanında sallanıyor gibi geliyor. Rüzgâra, esintinin kuvvetlenip kuvvetlenmediğine bakıyorum, fakat sanki dalgalar uyku ya dalmış ve bizi bu kadar umutlandıran şu esinti açığa varır varmaz can veriyor.

Arka tarafa, Letourneurler ve Miss Herbey'nin yanına yerleşiyorum. Bakışlarımız gemi ile kaptan arasında mekik dokuyor. Robert Kurtis önde direğe dayanmış, yanındaki baştayfayla birlikte hareketsiz duruyor. Gözlerini yelkenliden bir an bile ayırmıyorlar. Kayıtsız kalamayan yüzlerinden, hissettikleri her şey okunuyor. Marangoz Daoulas'ın sesi duyulana kadar kimse tek kelime etmiyor:

“Yön değiştiriyor!” diye haykırıyor marangoz, tarifi mümkün olmayan bir vurguyla.

O an tüm hayatımız gözümüzün önünden geçiyor! Doğruluyoruz, kimimiz diz çökmüş vaziyette, kimimiz ayakta. Baştayfanın ağzından yaman bir küfür kaçıyor. Gemi hâlâ dokuz mil uzağımızda ve bu mesafeden işaretlerimizi fark edemez! Sal ise güneş ışınlarının yoğun parıltısının altında

kaybolan boşlukta bir noktadan başka bir şey değil artık. Görülmesi mümkün değil! Ne olursa olsun o geminin kaptanı, bizi fark etmiş olsa, yardımımıza gelmeden kaçmak gibi bir acımasızlık sergiler mi? Hayır! Bu kabul edilemez! Görmüyor bizi!

“Ateş! Duman!” diye haykırıyor o zaman Robert Kurtis. “Salın tahtalarını yakalım! Dostlarımız! Dostlarımız! Görülmek için son şansımız bu!”

Öne ateş yakacak şekilde birkaç tahta yığılıp zar zor tutuşturuluyor, çünkü ıslaklar, ama bu ıslaklık dumanlarını daha yoğun, dolayısıyla daha görünebilir kılıyor. Çok geçmeden havaya siyahımsı bir sütun yükseliyor. Gece olsa, karanlık yelkenli gözden kaybolmadan önce çökse, aramızdaki mesafeye rağmen alevler görünür!

Ama saatler akıp geçiyor ve ateş sönüyor!..

Mevcut koşullarda durumu kabullenmek, ilahi iradeye boyun eğmek için insanın bende artık bulunmayan bir gücünün olması lazım! Hayır! Çektiğimiz dertleri, bizi birçok kez farklı yollarla ümitlendirerek daha da korkunç kılan bu Tanrı'ya güvenemiyorum artık. Baştayfa gibi ben de sövüyorum!.. Zayıf bir el sırtıma dokunuyor ve Miss Herbey bana göğü gösteriyor!

Bu kadarı fazla! Artık hiçbir şey görmek istemiyorum. Yelkenin altına süzülüp saklanıyorum. Göğsümden hıçkırıklar çıkıyor...

Bu arada gemi rüzgârı yanına alıp yavaşça doguya doğru uzaklaşıyor ve üç saat sonra, en keskin gözler bile ufukta yüksek yelkenleri göremez oluyor.

XLIV

15 Ocak

Bu son darbeden sonra, ölümü beklemekten başka yapacağımız bir şey yok. Yavaş ya da daha da yavaş gelecek, ama mutlaka gelecek.

Bugün batıda bulutlar yükselip peşlerinde biraz esinti getiriyor. Hava sıcaklığı da biraz daha dayanılır hale geliyor ve bitkinliğimize karşın bu etkiye maruz kalıyoruz. Boğazım daha az kuru bir hava soluyor, fakat baştayfanın balık avından beri, yani yedi gündür hiçbir şey yemedik. Salda bir şey kalmadı. Dün André Letourneur'e, babasının sakladığı ve ağlayarak bana emanet ettiği son peksimet parçasını da verdim.

Zenci Jynxtrop dün bağlarından kurtulabildi, Robert Kurtis de yeniden bağlanmasını emretmedi. Zaten bu neye yarardı ki? O alçak ve yandaşları uzun süredir bir şey yemediklerinden zayıf düşmüş haldeler. Ellerinden ne gelir ki atık?

Bugün bir sürü büyük boy köpekbalığı beliriyor ve siyah yüzgeçlerimin suları müthiş bir hızla yarıklarını görüyoruz. Kendimi, onları pek yakında sefil kalıntılarımızı yutacak canlı tabutlar gibi görmekten alamıyorum. Artık beni korkutmuyor, daha ziyade kendilerine çekiyorlar. Sala kenarlarını sıyracak kadar yaklaşıyorlar. Flaypol'un dışarı sarkan kolu o canavarlardan biri tarafından kapılmaktan son anda kurtuluyor.

Baştayfa, fal taşı gibi açılmış, sabit gözleri ve kıvrık dudakları arasından görünen sıkılmış dişleriyle, köpekbalıklarının benimkinden farklı bir bakış açısından izliyor. Onlar tarafından parçalanıp yenmeyi değil de, onları yalayıp yutmayı düşünüyor. Birini yakalayabilse, meşin gibi etini mideye indirmekten tiksizinmez. Biz de aynı durumdayız.

Baştayfa şansını deneyecek. İp bağlayabileceği bir olta olmadığı için elbet bir gün bir tane yapacak. Robert Kurtis ve Daoulas onu anlıyorlar ve aralarında konuşup köpekbalıklarının salın etrafında tutmak için seren ve halat parçaları sarkıtıyorlar.

Daoulas gidip olta yapmayı düşündüğü baltasını alıyor. Yuttuğu takdirde bu aletin keskin kısmının ya da ters tarafının köpekbalığının çene kemiklerine takılması mümkün. Baltanın ahşap sapına gelince, kendisi de salın dikmelerinden birine çakılı, sağlam bir halata sabitlenmiş durumda.

Bu hazırlıklar hevesimizi arttırıyor. Sabırsızlıktan nefes nefeseyiz. Artık kaçmayan köpekbalıklarını, elimizden gelen her türlü yolla kıskırtıyoruz.

Olta hazır, ama ucuna takacak yem yok. Kendi kendine konuşarak salda bir aşağı bir yukarı gidip gelen baştayfa her köşeyi karıştırıyor. Sanki aramızda bir ceset arıyor!..

Bu durumda, daha evvel kullandığı yöntemle başvurması gerekiyor. Baltanın demirine yine Miss Herbey'nin şalına ait kırmızı bir yün parçası sarılı.

Fakat baştayfa tüm tedbirler alınmadan harekete geçmek istemiyor. Olta sağlam bir şekilde bağlı mı? Oltayı sala sabitleyen palamar sarsıntılara dayanacak mı? Halat direnmek için yeterince

sağlam mı? Baştayfa bu önemli noktaları kontrol ediyor. Sonra oltasını dalgaların içine kaymaya bırakıyor.

Deniz saydam. Yüzeyinin otuz metre altındaki bir nesne bile kolayca ayırt edilebiliyor. Masmavi sularda rengi açıkça seçilen, kırmızı beze sarılı olmanın yavaşça dibe indiğini görüyorum.

Yolcu ve tayfalar, hepimiz kalkanların üstüne eğilmiş, derin bir sessizlik içindeyiz. Ama bana öyle geliyor ki köpekbalıkları doymak bilmez iştahları için kendilerine sunulan yem karşısında yavaş yavaş geri çekiliyorlar. Oysa uzaklaşmış olamazlar ve ne olursa olsun oraya düşen her kurban anında parçalanıp mideye indirilir!

Birden baştayfa eliyle bir işaret yapıyor. Denizin yüzeyini sıyrarak kayan muazzam bir kütleyi gösteriyor. Bu, derin suları terk etmiş, dümdüz bize doğru yüzen, üç buçuk metre boyunda bir köpekbalığı.

Hayvan sala ancak yedi metre mesafeye geldiğinde, baştayfa ipi, oltasını yukarı çıkaracak şekilde yavaş yavaş çekerek, kırmızı beze canlı bir nesne görüntüsü kazandıran hafif bir hareket yaptırıyor.

Kalbimin, sanki hayatım bu darbeye bağlıymış gibi aşın şiddetli bir şekilde çarptığını hissediyorum!

Bu arada köpekbalığı yaklaşıyor; kan bürümüş gözleri dalgaların üstünde parlıyor ve hafifçe yan yattığında keskin dişlerle kaplı damağı görünüyor.

O sırada bir çığlık işitiliyor!.. Köpekbalığı duruyor ve suların derinliklerinde yok oluyor.

Kuşkusuz istemeden atılan o çığlık kime ait?

O sırada baştayfa, öfkeden bembeyaz kesilmiş halde ayağa kalkıyor.

“İlk konuşanı öldürürüm!” diyor.

Ve işine devam ediyor.

Sonuçta adam haklı!

Olta yeniden aşağı iniyor, fakat yarım saat süresince etrafta bir tane bile köpekbalığı belirmiyor ve aleti otuz beş metre dibe batırmak gerekiyor. Yine de o derinlikte sular bulanık görünüyor, bu bulanıklıksa köpekbalıklarının varlığına işaret.

Gerçekten de ip birdenbire şiddetli bir sarsıntıya uğruyor ve baştayfanın ellerinden kaçıyor, ama salın dikmelerine sağlamca tutturulmuş alet kurtulmuyor.

Bir köpekbalığı yemi ısıyor ve kendi kendine takılı kalıyor.

“Yardım edin çocuklar, yardım edin!” diye haykırıyor baştayfa.

Vakit kaybetmeden tüm yolcular ve tayfalar, hepimiz ipin üstüne atlıyoruz. Umut sayesinde gücümüz yerine geliyor, fakat bunun yeterli olacağı şüpheli, çünkü bu canavar şiddetle çırpınıyor. Hep beraber çekiyoruz. Yavaş yavaş denizin üst katmanları, köpekbalığının kuyruk ve göğsünün kuvvetli vuruşlarıyla çalkalanmaya başlıyor. Eğilince, kanlı dalgaların ortasında şiddetle sarsılan dev gövdeyi fark ediyorum.

“Ha gayret!” diye bağırıyor baştayfa. “Ha gayret!”

Hayvanın kafası nihayet yüzeye çıkıyor. Olta aralanmış çenesinden gırtlığının dibine kadar girmiş ve oraya takılmış, artık hiçbir sarsıntı onu kurtaramaz. Daoulas platform seviyesine varır varmaz işini bitirmek üzere baltasını kapıyor.

Tam o esnada bir çatırtı duyuluyor. Köpekbalığı baltanın sapını koparan çenesini şiddetle kapatıyor ve dalgaların arasında gözden kayboluyor.

Hayvanın kafası yüzeye çıkıyor.

Tüm göğüslerden umutsuzluk içeren bir inilti çıkıyor!

Baştayfa, Robert Kurtis ve Daoulas, artık oltaları ve onu imal edecek aletleri olmamasına rağmen yine de köpekbalıklarından birini yakalamayı deniyorlar. Ucu ilmekli halatlar atıyorlar, fakat kementler köpekbalıklarının yapışkan derisinde kayıyor. Baştayfa onları, bir diş darbesiyle kopması riskine rağmen çıplak bacağına salın dışına bırakarak üstümüze çekmeyi bile deniyor...

Bu nafile çabalar nihayet son buluyor ve herkes yerine dönüp bundan böyle hiçbir şeyin önleyemeyeceği ölümü bekliyor.

Ama oradan yeterince hızlı uzaklaşamadığımdan baştayfanın Robert Kurtis'e şöyle dediğini işitiyorum:

“Kaptan, kuramız hangi gün çekilecek?”

Robert Kurtis cevap vermiyor, ama soru soruluyor bir kere.

XLV

16 Ocak

Hepimiz yelkenlerin üstüne uzanmış haldeyiz. Öyle ki, oradan bir gemi geçse, mürettebatı ölümlerle kaplı bir enkaz gördüğünü zanneder.

Müthiş acı çekiyorum. Dudaklarım, dilim ve gırtlığımın içinde bulunduğu durumda yemek yiyebilir miyim? Sanmıyorum ve bu arada ben ve yoldaşlarım birbirimize vahşi bakışlar atıyoruz.

Bugün sıcaklık, hava fırtınalı olduğu için daha kuvvetli. Koca koca bulutlar yükseliyor, fakat bana, bu sal hariç her yere yağmur yağabilir gibi geliyor.

Yine de herkes büyük bir hevesle yükselen bulutlara bakıyor. Dudaklarımız onlara doğru uzanıyor. Bay Letourneur yalvaran ellerini acımasız gökyüzüne doğru kaldırıyor!

Uzaklarda fırtınayı haber veren bir gürleme var mı diye kulak kesiliyorum. Saat sabahın on biri. Bulutlar güneş ışınlarını kesiyor, ama zaten artık elektrik yüklüymüş gibi de durmuyorlar. Fırtınanın zincirlerinden boşanmayacağı belli, çünkü etraf sıradan bir renge bürünüyor ve gün doğarken havada net bir şekilde beliren çizgiler, grimsi bir bütün içinde eriyip gidiyor. Fırtına artık sadece sisten ibaret.

Ancak bu sisten yağmur falan çıkmaz, olsa olsa birkaç damla düşer, o kadar!

“Yağmur!” diye bağırıyor birden Daoulas.

Gerçekten de saldan sekiz yüz metre ötede gökyüzünden çizgiler dökülüyor. Yağmur yağıyor. Damlacıkların okyanusun yüzeyinde zıpladığını görüyorum. Serinleyen rüzgârla sürükleniyoruz. Yeter ki bulut başlarımızın üzerinden geçmeden tükenmesin!

Tanrı nihayet bize merhamet ediyor. Yağmur, fırtına bulutlarının serptiği gibi, iri damlalar halinde yağıyor. Ama sağanak fazla sürmeyecek ve mümkün olduğunca su toplamak lazım, çünkü zaten parlak bir ışık çizgisi ufukta bulutu alt kısmından tutuşturmaya başlıyor bile.

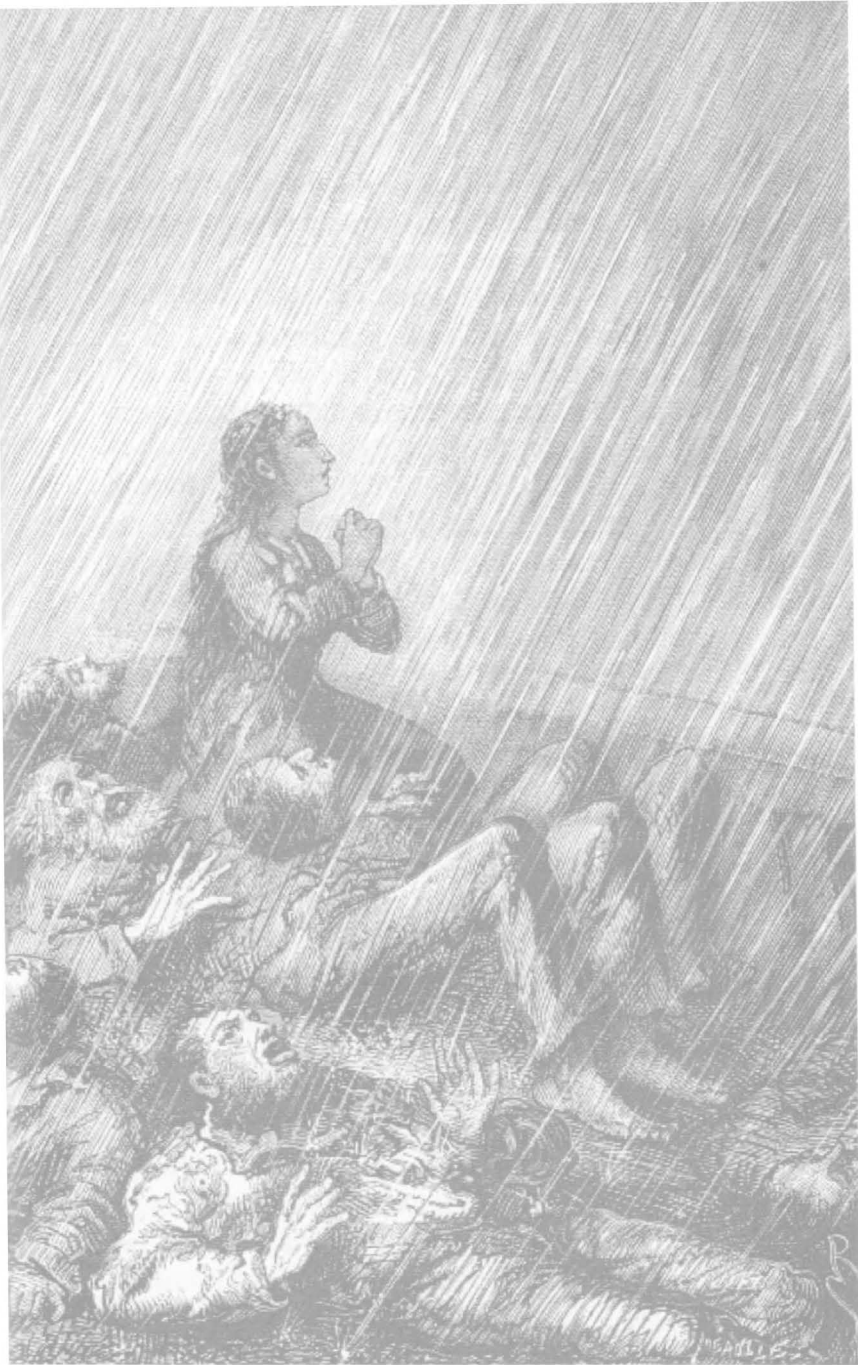
Robert Kurtis kırk varili mümkün olduğunca çok su toplayacak şekilde doğrultuyor ve yağmuru daha geniş bir yüzeyde toplamak için yelkenler yayılıyor.

Ağzımızı açık halde, sırtüstü uzanıyoruz. Su yüzümü ve dudaklarımı ıslatıyor, damlaların gırtlığımda kaydığını hissediyorum! Ah! Tasviri imkânsız bir zevk! İçime akan şey, hayat! Bu temasla boğazımın içi adeta yağlanıyor. Vücudumun derinlerine sızan bu canlandırıcı sudan içtikçe nefes alıyorum!

Yağmur yaklaşık yarım saat sürüyor, sonra neredeyse tükenmiş haldeki bulut boşlukta eriyip gidiyor.

Artık daha dik duruyoruz, evet, “daha dik!” El sıkışıyor, sohbet ediyoruz. Galiba kurtulduk! Merhametli Tanrı, bize onca zaman mahrum kaldığımız sudan daha da fazlasını taşıyan başka bulutlar da yollayacaktır!

Üstelik salın üzerine yağın bu su, yitip gitmeyecek. Varil ve yelkenlerde birikmiş halde duruyor, ama onu özenle muhafaza etmek, ancak damla damla dağıtmak gerekecek.

Ağzımız açık halde, sırtüstü uzanıyoruz.

Gerçekten de varil aşağı yukarı biri iki litre su toplamış. Yelkenlerin emdiğini de sıkarsak stokumuzu belli bir ölçüde arttırabiliriz.

Tayfalar tam yelkenlere atılmak üzerelerken Robert Kurtis tarafından durduruluyorlar.

“Bir saniye,” diyor. “Bu su içilebilir mi acaba?”

Ona bakıyorum. Yağmurdan başka bir şey olmayan bu su niye içilebilir olmasın ki?

Robert Kurtis teneke bir kupaya yelkenlerden birinin kıvrımlarındaki sudan biraz sıkıyor. Sonra onu tadıyor ve hemen döküyor. Buna çok şaşıyorum.

Ardından ben de suyu tadıyorum. Çok acı! Adeta deniz suyu!

Onca zamandan beri dalgaların etkisine maruz kalmış yelkenler, toplanan suya aşırı bir tuzluluk katmış. Bu telafisi imkânsız bir felaket! Ama mühim değil! Güvenimiz tam. Zaten varilde birkaç litre içilebilir su var! Hem sonra, yağmur da yağdı! Yine yağacaktır!

XLVI

17 Ocak

Susuzluğumuz bir an için yatışsa da, bunun doğal bir sonucu olarak açlığımız daha da şiddetli bastırmış durumda. Olta ve yem olmadan salın etrafında dört dönen köpekbalıklarından birini yakalamanın hiçbir yolu yok mu yani? Kızılderililerin inci yataklarında yaptıkları gibi denize atlayıp kendi evlerinde o canavarlara bıçakla saldırmak dışında yapılabilecek hiçbir şey yok, hayır. Robert Kurtis bu maceraya kalkışmayı bile düşündü. Onu tuttuk. Köpekbalıkları çok kalabalık ve bu, kendini hiçbir işe yaramayacak, kesin bir ölüme feda etmek olur.

O zaman, denize atlamak ya da metal bir nesne çiğnemek suretiyle susuzluğu aldatmak mümkün olsa da, açlık için aynı şeyin geçerli olmadığını ve bir besin maddesinin yerini hiçbir şeyin tutamayacağını idrak ediyorum. Zaten su her halükârda, yağmur gibi bir doğa olayı tarafından yaratılabilir. Yani su içmekten umudu tamamen kesmek gerekmesede, yemek yeme umudu kesinlikle yitirilebilir.

İşte sonunda bu noktaya vanyoruz! İtiraf etmek gerekir ki, yol arkadaşlarımdan bazıları birbirlerine aç gözlerle bakıyorlar. Düşüncelerimizin ne yöne kaydığını ve sefaletin tek bir tasayla yanıp tutuşan beyinleri hangi vahşete sürükleyebileceğini anla-
yın artık!

Bize yarım saatliğine yağmur getiren fırtına bulutları geçip gittiğinden beri, gökyüzü yeniden ber-

raklaşıyor. Rüzgâr bir süre sertleşiyor, fakat çok geçmeden yumuşuyor. Yelken, direğin yanında sarkıyor. Zaten artık rüzgârı bir motor gibi görmüyoruz. Sal nerede acaba? Akıntılar onu Atlantik'in hangi noktasına sürüklemiş olabilir? Kimse bunu söyleyemez, ayrıca kimsenin rüzgârın kuzey veya güneyden değil de doğudan esmesini umması da mümkün değil! Esen meltemden sadece tek bir şey istiyoruz: İçimizi serinletmesini, bizi perişan eden kuru havaya biraz nem katmasını ve ateş gibi yanan güneşin tepemizden aşağı döktüğü bu sıcaklığı hafifletmesini...

Akşam oluyor ve gece, son dördüne giren ayın yükseldiği vakte, yani gece yarısına kadar zifiri karanlık olacak. Biraz puslu olan takımyıldızlar, soğuk geceleri aydınlatan şu muhteşem parlıtlarını yaymıyor.

Normalde alacakaranlıkla beraber ikiye katlanan korkunç bir açlığın etkisiyle bir tür saçmalama haline geçerek, sancak tarafına yığılmış yelkenlerin üstüne uzanıyor ve serinliği solumak için dalgaların üzerine eğiliyorum.

Her zamanki yerlerinde yatan yoldaşların kaç uykuda ıstıraplarını unutuyor acaba? Belki de hiçbiri. Bana gelince, bomboş durumdaki beynim kâbusların kuşatması altında.

Bu arada beni uyku ile uyanıklık arası hastalıklı bir uyuklama ele geçiriyor. O bitkinlik halinde ne kadar süre kaldığımı söyleyemem. Tüm hatırladığım, bir an tuhaf bir heyecanın beni o durumdan çekip çıkardığı.

Düş görüp görmediğimi bilmiyorum, ama koku alma duyum önceden tanımadığı bir şey algılıyor. Bu, bir meltem kalıntısının zaman zaman bana ka-

dar getirdiği belli belirsiz bir yayılma. Burun deliklerim şişerek onu içine çekiyor. “Bu koku da ne?” diye haykırasım geliyor... Sanki içgüdülerim bana engel oluyor, insanın hafızasının derinlerinde yitip gitmiş bir sözcüğü ya da ismi araması gibi ben de bu kokunun peşine düşünüyorum.

Aradan biraz zaman geçiyor. İyice belirginleşen kokunun yoğunluğu içimde daha keskin arzulara sebep oluyor.

“İyi de, bu pişmiş et kokusu!” diyorum, unuttuğu şeyi ansızın hatırlayan bir adam gibi. Bir kez daha, iyice bir koklayarak duyularımın beni aldatmadığından emin oluyorum ve bu arada salın üstünde...

Dizlerimin üstüne kalkarak deyim yerindeyse havayı tekrar içime çekiyorum!.. Aynı koku gelip yine burun deliklerime çarpıyor. Demek ki bu kokuyu yaratan nesnenin rüzgârı altındayım ve dolayısıyla, o şey her neyse, salın önünde bulunuyor.

Yerimden ayrılıp hayvan gibi sürünerek, gözlerimle değil ama burnumla arayıp tarayarak, bir kedi gibi ihtiyatlı adımlarla serenlerin arasındaki yelkenlerin altına süzülüyorum ve yoldaşlarımın dikkatini kesinlikle çekmek istemeden ilerliyorum.

Birkaç dakika boyunca, tıpkı bir av köpeği gibi, koklama duyumun kılavuzluğunda her köşeyi böyle sürünerek geçiyorum. Bazen izi kaybediyorum, ya hedeften uzaklaşıyorum ya da esen meltem duruyor. Bazen de koku bana yeni bir yoğunlukla geliyor. Sonunda o izi yakalıyor, takip ediyor ve dosdoğru o nesneye gittiğimi hissediyorum!

O sırada salın önündeki sancak köşesine erişiyorum ve kokunun bir parça fümelenmiş domuz

yağından geldiğini anlıyorum. Yanılmıyorum. Dili-
min bütün tat alma pütürleri iştahla kabarıyor!

O zaman kalın bir yelken kıvrımının altına sokul-
mam gerekiyor. Kimse beni görmüyor, duymuyor.
Dizlerimin ve dirseklerimin üzerinde kayıyorum.
Kolumu uzatıyorum. Elim kâğıt parçasına sarılı bir
nesne yakalıyor. Onu hızla kendime çekip o an ufuk-
tan fışkıran ay ışığında ne olduğuna bakıyorum.

Ay ışığında ne olduğuna bakıyorum.

Gördüğüm şey, bir hayal değil. Elimde en fazla yüz elli gram kadar olan, ama çektiğim azabı bütün bir gün boyunca bastırmaya yetecek kadar bir domuz yağı parçası var! Onu ağzıma götürüyorum...

Bir el benimkini yakalıyor. Kükrememek için kendimi zor tutarak o tarafa dönüyorum. Şef garson Hobbart bu. Hobbart'taki tuhaf haller, sağlığının her-kese göre nispeten daha iyi kalışı, ikiyüzlü sızlanmaları... Hepsi açıklığa kavuşuyor: Kaza anında biraz erzak kurtarabilmiş, bir kenara ayırmış ve biz açlıktan ölürken kendisini beslemiş! Ah! Aşağılık herif!

Ama hayır! Hobbart akıllıca davranmış. Onun temkinli ve kurnaz bir adam olduğunu düşünüyorum. Kimsenin haberi olmadan biraz yiyecek muhafaza ettiyse, bu onun için daha iyi... benim için de öyle.

Ancak Hobbart meseleyi öyle görmüyor. Elimi yakalayıp domuz yağı parçasını geri almaya çalışıyor, ama konuşmadan; arkadaşlarının dikkatini çekmek istemiyor.

Susmak benim de işime geliyor. Diğerlerinin avımı gasp etmemeleri gerek! Dolayısıyla sessiz, ama büyük bir öfkeyle mücadele ediyorum. Hobbart'ın dişlerinin arasından "Son parçam! Son lokmam!" dediğini işitiyorum.

Son lokmasıymış! O ne pahasına olursa olsun benim olmalı, onu istiyorum, benim olacak! Düşmanımın boğazına yapışıyorum. Ellerimin altında hırıldıyor ve çok geçmeden hareketsiz kalıyor!

Ve Hobbart'ı yere devrilmiş halde tutarak, domuz yağı parçasını dişlerim arasında öğütüyorum...

Sonra zavallıyı bırakıp yeniden sürünüyor ve geri gelip arkadaki yerimi alıyorum.

Kimse beni görmedi. Yedim!

XLVII

18 Ocak

Günün doğmasını benzersiz bir kaygıyla bekliyorum! Hobbart ne diyecek? Beni ihbar etme hakkı var gibi geliyor bana! Hayır! Bu çok saçma. Ne olup bittiğini anlatırsam, biz açlıktan ölürken Hobbart'ın nasıl yaşadığını, bizden habersiz nasıl da beslendiğini söylersem, yoldaşları onu katlederler.

Her neyse! Keşke gün bir an önce doğsa. O domuz yağı parçası çok ufak, hatta bir lokma, o talihsizin deyimiyle "son lokma" olsa da, açlığımı bir an için bastırdı. En azından artık bu yüzden acı çekmiyorum, ayrıca kalbimin derinliklerinden geleni söylemem gerekirse, o sefil kalıntıyı yoldaşlarımla paylaşmadığım için vicdan azabı çekiyor gibiyim. Miss Herbey'yi, André ve babasını düşünmeliydim... Oysa yalnız kendimi düşündüm!

Bu arada ay ufukta beliriyor ve çok geçmeden sabahın ilk beyaz ışıkları onu izliyor. Güneş çabucak doğacak, çünkü ne seher vakti ne de alacakaranlığı tanıyan şu alçak enlemlerdeyiz.

Gece gözümü bile kırpmadım. Güneşin ilk ışıklarıyla birlikte, direğin orta yerinde sallanan biçimsiz bir yığın görüyorum.

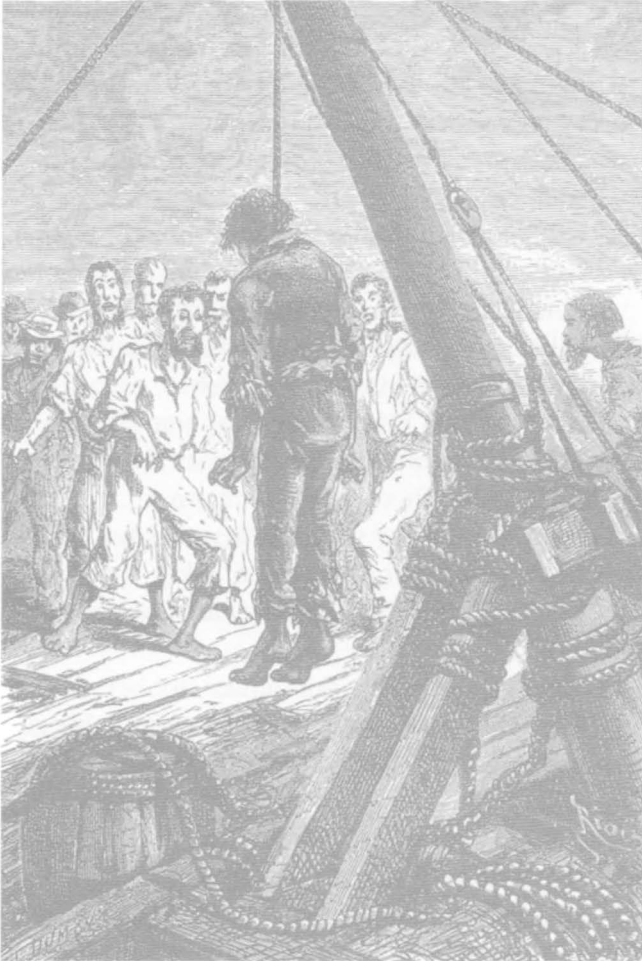
O da ne acaba? Henüz ne olduğunu seçemiyorum ve yelkenlerden oluşan yığının üzerinde uzanmış halde kalıyorum.

Fakat güneşin ilk ışınları sonunda denize kayıyor ve biraz sonra bir ipin ucunda sallanarak

salın hareketlerine ayak uyduran bir vücut fark ediyorum.

Dayanılmaz bir önsezi beni o yana doğru itiyor ve direğin dibine varıyorum...

Bu gövde, asılmış birine ait: şef garson Habbart! Zavallıyı intihara sürükleyen benim, evet, benim!

Bu gövde, asılmış birine ait.

Ağzımdan bir dehşet çılgılığı kaçıyor. Yol arkadaşlarım doğrulup cesedi görüyor ve ona doğru atılıyorlar... Ama içinde hâlâ bir hayat kıvılcımı kalıp kalmadığını öğrenmek için değil.. Zaten Hobbart gerçekten de ölmüş ve cesedi de çoktan soğumuş.

Ansızın ip kopuyor. Baştayfa, Daoulas, Jynxtrop, Falsten ve ötekiler orada, cesedin üstüne eğiliyorlar...

Hayır! Bakmıyorum! Bunu görmek istemiyorum! O korkunç yemeğe katılmıyorum! Ne Miss Herbey, ne André ne de babası ıstıraplarını hafifletmek için bu bedeli ödemek istiyor!

Robert Kurtis'i bilmiyorum... Kendisine sormaya cüret edemem.

Öbürlerine; baştayfa, Daoulas, Falsten ve tayfa-lara gelince, ah... insan nasıl da yırtıcı bir hayvana dönüşüyor... Tüyler ürpertici bir şey!

Letourneurler, Miss Herbey ve ben, çadının altına saklanıyoruz, hiçbir şey görmek istemiyoruz! Duyduklarımız bile fazla geliyor zaten!

André Letourneur yamyamların üstüne atlayıp o korkunç kalıntıları ellerinden çekip almak istiyor! Onu durdurmak için mücadele etmek zorunda kalıyorum.

Halbuki bu o talihsizlerin hakkı! Hobbart ölmüştü! Onlar öldürmemişlerdi! Ve baştayfanın bir gün demiş olduğu gibi: "Bir ölüyü yemek, canlı yemekten iyidir!"

Bu sahnenin salı kana bulayacak iğrenç bir dramın girişi olmadığını kim bilebilir!

Aklımdan geçen ne varsa André Letourneur'le paylaşıyorum, yine de ondaki tepelere çıkan dehşet hissini dağıtamıyorum!

Bununla beraber, şunu unutmamak gerek: Açlıktan ölüyoruz ve belki de böylece yoldaşlarımızdan sekizi bu korkunç ölümden kaçabilecek!

Hobart, gizlediği erzak sayesinde, içimizdeki en sağlıklı kişiydi. Hiçbir hastalık dokularına zarar vermemişti. Yaşamı, ani bir darbeyle, kendisi sapasağlam bir haldeyken son bulmuştu!..

İyi ama neden zihnim korkunç düşüncelere kapılıyor? O yamyamlar artık bende dehşetten çok istek mi uyandırıyor yoksa?

O esnada içlerinden biri sesini yükseltiyor. Bu, marangoz Daoulas.

Tuzunu ayırmak için deniz suyunu güneşte buharlaştırmaktan bahsediyor.

“Geri kalanını da tuzlarsız,” diyor.

“Tamam,” diye cevap veriyor baştayfa.

Hepsi bu kadar. Kuşkusuz marangozun önerisi kabul görüyor, çünkü artık hiçbir şey işitmiyorum. Sala derin bir sessizlik yerleşiyor. Bundan, yol arkadaşlarımdan uyudukları sonucunu çıkıyorum.

Artık açlık çekmiyorlar.

XLVIII

19 Ocak

19 Ocak günü gökyüzü yine aynı, sıcaklık da öyle. Gece, havanın durumunda hiçbir değişiklik getirmeden geliyor. Birkaç saat dahi uyuyamıyorum.

Sabaha doğru, salda aniden yükselen öfkeli haykışlar duyuyorum.

Benimle çadırın altında bulunan Leutourneur'ler ve Miss Herbey de doğruluyor. Yelken bezini aralayıp olan bitene bakıyorum.

Baştayfa, Daoulas ve diğer tayfalar müthiş kızgınlar. Arkada oturan Robert Kurtis ayağa kalkıyor ve öfkelerini kışkırtan şeyi öğrenerek onları sakinleştirmeyi deniyor.

"Hayır! Hayır! Bunu kimin yaptığını öğreneceğiz!" diyor Daoulas, etrafına vahşi bir bakış atarak.

"Evet!" diye devam ediyor baştayfa. "Burada bir hırsız var, çünkü elimizde kalanlar ortadan kayboldu!"

"Ben yapmadım!" "Ben de!" diye yanıtlıyorlar tayfalar peş peşe.

Ve zavallıların yelkenleri kaldırıp serenlerin yerini değiştirerek her köşeyi arayıp taradıklarını görüyorum. Araştırmaların sonuçsuz kalışını izlemek hiddetlerini arttırıyor.

Baştayfa yanıma geliyor.

"Hırsız tanıyor olmalısınız, değil mi?" diyor.

"Neden bahsettiğinizi bilmiyorum," diye cevap veriyorum.

Daoulas ve birkaç tayfa daha yanıma yaklaşıyorlar.

“Bütün salı iyice aradık,” diyor Daoulas, “geriye bir tek bu çadır kaldı...”

“Bakalım!”

“Hayır! Açlıktan ölenleri rahat bırakın!”

“Bay Kazallon,” diyor baştayfa kendine hâkim olmaya çalışan bir halde, “sizi suçlamıyoruz... İçinizden biri dün istemediği payını şimdi almak isterse, bu onun hakkı. Ama hepsi ortadan kayboldu, anlıyor musunuz, hepsi!”

“Çadırı arayalım!” diye haykırıyor Sandon.

Tayfalar ilerliyorlar. Öfkenin kör ettiği bu zavallılara direnemiyorum. Korkunç bir telaşa kapılıyorum. Yoksa Bay Letourneur, kendi değil ama oğlu için işi ona el koymaya kadar götürmüş olabilir mi?.. Öyle yaptıysa, bu kızgın kalabalık onu parçalar!

Robert Kurtis’e bizi korumasını isteyen gözlerle bakıyorum. Kaptan gelip yanımda duruyor. İki eli de ceplerinde, silahlı olduklarını tahmin ediyorum.

Bu arada, baştayfanın buyurduğu üzerine, Miss Herbey ve Letourneurler, en ufak köşesine kadar, neyse ki boşa yere, aranıp taranan çadırdan ayrılmak mecburiyetinde kalıyorlar.

Hobart’ın kalıntıları yok olduğuna göre, denize atıldığı aşikâr.

Baştayfa, marangoz ve tayfalar müthiş bir ümitsizlik içindeler.

Bunu kim yapmış olabilir? Miss Herbey’ye ve Bay Letourneur’e bakıyorum. Bakışları bunu onların yapmadığını söylüyor.

Gözlerim bir anlığına başını çeviren André’ye takılıyor.

Bahtsız genç adama! Acaba o mu? Ve eğer oysa, yaptığı şeyin neye yol açtığının farkında mı?

XLIX

20 - 22 Ocak

İlerleyen günlerde, 18 Ocaktaki o korkunç yemeği paylaşanlar, beslenip susuzluklarını giderdikten sonra biraz rahatsızlandılar.

Ancak Miss Herbey, André Letourneur, babası ve benim ne hissettiğimizi betimlemek ne mümkün! O kalıntıların yok olmasına üzülmemiz gerekmez mi? Aramızdan biri can verirse, direnebilir miyiz?..

Baştayfa, Daoulas ve diğerleri çok geçmeden yine acıkıyorlar ve bize çılgın gözlerle bakıyorlar. Onlar için ellerinin altındaki birer av mıyız?

Aslında en mustarip olduğumuz şey açlık değil, susuzluk. Evet! Birkaç damla su ve birkaç peksimet kırıntısı arasında kalsak hiçbirimiz tereddüt etmeyiz! Bizimle aynı şartlar altında bulunan kazazedeler bunu hep söylemiştir ve bu, doğrudur da. Açlıktan çok susuzluktan acı çekilir, daha çabuk da ölünür.

Ve tüyler ürpertici bir başka işkenceyse, göze tatlı suya pek benzer görünen şu deniz suyunun etrafımızdaki varlığı! Defalarca ondan birkaç damla içmeyi denedim, ama bende başa çıkılmaz mide bulantılarına ve öncekinden daha yaman bir susuzluğa yol açtı.

Ah! Bu kadan fazla! Gemiye terk edeli kırk iki gün oldu! Artık kim kendini kandırabilir? Birbirimi-

zin peşi sıra, ölümlerin en beteriyle can vermeye mahkûm değil miyiz?..

Beynimin çevresinde bir tür sis bulutunun yoğunlaştığını hissediyorum. Sanki bir hezeyan beni ele geçirecek. Uçup giden aklıma mukayyet olmak için mücadele ediyorum. Bu hezeyan beni dehşete düşürüyor! Nereye götürecektir acaba? Aklımı başıma toplamak için yeterince kuvvetli olacak mıyım?..

Yeniden kendime geliyorum, kaç saat sonra bilmiyorum. Alnım deniz suyuna batırılmış bezlerle kaplı. Miss Herbey'nin özenli bakımına rağmen, yaşayacak az vaktim kaldığını hissediyorum!

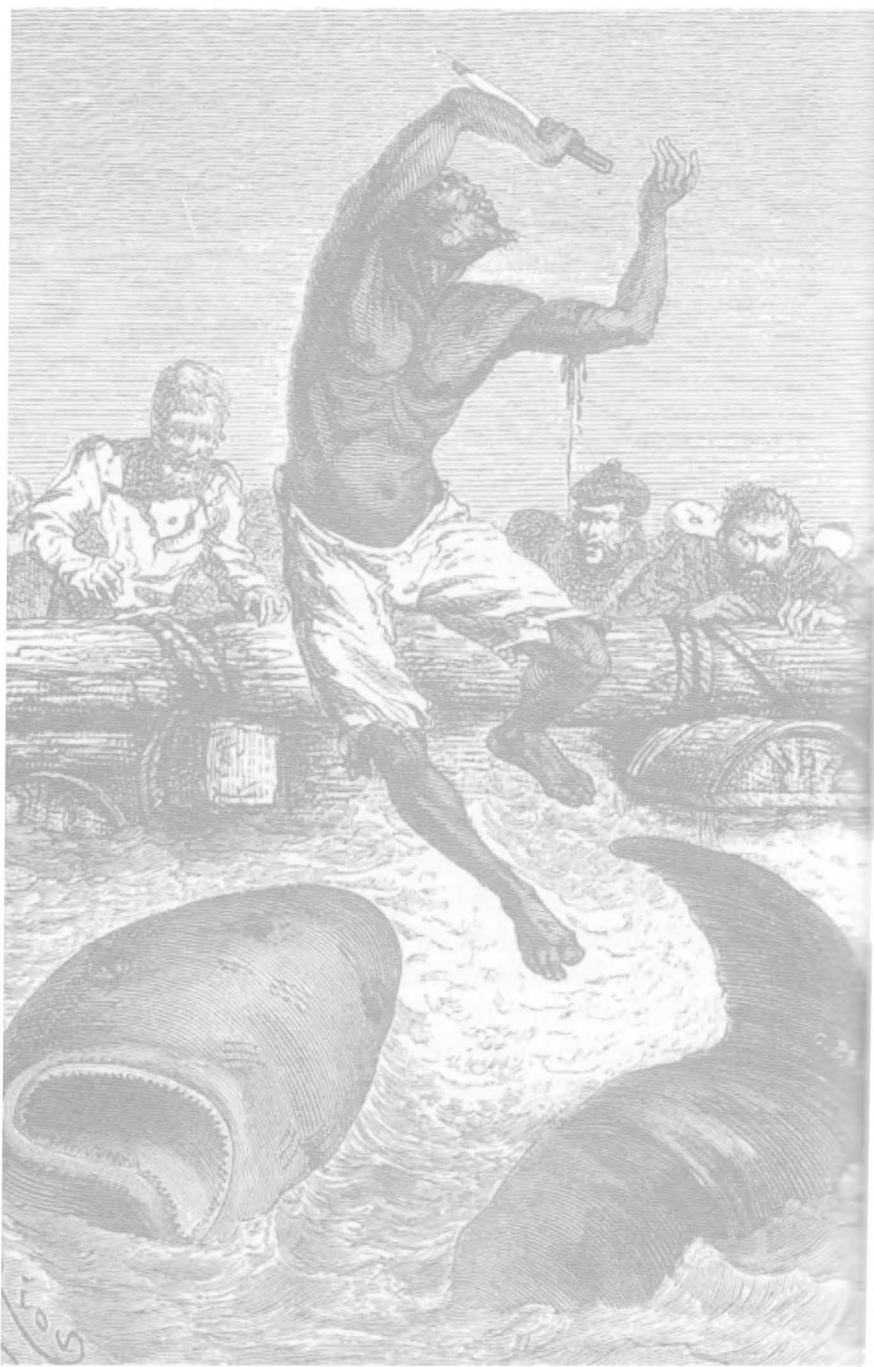
Bugün, ayın 22'sinde, berbat bir sahne yaşıyor. Ani ve şiddetli bir delilik nöbetine yakalanan zenci Jynxtrop çılgınlık atarak salda dolanıp duruyor. Robert Kurtis onu tutmak istiyor, fakat boşuna! Bizi parçalayıp yemek için üstümüze atlıyor! O vahşi hayvanın saldırılarına karşı kendimizi savunmamız gerekiyor. Jynxtrop bir kaldıraç kapıyor. Darbelerinden sakınmak zor.

Ama aniden, sadece bir çılgınlıkla açıklanabilecek türden bir değişimle, öfkesi kendine dönüyor. Diş ve tırnaklarıyla her tarafını parçalayıp kanını yüzümüze serpererek bağınıyor, "İçin! İçin!"

Birkaç dakika boyunca etrafta böyle koşturuyor. "İçin! İçin!" diye bağırmaı sürdürerek salın ön tarafına yöneliyor.

Ardından suya atlıyor ve bedeninin denize düştüğünü duyuyorum.

Baştayfa, Falsten ve Daoulas adamı geri çekmek için salın önüne atılıyor, fakat ortasında canavar köpekbalıklarının çırpındığı geniş ve kırmızı bir daireden başka bir şey görmüyorlar!

Ardından suya atılıyor ve bedeni denize düşüyor.

L

22 - 23 Ocak

Salda artık sadece on bir kişiyiz. Halihazırda her gün yeni bir kurban çıkmaması gözüme imkânsız görünüyor. Bu dramın sonu, nasıl olacaksa olsun, yaklaşıyor. Sekiz güne kadar karaya varılabilir veya bir gemi kazazedeleri kurtarabilir. Aksi takdirde, Chancellor'ın sağ kalan son yolcusu olmayacak.

23 Ocakta gökyüzünün görünüşü değişiyor. Esen meltem bir hayli serinliyor. Gece kuzeydoğuya dönen rüzgâr salın yelkenlerini şişiriyor. Epey belirgin bir dümen suyu çizgisi, salın usulca ilerlediğini gösteriyor. Kaptan bu seyri saatte üç mil olarak değerlendiriyor.

Robert Kurtis ve mühendis Falsten, şüphesiz içimizdeki en sağlıklı kişiler. Aşırı zayıf olsalar da, bu yoksunluklara şaşırtıcı bir şekilde dayanıyorlar. Zavallı Miss Herbey'nin ne denli eriyip bittiğini tasvir edemem. Artık sadece bir ruhtan ibaret, ama hâlâ cesur bir ruh bu ve tüm hayatı, olağanüstü bir şekilde parlayan gözlerine sığınmışa benziyor. Karada değil de gökte yaşıyor!

Son derece güçlü, ancak şimdi tamamen bitkin bir adam olan baştayfa ise tanınmaz bir halde. Baş göğsüne düşmüş; uzun ve kemikli elleri, yıpranmış pantolonundan dışarı çıkan sivri dizkapaklarının üstünde, salın bir köşesinde, gözlerini asla kaldırmaksızın, hep aynı pozisyonda oturuyor. Miss

Herbey'nin aksine o sadece vücuduyla yaşıyor ve öyle hareketsiz duruyor ki, bazen yaşamayı bıraktığını farz ediyorum.

Salda ne bir konuşma ne bir inilti işitiliyor. Mutlak bir sessizlik hâkim. Günde on sözcük edilmiyor. Zaten dilimizin, şiş ve sertleşmiş dudaklarımızın telaffuz edebileceği birkaç sözcük de kesinlikle anlaşılmaz olacaktır. Sal artık yalnızca, insani hiçbir yanı kalmayan, kanı çekilmiş, beti benzi atmış hayaletler taşıyor!

LI

24 Ocak

Neredeyiz? Sal, Atlantik'in hangi kısmına sürüklenmiş olabilir? Robert Kurtis'e bunu iki kez soruyorum, kendisi bana ancak muğlak cevaplar verebiliyor. Yene de, akıntıların ve rüzgârların yönünü devamlı not ettiğinden, batıya, yani kara tarafına sürüklenmiş olmamız gerektiğini düşünüyor.

Bugün meltem tamamıyla kesiliyor. Bununla birlikte, denizin yüzeyinde, batıdaki sularda meydana gelen türden bir çalkantıyı belli eden, geniş bir dalgalanma mevcut. Bir fırtına kuşkusuz Atlantik'in o bölümünü altüst edebilir. Sal çok yorgun. Robert Kurtis, Falsten ve marangoz kalan güçlerini, salın dağılma tehdidi karşısındaki kısımlarını sağlamlaştırmakta kullanıyorlar.

Ne diye zahmet ediyorlar ki? Bıraksınlar, tah-talar dağılırsa dağılsın. Okyanus bizi yutsun! Sefil hayatımız için onunla savaştığımız yeter!

Çektiğimiz eziyet insanın katlanabileceği en yüksek düzeye erişmiş durumda. Daha öteye gitmesi imkânsız! Hava sıcaklığı dayanılır gibi değil. Gökten üstümüze erimiş kurşun yağıyor sanki. Yırtık pırtık giysilerimiz ter içinde ve bu terleme hali, susuzluğumuzu daha da artırıyor. Hayır, hissettiğim şeyi betimleyemem! İnsanüstü acıların ifadesi söz konusu olduğunda, kelimeler kifayetsiz kalıyor!

Ara sıra başvurduğumuz yegâne serinleme yönteminin artık oluru yok. Aramızdan hiç kimse yüzmeyi aklından bile geçiremez, çünkü Jynxtrop'un ölümünden beri, sürüler halinde gelen köpekbalıkları salı kuşatmış durumda.

Bugün deniz suyunu buharlaştırmak suretiyle biraz içilebilir su sağlamayı deniyorum, fakat tüm sabrıma rağmen ancak bir bez parçasını ıslatmayı başarıyorum. Zaten çok kullanılmaktan fena halde yıpranmış ibrik de ateşe dayanamıyor, eriyip gidiyor ve ben de bu işi bırakmak zorunda kalıyorum.

Mühendis Falsten artık neredeyse perişan halde, bizden ancak birkaç gün daha fazla yaşar. Kafamı kaldırdığımda onu görmüyorum bile. Yelkenlerin altında yatıyor mu, yoksa öldü mü? Yalnızca enerjik Kaptan Kurtis önde, ayakta duruyor. Ona bakıyorum! Bana kalırsa bu adam... hâlâ umut ediyor.

Arka tarafa uzanacağım. Ölümü orada bekleyeceğim. Ne kadar erken gelirse o kadar iyi.

Kaç saat geçiyor kim bilir, umursamıyorum...

Ansızın kulağıma kahkaha sesleri geliyor. İçimizden biri delirdi herhalde!

Kahkahalar katlanarak büyüyor. Başımı kaldırmıyorum. Mühim değil. Yine de edilen birkaç abuk sabuk laf, bana kadar geliyor.

"Çayır, bir çayır! Yeşil ağaçlar! Ağaçların altında bir taverna! Çabuk! Çabuk! Şarap, cin, damlası bir kuruşa su! Parasını öderim! Altınım var! Altınım var!"

Zavallı sanrı kurbanı! Şu an bankadaki tüm altınını getirsen bir damla su etmez.

Hezeyana kapılan tayfa Flaypol haykırıyor, "Kara! Kara karşıda!"

Bu sözcük bir ölüyü bile heyecanlandırır! Acı verici bir gayret sarf edip doğruluyorum. Ortada kara filan yok! Flaypol ortada gezinip gülüyor. Şarkı söylüyor, hayali bir kıyıya doğru işaretler yapıyor! Duyma, görme ve tat alma duyularının körel-diği ortada, ama tamamen beyinsel bir olgu içine düştüğü vehameti tamamlıyor. Bir yandan da, var olmayan dostlarıyla konuşuyor. Onları Cardiff'teki tavernasına, Georges'un Silahları adlı mekâna sürüklüyor. Orada cin, viski, su... özellikle de su, insanı sarhoş eden su ikram ediliyor! Yerde yatan bedenlerin üstünden yürüyor, her adımda sendiliyor, düşüp kalkıyor, çakır keyif bir sesle şarkı söylüyor. Sarhoşluğun son aşamasına varmış gibi. Deliliğin etkisi altında, artık ıstırap çekmiyor ve susuzluğu da yatışıyor! Ah! Keşke ben de onun gibi sanrılara kapılsam!

Zavallı adamın sonu zenci Jynxtrop'un ki gibi mi olacak, dalgalara mı atlayacak?

Daoulas, Falsten ve baştayfa da bunu düşünmüş olmalılar, çünkü eğer "bir çıkarları yoksa" Flaypol'ün kendini öldürmesine izin vermezler! O yüzden ayağa kalkarak onu izliyor, gözlüyorlar! Flaypol denize atlamak isterse, bu sefer onun için köpekbalıklarıyla savaşır!

Böyle olmamalıydı. Flaypol sanrıları sırasında, sahiden de sarhoşluğun en üst mertebesine varıyor. Hezeyanı sırasında ikram dilen içkilerden sarhoş olmuş gibi, kütük gibi yere yığılıp ağır bir uykuya dalıyor.

LII

25 Ocak

Ocağın 24'ünü 25'ine bağlayan gece, sisli ve bu yüzden de artık hangi doğa olayı sebebiyle hayal edilebilecek en sıcak gecelerden biri. Bu sis, insanı bunaltıyor. Sanki tek bir kıvılcım, bazı patlayıcı maddeler gibi, her yeri yakmaya yetecek. Sal sadece olduğu yerde durmakla kalmıyor, hiçbir şekilde hareket etmiyor. Bazen kendi kendime hâlâ denizin üstünde yüzüp yüzmediğini soruyorum.

O gece salda kaç kişi olduğumuzu hesaplama-ya çalışıyorum. Galiba hâlâ on bir kişiyiz, fakat bu hesabı yapmak için gereken düşünceleri zar zor toparlıyorum. Kâh on kâh on iki sayısını buluyorum. Jynxtrop'un ölümünden beri on bir kişi olmalıyız. Yarın on kişi kalır, ben ölürüm.

Aslında artık acılarımın son bulmakta olduğunu hissediyorum, çünkü bütün hayatım gözümün önünden geçiyor. Memleketim, dostları, ailem, onları hayalimde son bir kez daha görüyorum!

İçine daldığım hastalıklı uyuklamaya uyku derseniz, sabaha doğru uyanıyorum. Tanrı beni affetsin, ama bu durumdan ciddi ciddi kurtulmak istiyorum! Bu fikir hiç aklımdan çıkmıyor. Kendi kendime, tüm bu mutsuzlukların istediğim zaman biteceğini söylemekten adeta bir tür zevk alıyorum.

Kararımı Robert Kurtis'e bildirip onunla eşi görüşmemiş bir sükûnet içinde konuşuyorum. Kapitan onaylayıcı bir işaret yapmakla yetiniyor.

“Benim için,” diyor sonra, “kendimi öldürmek mümkün değil. Görevimi yüzüstü bırakmak olur bu. Eğer ölüm beni diğerlerinden önce almazsa, bu salın üstünde yaşayan son kişi olana dek kalırım!”

Sis devam ediyor. Grimsi bir havanın ortasında yüzüyoruz. Artık suyun yüzeyini bile görmüyoruz. Sis okyanustan yoğun bir bulut gibi yükseliyor, fakat pek yakında tüm bu buğuyu emecek, yakıcı bir güneşin parıltısı hissediliyor.

Saat yediye doğru, başımın üstünde kuş çığlıkları duyar gibi oluyorum. Hâlâ ayakta duran Robert Kurtis büyük bir dikkatle bu seslere kulak kesiliyor. Kuşların feryatları üç çığlıkta bir tekrarlanıyor.

Üçüncü tekrarın ardından kaptana yaklaşıp boğuk sesli mırıltılarını işitiyorum:

“Kuşlar!.. İyi de o zaman... kara yakın demektir!..”

Robert Kurtis hâlâ bir yerlerde karanın olduğuna inanıyor mu yani? Ben inanmıyorum! Etrafta ne bir kıta ne de bir ada var. Yerküre, oluşumunun ikinci evresindeki gibi sıvı bir küreden ibaret artık!

Yine de şu sis bir an önce kalksın istiyorum, karayı göreceğimi düşündüğümünden değil, ama bu imkânsız umuda dair saçma düşünce aklımdan bir türlü çıkmıyor ve ondan kurtulmak için sabırsızlanıyorum.

Sis ancak saat on bire doğru dağılmaya başlıyor. Yoğun dumanlar, dalgaların yüzeyinde yuvarlanırken üstümüzde açılan aralıklarından hayal meyal gökyüzünün mavisini fark ediyorum. Güneşin parlak ışıkları sisi delerek bizi akkor haline gelmiş metal oklar gibi ısıyor. Ancak bu buhar yoğunlaşması, çok yükseklerde oluşuyor, bu yüzden hâlâ ufku gözleyemiyorum.

Güneşin parlak ışıkları sisi deliyor.

Yarım saat boyunca etrafımızı bu buhar girdapları sanyor ve dağılmakta zorlanıyor, çünkü hiç rüzgâr esmiyor.

Robert Kurtis, platformun kenarına dayanmış, o yoğun sis perdesini delmeye çalışıyor.

Sonunda güneş tüm kızgınlığıyla okyanusun yüzeyini temizliyor, sis geri çekiliyor, ışık daha geniş bir alana yayılıyor ve ufuk görünüyor...

Ufuk altı haftadır hep olduğu gibi, üzerinde gökyüzü ve suyun birbirine karıştığı devamlı ve yuvarlak bir hattan ibaret!

Robert Kurtis etrafına bakındıktan sonra tek kelime etmiyor. Ah! Onun için tüm kalbimle üzüldüyorum, çünkü hepimizin içinde istediğı zaman bu işe son verme hakkı olmayan yegâne kişi o. Ben yarın öleceğim ve o zamana kadar beni almazsa ölümün önüne geçeceğim. Yol arkadaşlarıma gelince, hâlâ yaşayıp yaşamadıklarını bilmiyorum, ama bana öyle geliyor ki, onları görmeyeli günler oldu.

Gece çöküyor. Tek bir an bile uyuyamıyorum. Saat ikiye doğru, susuzluk bana öyle acı veriyor ki, çığlıklarımı tutamıyorum. Ne yani? Ölmeden önce göğsümü yakan şu ateşi dindirmenin hazzına varamayacak mıyım?

Bunu yapacağım! Başkalarınıninki değilse de kendi kanımı içeceğim! Bunun hiçbir işime yaramayacağını biliyorum, ama en azından çektiğim acıyı kandırmış olacağım!

Bu düşünce aklımdan geçer geçmez harekete geçiyorum. Çakımı açmayı başanyorum. Kolum çıplak. Hızlı bir hareketle damarlarımdan birini kesiyorum. Kan ancak damla damla çıkıyor ve yaşam kaynağımın susuzluğunu gideriyor! O kan içimi rahatlatıyor, tüyler ürpertici acılarımı bir an için dindiriyor; ancak sonra duruyor, akacak gücü yok artık!

Yarın olması ne uzun sürüyor!

Şafakla birlikte ufukta yine yoğun bir sis toplanıyor ve salı çevreleyen çember daralıyor. Bu sis kazandan çıkan buhar kadar yakıcı.

Bugün, son günüm.

Ölmeden önce, bir dostun elini sıkmaktan memnun olurum. Robert Kurtis orada, yakınlar-
da. Onun yanına kadar sürünüp elini tutuyorum.
Beni anlıyor, bunun bir veda olduğunu biliyor ve
son bir ümit düşüncesiyle bana engel olmak istiyor
gibi duruyor! Bunun bir yararı yok.

Letourneurler ve Miss Herbey'yi de tekrar gör-
mek isterdim... Buna cesaret edemiyorum! Genç
kız karanımı gözlerimden okur! Tanrı'dan, beklen-
mesi gereken öbür dünyadan bahseder! Artık bek-
leyecek gücüm yok... Tanrı beni affetsin!

Salın arka tarafına geri dönüyorum ve uzun
gayretlerden sonra, direğin yanında ayağa kalkma-
yı beceriyorum. Son bir kez o acımasız denize, yer
değiştirmeyen ufka göz atıyorum! Bir kara parçası
görünecek, dalgaların üzerinde aklımın bana oy-
nadığı bir oyun sanacağım bir yelken yükselecek!..
Fakat denizin üstü bomboş!

Saat sabahın onu. Bu işe bir son vermenin vakti
geldi. Açlığın kasılmaları, susuzluğun iğneleri canı-
mı yepyeni bir şiddetle acıtıyor. İçimdeki konuşma
içgüdüğü ölüyor. Birkaç saniye içinde ıstırabım son
bulacak!.. Tanrı merhamet etsin!

O esnada bir ses yükseliyor. Daoulas'ın sesini
tanıyorum.

Marangoz, Kurtis'in yanında.

"Kaptan," diyor, "Kura çekelim."

Tam denize atlamak üzereyken, duruyorum.
Niye? Cevabı bilmiyorum, ama salın arkasına geri
dönüyorum.

LIII

26 Ocak

Teklif yapılmıştı. Bu teklifi herkes duydu, herkes anladı. Birkaç gündür bu, kimsenin dile getirmeye cüret edemediği, akıldan çıkmayan bir fikir haline gelmişti.

Kura çekilecek.

Kurada çıkan kişiden herkes payını alacak.

Pekâlâ, öyle olsun! Ben çekilirim, şikâyet etmem.

Galiba Miss Herbey lehine bir istisna öneriliyor ve bu teklifi André Letourneur yapıyor. Ama tayfalar arasında bir öfke homurtusu dolaşıyor. Salda on bir kişiyiz, demek ki her birimizin bire karşı on şansı var ve önerilen istisna, bu oranı değiştirir. Miss Herbey de herkesi bekleyen sona katlanmak zorudna.

O sırada saat sabahın on buçuğu oluyor. Daoulas'ın önerisinin yüreklendirdiği baştayfa, kuranın derhal çekilmesi için ısrar ediyor. Haklı. Zaten hiçbirimizin hayattan bir beklentisi yok. Belirlenecek kişi, ölümle yoldaşlarından sadece birkaç gün, belki de birkaç saat önce tanışacak, hepsi bu. Herkes bunun farkında ve kimse ölmekten korkmuyor. Ancak bir iki gün de olsa bu açlıktan dolayı ıstırap çekmemek, susuzluk hissetmemek, işte herkesin istediği ve gerçekleşecek olan bu.

Nasıl oldu da hepimizin ismi bir şapkanın içine girdi, onu söyleyemem. Onları defterinden kopar-

dığı bir sayfaya yazan, Falsten'dan başkası değildir herhalde.

On bir isim de orada. Çekilen son adın kurbanı belirlemesi üzerine herhangi bir tartışma çıkmadan anlaşmaya varılıyor.

Peki, çekilişi kim yapacak? Bu konuda bir çeşit tereddüt yaşanıyor.

“Ben!” diyor içimizden biri.

Arkamı dönüp sesin Bay Letourneur'e ait olduğunu görüyorum.

Orada elini uzatmış, solgun bir halde dikiliyor; beyaz saçları, zayıflamış yanaklarına dökülüyor, sakinliği insanı korkutuyor.

Ah, şu bahtsız baba! Seni anlıyorum. İsimleri neden okumak istediğini biliyorum! Baba olmandan kaynaklanan fedakârlık bu denli ileriye gidecek demek!

“Ne zaman isterseniz!” diyor baştayfa.

Bay Letourneur elini şapkaya daldırıyor. Kâğıt parçalarından birini açıp üstünde yazan adı yüksek sesle söylüyor ve ardından çektiği kâğıdı, ismin sahibine veriyor.

Çıkan ilk ad bir sevinç çılgılığı atan Burke'ye ait.

İkinci, Flaypol'ünki.

Üçüncü isim baştayfanınki.

Dördüncü, Falsten'ınki.

Beşinci, Robert Kurtis'e ait.

Altıncı, Sandon'ınki.

Böylece adların yarısından bir fazlası okunmuş oluyor.

Benim adım henüz çıkmadı. Kalan seçeneklerdeki şansımı hesaplamaya çalışıyorum. Dördü iyi, biriyse kötü.

Burke ılık attığından beri tek bir laf edilmedi.
Bay Letourneur uğursuz görevine devam ediyor.
Yedinci ad Miss Herbey'ye ait, ama genç kız bir
kez olsun rpermiyor bile.

Sekizinci isim benimki. Evet! Benim adım!

Dokuzuncu isim: "Letourneur."

"Hangisi?" diye soruyor baştayfa.

"Andr!" diye yanıtlıyor Bay Letourneur.

Bir ılık işitiliyor ve Andr bayılıyor.

"Hadi ama!" diye kükrüyor, adı Bay Letourneur'le
birlikte şapkada kalan marangoz Daoulas.

Daoulas rakibine parçalayıp yemek istediği bir
kurban gibi bakıyor. Bay Letourneur'se neredeyse
gülümsüyor. Elini şapkaya sokuyor, sondan bir n-
ceki kğit parçasını çekiyor, yavaşça aıyor ve sesi
zayıflamadan, kendisinden asla beklemeyeceğim
bir metanetle şu ismi telaffuz ediyor: "Daoulas!"

Marangoz kurtuluyor. Göğsünden bir haykırış
kopuyor.

Sonra Bay Letourneur son kğit parçasını da alı-
yor ve amadan yırtıyor.

Yırtık kğıdın bir parçası salın bir köşesine uu-
yor, ancak kimsenin buna dikkat ettiği yok. O tara-
fa doğru sürünüp kâğıdı alıyor ve bir köşede oku-
yorum: And...

Bay Letourneur bana doğru atılarak o kğit par-
asını büyük bir şiddetle elimden çekip alıyor, avu-
cunun içinde buruşturuyor ve sonra, bana ciddi bir
edayla bakarak, denize atıyor.

LIV

26 Ocağın devamı

Doğru anlıyorum. Baba, oğlu için kendini feda ediyor ve artık hayatından başka verecek bir şeyi kalmadığından, kendi canından vazgeçiyor.

Bununla beraber, tüm bu aç insanlar daha fazla beklemek istemiyorlar. Kendilerine adanan bu kurbanın karşısında bağırsaklarındaki kasılmalar iki kat artıyor. Bay Letourneur onların gözünde artık bir insan değil. Henüz bir şey söyledikleri yok, fakat dudakları sivri bir şekilde öne çıkıyor; görünür hale gelen, şiddetli bir ısırmaya hazır dişleri, etobur dişlere ve hayvanlara özgü o hoyrat iştahla avını parçalamak niyetinde. Kurbanlarının üstüne atılıp onu canlı canlı yiyecekler mi yoksa?

O sırada bu adamların içlerinde hâlâ var olabilecek insanlıktan geri kalana seslenildiğine, hele ki bu çağrının duyulduğuna kim inanır? Evet! Tam Bay Letourneur'ün üstüne atılmak üzerelerken bir söz onları durduruyor. Kasap rolü oynamaya hazır baştayfa ve elinde baltayla Daoulas kımıldamadan oldukları yerde kalıyorlar.

Miss Herbey onlara doğru ilerliyor, daha ziyade sürünüyor.

“Dostlarınm,” diyor, bir gün daha beklemek ister misiniz? Sadece bir gün! Yarn hâlâ ortada bir kara yoksa ya da hiçbir gemiye rastlamazsak, zavallı arkadaşımız kurban edebilirsiniz!..”

Miss Herbey onlara doğru sürünüyor.

Bu sözler üzerine yüreğim hop ediyor. Sanki genç kız bir peygamber edasıyla konuştu, bu asil yarattığı kıskırtansa yukandan aldığı bir ilhamdı adeta! Kalbime muazzam bir umut doluyor. Kara, gemi... Belki de Miss Herbey onları, Tanrı'nın kimi gözlerin önünden geçirdiği, mucizevi hayallerin birinde görür gibi

olmuştu! Evet! Bir gün daha beklemek lazım! Çektiğimiz onca acıdan sonra bir gün nedir ki?

Robert Kurtis de benim gibi düşünüyor. Miss Herbey'nin dualarına katılıyoruz. Falsten da aynı şekilde konuşuyor. Yol arkadaşlarımıza; baştayfa, Daoulas ve diğerlerine yakanyoruz...

Tayfalar duruyor ve tek bir homurtu bile çıkarıyorlar.

O zaman baştayfa baltasını atıyor, sonra boğuk bir sesle, "Yarın, gün doğumunda!" diyor.

Bu laf her şeyi anlatıyor. Yarın bir kara ya da gemi görünmezse, Bay Letourneur korkunç bir şekilde kurban edilecek.

Şimdi herkes yerine dönüyor ve son kalan gücüyle ıstırabını bastırıyor. Tayfalar yelkenlerin altına gizleniyorlar. Artık denizi bile gözledikleri yok. Yarın yemek yiyecekler.

Bu arada André Latourneur kendine geliyor; ilk baktığı kişi babası. Sonra salın yolcularını saydığını görüyorum... Hiç eksik yok. Kura kime çıkmış olabilir? André bilincini yitirdiğinde, şapkada sadece iki isim vardı, marangozun ve babasınıninki! Ama Bay Letourneur ve Daoulas'ın ikisi de orada!

O sırada Miss Herbey yaklaşıyor ve ona kura işleminin tamamlanmadığını söylüyor.

André Letourneur bundan fazlasını merak etmiyor. Babasının elini tutuyor. Bay Letourneur'ün yüzü sakin, neredeyse gülümsüyor bile. Gördüğü ve anladığı tek bir şey var: kurtulan oğlu. Birbirine sımsıkı bağlı bu iki insan gidip salın arkasına oturuyor ve alçak sesle konuşuyorlar.

Ancak genç kızın müdahalesinin bende yarattığı ilk izlenimde bir değişiklik yok. İlahi bir elin

yardımımıza koşacağına inanıyorum. Bu fikrin zihnimde ne derece derinlere kök saldığını anlata-mam. Öyle ki neredeyse, dertlerimizin son buldu-ğunu ileri sürmeye cüret edeceğim. Geminin ya da karanın orada, rüzgârın altında, sadece birkaç mil ötede olacağından kesinlikle eminim! Bendeki bu eğilim kimseyi şaşırtmasın! Beynim o denli boş ki, kurduğum hayaller gerçeğe dönüşüyor.

Letourneurlere önsezilerimden bahsediyorum. André de benim gibi inançlı. Zavallı çocuk! Yarn neler olacağını bilse!..

Babası beni ciddi bir edayla dinliyor ve ümidimi korumam için teşvik ediyor. Tanrı'nın Chancellor'ın hayatta kalan yolcularını kurtaracağına yürekten inanıyor, en azından öyle söylüyor. Bir yandan da kendisi için artık son olan okşamalarını oğlundan esirgemiyor.

Daha sonra yalnız kaldığımızda, Bay Letourne-ur kulağıma eğilip, "Talihsiz evladım size emanet," diyor. "Asla şeyi bilmesin..."

Cümlesini bitiremiyor ve gözlerinden yaşlar bo-şanıyor.

Oysa benim umudum tam.

O yüzden bir an bile gözümü ayırmadan ufka bakıyorum ve her yanı kolaçan ediyorum. Etraf ısı-sız, ama endişelenmiyorum. Gün doğmadan orta-ya bir yelkenli ya da kara çıkacak.

Benim gibi Robert Kurtis de denizi gözlüyor. Miss Herbey, Falsten ve bizzat baştayfa da tüm var-lıklarını bakışlarında yoğunlaştırıyorlar.

Bu arada gece oluyor, fakat bu derin karanlıkta bir geminin yaklaşacağına ve gün doğumunda işa-retlerimizi göreceğine inancım tam.

LV
27 Ocak

Gözümü kırpmıyorum. En ufak gürültüye, su şıprıtısına, dalgaların mırıltısına kulak kabartıyorum. Salın etrafında artık tek bir köpekbalığının bile olmadığını fark ediyorum.

Bunun iyiye işaret olduğunu düşünüyorum.

Dördün evresindeki ay, gece yarısını kırk altı gece, yarım dairesini sergileyerek yükseliyor, ama ışık yetersiz olduğundan denizin etraflıca gözlenmesi mümkün olmuyor. Büyük bir hevesle beklenen yelkenlinin birkaç yüz metre ötede olduğunu kim bilir kaç kez hayal meyal gördüğümü sanıyorum!

Ancak sabah oluyor... Güneş ıssız denizin üzerinde yükseliyor!

Korkunç an yaklaşıyor. Bir gün önceki umutlarımın hepsinin yavaş yavaş yok olduğunu hissediyorum. Gemi görünmüyor. Kara da öyle. Gerçekliğe geri dönüyor ve hatırlıyorum! İğrenç bir infazın gerçekleşeceği vakit bu!

Artık kurban edilecek kişiye bakamıyorum ve onun kadere boyun eğen gözleri üzerime dikildiğinde, benimkileri yere indiriyorum.

Göğsüme dayanılmaz bir dehşet çöküyor. Başım sarhoşmuşum gibi dönüyor.

Saat sabahın altısı. İlahi bir elin yardımımıza koşacağına inanmıyorum artık. Kalbim dakikada

yüzden fazla kez çarpıyor ve endişeden her yanımla ter basıyor.

Baş tayfa ve Robert Kurtis, ayakta, direğe yaslanmış halde, okyanusu gözlemeyi bırakmıyorlar. Baştayfanın kendisini görmek de ürkütücü. Zamanın ötesine geçemeyeceği belli, fakat onu geciktiremeyeceği de öyle. Kaptanın düşüncelerini kestirmem imkânsız. Çehresi soluk. Gözüme sadece bakışlarıyla yaşıyor gibi görünüyor.

Tayfalara gelince, platformda sürünüyorlar ve kurbanlarını daha şimdiden, alev alev yanan gözleriyle parçalıyorlar!

Yerimde duramıyor ve salın önüne kadar kayıyorum.

Baştayfa hâlâ ayakta, çevreye bakıyor.

“Nihayet!” diye haykırıyor.

Bu sözcük beni yerimden hoplatıyor.

Baştayfa, Daoulas, Flaypol, Burke ve Sandon arkaya doğru ilerliyorlar. marangoz kasılarak baltasını sıkıyor!

Miss Herbey çığlık atmadan edemiyor.

Birden André doğruluyor.

“Baba?” diye bağırıyor, boğuk bir sesle.

“Kurada ben çıktım...” diye yanıtlıyor Bay Letourneur.

André babasını yakaladığı gibi kollarıyla sarıyor.

“Asla!” diye kükrüyor. “Önce beni öldürmeniz lazım! Öldürsenize hadi! Hobbart’ın cesedini denize atan benim! Benim, boğazlanması gereken benim!”

Zavallı!

Bu sözler cellatların hiddetini ikiye katlıyor. André’ye doğru giden Daoulas, onu Bay Letour-

neur'ün kollarından tutup çekiyor ve "Oyunbozanlık yok!" diyor.

André arka üstü devriliyor ve iki tayfa, onu hareket edemeyeceği şekilde kucaklıyor.

Aynı zamanda Burke ve Flaypol, kurbanı tutup salın önüne sürüklüyor.

Bu dehşet verici sahne hızlı benim aktardığımdan daha hızlı gerçekleşiyor. İçine düştüğüm dehşet, beni olduğum yere çivilemiş durumda! Bay Letourneur ve cellâtlarının arasına atılmak isterdim, ama bunu yapamıyorum!

Bay Letourneur o sırada ayakta duruyor. Elbiselerinin bir kısmını yırtan tayfaları itiyor. Omuzları çıplak.

"Bir saniye," diyor içinde zapt edilmez bir enerji hissettiğim bir tonda. "Payınıza düşeni çalmaya niyetim yok! Ama beni bugün tamamen parçalayıp yemezsiniz herhalde!"

Tayfalar duruyor ve şaşkınlıkla bakarak adamı dinliyorlar.

Bay Letourneur devam ediyor:

"On kişisiniz! İki kolum size yetmez mi? Kesin onları. Gerisi de yarına kalır!.."

Bay Letourneur çıplak kollarını onlara doğru uzatıyor...

"Evet!" diye bağırıyor marangoz Daoulas, korkunç bir sesle.

Ve şimşek hızıyla baltasını kaldırıyor...

Robert Kurtis buna daha fazla bakamıyor. Ben de öyle. Bu katliam biz canlıyken gerçekleşmeyecek. Kaptan tayfaların ortasına atlayarak kurbanı oradan çekip alıyor. Arbedeye ben de katılıyorum... Ama salın ön tarafına varınca, tayfalardan biri tarafından itilip denize düşüyorum...

Ağzımı kapatıyorum, boğularak ölmek istiyorum!.. İradem kesilen nefesim karşısında boyun eğiyor. Dudaklarım aralanıyor! Birkaç yudum su yutuyorum!..

Yüce Tanrım! Bu su tatlı!

LVI

27 Ocağın devamı

İçtim! İçtim! Yeniden doğuyorum! Yaşam aniden tekrar içime giriyor! Artık ölmek istemiyorum!

Bağırıyorum. Çığlıklarım duyuluyor. Salın üzerinde beliren Robert Kurtis, bana bir ip atıyor, onu elimle yakalıyorum. Kendimi yukarı çekiyor ve platforma geri düşüyorum.

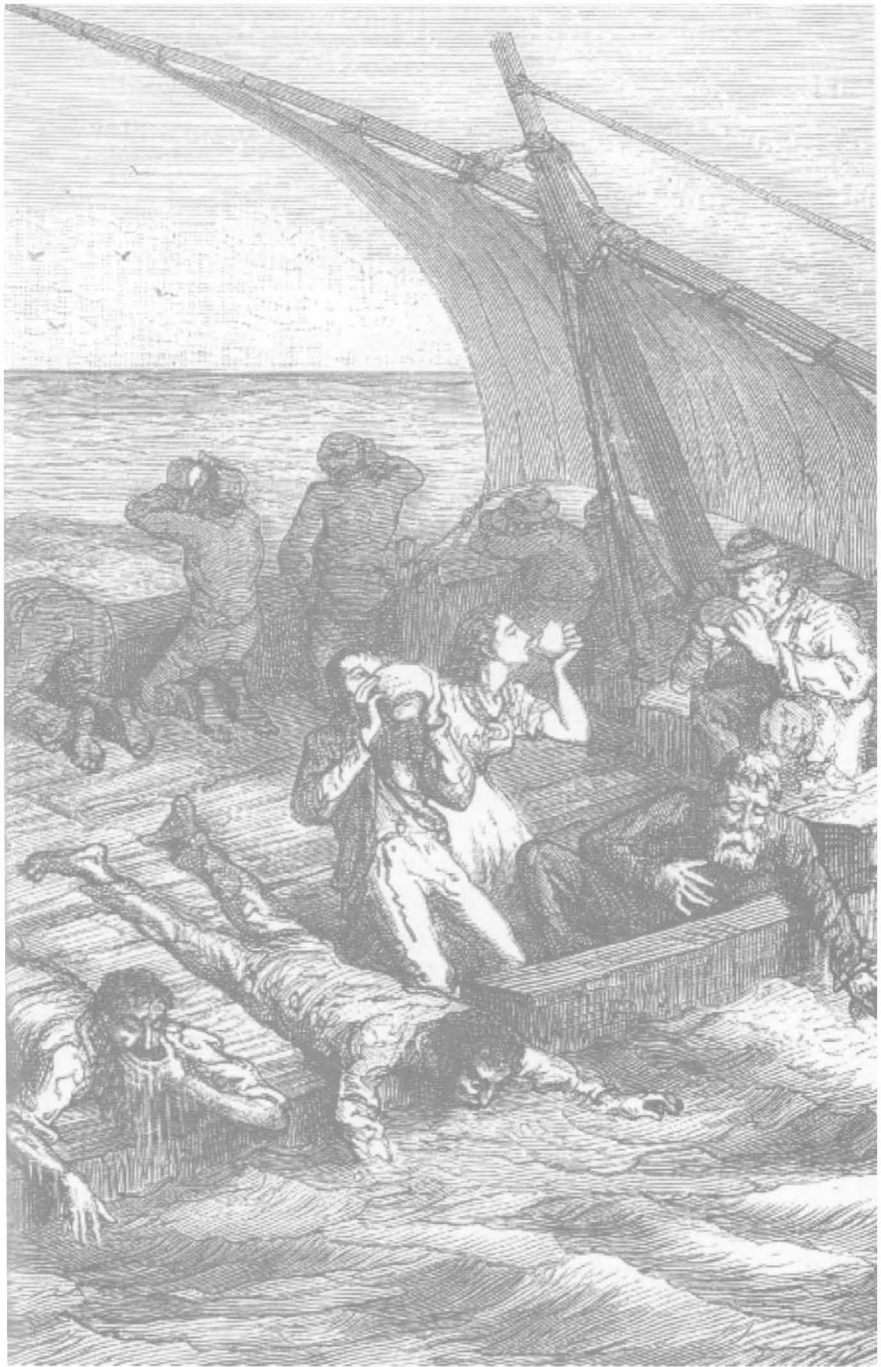
Ağzımdan çıkan ilk kelimelerim şunlar: “Tatlı su!”

“Tatlı su!” diye bağırıyor Robert Kurtis. “Kara burada bir yerlerde!”

Hâlâ vakit var! Cinayet işlenmemiş! Kurbana dokunulmamış! Robert Kurtis ve André, o yamamlara karşı savaşmışlar, tam o sırada, kendileri de ölmek üzereyken, sesimi duydular!

Devam eden kavga, kesiliyor. “Tatlı su!” sözcüklerini tekrarlıyorum ve salın dışına eğilerek koca koca yudumlarla ve büyük bir açgözlülükle suyu içiyorum!

Peşimden gelip beni taklit eden ilk kişi, Miss Herbey oluyor. Ardından Robert Kurtis, Falsten ve diğerleri de yaşam kaynağına doğru atılıyorlar. Herkes aynı şeyi yapıyor. Biraz önceki vahşi yaratıklar, şimdi ellerini göğse kaldırıyorlar. Birkaç tayfa, bunun bir mucize olduğunu haykırarak haç çıkarıyor. Herkes salın kenarına diz çöküp sevinçle su içiyor. Öfkenin yerini keyif alıyor!

Herkes sevinçle su içiyor.

André ve babası bize katılan son kişiler.

“İyi de, neredeyiz?” diye haykınıyorum.

“Karadan yirmi milden az bir mesafede!” diye yanıtlıyor Robert Kurtis.

Herkes ona bakıyor. Kaptan aklını mı yitirdi acaba? Görünürde hiç kara yok ve sal da hâlâ etrafı suyla çevrili bir çemberin tam ortasında duruyor!

Yine de bu su, tatlı! Ne zamandır öyle acaba? Önemi yok! Duyularımız bizi yanıltmadı ve susuzluğumuz da yatıştı.

“Evet, kara görünmüyor, ama orada bir yerde!” diyor kaptan, elini batıya doğru uzatarak.

“Hangi kara?” diye soruyor baştayfa.

“Amerika toprakları, Amazon nehrinin aktığı kara parçası. Okyanusa döküldüğü yerden yirmi mil açığa kadar suyu tatlılaştıracak kuvvete sahip akıntısı olan tek nehir Amazon nehridir!”

LVII

27 Ocağın devamı

Robert Kurtis elbette haklı çıkıyor. Amazon'un, debisi saatte iki yüz kırk bin metre küp olan ağzı Atlantik'te tatlı su bulunabilecek tek yer. Kara burada! Bunu hissediyoruz! Rüzgâr bizi oraya sürüklüyor!

O sırada Miss Herbey'nin sesi göğe yükseliyor ve dualarımız onunkilere karışıyor.

Salın arkasındaki André Letourneur, babasının kollarındayken, önde hepimiz batı ufkuna bakıyoruz...

Bir saat sonra Robert Kurtis bağırıyor: "Kara!"

Günlük notları yazdığım günlük böylece sona eriyor. Birkaç saat içinde bizi kurtarmaya geldiler, onu da kısaca anlatayım:

Sal sabah saat on bire doğru Marajo Adasındaki Magouri Burnuna rastladı. Bizi yardımsever balıkçılar karşıladı ve hepimizle ilgilendiler. Ardından da epey dokunaklı bir bakıma kavuştuğumuz Para'ya götürdüler.

Sal 0°12' kuzey enlemine ulaşmıştı. Demek ki gemiyi terk ettiğimiz günden beri en az on beş derece batıya sürüklenmişiz. "En az" diyorum, çünkü daha güneye inmiş olmamız gerektiği ortada. Amazon'un ağzına vardıysak, sal Gulf Stream akıntısına kapılmış demektir. Öyle olmasaydı, mahvolmuştuk.

Miss Herbey'nin sesi göğe yükseliyor.

Charleston'dan gemiye binen dokuzu yolcu, yirmi üçü denizci otuz iki kişiden geriye sadece beşi yolcu ve altısı denizci, toplam on bir kişi kaldı.

Chancellor'dan geriye kalan kişiler, işte bu kadar.

Brezilyalı yetkililer tarafından kurtarma tutanakları düzenlendi.

Tutanağı imzalayanlar şöyleydi: Miss Herbey, J. R. Kazallon, baba Letourneur, André Letourneur, Falsten, Baş Tayfa, Daoulas, Burke, Flaypol, Sandon ve son olarak Kaptan Robert Kurtis.

Para'dayken anavatanımıza dönmemiz için gereken şartların derhal sağladığını söylemem gerek. Bir gemi bizi Cayenne'e getirdi. Buradan Aspinwall'daki Fransız transatlantik hattına geçeceğiz ve Ville-de-Saint-Nazaire buharlı gemisi de bizi Avrupa'ya götürecektir.

Ve şimdi, hep beraber maruz kaldığımız onca felaket ve deyim yerindeyse mucize eseri atlattığımız onca tehlikeden sonra, Chancellor'ın yolcularının yıkılmaz bir dostlukla birbirlerine bağlanmasından doğal ne olabilir? Ne durumda olurlarsa olsunlar, kader onları ne kadar uzağa sürüklerse sürüklesin, yaşananları asla unutmayacakları aşikâr değil mi? Robert Kurtis'e gelince, o atlatılan bu talihsiz olayda ona eşlik edenlerin her zaman dostu olarak kalacaktır.

Miss Herbey ise kendini dünyevi meselelerden uzaklaştırıp hayatını hastaların tedavisine adanmak niyetindeydi.

"İyi de, oğlum da hasta değil mi zaten?" demişti Bay Letourneur.

Miss Herbey'nin artık bir babası ve bir kardeşi var: Bay Letourneur ile oğlu André. Kardeş diyorum, ama bu yürekli genç kızın hak ettiği ve tüm kalbimizle dilediğimiz mutluluğu yeni ailesinin yanında çok geçmeden bulacağından eminim!